

GEMEENTE KRIMPENERWAARD

Plan-MER bestemmingsplan Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)

Opdrachtnummer : 90.05
Datum : maart 2015
Versie : 2
Auteurs : *mRO* b.v.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING.....	5
1. INLEIDING.....	15
1.1 AANLEIDING	15
1.2 HET PLANGEBIED.....	15
1.3 M.E.R-PLICHT	16
1.4 DOEL PLAN-MER	18
1.5 PROCEDURE PLAN-MER.....	18
1.6 WIJZIGINGEN T.O.V. DE NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU	19
1.7 LEESWIJZER	19
2. BELEIDSKADER	21
2.1 INLEIDING	21
2.2 EUROPEES BELEID	21
2.3 RIJKSBELEID EN WETTELIJK KADER	22
2.4 PROVINCIAAL BELEID	30
2.5 REGIONAAL BELEID	39
2.6 GEMEENTELIJK BELEID	40
3. HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING.....	47
3.1 INLEIDING	47
3.2 ALGEMENE KARAKTERISTIEK PLANGEBIED	47
3.3 LANDBOUW	48
3.4 WONEN.....	57
3.5 RECREATIE EN TOERISME	57
3.6 NIET-AGRARISCHE BEDRIJFVIGHEID	58
3.7 NATUUR	58
3.8 LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	68
3.9 LEEFBAARHEID	74
3.10 BODEM EN WATER	80
4. AFBAKENING PLAN-MER	87
4.1 INLEIDING	87
4.2 ONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN BESTEMMINGSPLAN LANDELIJK GEBIED.....	87
4.3 RELEVANTE ACTIVITEITEN.....	97
4.4 HET VOORNEMEN EN DE SCENARIO'S	98
5. EFFECTEN EN BEOORDELING	103
5.1 INLEIDING	103
5.2 BEOORDELINGSKADER EN BEOORDELINGSMETHODIEK	103
5.3 NATUUR	104
5.4 LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	115
5.5 LEEFBAARHEID	122
5.6 BODEM EN WATER	129
6. VERGELIJKING EN CONCLUSIES EFFECTEN	135
6.1 INLEIDING	135

6.2	TOTAALOVERZICHT EFFECTBEOORDELINGEN.....	135
6.3	CONCLUSIES NATUUR	136
6.4	CONCLUSIES LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE.....	140
6.5	CONCLUSIES LEEFBAARHEID.....	142
6.6	CONCLUSIES BODEM EN WATER.....	143
7.	LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIEPROGRAMMA	145
7.1	INLEIDING	145
7.2	LEEMTEN IN KENNIS	145
7.3	AANZET EVALUATIEPROGRAMMA	145
	BRONNEN	147

Bijlagen

1. Ecogroen advies, 'Passende beoordeling Bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' Vlist, 15 december 2014.

SAMENVATTING

Aanleiding

Op 26 oktober 2010 heeft de gemeenteraad van de voormalige gemeente Vlist het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied 2010' vastgesteld. De gemeente Krimpenerwaard acht het wenselijk om dit bestemmingsplan te herzien middels het vaststellen van het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)'. Het uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan is dat sprake is van een conserverend plan; de bestaande (planologische) situatie staat centraal waarbij uitsluitend omissies, beleidswijzigingen en de uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het bestemmingsplan uit 2010 worden verwerkt. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden in beginsel niet meegenomen.

Op hoofdlijnen zal het plan door het conserverende karakter niet leiden tot een verandering van de planologische mogelijkheden. Dit laat echter onverlet dat het plan (opnieuw) activiteiten mogelijk maakt die op grond van de Wet milieubeheer, Besluit m.e.r. als m.e.r.- (beoordelings)plichtig kunnen worden beschouwd. Zo biedt het bestemmingsplan bijvoorbeeld het kader voor uitbreiding van veehouderijen binnen de bestaande bouwvlakken (nog niet benutte uitbreidingsruimte) en voor uitbreiding van grondgebonden graasdierbedrijven via een wijzigingsbevoegdheid tot 1,5 hectare. Door de mogelijkheden die het plan aan veehouderijen biedt is het in theorie mogelijk om de betreffende drempelwaarden uit het Besluit mer (categorie D14) te overschrijden. Vanwege het kaderstellende karakter van het bestemmingsplan bestaat de verplichting een plan-MER op te stellen.

Het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' kan door de uitbreidingsmogelijkheden die geboden worden aan veehouderijen leiden tot een toename aan stikstofdepositie. Significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden in de nabijheid van het plangebied zijn hierdoor niet op voorhand uit te sluiten. Het opstellen van een passende beoordeling is dan verplicht. In een passende beoordeling wordt onderzocht of er aantasting van de natuurlijke kenmerken, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied, kan worden verwacht. Uit de eis voor het opstellen van een passende beoordeling vloeit voort dat er ook een plan-m.e.r.-procedure doorlopen dient te worden. De Passende Beoordeling dient onderdeel uit te maken van de plan-MER. Om deze reden is bij deze Plan-MER ook een Passende Beoordeling opgenomen (als afzonderlijk document als bijlage).

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In het Plan-MER is van relevante milieuaspecten de huidige situatie beschreven. Tevens zijn de milieuaspecten bekeken bij autonome ontwikkeling. Dit is de toekomstige situatie, zonder de realisatie van de planologische mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' biedt. Dit is de zogenaamde referentiesituatie. In de beschrijving is ingegaan op de binnen het plangebied aanwezige waarden op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Daarnaast is onder meer aandacht besteed aan de situatie op het gebied van geur, fijn stof, bodem en water.

Afbakening Plan-MER

Relevante activiteiten

De relevante activiteiten die in het kader van het MER beschouwd zijn betreffen de ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw. De effectbeschrijvingen en -beoordelingen richten zich hier dan ook op. De mogelijkheden voor nevenfuncties op bestaande agrarische bouwvlakken en andere activiteiten als wonen en niet-agrarische bedrijvigheid, worden niet relevant geacht, omdat dit naar verwachting niet tot nauwelijks zal leiden tot negatieve milieueffecten. De effecten zijn onderzocht aan de hand van de volgende hoofdthema's:

- Natuur: Natura 2000-gebieden, EHS, weidevogelgebieden en beschermde soorten;
- Landschap en cultuurhistorie: landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden
- Leefbaarheid: geur, luchtkwaliteit, gezondheid, geluid, verkeer en externe veiligheid
- Bodem en water: bodem en waterkwaliteit.

Scenario's

De milieueffecten zijn onderzocht en beoordeeld op basis van twee scenario's: een maximaal ('worst case') scenario en een reëel scenario. Deze scenario's verschillen qua ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw. Met het maximaal scenario zijn de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt beoordeeld. Het reële scenario gaat uit van de verwachte ontwikkeling in het landelijk gebied van de voormalige gemeente Vlist, op basis van trends in de ontwikkeling van de landbouw en in de gemeente.

Effecten en beoordeling

Per milieuaspect is in het Plan-MER beschreven welke negatieve of positieve effecten te verwachten zijn als gevolg van het bestemmingsplan ten opzichte van de referentiesituatie. Vervolgens zijn per milieuaspect de scenario's beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is aangegeven op een schaal van -- (zeer negatieve beoordeling) tot ++ (zeer positieve beoordeling). Zie de onderstaande tabel.

Score	Beoordeling
++	Zeer positief in vergelijking met de referentiesituatie
+	Positief in vergelijking met de referentiesituatie
0/+	Licht positief in vergelijking met de referentiesituatie
0	Neutraal in vergelijking met de referentiesituatie
-/0	Licht negatief in vergelijking met de referentiesituatie
-	Negatief in vergelijking met de referentiesituatie
--	Zeer negatief in vergelijking met referentiesituatie

In de onderstaande tabel is een totaaloverzicht van de effectbeoordelingen opgenomen.

Hoofdonderwerp	Criterium	Effectbeoordeling	
		Maximaal scenario	Reëel scenario
Natuur			
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	--	0
EHS	Ruimtebeslag	0	0
	Externe werking	0	0
Weidevogelgebieden	Mogelijke effecten op weidevogelgebieden	-/0	0
Beschermde soorten	Ruimtebeslag	-/0	0
	Verstoring	-/0	-/0
	Stikstofdepositie	-	0
Landschap en cultuurhistorie			
Landschap	Landschappelijke waarden	-/0	0
	Ruimtelijk-visuele kwaliteit	-/0	0
Cultuurhistorie	Beschermde dorpsgezichten	-/0	0
	Cultuurhistorische gebouwen en objecten	-/0	0
Archeologie	Archeologische waarden	0	0
Leefbaarheid			
Geur	Geurbelasting/geurgehinderden	-	-/0
Luchtkwaliteit	Concentratie fijn stof	-/0	0
Gezondheid	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf	0	0
	Kans op besmetting via de lucht	0	0
Geluid	Toename geluid	0	0
Verkeer	Toename verkeer/effekten op verkeersveiligheid	0	0
Externe veiligheid	Toename veiligheidsrisico's	0	0
Bodem en water			
Bodemkwaliteit	Mogelijke effecten op de bodemkwaliteit	0	0
Oppervlaktewaterkwantiteit	Mogelijke effecten oppervlaktewaterkwantiteit	0	0
Grondwaterkwantiteit	Mogelijke effecten op grondwaterkwantiteit	0	0
Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	Mogelijke effecten op waterkwaliteit	0	0

Hieronder is per hoofdonderwerp de tabel samenvattend toegelicht. Daaraan gekoppeld worden, indien van toepassing, maatregelen gegeven voor het beperken van effecten.

Natuur

Natura 2000-gebieden

Gebleken is dat significante negatieve effecten als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan Landelijk Gebied op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem in het maximum scenario niet kunnen worden uitgesloten. Deze worden veroorzaakt door de toename aan stikstofdepositie op gevoelige habitattypen en habitatsoorten die het plan met zich mee kan brengen door de geboden uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen. Een toename van de depositie van stikstof kan leiden tot vermessing en/of verzuring in de Natura 2000-gebieden. Er is in het maximum scenario geen sprake van negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, Donkse Laagten en Boezems Kinderdijk. Het reële scenario leidt in geen enkel Natura 2000-gebied tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Dit omdat in de stikstofgevoelige gebieden sprake is van een gelijkblijvende of afnemende stikstofdepositie. Er is geen sprake van negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden als gevolg van andere factoren dan stikstofdepositie.

Maatregelen

Er zijn verschillende maatregelen denkbaar om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren. Hieronder worden een aantal maatregelen besproken.

Natuurbeschermingswetvergunning

Voor uitbreidingen van veehouderijen is naast planologische toestemming op basis van het bestemmingsplan ook een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet nodig. Deze vergunningen zullen er voor zorgen dat bij uitbreiding van veehouderijen geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden op zal treden. Daarmee worden in de praktijk, ongeacht de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, significante negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden dus voorkomen. Het verwijzen naar de benodigde Nb-wet vergunning, als motivatie dat er in de praktijk geen significant negatieve effecten zullen optreden op de Natura 2000-gebieden, is echter niet mogelijk.

Beperken ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen

Om significante negatieve effecten ten gevolge van het bestemmingsplan volledig uit te sluiten, kan het plan de bouw van nieuwe stallen en uitbreiding van bestaande stallen uitsluiten. Dit zorgt voor een beperking van de bouw mogelijkheden en van de (theoretisch) maximale invulling. De ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen, worden daarmee echter drastisch beperkt, ook ten opzichte van de vigerende planologische rechten. Dit is politiek-bestuurlijk en maatschappelijk gezien in een agrarische gemeente als Krimpenerwaard, waarbij de melkveehouderij een belangrijke economische drager voor het veenweidegebied vormt, niet wenselijk.

Beheermaatregelen Natura 2000-gebieden

De negatieve effecten van de toename van de stikstofdepositie kunnen door intensivering en uitbreiding van beheermaatregelen in de Natura 2000-gebieden teniet worden gedaan. Deze maatregelen vallen echter buiten de scope van het bestemmingsplan

Emissiebeperkende maatregelen

Indien veehouderijen willen uitbreiden, dan zal dit met name emissieneutraal moeten plaatsvinden, om significante negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden te voorkomen. Voorbeelden van emissiebeperkende maatregelen zijn luchtwassers, eiwitarm voeren, het aanscherpen van de mestaanwending en de toepassing van erfbeplanting, waardoor een deel van de stikstofdepositie zou kunnen worden 'afgevangen'. Dergelijke maatregelen hebben echter betrekking op de bedrijfsvoering van individuele bedrijven en kunnen daardoor niet vastgelegd worden in het bestemmingsplan. Derhalve kunnen deze maatregelen niet voorkomen dat als gevolg van het bestemmingsplan significante negatieve effecten kunnen optreden op de Natura 2000-gebieden.

Een andere emissiebeperkende maatregel betreft de toepassing van emissiearme stalsystemen. Om de effecten van de toepassing van een dergelijke systemen inzichtelijk te maken is de stikstofdepositie in het maximum scenario berekend met zulke stalsystemen. Hieruit blijkt dat de toepassing van deze systemen zeer effectief is. Ter plaatse van de gevoelige

gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem kan een aanzienlijke reductie van de stikstofdepositie worden bereikt.

Emissie stand-still opnemen

Een mogelijkheid is om in het bestemmingsplan op te nemen dat uitbreiding van de veestapel op agrarische bedrijven afhankelijk is van het niet toenemen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Dit kan door in het bestemmingsplan vast te leggen dat de ammoniakemissies van agrarische bedrijven niet mogen toenemen. Zo kan een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden worden uitgesloten en daarmee het optreden van significant negatieve effecten. Dit betekent niet dat er geen mogelijkheden tot uitbreiding van de veehouderijen meer zijn. Door emissiearme stalsystemen toe te passen kan uitbreiding worden gerealiseerd zonder dat de emissie toeneemt (interne saldering).

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Er zijn geen effecten te verwachten op de EHS ten aanzien van ruimtebeslag en externe werking. Ruimtebeslag is niet aan de orde omdat er geen agrarische bedrijven binnen de EHS zijn gelegen, zij hierin niet kunnen uitbreiden en het plan de nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet mogelijk maakt. Areaalverlies van de EHS zal derhalve niet optreden. De externe werking van agrarische bedrijven wordt dermate beperkt geacht, dat hiervan geen effecten worden verwacht. De ontwikkelingen vinden immers plaats bij bestaande bedrijven en er ligt slechts een klein aantal bedrijven in de directe nabijheid van de EHS doordat vrijwel alle bedrijven in de bebouwingslinten zijn gesitueerd.

Het bestemmingsplan bevat maatregelen om de waarden van bestaande natuurgebieden die tot de EHS behoren te beschermen. Hiertoe zijn deze gebieden bestemd als Natuur en is in de regels van het plan een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden in deze gebieden opgenomen.

Weidevogelgebieden

Het areaal grasland dat weidevogels tot hun beschikking hebben zal door de uitbreiding van agrarische bedrijven nauwelijks worden aangetast. Dit door de concentratie van bebouwing op en direct grenzend aan de bestaande agrarische bouwvlakken. Deze bouwvlakken bevinden zich vrijwel uitsluitend in de linten en de zones achter de linten zijn niet aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. Desalniettemin zijn beperkte negatieve effecten op weidevogelgebieden niet uit te sluiten. Dit omdat het plan ook de teelt van ruwvoedergewassen mogelijk maakt. Dit kan leiden tot meer ruwvoederteelt dan in de huidige situatie en dat zal ten koste gaan van grasland. Dit zal zich vooral voordoen in het maximale scenario. In het reële scenario zal veel minder ruwvoederteelt plaatsvinden, waardoor het effect dan waarschijnlijk nihil zal zijn.

In het bestemmingsplan zijn maatregelen opgenomen om de weidevogelgebieden te beschermen. De ligging van de belangrijke weidevogelgebieden is daartoe op de verbeelding aangegeven en voor de teelt van ruwvoeder is, evenals voor andere werkzaamheden die schade zouden kunnen aanrichten aan de weidevogelgebieden, een omgevingsvergunning

vereist. Een vergunning kan alleen worden verleend als er geen onevenredige schade optreedt op de natuurlijke waarden van de weidevogelgebieden. Bovendien is op slechts 20% van het bedrijfsoppervlak ruwvoederteelt toegestaan.

Beschermde soorten

Enige effecten op beschermde soorten als gevolg van ruimtebeslag, verstoring en stikstofdepositie zijn niet uit te sluiten. Dit zal met name het geval zijn in het maximale scenario. Dit onder meer vanwege het gegeven dat in dit scenario er veel meer gebouwd zal worden voor agrarische bedrijven, er meer depositie zal optreden dan in het reële scenario en er in het reële scenario ook sprake is van plaatselijke afnames van depositie. In het reële scenario zullen de effecten door ruimtebeslag en stikstofdepositie waarschijnlijk nihil zijn.

In het bestemmingsplan zijn maatregelen opgenomen die er toe kunnen leiden dat er ook nieuw leefgebied voor beschermde soorten wordt gerealiseerd. Bij de uitbreiding van bouwvlakken voor agrarische bedrijven moet namelijk voorzien worden in landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting. Hierdoor kunnen nieuwe biotopen voor beschermde soorten ontstaan. Bovendien worden negatieve effecten als gevolg van de vergroting van bouwvlakken op beschermde soorten beperkt, doordat als voorwaarde geldt dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan natuurlijke waarden.

Landschap en cultuurhistorie

Landschap

De bouwmogelijkheden en vergroting van bouwvlakken voor agrarische bedrijven en de mogelijkheid voor de teelt van ruwvoedergewassen kunnen leiden tot enige aantasting van de landschappelijke waarden, zoals openheid en het verkavelingspatroon. Dit is uiteraard wel afhankelijk van de specifieke locatie waar de ontwikkelingen plaatsvinden en de vormgeving daarvan. In het reële scenario zal van deze effecten veel minder sterk sprake zijn dan in het maximum scenario, omdat er veel minder agrarische bedrijfsbebouwing zal worden opgericht en ook minder ruwvoedergewassen zullen worden geteeld. Ook de ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap kan enigszins worden aangetast. Ter plaatse van agrarische bouwvlakken kan namelijk verdichting van bebouwing optreden, waardoor daar plaatselijk de openheid van het landschap kan afnemen, doorzichten in de linten kunnen verminderen of verkavelingspatronen kunnen wijzigen. Dit leidt met name in het maximum scenario tot enige negatieve effecten op de ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap.

Het bestemmingsplan bevat maatregelen om de effecten op het landschap zoveel mogelijk te beperken. Voor vergroting van bouwvlakken geldt als voorwaarde dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de landschappelijke waarden die ter plaatse voorkomen. Daarnaast moet bij vergroting van bouwvlakken worden voorzien in landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting. Voorts geldt ter bescherming van de landschappelijke waarden een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden, waaronder de teelt van ruwvoedergewassen.

Cultuurhistorie

Enige effecten op de cultuurhistorische waarden van de beschermde dorpsgezichten Vlist (incl. Bonrepas) en Haastrecht kunnen niet worden uitgesloten. De uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsgebouwen kunnen er bijvoorbeeld toe leiden dat het open polderlandschap en het open-gesloten beeld van het beschermd dorpsgezicht Vlist (incl. Bonrepas) plaatselijk wat verminderd. Ook kan de ruimtelijke structuur en groepering van agrarische bebouwing in dit dorpsgezicht minder zichtbaar worden door de aard en schaal van hedendaagse bedrijfsgebouwen. Dit geldt met name in het maximum scenario, daar dan alle agrarische bedrijven zullen uitbreiden. In het reële scenario zullen vanwege de veel geringere groei van de bedrijven de effecten niet tot nauwelijks optreden.

Enige aantasting van cultuurhistorische gebouwen en objecten is mogelijk, ook al zijn deze beschermd op grond van de Monumentenwet of het bestemmingsplan. Dit kan ontstaan door de doorgroei van bedrijven en de realisatie van grote agrarische bedrijfsgebouwen in de omgeving van of direct naast cultuurhistorisch waardevolle objecten. In het maximale scenario zullen deze effecten groter zijn dan in het reële scenario, vanwege het grotere bouwvolume van agrarische bedrijven in het maximale scenario.

Het bestemmingsplan bevat maatregelen om negatieve effecten op de cultuurhistorische waarden van de beschermde dorpsgezichten te minimaliseren. Het uitbreiden van bebouwing binnen de beschermde dorpsgezichten is bij recht niet toegestaan. Dit kan alleen na afwijking en op voorwaarde dat er geen onevenredige aantasting van de waarden van het beschermd dorpsgezicht optreedt. Dit is geborgd middels een specifieke dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie' waarin de waarden van het betreffende beschermde dorpsgezicht zijn vastgelegd. Daarnaast geldt ter bescherming van de dorpsgezichten een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden.

Archeologische waarden

Archeologische waarden worden door het plan niet geschaad. De archeologische (verwachtings)waarden die in het plangebied voorkomen zijn in het bestemmingsplan beschermd middels de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie'. Middels deze bestemming waarborgt het bestemmingsplan dat er geen negatieve effecten op archeologische waarden zullen optreden.

Leefbaarheid

Geur

In het maximum scenario kan een toename van de geurbelasting op geurgevoelige objecten optreden. Dit is het gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden voor grondgebonden veehouderijen en het gegeven dat de bedrijven en objecten vrijwel allemaal in de bebouwingslinten zijn gesitueerd. De afstandseisen uit de gemeentelijke geurverordening die aangehouden moeten worden, waarborgen echter wel een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij geurgevoelige objecten. De geurbelasting van intensieve veehouderijen blijft naar verwachting vrijwel hetzelfde omdat er voor deze bedrijven niet tot nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden zijn. Bij het reële scenario zal de geurbelasting van grondgebonden veehouderijen licht

toenemen door een beperkte groei van de rundveestapel en die van intensieve veehouderijen afnemen door een krimp van het aantal varkens en kippen.

De geurbelasting kan beperkt worden door bronmaatregelen te treffen op bedrijfsniveau. Zo kunnen er technieken worden toegepast die de geuremissie van een bedrijf reduceren, zoals luchtwassers. Een toename van het aantal dieren hoeft dan niet te leiden tot meer geurhinder.

Luchtkwaliteit

De concentratie fijn stof kan in het maximum scenario toenemen ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario zal de concentratie fijn stof niet tot nauwelijks toenemen, omdat in dit scenario het aantal stuks melkvee beperkter zal groeien en de intensieve veehouderij zal krimpen. In beide scenario's zal de toename 'niet in betekenende mate' zijn. Er worden in beide scenario's geen normen overschreden. Aan de grenswaarde van 40 µg/m³ zal in beiden gevallen worden voldaan.

Gezondheid

Voor het aspect gezondheid is met name de intensieve veehouderij van belang. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat ter plaatse van grondgebonden veehouderijen, met een omvang zoals aanwezig in het plangebied, sprake is van relevante gezondheidseffecten die een rol dienen te spelen bij afwegingen in het kader van bestemmingsplannen. In het plangebied komt slechts een gering aantal intensieve veehouderijen voor. Dit aantal kan door het bestemmingsplan niet toenemen, omdat nieuwvestiging of omschakeling naar een intensieve veehouderij niet mogelijk is. Ook is de vergroting van bouwvlakken van bestaande intensieve veehouderijen niet mogelijk.

De hoeveelheid dieren op intensieve veehouderijen zal binnen het plangebied in het maximale scenario nauwelijks kunnen toenemen. In het reële scenario zal het aantal dieren op intensieve veehouderijen naar verwachting afnemen. Deze geringe wijzigingen van het aantal dieren op intensieve veehouderijen zal naar verwachting niet leiden tot wezenlijke effecten op de kans op verspreiding van dierziekten. De kans op een uitbraak en verspreiding van zoönosen (besmetting via de lucht) zal om deze redenen ook niet tot nauwelijks toenemen. Daarbij wordt ook in aanmerking genomen dat in het maximum scenario naar verwachting ook zal worden geïnvesteerd in moderne bedrijfssystemen die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen.

De kans op verspreiding van dierziekten en de uitbraak van zoönosen is sterk afhankelijk van de bedrijfsvoering, hygiëne en inrichting van bedrijven. Maatregelen op dit gebied, zoals bijvoorbeeld de toepassing van innovatieve stalsystemen en productiemethoden gericht op preventie, kunnen de risico's voor de volksgezondheid en voor de gezondheid van dieren zoveel mogelijk reduceren.

Geluid

Er wordt in beide scenario's geen merkbare verslechtering van het akoestisch klimaat in het plangebied verwacht. Agrarische bedrijven zullen aan geldende

geluidsnormen moeten voldoen en een toename aan verkeerslawaaï zal niet tot nauwelijks waarneembaar zijn. Het geluid in het stiltegebied Krimpenerwaard-Alblasserwaard zal door de uitbreiding van agrarische bedrijven niet wezenlijk toenemen. Bovendien wordt dit beschouwd als gebiedseigen geluid.

Verkeer

De verkeerstoename zal in beide scenario's slechts beperkt zijn. Deze zal naar verwachting niet leiden tot capaciteitsproblemen van wegen of knelpunten met de verkeersveiligheid. Noemenswaardige (negatieve) effecten kunnen daarom worden uitgesloten.

Externe veiligheid

Met betrekking tot het aspect externe veiligheid zijn, mede vanwege het conserverende karakter van het plan, geen effecten te verwachten. De bestaande veiligheidsrisico's veranderen niet. Dit geldt voor beide scenario's.

Bodem en water

Bodemkwaliteit

Er zijn geen redenen om te veronderstellen dat het bestemmingsplan zal leiden tot noemenswaardige effecten op de bodemkwaliteit. Dit geldt voor beide scenario's.

Oppervlakte- en grondwaterkwantiteit en -kwaliteit

In beide scenario's worden geen negatieve effecten verwacht op de kwantiteit en kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Dit komt onder meer omdat in het plan de belangrijkste oppervlaktewateren de bestemming 'Water' of 'Water-Waterweg' hebben gekregen, een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden de bestaande oppervlaktewaterstructuren in het agrarisch gebied beschermt, er op grond van de Keur van het Hoogheemraadschap regels gelden en voor de vergroting van agrarische bouwvlakken als voorwaarde geldt dat voorzien moet worden in voldoende watercompensatie. Daarnaast is aan het waterbergingsgebied Hooge Boezem bij Haastrecht een specifieke dubbelbestemming gegeven, waaraan regels zijn verbonden die bescherming bieden aan de waterhuishouding van dit gebied. Voorts is het plan er middels een omgevingsvergunningenstelsel voor werken en werkzaamheden op gericht om negatieve effecten op de hydrologische situatie van het veenweidegebied te voorkomen. Voor de teelt van ruwvoedergewassen is hierdoor bijvoorbeeld een omgevingsvergunning benodigd. Een vergunning kan alleen verkregen worden als er geen onevenredige schade wordt toegebracht aan de waterstaatkundige belangen.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Op 26 oktober 2010 heeft de gemeenteraad van de voormalige gemeente Vlist het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied 2010' vastgesteld. Hoewel de gemeente Krimpenerwaard met dit bestemmingsplan beschikt over een actueel bestemmingsplan (dit plan is immers nog geen tien jaar oud) voor het landelijk gebied van de voormalige gemeente Vlist, acht de gemeente het wenselijk om het bestemmingsplan in zijn geheel te herzien middels het vaststellen van het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)'. De voorliggende Plan-MER (MER) is opgesteld ten behoeve van dit nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)'.

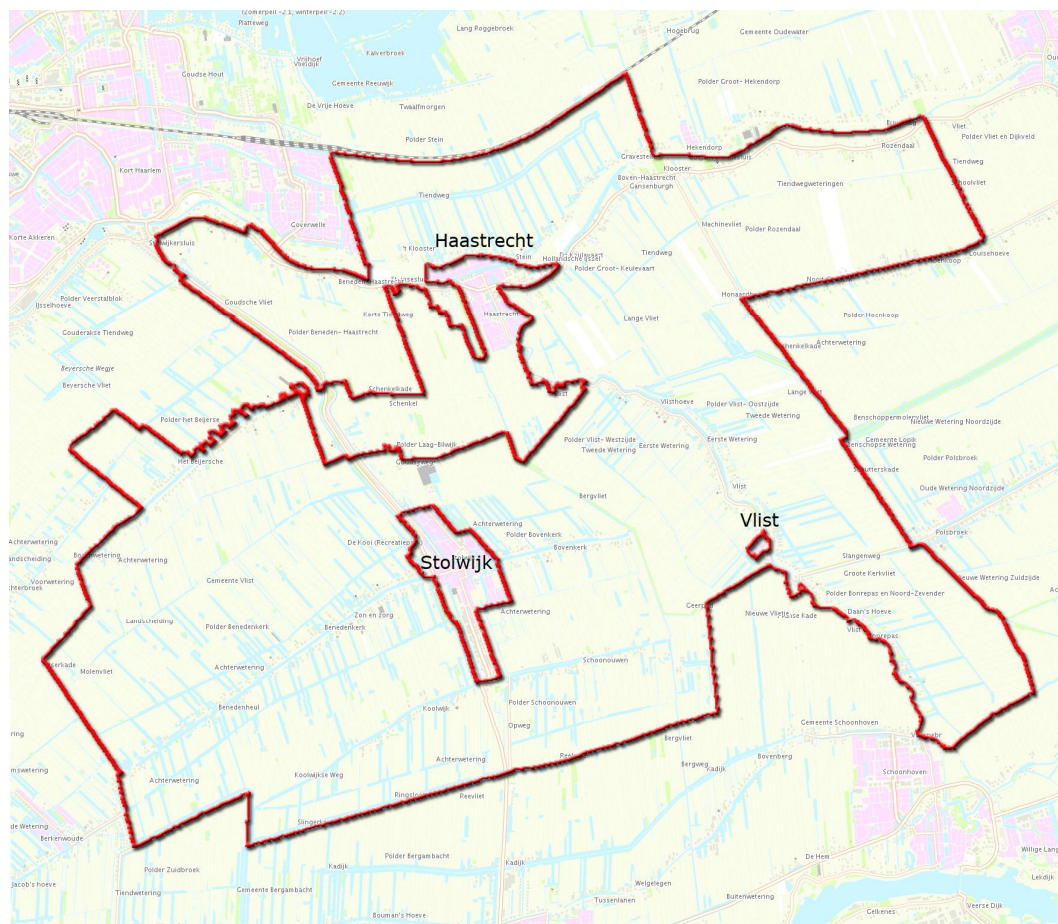
Er zijn diverse redenen waarom een herziening van het bestemmingsplan gewenst is. Allereerst is in de praktijk gebleken dat bij de vaststelling van het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied 2010' een aantal aspecten niet juist, althans multi-interpretabel, is opgenomen. Ook is er een aantal omissies in het bestemmingsplan geslopen. De herziening is daarom vooral bedoeld om deze onduidelijkheden en omissies te herstellen. Daarnaast is op een aantal gebieden sinds de vaststelling van het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied 2010' nieuw beleid ontwikkeld en vastgesteld. Dit beleid moet nu zijn neerslag krijgen in een planologisch instrument. Tot slot moet gevolg gegeven worden aan de uitspraak van de Raad van State van 30 mei 2012 over het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied 2010'. De destijds ingestelde beroepen zijn gedeeltelijk gegrond verklaard, waardoor delen van het plan vernietigd zijn.

Het uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan is dat sprake is van een conserverend plan; de bestaande (planologische) situatie staat centraal waarbij uitsluitend de omissies, beleidswijzigingen en de uitspraak van de Raad van State worden verwerkt. Tevens zullen verleende projectbesluiten en afwijkingen, alsmede vastgestelde partiële bestemmingsplanherzieningen in het plan worden opgenomen. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden in beginsel niet meegenomen.

1.2 Het plangebied

Het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' omvat het gehele grondgebied van de voormalige gemeente Vlist met uitzondering van de kernen Haastrecht, Stolwijk en Vlist, de bedrijventerreinen en het te ontwikkelen Natuurgebied Krimpenerwaard (Veenweidepact). De verschillende bebouwingslinten in het gebied, voor zover niet vallend binnen de bebouwde kommen, zijn derhalve onderdeel van het plangebied. Voor de kernen Haastrecht, Stolwijk en Vlist en voor de bedrijventerreinen zijn afzonderlijke bestemmingsplannen opgesteld. Voor de ontwikkeling van het Natuurgebied Krimpenerwaard zal te zijner tijd ook een apart bestemmingsplan worden opgesteld. Deze gebieden maken daarom geen deel uit van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt enerzijds gevormd door de gemeentegrens van de voormalige gemeente Vlist en anderzijds door de

plangrenzen van de genoemde bestemmingsplannen voor de kernen, bedrijventerreinen en het te ontwikkelen natuurgebied Krimpenerwaard. In bijgaande figuur wordt de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven.

Ligging en begrenzing plangebied bestemmingsplan Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)

1.3 M.e.r.-plicht

Algemeen

De plan-m.e.r.-procedure is wettelijk vastgelegd in de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994 (Besluit mer). De plan-m.e.r.-verplichting geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen en programma's die:

- kaderstellend zijn voor activiteiten conform de beschrijving in het Besluit mer (onderdeel C en D van de Bijlage bij het besluit);
- waarvoor een passende beoordeling nodig is in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Een bestemmingsplan is een wettelijk voorgeschreven plan waarvoor nagegaan moet worden of voor de herziening daarvan een plan-m.e.r.-procedure nodig is op grond van beide of één van de genoemde punten.

Plan-m.e.r.-plicht bestemmingsplan Landelijk Gebied

Het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' is consoliderend van aard. Op hoofdlijnen zal het plan daardoor niet leiden tot een verandering van de planologische mogelijkheden. Dit laat echter onverlet dat het plan (opnieuw) activiteiten mogelijk maakt die op grond van de Wet milieubeheer, Besluit m.e.r. als m.e.r.- (beoordelings)plichtig kunnen worden beschouwd. Hieronder is aangegeven om welke activiteiten het gaat.

Kaderstellend plan

In het nieuwe bestemmingsplan zijn de agrarische bouwvlakken uit de vigerende bestemmingsplannen overgenomen. Sommige bouwvlakken zijn echter nog niet geheel benut. Bij volledige benutting kunnen de in het Besluit m.e.r. opgenomen drempelwaarden ten aanzien van veehouderijen worden overschreden.

Agrarische bedrijven kunnen bij recht omschakelen naar grondgebonden graasdierbedrijven. Tuinbouwbedrijven kunnen hierdoor bijvoorbeeld hun bedrijfsvoering wijzigen naar een melkrundveebedrijf. Overigens zijn er slechts enkele tuinbouwbedrijven in het landelijk gebied. Bijna alle aanwezige agrarische bedrijven betreffen veehouderijen.

Grondgebonden graasdierbedrijven mogen via een wijzigingsbevoegdheid hun bouwvlak uitbreiden tot maximaal 1,5 hectare. De omvang van bestaande niet-grondgebonden graasdierbedrijven als neventak mag eenmalig met maximaal 10% worden uitgebreid.

Door deze uitbreidingsmogelijkheden/omschakelingen is het in theorie mogelijk om de drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. (categorie D14) te overschrijden, waarmee het bestemmingsplan het kader vormt voor mogelijk toekomstige besluiten over mer(-beoordelings)plichtige activiteiten. Vanwege dit kaderstellende karakter is sprake van een plan-m.e.r.-plicht voor het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)'.

Overigens maakt het plan de nieuwvestiging van agrarische bedrijven of vergroting van bouwvlakken van intensieve veehouderijen niet mogelijk.

Passende beoordeling

In de nabijheid van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein, Uiterwaarden Lek, Zouweboezem, Donkse Laagten en Boezems Kinderdijk. In het plangebied zelf komen geen Natura 2000-gebieden voor.

Het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' kan door de uitbreidingsmogelijkheden die geboden worden aan veehouderijen leiden tot een toename aan stikstofdepositie. Significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden zijn hierdoor niet op voorhand uit te sluiten. Ingevolge artikel 19j, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is het opstellen van een passende beoordeling dan verplicht. In een passende beoordeling wordt onderzocht of er aantasting van de natuurlijke kenmerken, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied, kan worden verwacht. Uit de eis voor het opstellen van een passende beoordeling vloeit voort dat er ook een plan-m.e.r.-procedure doorlopen dient te worden. De Passende

Beoordeling dient onderdeel uit te maken van de plan-MER. Om deze reden is bij deze Plan-MER ook een Passende Beoordeling opgenomen (als afzonderlijk document als bijlage).

1.4 Doel plan-MER

Een plan-MER heeft tot doel het milieubelang volwaardig in de plan- en besluitvorming mee te nemen. Het MER biedt bij de voorbereiding van het bestemmingsplan inzicht in de verwachte milieueffecten die van belang zijn voor de besluitvorming. Hierdoor is het mogelijk om verschillende alternatieven tegen elkaar af te wegen en keuzes te maken. Het milieubelang krijgt zo een volwaardige plaats in de besluitvorming.

Bij de besluitvorming over het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' geeft het plan-MER inzicht in de (mogelijke) milieueffecten op het gebied zelf en de omgeving van de relevante activiteiten die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Dat betreft in dit bestemmingsplan met name agrarische activiteiten. Het plan maakt geen andere relevante ontwikkelingen mogelijk. Daarnaast biedt het plan-MER een mogelijkheid om tot een integrale milieuafweging te komen van de verschillende functies en ontwikkelingen in het buitengebied en levert het milieu-informatie die benodigd is om de keuzes in het bestemmingsplan te kunnen onderbouwen. Tot slot kunnen in het plan-MER aanbevelingen opgenomen worden om milieugevolgen te mitigeren.

1.5 Procedure plan-MER

Gevolgte procedure

De plan-m.e.r.-procedure is gestart met het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Hierin zijn de uitgangspunten van het MER verwoord. De Notitie heeft van 14 mei tot en met 10 juni 2014 ter inzage gelegen. Gedurende die periode was het mogelijk een reactie in te dienen op de Notitie. Tevens is de Notitie in die periode toegezonden aan betrokken instanties. Naar aanleiding hiervan is één reactie binnengekomen. Deze heeft niet geleid tot een wijziging van de uitgangspunten van de plan-MER.

Vervolg procedure

Het plan-MER en het ontwerpbestemmingsplan zullen gelijktijdig ter visie worden gelegd. Gedurende een periode van zes weken kan een ieder een zienswijze tegen het ontwerpplan en het bijbehorende plan-MER indienen. Tevens wordt het ontwerpbestemmingsplan en het plan-MER in deze periode aangeboden aan diverse bestuursorganen, zoals de provincie en het waterschap. Voorts wordt het plan-MER ter toetsing aangeboden aan de Commissie m.e.r.

Na de terinzagelegging worden de ingediende zienswijzen beantwoord. Indien nodig wordt het bestemmingsplan en/of het plan-MER op bepaalde punten aangepast of aangevuld. Vervolgens zal het bestemmingsplan met het plan-MER door de gemeenteraad van Krimpenerwaard worden vastgesteld. Daarna bestaat er voor belanghebbenden de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen het vastgestelde plan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.6 Wijzigingen t.o.v. de Notitie Reikwijdte en Detailniveau

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is aangegeven dat er twee scenario's worden onderzocht. Een maximaal scenario en een reëel scenario. Daarbij is beschreven op welke milieuonderwerpen deze scenario's in het plan-MER worden onderzocht. Deze scenario's zijn alleen onderscheidend ten aanzien van de ontwikkelingen in de agrarische sector. De focus van het onderzoek ligt derhalve op het beschrijven van de mogelijke gevolgen van de ontwikkelingen en ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij in het plangebied. Het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' biedt voor deze functie ruimte, hetgeen milieueffecten kan hebben.

De uitgangspunten van de twee scenario's zijn door voortschrijdend inzicht op enkele punten gewijzigd. Het betreft de volgende wijzigingen:

- In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is bij de invulling van de scenario's ook uitgegaan van de mogelijkheid dat op voormalige agrarische bedrijfslocaties (zogenoemde VAB-locaties) een reëel grondgebonden graasdierbedrijf gevestigd kan worden. De wijzigingsbevoegdheid die dit mogelijk maakte is echter geschrapt uit het ontwerp bestemmingsplan, waardoor het niet meer nodig is om hier rekening mee te houden;
- Vanwege het schrappen van de mogelijkheid tot vestiging van een reëel grondgebonden graasdierbedrijf op VAB-locaties, is op deze locaties ingevolge het ontwerpbestemmingsplan nu maximaal een niet-reëel agrarisch bedrijf mogelijk. Hiermee is rekening gehouden in de scenario's.

1.7 Leeswijzer

Het Plan-MER is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 komt het beleidskader aan de orde. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' bevat en de daaruit voortkomende afbakening van de alternatieven die in het plan-MER worden onderzocht. Daarna wordt in hoofdstuk 5 het beoordelingskader van de alternatieven gepresenteerd. Eveneens bevat dit hoofdstuk de effectbeschrijving en -beoordeling van de alternatieven. In hoofdstuk 6 worden de conclusies van de effectbeoordeling besproken evenals mogelijke maatregelen om eventuele negatieve milieueffecten te verminderen. Tot slot worden in hoofdstuk 7 de leemten in kennis beschreven en een aanzet tot een evaluatieprogramma.

2. BELEIDSKADER

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt het beleid aan de orde dat relevant is voor het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' en het plan-MER. Het betreft achtereenvolgens Europees beleid, Rijksbeleid, provinciaal beleid, regionaal beleid en gemeentelijk beleid. Tevens wordt in dit hoofdstuk bij het Rijksbeleid aandacht besteed aan het wettelijk kader dat van belang is voor het bestemmingsplan landelijk gebied en het plan-MER.

2.2 Europees beleid

Vogel- en Habitatrichtlijn en Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones te beschermen. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden').

De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden).

Kaderrichtlijn water

De Europese Kaderrichtlijn Water, die sinds 2000 van kracht is, speelt voor duurzaam waterbeheer een belangrijke rol. De richtlijn moet er voor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is. Dit betekent dat de rijksoverheid streeft naar een watersysteem dat zoveel mogelijk de natuurlijke situatie (zonder ingrepen van de mens) benadert. Het streven is onder andere gericht op het behouden en vergroten

van de ruimte voor water, waar mogelijk vasthouden van water en verbetering van de waterkwaliteit. De waterbeheerders spelen hierbij een belangrijke rol.

2.3 Rijksbeleid en wettelijk kader

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), vastgesteld op 13 maart 2012, is het ruimtelijke en mobiliteitsbeleid van het Rijk opgenomen. De SVIR schetst hoe Nederland er in 2040 uit moet zien: concurrerend, leefbaar en veilig. De SVIR vervangt onder meer de Nota Ruimte, de Nota Mobiliteit en de Agenda Vitaal Platteland.

Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Daar streeft het Rijk naar met een krachtige aanpak die gaat voor een excellent internationaal vestigingsklimaat, ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen scherp prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. Dit doet het Rijk samen met andere overheden en met een Europese en mondiale blik. Bij deze aanpak hanteert het Rijk een filosofie die uitgaat van vertrouwen, heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regels en een selectieve rijksbetrokkenheid. Zo ontstaat er ruimte voor maatwerk en keuzes van burgers en bedrijven.

Het roer om

Het Rijk brengt de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij diegene die het aangaat (burgers en bedrijven), laat het meer over aan gemeenten en provincies ('decentraal, tenzij...') en de gebruiker komt centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor die belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken ('je gaat er over of niet'). Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Hierdoor neemt de bestuurlijke drukte af en ontstaat er ruimte voor regionaal maatwerk.

De verantwoordelijkheid voor de afstemming tussen verstedelijking en groene ruimte op regionale schaal laat het Rijk over aan de provincies. Daartoe schaft het Rijk het landschapsbeleid af en beperkt het rijksregimes in het natuurdomein. Het Rijk versterkt de samenhang tussen de verschillende modaliteiten en tussen ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit. De (boven)lokale afstemming en uitvoering van verstedelijking wordt overgelaten aan (samenwerkende) gemeenten binnen provinciale kaders. De sturing op verstedelijking laat het Rijk los. Alleen in de stedelijke regio's rond de mainports (Noordvleugel en Zuidvleugel) zal het Rijk afspraken maken met decentrale overheden over de programmering van verstedelijking.

Rijksdoelen en nationale belangen

Het Rijk heeft in de SVIR drie doelen geformuleerd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;

- Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Het Rijk benoemt in de SVIR 13 nationale belangen; hiervoor is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Deze belangen zijn gelijkwaardig aan elkaar en beïnvloeden elkaar onderling. Voor het plangebied van het bestemmingsplan landelijk gebied, zijn met name de volgende belangen relevant:

1. *Een excellente ruimtelijk-economische structuur van Nederland door een aantrekkelijk vestigingsklimaat in en goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren.*
Topsectoren zijn aanwezig in heel Nederland, maar concentreren zich vooral in stedelijke regio's van de mainports. Het plangebied is gelegen in de stedelijke regio van de mainport Haven van Rotterdam. Deze stedelijke regio beschouwt het rijk van nationale betekenis en hiermee gaat het rijk samen met decentrale overheden aan de slag. Voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat in een stedelijke regio met een concentratie van topsectoren is het nodig om te beschikken over een voldoende voorraad (kwalitatief en kwantitatief) woningen, bedrijventerreinen, kantoren en andere voorzieningen. Ook natuur, hoogwaardige landschappen en recreatieve voorzieningen horen daarbij, alsmede het bieden van meer ruimte voor kleinschalige natuurlijke groei en de mogelijkheid om te voorzien in de eigen woningbehoefte.
10. *Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten*
Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten geven identiteit aan een gebied. Bovendien zijn culturele voorzieningen en cultureel erfgoed van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor de concurrentiekracht van Nederland. Het Rijk is verantwoordelijk voor het cultureel en natuurlijk UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst) en rijksmonumenten. Op basis van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten heeft het rijk in het verleden een selectie gemaakt van twintig 'Nationale landschappen', waaronder het nationaal landschap Groene Hart, waarin het plangebied gelegen is. Deze landschappen weerspiegelen samen de diversiteit en ontstaansgeschiedenis van het Nederlandse cultuurlandschap. Het Rijk laat het beleid ten aanzien van landschap op land over aan provincies en wil provincies meer ruimte geven bij de afweging tussen verstedelijking en landschap, om zo meer ruimte te laten voor regionaal maatwerk.
11. *Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten*
Om flora- en faunasoorten in staat te stellen om op lange termijn te overleven en zich te ontwikkelen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt twee zaken essentieel: het behoud van leefgebieden en de mogelijkheden om zich te kunnen verplaatsen tussen leefgebieden. Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies een natuurnetwerk met de juiste ruimtelijke, water en milieucondities voor

kenmerkende (eco)systemen van (inter)nationaal belang. Dit provincie en landgrensoverschrijdende netwerk is de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De natuur in de EHS wordt beschermd met een 'nee-tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. In het plangebied is een klein deel van de EHS gelegen.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Ten behoeve van de bescherming van de in de SVIR genoemde nationale belangen, worden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) algemene regels voorgeschreven die bindend zijn voor de lagere overheden als provincie en gemeente. In het Barro worden de kaderstellende uitspraken uit de SVIR bevestigd.

Doel van het Barro is om onderwerpen uit de SVIR te verwezenlijken, danwel te beschermen. Het gaat hierbij onder meer om de volgende onderwerpen:

- Rijkswegen;
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden en vertaalt deze bescherming naar de Nederlandse regelgeving.

Op basis van de Natuurbeschermingswet worden in Nederland de Natura 2000-gebieden aangewezen. Deze worden door een ministeriële aanwijzing vastgelegd. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, die door provincies in beheerplannen moeten worden uitgewerkt. Bij gebieden die onder zowel de Vogel- als de Habitatrichtlijn vallen, worden de aanwijzingen gecombineerd in één aanwijzing als Natura 2000-gebied.

In het voorliggende plan-MER wordt aandacht besteed aan de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied van het bestemmingsplan Landelijk Gebied. Binnen het plangebied zijn dergelijke gebieden niet aanwezig. Het gaat om gebieden waarvoor de aanwijzing definitief is.

Een plan kan alleen doorgang vinden indien het - gelet op de instandhoudingsdoelstellingen - niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het gebied die in het kader van de Natuurbeschermingswet van belang zijn, tenzij er sprake is van een dwingende reden van openbaar belang en er geen alternatieven zijn.

Flora- en faunawet

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord. Beschermde planten mogen niet van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. Het beschermingsregime is afhankelijk van de status van de soort. Er bestaat vrijstelling voor een lijst van veel voorkomende beschermde soorten ('tabel 1' Flora- en faunawet). Hiervoor hoeft bij ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd te worden. Bij negatieve effecten op strikt beschermde soorten ('tabel 3') is het verplicht voor overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing met een uitgebreide toets van de Flora- en faunawet aan te vragen bij het Ministerie van EZ. Voor effecten op soorten van 'tabel 2' moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Als deze niet aanwezig is, is een ontheffing nodig. Verder geldt in het algemeen de eis, dat er zorgvuldig moet worden gehandeld, de zogenoemde 'zorgplicht'.

Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS)

Omdat de te hoge stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden een probleem is van meerdere overheidslagen en verschillende sectoren moet gezamenlijk worden gewerkt aan een vermindering van de stikstofdepositie. In dat kader wordt momenteel gewerkt aan de totstandkoming van de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS).

Het doel van de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) is om de achteruitgang van de biodiversiteit verbonden met de stikstofgevoelige habitats een halt toe te roepen en een duurzame economische ontwikkeling mogelijk te maken. Economische ontwikkeling blijft mogelijk binnen een per saldo afnemende depositie van stikstof die verzekert dat volgens een haalbaar en betaalbaar tijdspad de doelstellingen in de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd. Dit door een reductie van de stikstofbelasting te realiseren met een samenstel van maatregelen op landelijk, regionaal en gebiedsniveau, in combinatie met maatregelen die voortvloeien uit herstelstrategieën. Essentieel onderdeel van de PAS is de wettelijke plicht om de maatregelen ook feitelijk tijdig uit te voeren, zodat er zekerheid bestaat dat de daaraan verbonden positieve effecten ook daadwerkelijk optreden.

De PAS moet bijdragen aan het realiseren van natuurdoelen en aan het vlottrekken van de vergunningverlening. Om dit mogelijk te maken doet de PAS het volgende:

- Realiseren van extra generieke landbouwmaatregelen, die ervoor zorgen dat de depositiedaling ten gevolge van het vaststaande beleid versneld wordt.
- Beschikbaar stellen van depositieruimte voor economische ontwikkelingen. Een deel van de depositieruimte uit de PAS wordt vrijgegeven als ontwikkelingsruimte voor nieuwe, toestemmingsplichtige economische ontwikkelingen. Het resterende deel wordt gereserveerd voor autonome ontwikkelingen en ontwikkelingen die in de PAS-systematiek als 'Niet Lokaal Relevant' worden beoordeeld (en daardoor niet meer toestemmingsplichtig zijn). Door het beschikbaar stellen van depositieruimte wordt het mogelijk om onder voorwaarden activiteiten nabij Natura 2000-gebieden te ontplooien.

- Realiseren van herstelstrategieën die ervoor zorgen dat, uitgaande van de (versnelde) daling van stikstofdepositie door de aanvullende maatregelen, het ecologisch verantwoord is en blijft om de beschikbare depositieruimte daadwerkelijk te benutten.

Economische ontwikkelingen worden in de PAS-systematiek dus toegestaan als het past binnen de beschikbaar gestelde depositieruimte, en onder de voorwaarde dat de stikstofdepositie daadwerkelijk daalt en de uit te voeren herstelmaatregelen worden uitgevoerd. Het treffen van de afgesproken maatregelen is dus niet vrijblijvend, maar kent een uitvoeringsverplichting.

Naar verwachting treedt de PAS medio 2015 in werking.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) vormt een onderdeel van de ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen. Deze regelgeving kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden. De emissiegerichte benadering is uitgewerkt in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB Huisvesting).

De Wav verplicht elke provincie zeer kwetsbare gebieden op kaart aan te wijzen en te beschermen. Het dienen natuurgebieden te zijn die kwetsbaar zijn voor verzuring en liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Om de aangewezen gebieden ligt een beschermingszone van 250 meter.

Veehouderijbedrijven die (gedeeltelijk) in kwetsbare natuur of een beschermingszone liggen, mogen hun veestapel slechts beperkt uitbreiden. Voor hen geldt een maximum hoeveelheid ammoniak die uitgestoten mag worden. Het vestigen van nieuwe bedrijven in de kwetsbare gebieden en in de beschermingszones is niet toegestaan.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen (AMvB Huisvesting) bepaalt dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het Besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het Besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Grote bedrijven moeten voldoen aan de eisen op grond van internationale afspraken, de IPPC-Richtlijn. In deze richtlijn is bepaald dat alleen veehouderijen (in de richtlijn 'installaties' genoemd) onder deze richtlijn vallen indien het gaat om intensieve pluimvee- of varkenshouderijen met:

- Meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- Meer dan 2.000 plaatsen voor mestvarkens (> 30 kg);
- Meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

In de AMvB Huisvesting zijn eisen opgenomen ten aanzien van de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie. Concreet houdt dit in dat bedrijven enkel nog maar huisvestingssystemen mogen toepassen die tenminste kunnen worden aangemerkt als de Best Beschikbare Techniek (BBT). Bedrijven moesten voor 1 januari 2010 voldoen aan de bepalingen zoals opgenomen in de AMvB Huisvesting. Bedrijven die niet voldeden kregen tot 1 april 2010 de gelegenheid zich aan te melden voor het 'gedoogbeleid'

dat is uitgewerkt in het zogenaamde 'actieplan ammoniak'. Om mee te doen aan het gedoogbeleid moesten ondernemers een Bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) indienen. In een dergelijk plan is op een 'tijdlijn' aangegeven welke maatregelen men voornemens is te treffen (welk type huisvestingssysteem) om te gaan voldoen aan de bepalingen uit de AMvB Huisvesting. De benodigde vergunningen moesten voor 1 juli 2011 zijn verleend. Vervolgens moesten de wijzigingen voor bepaalde gevallen uiterlijk 1 januari 2013, 1 april 2013 of 1 januari 2014 zijn doorgevoerd.

Intern salderen is opgenomen in de Wav en in de AMvB Huisvesting. Onder interne saldering wordt verstaan: de mogelijkheid om binnen een veehouderij in (een deel van) de bestaande huisvestingssystemen binnen een veehouderij geen B(est)B(eschikbare)T(echnieken) toe te passen, op voorwaarde dat de daardoor gemiste ammoniakreductie wordt gecompenseerd door het toepassen van verdergaande technieken dan BBT in de overige huisvestingssystemen.

Naar verwachting zal het Besluit huisvesting in 2015 worden vervangen door het Besluit emissiearme huisvestingssystemen landbouwhuisdieren.

Verschillen tussen het Besluit huisvesting en het Besluit emissiearme huisvestingssystemen zijn onder andere:

- Het nieuwe besluit beperkt zich tot productiebedrijven: bedrijven die in het maatschappelijk verkeer als veehouderijen worden beschouwd;
- De maximale emissiewaarden gaan gelden voor nieuwe stallen en grotere uitbreidingen van bestaande stallen (meer dan 50%);
- Geen maximale emissiewaarde meer voor nageschakelde technieken;
- Aanscherping van bestaande maximale emissiewaarden;
- Er komen nieuwe maximale emissiewaarden voor ammoniak bij;
- De uitzonderingen worden anders.

Actieplan ammoniak

Op veehouderijen die vanaf 1 januari 2010 in overtreding zijn van de AMvB Huisvesting is mogelijk landelijk gedoogbeleid van toepassing. Dit is uitgewerkt in het Actieplan ammoniak.

Op de volgende punten heeft het Actieplan ammoniak geen invloed:

- Nieuwe stallen moeten direct voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit huisvesting.
- Voor IPPC-bedrijven verandert er niets en zij krijgen dus geen extra tijd om bestaande niet-emissiearme stallen aan te passen. Deze stallen konden tot uiterlijk 1 januari 2010 niet-BBT zijn, onder de voorwaarden zoals genoemd in de oplegnotitie bij de BREF intensieve veehouderijen. (Bij pluimveehouderijen soms tot 1 januari 2012). Na afloop van deze termijnen kan het bevoegd gezag handhaven op grond van de AMvB Huisvesting. De vergunning van IPPC-bedrijven moest uiterlijk op 30 oktober 2007 BBT zijn. In de vergunning kan er een eerdere datum zijn genoemd waarop niet-emissie arme stallen moeten zijn aangepast. In dat geval kan het bevoegd gezag na die datum handhaven op grond van de vergunning.
- Bij een nieuwe aanvraag voor een omgevingsvergunning voor milieu moet altijd uitgegaan worden van toepassing van BBT en daarmee voor ammoniak de AMvB Huisvesting. Als een veehouder een stal

aanvraagt die niet voldoet aan de AMvB Huisvesting en dus niet BBT is, dan moet het bevoegd gezag de vergunning weigeren. De enige uitzondering hierop is als er intern gesaldeerd wordt.

Het Actieplan moet er toe leiden dat de middelgrote veehouderijbedrijven emissiearm worden en gaan voldoen aan de AMvB Huisvesting.

Uit het Actieplan en de naderhand besloten verlenging van de werkingsduur vloeit voort dat stoppende bedrijven tot uiterlijk 1 januari 2020 gebruik moeten kunnen maken van een stoppersregeling.

Wet geurhinder en veehouderij

In de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) worden eisen gesteld aan de maximale geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken ten opzichte van geurgevoelige objecten, zoals woningen.

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) bevat een beoordelingskader voor geurhinder van veehouderijen die vergunningplichtig zijn op basis van de Wet milieubeheer (Wm). Dit beoordelingskader is ook overgenomen in het Activiteitenbesluit. Het beoordelingskader is als volgt:

1. voor diercategorieën waarvoor de geuremissie per dier (geuremissiefactor) is vastgesteld in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) geldt een waarde (maximale geurbelasting in odour units) op een geurgevoelig object; daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (conform Reconstructiewet) en niet-concentratiegebieden en tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom;
2. voor andere diercategorieën (waarvoor geen geuremissie per dier is vastgesteld) geldt een minimale afstand van de dierenverblijven ten opzichte van geurgevoelige objecten; ook hier is een onderscheid gemaakt tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. Er is geen onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden.

De afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object dient in alle gevallen tenminste 50 meter te bedragen indien het geurgevoelige object gelegen is binnen de bebouwde kom en 25 meter te bedragen indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

Het beoordelingskader is samengevat in de onderstaande tabel.

Ligging geurgevoelig object	Diercategorie	Concentratiegebied	Niet-concentratiegebied	Afstand buitenzijde dierenverblijf tot buitenzijde geurgevoelig object
Binnen bebouwde kom	Diercategorieën Rgv	Max. 3 ouE/m ³	Max. 2 ouE/m ³	Min. 50 m
	Andere diercategorieën	Min. 100 m t.o.v. geurgevoelig object	Min. 100 m t.o.v. geurgevoelig object	
Buiten bebouwde kom	Diercategorieën Rgv	Max. 14 ouE/m ³	Max. 8 ouE/m ³	Min. 25 m
	Andere diercategorieën	Min. 50 m t.o.v. geurgevoelig object	Min. 50 m t.o.v. geurgevoelig object	

Tabel geldende waarden/afstanden veehouderijen

Voor geurgevoelige objecten die onderdeel uitmaken van een andere veehouderij, of die op of na 19 maart 2000 hebben opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, zoals bedrijfswoningen en voormalige bedrijfswoningen, gelden niet de in de tabel genoemde maximale geurbelastingen in odour units, maar gelden op grond van artikel 3, lid 2 van de Wgv, minimale afstanden tussen de veehouderij en het geurgevoelig object. Deze afstand bedraagt 100 meter indien het geurgevoelige object is gelegen binnen de bebouwde kom en 50 meter indien het geurgevoelige object is gelegen buiten de bebouwde kom.

Wet luchtkwaliteit

De hoofdlijnen van de regelgeving voor luchtkwaliteit zijn te vinden in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. Met deze wet zijn de richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Europese Unie geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In de Wet Luchtkwaliteit zijn luchtkwaliteitseisen opgenomen in de vorm van grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀) (de fractie kleiner dan 10 micron), zwaveldioxide (SO₂), koolmonoxide (CO), benzeen en lood. In de praktijk zijn in Nederland alleen de grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof van belang, omdat deze soms worden overschreden. De grenswaarden van de overige stoffen worden in de regel in Nederland niet meer overschreden. De grenswaarde voor zowel PM₁₀ als NO₂ is gesteld op 40 µg/m³. Fijn stof en stikstofdioxide kunnen vrijkomen bij allerlei bedrijfsprocessen. Bij agrarische bedrijven treden met name fijn stof emissies op. Stikstofdioxide-emissies zijn het gevolg van verbrandingsprocessen, bijvoorbeeld in motoren. Met name het verkeer is een belangrijke bron.

In veel gevallen is wel de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM₁₀) bekend, maar niet de daggemiddelde concentratie. Als vuistregel kan worden aangehouden dat aan de grenswaarde van het 24-uurs gemiddelde wordt voldaan indien het jaargemiddelde de concentratie van 32,5 microgram/m³ niet overschrijdt.

De nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken;
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.

In de 'Wet luchtkwaliteit' is aangegeven in welke gevallen de luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmeringen vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen:

1. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
2. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
3. een project draagt 'niet in betekenende mate' bij aan de luchtverontreiniging;
4. een project past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Wet op de archeologische monumentenzorg

In 1992 heeft Nederland als lid van de Raad van Europa het Verdrag van Malta ondertekend. Dit verdrag heeft als doel het Europese archeologische erfgoed veilig te stellen. Eén van de verdragsverplichtingen voor de Nederlandse overheid is dat zij moet streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening, door er op toe te zien dat archeologen worden betrokken bij het planningsbeleid ten einde te komen tot evenwichtige strategieën voor de bescherming, het behoud en het beter tot hun recht doen komen van plaatsen van archeologisch belang. Daartoe zou bij de voorbereiding van bestemmingsplannen meer aandacht moeten worden besteed aan de (mogelijke) aanwezigheid van archeologische waarden en bij de aanwezigheid van archeologische waarden zouden beschermende regelingen in het plan moeten worden opgenomen. Daarbij dient volgens het Verdrag het uitgangspunt te zijn dat 'de bodemverstoorder betaalt'.

Ter implementatie van het Verdrag van Malta is per 1 september 2007 een nieuwe wet van kracht geworden, de 'Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)' genaamd. De Wamz maakt formeel gezien deel uit van de 'Monumentenwet 1988'.

Het belangrijkste doel van de Wamz is de bescherming van de aanwezige en de te verwachten archeologische waarden door het reguleren van bodemversturende activiteiten. Hierbij gaat de Wamz uit van het zo vroeg mogelijk betrekken van de archeologische waarden in het ruimtelijk ordeningsproces. Specifiek voor het bestemmingsplan is hierop artikel 38a, lid 1 van de Wamz van toepassing: *'De gemeenteraad houdt bij de vaststelling van een bestemmingsplan (...) en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond, rekening met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten'*.

2.4 Provinciaal beleid

Visie Ruimte en Mobiliteit

De 'Visie ruimte en mobiliteit' (VRM), door Provinciale Staten vastgesteld op 9 juli 2014 en op 1 augustus 2014 in werking getreden, geeft op hoofdlijnen sturing aan de ruimtelijke ordening en maatregelen op het gebied van verkeer en vervoer. De VRM bestaat uit verschillende documenten, de Visie ruimte en mobiliteit, de Verordening ruimte 2014 (zie ook volgende paragraaf), het Programma ruimte en het Programma mobiliteit.

De Visie ruimte en mobiliteit biedt geen vastomlijnd ruimtelijk eindbeeld, maar wel een perspectief voor de gewenste ontwikkeling van Zuid-Holland als geheel. De visie geeft zekerheid over een mobiliteitsnetwerk dat op orde is en de reiziger en de vervoerder keuzevrijheid biedt, en bevat voldoende flexibiliteit om in de ruimtelijke ontwikkeling te reageren op maatschappelijke initiatieven. Dat geeft houvast voor andere ruimtelijke plannen en voor investeringen in ruimte en netwerk. Het geeft ook duidelijkheid over de randvoorwaarden die de provincie daaraan stelt. Vier rode draden geven richting aan de gewenste ontwikkeling:

1. beter benutten en opwaarderen van wat er is,

2. vergroten van de agglomeratiekracht,
3. verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit,
4. bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving.

Kwaliteit van landschap, groen en erfgoed

Het sturen op ruimtelijke kwaliteit vormt een rode draad in het beleid van de provincie in de groene ruimte en daarmee in het landelijk gebied van het plangebied. Deze rode draad bepaalt in hoge mate de keuzes in de groene ruimte. Ruimtelijke ontwikkelingen die maatschappelijk en economisch gewenst zijn, moeten bijdragen aan de balans tussen de instandhouding, benutting en versterking van de bestaande gebiedskwaliteiten.

De provincie wil ruimte bieden voor agrarisch ondernemerschap en andere economische activiteiten die passen bij de gebiedskwaliteiten. Verder kent Zuid-Holland een aantal bijzondere kwaliteiten op het gebied van de biodiversiteit, het cultureel erfgoed, recreatie en het contrast tussen bebouwd en open gebied. Instandhouding en versterking van deze bijzondere kwaliteiten is van groot belang.

Soms is juist een duidelijke prioriteit voor één functie wenselijk. Dat is het geval bij uitzonderlijke agrarische, ecologische of cultuurhistorische waarden. Voor zover ze kwetsbaar zijn, verdienen die waarden en gebieden bescherming. Voor zover ze een economische waarde vertegenwoordigen, hebben ze ontwikkelingsruimte nodig. De provincie biedt ruimte aan de economische ontwikkeling van de landbouw en het toerisme, maar ook op passende wijze aan de steeds diverser wordende economie van het landelijk gebied.

Het behoud en de versterking van de bovenstaande kwaliteiten staan centraal in het provinciaal beleid voor de groene ruimte. De provincie wil samen met haar partners een kwaliteitsslag maken in de groene ruimte binnen en buiten de stad, zodanig dat de intrinsieke waarden worden beschermd en versterkt, en dat de groene ruimte aansluit bij de vraag van de gebruikers en bewoners, toekomstbestendig is en bijdraagt aan de identiteit en ruimtelijke kwaliteit van Zuid-Holland.

Ruimtelijke kwaliteit in de groene ruimte

De economie van het landelijk gebied is bijna net zo divers als die van het stedelijk gebied. Zowel gezien vanuit de economische vitaliteit als vanuit de ruimtelijke kwaliteit is een benadering uitsluitend gericht op functiescheiding in het landelijk gebied niet langer effectief. De provincie zet in op een betere, gebiedsgerichte verweving van de verschillende 'klassieke' functies in de groene ruimte (landbouw, natuur, recreatie, water, cultuurhistorie) en een betere relatie tussen stad en land.

Ruimtelijke kwaliteit en verweving van functies in de groene ruimte krijgen pas betekenis bij gebiedsgerichte toepassing. Ieder gebied heeft daarin een eigen opgave. De basis daarvoor ligt in de drie deltalandschappen die de provincie onderscheidt. Het veenlandschap van het Groene Hart, waartoe het plangebied behoort, is er daar één van.

Het veenlandschap van het Groene Hart

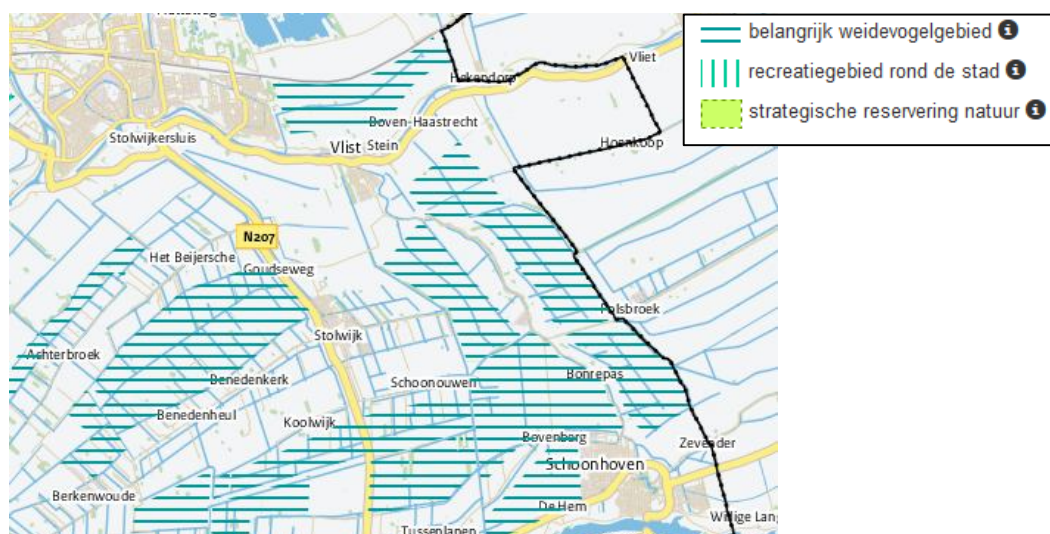
In het veenlandschap zet de provincie in op behoud en versterking van het waterrijke en open karakter. Daarnaast is behoud van de kenmerkende afwisseling van veenweidelandschap, rivieren, boezems, plassen en droogmakerijen van groot belang. De veenlandschappen combineren een agrarische economie met cultuurhistorische en ecologische waarden. Deze combinatie maakt de landschappen ook aantrekkelijk als recreatief en toeristisch gebied. Belangrijke opgaven zijn de aanpak van bodemdaling, behoud van de karakteristieken van het veenweidelandschap, verbetering van de waterkwaliteit en instandhouding en ontwikkeling van de bijzondere natuurwaarden. Het accent wordt gelegd op innovatiemaatregelen voor de grondgebonden landbouw en alternatieve realisatiestrategieën voor natuurontwikkeling. Het behoud van de belangrijke weidevogelgebieden vraagt om een specifieke vorm van verweving van landbouw en natuur. Met name het waternetwerk en de cultuurhistorische kwaliteiten lenen zich voor verdere ontwikkeling van de mogelijkheden voor recreatie en toerisme.

Beschermingscategorieën

De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedskwaliteit. Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling past bij de gebiedskwaliteit, waardeert de provincie de kwaliteit van gebieden in categorieën en onderscheidt ze ruimtelijke ontwikkelingen naar hun mate van impact op de omgeving. Er wordt een tweetal beschermingscategorieën onderscheiden, waar ook onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit ontwikkelingen mogelijk zijn, maar waar vanwege de kwetsbaarheid of bijzonderheid extra voorwaarden van toepassing zijn.

Gebieden met een specifieke waarde (categorie 2)

De provincie wil in een aantal gebieden specifieke waarden in stand houden omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder en kwetsbaar zijn. De instandhouding van deze waarden vraagt om toegespitste vormen van bescherming en ontwikkeling. Ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden zijn mogelijk, maar met inachtneming van de specifieke waarden naast de generieke bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit. Onder meer de belangrijke weidevogelgebieden die in het plangebied voorkomen hebben specifieke waarden. Dit vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels.

Belangrijke weidevogelgebieden in het plangebied

Gebieden met bijzondere kwaliteit (categorie 1)

Een relatief beperkt aantal gebieden is zo bijzonder, waardevol en kwetsbaar, dat de instandhouding en mogelijk verdere ontwikkeling van de waarden die ze vertegenwoordigen voorrang heeft boven alle andere ontwikkelingen. De gebieden met bijzondere kwaliteit dragen in hoge mate bij aan de identiteit, beleving en biodiversiteit van Zuid-Holland. Ze leveren een substantiële bijdrage aan het toeristisch profiel en het leef- en vestigingsklimaat in de provincie. Ruimtelijke ontwikkelingen in en direct grenzend aan de categorie 'gebieden met bijzondere kwaliteit' zijn alleen mogelijk voor zover ze bijdragen aan deze kwaliteit.

Het gaat om gebieden met de volgende kwaliteiten:

- *Hoge en specifieke natuurwaarden in Zuid-Holland*, gebundeld in de ecologische hoofdstructuur en Natura 2000, die met elkaar een substantiële bijdrage leveren aan de Europese biodiversiteit.
- *Cultuurhistorische kroonjuwelen*. Een aantal gebieden in de provincie heeft landschappelijk en cultuurhistorisch een dusdanig uniek karakter dat de bescherming en versterking van deze kwaliteiten centraal staat. Een deel daarvan is zo kwetsbaar dat uiterst zorgvuldig moet worden gekeken naar de inpasbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen.

Veel van gebieden in deze categorie zijn van betekenis voor de recreatie en het toerisme. De provincie vindt het belangrijk dat overheden en particulieren verder investeren in deze locaties, waar overheden ook in het verleden al in hebben geïnvesteerd, om de belevingswaarde en herkenbaarheid te vergroten.

Bebouwing in de groene ruimte

Behalve agrarische bebouwing en de bebouwing in dorpen, buurtschappen en bebouwingslinten, herbergt de groene ruimte een scala aan andersoortige bebouwing. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om solitaire woningen en bedrijven, recreatieve bebouwing, verspreid glas, enzovoort.

Nieuwe bebouwing heeft al gauw een grote invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de groene ruimte. De provincie is in beginsel terughoudend ten aanzien van de ontwikkeling van nieuwe bebouwing en bijbehorende functies en elementen in de groene ruimte.

De provincie geeft ruimte aan nieuwe functies in leegstaande of vrijkomende agrarische en niet-agrarische bebouwing, mits de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke worden behouden en de verkeersdruk niet toeneemt. Nieuwe bebouwing, bijvoorbeeld voor verblijfsrecreatie en nieuwe landgoederen, is mogelijk indien de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke worden behouden of verbeterd.

Vitale en aantrekkelijke agrarische cultuurlandschappen

In Zuid-Holland blijft ruimte voor agrarisch ondernemerschap, zodat de economische kracht van de sector behouden blijft en waar mogelijk wordt versterkt. De grondgebonden landbouw is een gezichtsbepalende factor in het landelijk gebied. De sector heeft een economisch gezond perspectief. De toegevoegde waarde is, ondanks de hoge grondprijzen, relatief groot. De

vitaliteit van de grondgebonden landbouw is zowel voor de regionale economie als voor de kwaliteit van het landschap belangrijk.

Bij het bieden van ruimte voor verdere ontwikkeling wil de provincie bereiken dat de landbouw een flinke sprong maakt in verduurzaming, ruimtelijke kwaliteit en het inspelen op omgevingsfactoren. Het gegeven dat de stad nooit ver weg is, biedt kansen. In het veenweidegebied zijn bodemdaling en peilbeheer medebepalende factoren. Waar de overheid een bijdrage levert aan het behoud van primaire omgevingscondities, is het aan de agrarische ondernemer om daarop in te spelen.

De grondgebonden landbouw blijft daarnaast een belangrijke drager van de ruimtelijke kwaliteit in Zuid-Holland. In die zin heeft de landbouw een verantwoordelijkheid voor de landschappelijke, recreatieve en ecologische gebiedskwaliteit. De provincie wil daarom de agrarische functie als producent van duurzaam voedsel en als belangrijke drager van het cultuurlandschap ook op termijn veiligstellen. Tegelijk is er, in het licht van diversiteit in het landelijk gebied, ruimte voor diverse nevenfuncties, mits passend in de gebiedskwaliteit. Het is vooral aan de agrarische ondernemer zelf om te kiezen voor schaalvergroting of verbreding en daarbij in te spelen op omgevingsfactoren en ruimtelijke kwaliteitseisen.

Agrarische bebouwing

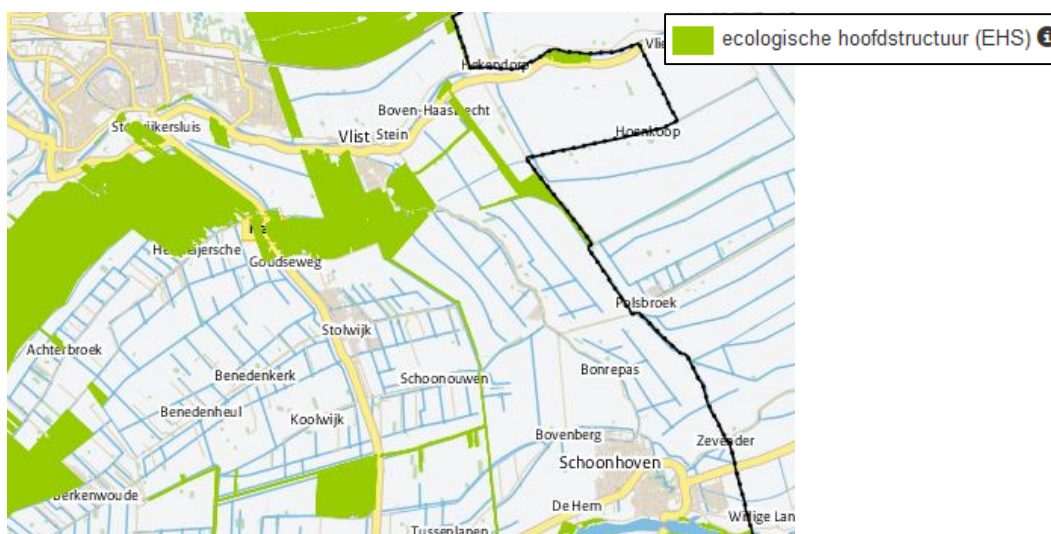
Het vraagt een bepaalde schaalgrootte van een agrarisch bouwblok om in verduurzaming en modernisering te investeren met een verantwoorde terugverdientijd (rentabiliteit). De provincie houdt de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor het gangbare agrarisch bedrijf begrensd op 2 hectare voor een agrarisch bouwblok, zowel in de intensieve veehouderij als in de melkveehouderij. In verband met mogelijke verbreding van activiteiten biedt de provincie indien nodig meer ruimte. Een bouwblok kan dan onder voorwaarden tot maximaal 2,5 hectare uitbreiden. Een voorwaarde is dat de agrarische hoofdfunctie behouden blijft.

Behouden en vergroten van biodiversiteit

Het provinciale beleid is gericht op het behouden, herstellen en op langere termijn vergroten van de biodiversiteit in Zuid-Holland. Om dit doel te bereiken zet de provincie in op duurzaam beheer, bescherming en voltooiing van de ecologische hoofdstructuur en meer natuurwaarden op boerenland en in recreatiegebieden.

Ecologische hoofdstructuur

Onder meer de natuurgebieden in het veenweidegebied zijn de grote dragers van de biodiversiteit in Zuid-Holland. Het belangrijkste instrument om de biodiversiteitsdoelen te bereiken is de realisatie van de ecologische hoofdstructuur (EHS). De provincie heeft de ambitie om de EHS uiterlijk in 2027 gerealiseerd te hebben. De EHS bestaat uit een robuust, kwalitatief hoogwaardig en samenhangend netwerk van bestaande bossen natuurgebieden, landgoederen, nieuwe natuurgebieden, ecologische verbindingen, de grote rijkswateren en de Noordzee. De EHS wordt goed beheerd en valt onder categorie 1 (gebieden met bijzondere kwaliteit).

Ecologische Hoofdstructuur in het plangebied

Natuurwaarden buiten de ecologische hoofdstructuur

Ook buiten de EHS zijn grote natuurwaarden aanwezig. Behoud, herstel en verdere ontwikkeling van deze natuurwaarden dragen substantieel bij aan de biodiversiteit in Zuid-Holland. Aanvullend wordt onder meer ingezet op de volgende opgaven:

- het realiseren van een natuurmantel in de vorm van een groenblauwe dooradering rondom de natuurkernen in de EHS,
 - het in stand houden van de belangrijke leefgebieden voor weidevogels in blijvend agrarisch gebied door agrarisch natuurbeheer.
- Weidevogelgebieden worden gerekend tot categorie 2.

Instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed

Het cultureel erfgoed van Zuid-Holland is een belangrijke drager van ruimtelijke kwaliteit. Deze toegevoegde waarde van erfgoed bevordert de provincie op diverse manieren:

- behoud en versterking van cultuurhistorisch waardevolle structuren en ensembles die van bijzonder provinciaal belang zijn, via bescherming én passende ruimtelijke ontwikkeling,
- cultureel erfgoed vormt een integraal onderdeel van het provinciaal ruimtelijk kwaliteitsbeleid via de kwaliteitskaart en de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit.

De cultuurhistorische en archeologische waarden zijn gebundeld in de cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS), die de basis vormt voor het provinciaal erfgoedbeleid. Het beschermende ruimtelijk beleid richt zich met name op een selectie van de CHS, waaronder:

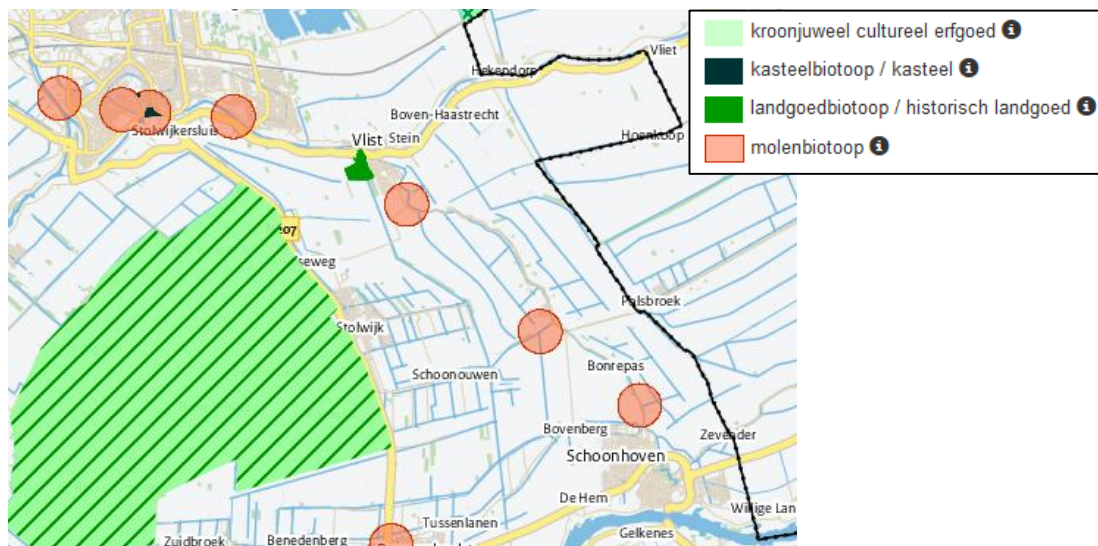
- cultuurhistorische kroonjuwelen,
- molenbiotopen

Kroonjuwelen

Cultuurhistorische kroonjuwelen zijn unieke, zeer karakteristieke en gave erfgoedensembles in Zuid-Holland. Voor het plangebied is van belang dat hiertoe onder meer de Krimpenerwaard en de Oude Hollandse Waterlinie worden gerekend.

Molenbiotopen

Naast de historische structuren en cultuurlandschappen richt de provincie zich in haar beleid ook op twee bijzondere typen monumenten, waaronder molens. Molens vormen een kenmerkende combinatie van cultuurhistorie, natuur en landschap. Daarbij gaat het niet alleen om het monument op zich maar ook om zijn omgeving en ensemblewaarde. Hiervoor worden in planologische beschermingszones (zogenoemde molenbiotopen) opgenomen.

Cultureel erfgoed in het plangebied

Erfgoedlijnen

Naast bescherming en versterking van erfgoed stimuleert de provincie ook de beleving en benutting ervan. Dit is gericht op zeven erfgoedlijnen, een beleids categorie gericht op beleving en benutting, waar geen afzonderlijk beschermingsregime aan is verbonden. Erfgoedlijnen zijn kenmerkende ensembles van erfgoed, landschap en water die beschikken over een groot recreatief-toeristisch potentieel, waaronder de Oude Hollandse Waterlinie waarvan delen in het plangebied voorkomen. Het ruimtelijk beleid voor de erfgoedlijnen richt zich op de continuïteit van hun karakter, door behoud en versterking van de structuur, gecombineerd met het stimuleren van eigentijdse bestemmingen van dit erfgoed.

Strategische doelen

Samenvattend gelden voor de kwaliteit van landschap, groen en erfgoed de volgende strategische doelen:

- Instandhouding en zo mogelijk versterking van de ruimtelijke kwaliteit van Zuid-Holland, zodat het onderscheidend karakter van de landschappen herkenbaar en beleefbaar blijft.
- Ruimte voor duurzame landbouw en andere passende economische activiteiten in het landelijk gebied, afgestemd op condities vanuit bodem, water en natuur en op gebiedskwaliteiten.
- Behoud, herstel en verhoging van de biodiversiteit als intrinsieke waarde van de groene ruimte, zo mogelijk gekoppeld aan andere maatschappelijke doelen.

- Instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed, vanwege de historische waarde en de betekenis voor de identiteit, variëteit en beleving van de Zuid-Hollandse landschappen en kernen.

Verordening ruimte 2014

Tegelijkertijd met de 'Visie Ruimte en mobiliteit' hebben Provinciale Staten de 'Verordening ruimte 2014' vastgesteld. De Verordening vormt een juridische vertaling van het beleid uit de genoemde Visie en bevat daartoe regels over de inhoud van bestemmingsplannen.

Niet alle onderwerpen zijn geschikt voor opname in een verordening. In het algemeen lenen vooral onderwerpen met heldere criteria en/of spelregels en een zwaarwegend provinciaal belang zich hiervoor. De provincie heeft in de Verordening ruimte 2014 daarom onder meer regels opgenomen over kantoren, bedrijven, detailhandel, glastuinbouw, boom- en sierteelt, bollenteelt, ruimtelijke kwaliteit, agrarische bedrijven, waterkeringen, provinciale vaarwegen, recreatieve vaarwegen, windenergie, archeologie en molen - en landgoedbiotopen.

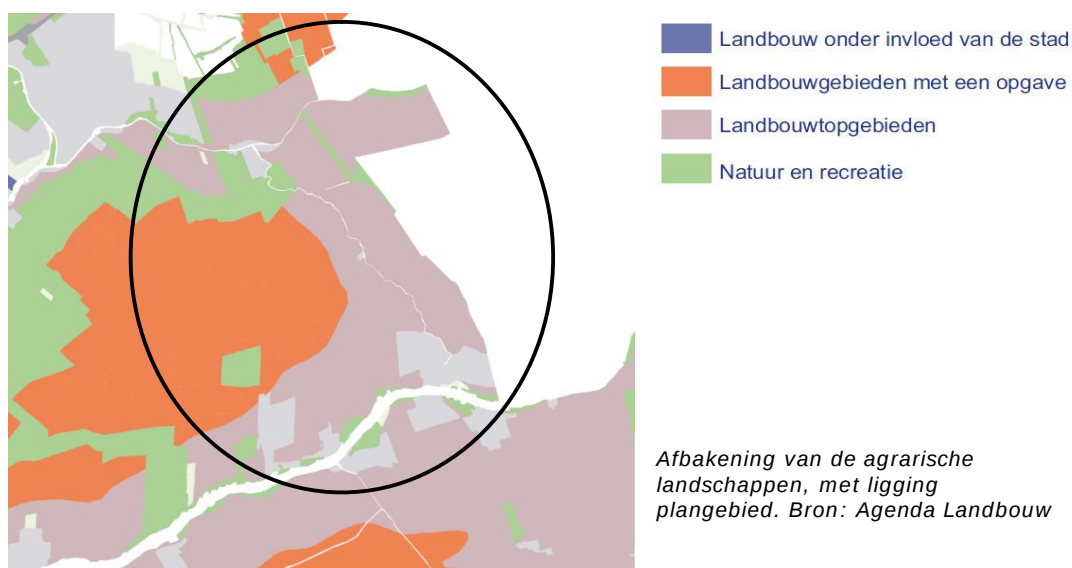
Voor de uitwerking van de onderwerpen tot beleidsregels wordt verwezen naar de Verordening ruimte zelf.

Agenda Landbouw

De Agenda Landbouw (vastgesteld op 26 januari 2011) is een nadere uitwerking van de Provinciale Structuurvisie 'Visie op Zuid-Holland'. Hierin is aangegeven dat de Zuid-Hollandse grondgebonden landbouw zich verder moet (kunnen) ontwikkelen om zijn sterke positie vast te houden. De landbouw moet duurzaam worden, economisch rendabel zijn en kunnen steunen op een breed maatschappelijk draagvlak.

In dit kader worden drie types landbouwgebieden onderscheiden, elk met verschillende regels en uitgangspunten:

1. De agrarische topgebieden;
2. De agrarische gebieden met een opgave;
3. De agrarische gebieden onder invloed van de stad.

Zoals uit bijgaande figuur blijkt, maakt het plangebied deel uit van een 'landbouw topgebied' en een 'landbouwgebied met een opgave'.

Agrarisch topgebied

In agrarische topgebieden heeft de landbouw een blijvend perspectief voor wat betreft de productie van voedsel voor de (wereld)markt. Dit zijn gebieden met een vruchtbare en stevige bodem, waaronder de grootschalige goed verkavelde veenweidegebieden (klei op veengebieden), zoals het zuidelijke en oostelijke deel van de Krimpenerwaard. Hiertoe behoort ook een deel van de voormalige gemeente Vlist. Deze gebieden worden gekenmerkt door een goede tot redelijke verkavelingstructuur, voldoende ruimte voor groei, innovatie, bereikbaarheid voor leveranciers en afnemers van agrarische producten en voldoende aanbod van zoet water.

Kostprijsverhogende factoren, zoals een niet optimaal draagkrachtige bodem, zijn weliswaar aanwezig, maar bieden ook op de langere termijn voldoende ruimte voor een rendabele landbouw. De inzet van de provincie is hier gericht op het in stand houden en verbeteren van de toegankelijkheid tot het distributienetwerk (van leverancier tot afnemer) en het verbeteren van de landbouwstructuur (verkaveling, huiskavels, schaalvergroting, etc.). Specifiek voor de veenweidegebieden, waaronder de Krimpenerwaard, blijft een productienadeel bestaan vanwege de grondslag en beperkte drooglegging.

De ruimtelijke regie vanuit de provincie richt zich op handhaving van de agrarische functie, het tegengaan van verrommeling en het bieden van ruimte voor schaalvergroting.

Agrarisch gebied met een opgave

De agrarische gebieden met een opgave betreffen gebieden waar de huidige of toekomstige omstandigheden zullen leiden tot lagere productiviteit en rendabiliteit. Voor deze gebieden ligt er een transformatieopgave. Deze transformatie kan een andere vorm van landbouw inhouden (meer rendement), maar ook een overgang naar andere functies. Het zijn onder andere gebieden met diepe veenweiden, zoals het noordelijke en middengebied van de Krimpenerwaard, waarvan de bovenlaag van de gronden volledig uit veen bestaat of maximaal enkele centimeters kleidek bevat.

In de veenweidegebieden komt de lagere productiviteit en rentabiliteit door het voortdurend blijven dalen van de bodem. De gevolgen hiervan zijn duidelijk zichtbaar in het landschap. Door de daling van de bodem is er geen sprake van een duurzaam water- en bodemsysteem. Ook zorgt deze daling voor toenemende beheerkosten voor water, infrastructuur en extra CO₂-uitstoot. Om de melkveehouderij te behouden is een transitieproces voor de periode tot 2025 nodig. De bedrijven verbeteren de rendabiliteit, bijvoorbeeld door schaalvergroting in combinatie met extensivering op de nattere delen. Peilverhoging om daarmee de bodemdaling te verminderen, wordt gecombineerd met aangepaste landbouwmethoden. De provincie prioriteert agrarisch natuurbeheer als onderdeel van deze aangepaste bedrijfsvoering en stimuleert onderzoek naar innovaties als onderwaterdrainage. De inzet van de provincie is hier gericht op het in stand houden van de landbouw als drager

van het landschap met kwaliteiten als openheid, agrarische identiteit, cultuurhistorie en duurzaam bodem- en waterbeheer.

Een sterke provinciale regierol is noodzakelijk voor een duurzame ontwikkeling in deze landbouwgebieden. Door inzet van menskracht en middelen regisseert de provincie de noodzakelijke veranderingen, waaronder de aanpak van het Veenweidepact Krimpenerwaard.

2.5 Regionaal beleid

Veenweidepact Krimpenerwaard

In het pact werken overheden en maatschappelijke organisaties samen aan de toekomst van de Krimpenerwaard. Centraal uitgangspunt is om de identiteit van het landelijke gebied, een cultuurhistorisch en waardevol agrarisch landschap met bijbehorende natuurwaarden, te behouden en te ontwikkelen.

Het Veenweidepact Krimpenerwaard werkt aan vijf doelen: de aanleg van nieuwe natuur, duurzaam waterbeheer en het tegengaan van bodemdaling, het versterken van de landbouwstructuur, extra kansen voor toerisme en recreatie en het stimuleren van vernieuwend ondernemerschap.

In december 2005 hebben alle betrokken partijen hun handtekening gezet onder de samenwerkingsovereenkomst. De partners zijn de provincie Zuid-Holland, de vijf gemeenten in de Krimpenerwaard (Ouderkerk, Bergambacht, Vlist, Schoonhoven, Nederlek) en het Hoogheemraadschap. Deze zorgen er samen voor dat de afspraken van het Veenweidepact zorgvuldig, samenhangend en snel worden uitgevoerd.

Het centrale doel van het Pact is om het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de daarbij behorende natuurwaarden te behouden en verder te ontwikkelen. Een belangrijke randvoorwaarde is om verdere bodemdaling zo veel mogelijk te beperken. Het staat vast dat hiervoor een herinrichting van het gebied noodzakelijk is.

Door verandering van het klimaat komt er steeds meer water naar de Krimpenerwaard, via de rivieren en door (zwaardere) regenbuien. Steeds meer water wegpompen en steeds lagere waterpeilen zijn op lange termijn niet vol te houden. Het aantal verschillende waterpeilen neemt op basis van het huidige Raamplan sterk toe, waardoor een goed waterbeheer moeilijker en kostbaar wordt. Het is beter om de bodemdaling zo veel mogelijk te beperken. Dat heeft consequenties voor het inrichten van het gebied. Het Veenweidepact geeft de mogelijkheden om de inrichting aan te passen aan een waterpeil waarbij zo min mogelijk bodemdaling optreedt.

Het Rijk heeft sinds 2010 bezuinigd op de aanleg van nieuwe natuur. Ook voor de Krimpenerwaard is daardoor minder geld beschikbaar. Om toch de belangrijkste doelen te realiseren is het type nieuw aan te leggen natuur aangepast. Waar eerst aan natte natuur met ruimte voor de otter gedacht werd, wordt nu gekozen voor diverse typen grasland met natuurwaarden voor weidevogels en andere voor het gebied karakteristieke planten- en diersoorten, het zogeheten 'Grutto en Dotter' model. Daardoor blijft het

mogelijk om het agrarisch bedrijf in een deel van het gebied voort te zetten. Ook kunnen agrariërs kiezen voor particulier of agrarisch natuurbeheer.

In oktober 2013 hebben de gebiedspartijen een voorstel aangeboden aan het College van Gedeputeerde Staten. In dit voorstel staat aangegeven hoe volgens de partijen in de Krimpenerwaard de doelstellingen voor nieuwe natuur kunnen worden bereikt. De provincie heeft dit document ongewijzigd overgenomen voor het vaststellen van de kaders voor ruimtelijke ordening in de Krimpenerwaard in december 2013. In januari 2014 heeft de provincie ook ingestemd met de wijze waarop de EHS in het gebied wordt gerealiseerd. De zogeheten herijking is hiermee afgerond en alle energie kan worden gericht op de uitvoering waarbij een regierol is weggelegd voor de gemeenten in de Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap.

Structuurvisie K5

In 2009 hebben de gemeenteraden van de K5-gemeenten de Structuurvisie K5 vastgesteld. De centrale opgave voor de Krimpenerwaard is het uitzetten van een evenwichtige koers in het spanningsveld tussen het versterken van sociaal-economische aspecten enerzijds en het waarborgen van de cultuurhistorische, natuur- en landschapskwaliteiten anderzijds. Met name het patroon van dijk- en dorpslinten en het waterrijke slagenlandschap zijn kenmerkend voor de regio. In een groot deel van het gebied blijft de grondgebonden melkveehouderij de belangrijkste functie. In de bepaalde gebieden, zal natuur ontwikkeld worden met recreatief medegebruik. In het zuiden van de Krimpenerwaard zijn ook beperkte mogelijkheden voor hervestiging van bedrijven die in het kader van natuurontwikkeling worden uitgekocht. Daarnaast wordt, binnen bestaande opstallen, ruimte geboden aan activiteiten op het vlak van verbrede landbouw en vernieuwend ondernemerschap.

2.6 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Vlist

De voormalige gemeente Vlist heeft op 3 juli 2012 de structuurvisie Vlist vastgesteld. Belangrijk uitgangspunt van de structuurvisie is het behoud van de eigen identiteit. Laatst wordt bepaald door de eigenheid van de dorpen, waarbij streven naar vitaliteit hoog in het vaandel staat. Daarnaast wordt de identiteit van Vlist in belangrijke mate ontleend aan het buitengebied, met zijn kenmerkende openheid, de grondgebonden veehouderij als drager van het landschap en de cultuurhistorische en ecologische kwaliteiten. De identiteit hangt sterk samen met de ruimtelijke structuur. Naast de openheid, de kenmerkende kavelstructuur, het alom aanwezige water, zijn de bebouwingslinten, de Hollandse IJssel en de Vlist structuurbepalende elementen.

Landelijk gebied

Specifiek voor het landelijk gebied geldt dat behoud en herstel van landschap, cultuurhistorie en natuur in balans dienen te zijn met de ontwikkelingsmogelijkheden voor een duurzame grondgebonden veehouderij. Dit beleid gaat goed samen met recreatief medegebruik. Voor overige bestaande functies wordt een consoliderend beleid voorgestaan.

Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan de kwaliteiten van het gebied. Indien deze verder gaan dan het bestemmingsplan mogelijk maakt, moet een nieuwe afweging worden gemaakt. Voorwaarden binnen die afweging zijn:

- het betreft een duurzame ontwikkeling;
- er is sprake van toevoeging van kwaliteit (op het gebied van cultuurhistorie, landschap en/of natuur);
- de ontwikkeling past bij de identiteit en schaal van de omgeving;
- draagt bij aan de economie van het buitengebied.

Specifieke aandachtspunten binnen het beleid voor het buitengebied zijn:

- het Veenweidepact;
- de zone langs de Vlist.

Agrarisch gebied

Het beleid is gericht op behoud en versterking van de aanwezige kwaliteiten; openheid, verkavelingstructuur, aan het veenweidegebied gebonden natuur, productielandschap voor de grondgebonden veehouderij, recreatief medegebruik. Daarnaast is het beleid gericht op duurzaamheid; duurzaam waterbeheer en ruimte voor experimenten om verdere bodemdaling tegen te gaan.

De Vlist

Het riviertje de Vlist en haar directe omgeving is een landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol gebied. Om die reden is het grotendeels aangewezen als beschermd dorpsgebied. Vanwege het fraaie gebied, vormt de Vlist een belangrijke recreatieve route (fietsen, wandelen, kanoën, schaatsen) tussen Haastrecht en Schoonhoven. Het gebied heeft daarom een hoge recreatieve potentie. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van recreatie kunnen plaats vinden onder voorwaarden van behoud en herstel van cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten.

De linten

De contramal van het agrarisch gebied wordt gevormd door de bebouwingslinten. Het beleid in de linten is enerzijds gericht op behoud van cultuurhistorische kwaliteiten (karakteristieke bebouwing, verkavelingspatroon), anderzijds op ontwikkelingsmogelijkheden voor de aldaar gevestigde agrarische bedrijven. Deze ontwikkelingsmogelijkheden kunnen zowel betrekking hebben op de productiegerichte landbouw, waar schaalvergroting gewenst is, of op verbreding. Dit sluit goed aan bij de recreatieve mogelijkheden van het buitengebied. Agrarische bedrijven die stoppen, kunnen een nieuwe functie krijgen. Voor genoemde ontwikkelingen zijn in het bestemmingsplan randvoorwaarden aangegeven. Ontwikkelingen die zich buiten de randvoorwaarden van het bestemmingsplan begeven, zijn niet op voorhand onmogelijk. Medewerking kan overwogen worden als de ontwikkeling gepaard gaat met een substantiële kwaliteitsverbetering.

Beschermd dorpsgezicht

Het gebied ten noorden van de kern Vlist en Bonrepas is tot 150 à 200 meter uit de oevers van de rivier de Vlist, inclusief de Oost- en West-Vlisterdijk aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Het beleid is gericht op behoud van de cultuurhistorische waarde van het riviertje de Vlist en het historische dorpsbeeld bepaald door de boerderijen langs de dijken met hun smalle, diep

landinwaarts strekkende kavels. In vrijkomende gebouwen die een cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen, wil de gemeente ook andere vormen van bedrijvigheid toestaan. Behoud van cultuurhistorische bebouwing door ontwikkeling staat voorop.

Natuurgebied

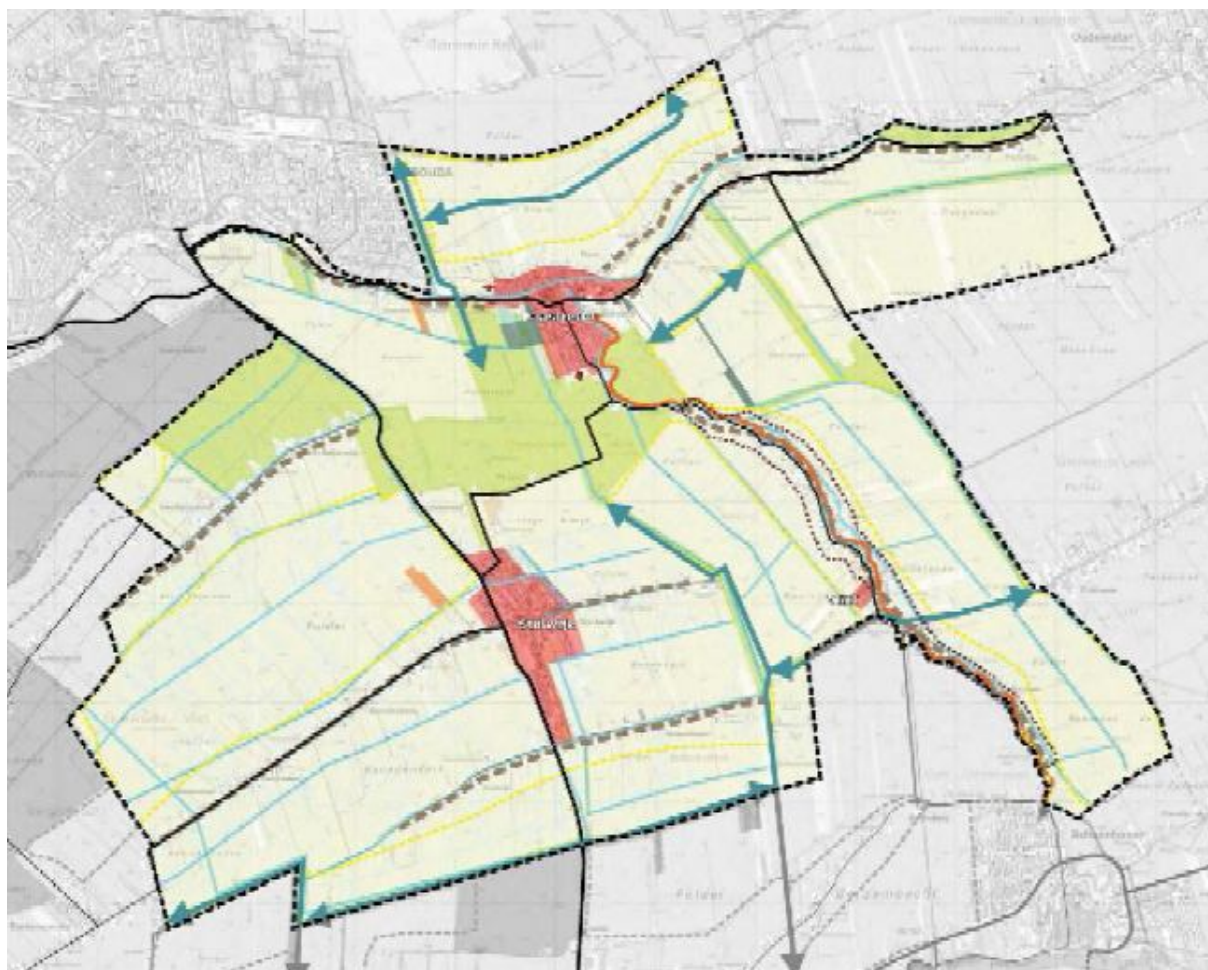
Het beleid is primair gericht op behoud, herstel en verbetering van natuurkwaliteiten die passen in het veenweidelandschap. Medegebruik van andere functies (recreatie, landbouw) kan plaats vinden, voor zover de hoofdfunctie hier geen hinder van ondervindt of er zelfs bij gebaat is (bijvoorbeeld extensief agrarisch beheer).

Ecologische verbindingen

Een specifieke vorm van natuur betreft de ecologische verbindingzone. Dergelijke verbindingen moeten worden gerealiseerd om natuurgebieden met elkaar te verbinden. Er moeten op die plaatsen geen ontwikkelingen plaats vinden, die deze doelstelling kan frustreren.

Weidevogelgebied

Een specifiek onderdeel in het agrarisch gebied zijn de weidevogelgebieden. In deze gebieden kunnen boeren (vrijwillig) een overeenkomst afsluiten. In ruil voor extensiever beheer ontvangen zij een vergoeding. Het doel is een betere bescherming van weidevogels met behoud van het agrarisch beheer.

Structuurvisiekaart gemeente Vlist

Landgoed

De gemeente telt één bestaand landgoed (Bisdom van Vliet) en een nieuw landgoed (Klein Keulevaart). De landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten moeten behouden blijven. Klein Keulevaart wordt ontwikkeld in combinatie met natuur en een recreatieve verbinding.

Verblijfsrecreatie

In het landelijk gebied liggen twee verblijfsrecreatieve terreinen. De bestaande gebieden, zijn op de structuurvisiekaart weergegeven.

Uitwerking in 10 verschillende thema's

In de structuurvisie is het programma aan de hand van 10 verschillende thema's nader uitgewerkt. In dit kader wordt onderscheid gemaakt in:

1. Wonen.
2. Werken.
3. Voorzieningen.
4. Recreatie en toerisme.
5. Landbouw.
6. Cultuurhistorie en archeologie.
7. Natuur.
8. Water.
9. Mobiliteit.
10. Duurzaamheid.

De thema's die specifiek voor het plangebied van belang (kunnen) zijn worden hieronder kort toegelicht.

Recreatie en toerisme

Met name de combinatie van landelijk gebied, water en historische dorpen en steden maken de Krimpenerwaard aantrekkelijk. De cultuurhistorische waarde bestaat vooral uit de sterk historisch gegroeide landschappelijke structuur van het gebied. Door de gunstige positie ten opzichte van de grote steden is er voldoende marktpotentie aanwezig. De bereikbaarheid is daarbij van groot belang. De kansen voor de Krimpenerwaard moeten vooral gezocht worden in extensieve, sportieve recreatie (goede netwerken voor wandelen, fietsen en kanoën), in combinatie met het bezoek aan bezienswaardigheden en attractiepunten. Ook wordt agrotourisme en toegankelijke natuur gestimuleerd.

Promotie Groene Hart

Het groene hartbureau pleit voor promotie van het groene hart, bv door de gezamenlijke website: <http://www.groenehart.nl> waar ondernemers zich bij aan kunnen sluiten.

Buitengebied

Het beleid Vernieuwend Ondernemen, opgenomen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied, biedt voor (voormalige) agrarische bedrijven en als karakteristiek aangemerkte panden recreatieve mogelijkheden (bv. bed & breakfast, theetuin of andere recreatieve ondernemingen). Ook boerencampings zijn mogelijk.

Landgoederen

Er wordt ruimte geboden aan de oprichting van landgoederen in combinatie met de aanleg van nieuwe natuur. Daarbij is uitgangspunt dat er tevens een ontbrekende schakel in een recreatief netwerk wordt ingevuld, bijvoorbeeld door een doorgaand wandelpad mogelijk te maken.

Toeristische as

De linten aan beide zijden van de rivier de Vlist worden aangewezen als toeristisch-recreatieve as, die loopt tussen de historische kernen Haastrecht en Schoonhoven. Hier worden extra mogelijkheden geboden voor recreatie (ongemotoriseerde / stille en kleinschalige ontwikkelingen, zoals bed & breakfast).

Uitbouw recreatief netwerk

De voormalige gemeente Vlist heeft een grofmazig recreatief netwerk met een aantal ontbrekende schakels. Enkele provinciale fietspaden worden aangelegd en de recreatieve uitloop bij de dorpen moet worden verbeterd. Langs de Bergvlietkade wordt een wandelpad aangelegd.

Landbouw

Vernieuwend ondernemen in het Groene Hart

Het veenweidegebied is een uniek landbouwgebied, dat nergens anders ter wereld te vinden is. Ze is uniek vanwege haar structuur, het landschap en de spilfunctie die melkveehouders er reeds lange tijd vervullen. Door de moeizame verkaveling, de bodemgesteldheid en de waterhuishouding van het gebied is echter in de loop der jaren de bedrijfsvoering van veel agrarische bedrijven beëindigd. Het aantal hectare landbouwgebied is echter gelijk gebleven. Er heeft dus schaalvergroting plaatsgevonden. De grondgebonden veehouderij blijft de grootste grondgebruiker en de belangrijkste drager van het landschap. De gemeente wil de vitaliteit en de economie van het platteland stimuleren door in het bestemmingsplan landelijk gebied meer (planologische) ruimte te creëren voor schaalvergroting en verbreding van agrarische bedrijven.

Vervolgfuncties

In vrijkomende agrarische gebouwen wil de gemeente onder voorwaarden ook andere vormen van bedrijvigheid toestaan. Bij stoppende (agrarische) bedrijven in het buitengebied wordt ruimte geboden aan de bouw van één of enkele woningen in combinatie met de sanering van alle bedrijfsgebouwen, waarbij geldt dat voor elke 1.000 m² gesaneerde bedrijfsbebouwing één woning mag worden gebouwd. Randvoorwaarden daarbij zijn een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en het voorkomen van beperkingen voor omliggende (agrarische) bedrijven. Om ruimtelijke kwaliteit te bewerkstelligen is het belangrijk dat de ontwikkeling past in het omliggende landschap. Het landschap is leidend.

Ambities landbouw

- Behoud van de grondgebonden veehouderij als drager van het cultuurlandschap;
- Ruimte voor schaalvergroting en verbreding in combinatie met verbetering ruimtelijke kwaliteit;

- Stimuleren duurzame landbouw;
- Innovatie in landbouw.

Natuur

Agrarisch gebied met natuurwaarden

Het grootste deel van het gebied is in gebruik als agrarisch gebied. Grote delen hiervan hebben natuurwaarden en zijn aangewezen als weidevogelgebied.

Veenweidepact

Er ligt een opgave van het Rijk om 2450 hectare nieuwe natuur aan te leggen in de Krimpenerwaard. Tegelijkertijd moet het probleem van bodemdaling aangepakt worden. Bij deze ontwikkeling wil het pact kansen benutten die er liggen voor het agrarisch bedrijf, nieuw ondernemerschap, het waterbeheer en de recreatie.

Ecologische verbindingen

Door het gebied lopen enkele gerealiseerde ecologische verbindingen. De afronding van enkele geplande verbindingen wordt gefaciliteerd, zo mogelijk in combinatie met wandel- en fietsroutes.

3. HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING

3.1 Inleiding

Van de relevante milieuaspecten wordt in dit hoofdstuk de huidige situatie besproken. Ook komen de milieuaspecten aan de orde bij autonome ontwikkeling. Dit is de toekomstige situatie, zonder de realisatie van de planologische mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' biedt. De huidige situatie en autonome ontwikkeling zijn van belang omdat in het MER een vergelijking van milieueffecten plaatsvindt ten opzichte van de referentiesituatie. De referentiesituatie betreft de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkelingen behoren dus samen met de huidige situatie tot de referentiesituatie op basis waarvan de milieueffecten van het voornemen worden getoetst.

Allereerst komt een algemene karakteristiek van het plangebied aan de orde (3.2). Vervolgens wordt ingegaan op de functies landbouw (bestaande situatie en ontwikkelingsperspectief) (3.3), wonen (3.4), recreatie en toerisme (3.5) en niet-agrarische bedrijven (3.6). Daarna komen de hoofdonderwerpen van de effectbeschrijving aan bod: natuur (3.7), landschap en cultuurhistorie (3.8), leefbaarheid (3.9) en bodem en water (3.10).

3.2 Algemene karakteristiek plangebied

Het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' bestaat uit het gehele grondgebied van de voormalige gemeente Vlist uitgezonderd de kernen Haastrecht, Stolwijk en Vlist, de bedrijventerreinen en het te ontwikkelen Natuurgebied Krimpenerwaard (Veenweidepact). Voor deze gebieden zijn of worden aparte bestemmingsplannen opgesteld. In paragraaf 1.2 is de begrenzing van het plangebied beschreven. Hiervoor wordt derhalve verwezen naar paragraaf 1.2.

Het plangebied maakt deel uit van de Krimpenerwaard en voor een klein deel van de Lopikerwaard. Dit zijn uitgestrekte veenweidegebieden, gelegen tussen de Hollandsche IJssel, de Lek en (voormalige) veenstroompjes. Het landschap kenmerkt zich als een open en vlak veenweidegebied met een gaaf verkavelingspatroon van middeleeuwse ontginningen, met karakteristieke langgerekte percelen en poldersloten met hoge waterstanden, polderkades, weteringen, veenstromen en langgerekte bebouwingslinten. De omvang van het veenweidegebied en de gaafheid zijn uniek in Nederland en vormen daarmee een onderscheidende factor ten opzichte van vergelijkbare gebieden. De Krimpenerwaard vormt samen met de Lopikerwaard een van de grootste aaneengesloten veenweidegebieden van Nederland.

Het plangebied heeft overwegend een agrarisch karakter, voornamelijk met grasland ten behoeve van de melkveehouderij, en wordt op een aantal plaatsen doorsneden door langgerekte bebouwingslinten, zoals de Beneden- en Bovenkerkseweg. In deze linten is alle bebouwing geconcentreerd. Verspreide bebouwing komt daardoor nauwelijks voor. Van noord naar zuid

Luchtfoto van het plangebied (bron: Bingmaps/eigen bewerking mRO)

wordt het plangebied doorsneden door de provinciale weg N207, de Schoonhovenseweg. Van oost naar west loopt via de kern Haastrecht de provinciale weg N228 (Provincialeweg West en Oost). Parallel aan de N228 ligt de waterweg de Hollandsche IJssel. Vanuit Haastrecht loopt de veenstroom de Vlist, onder meer via de kern Vlist, in zuidelijke richting. Nabij de kernen liggen kleinschalige waardevolle groengebieden, Park Bisdom van Vliet en de Hooge Boezem bij Haastrecht, de Hennepakkers bij Stolwijk en het Steinse Groen aan de oostzijde van Gouda. Het plangebied vervult een belangrijke rol voor extensieve recreatie, zoals wandelen, fietsen en kanoën.

3.3 Landbouw

Het grootste deel van het plangebied wordt gebruikt ten behoeve van de landbouw. Het veenweidegebied in het plangebied behoort tot een uniek landbouwgebied, vanwege haar structuur, het landschap en de spilfunctie die melkveehouders er al geruime tijd vervullen.

Bestaande situatie

Bedrijven en bedrijfstypen

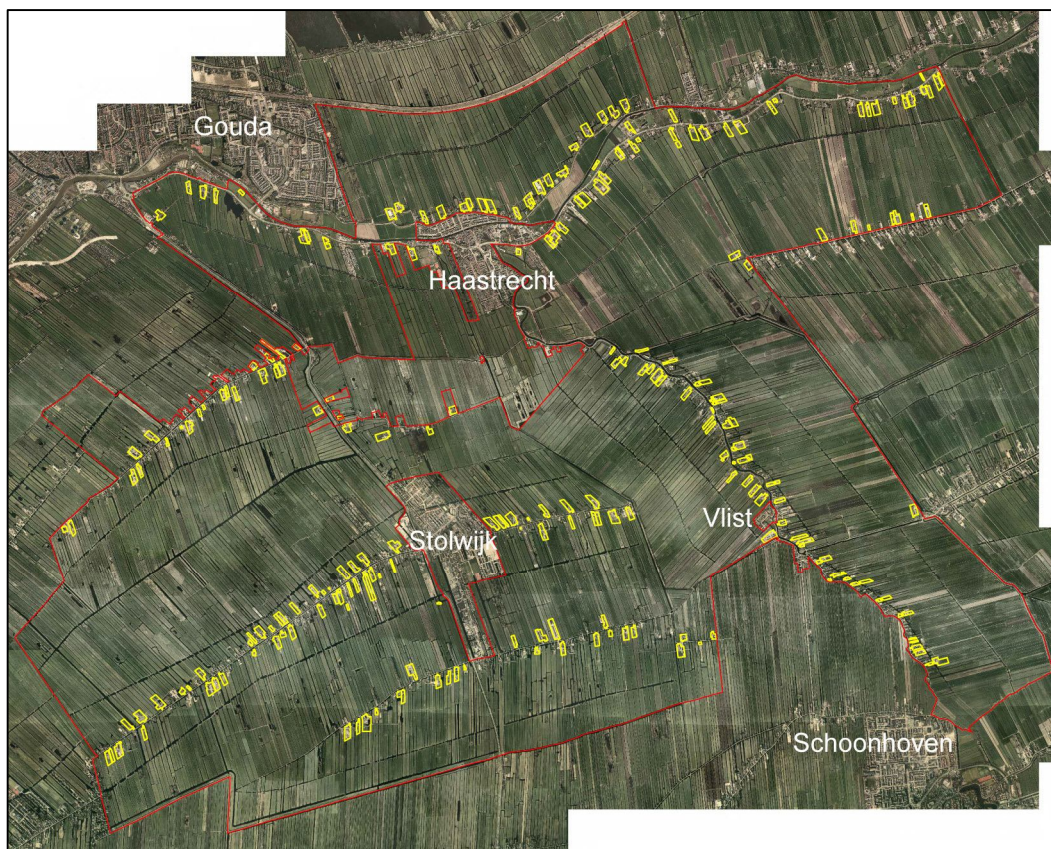
In 2013 waren er volgens CBS cijfers 160 agrarische bedrijven in de voormalige gemeente Vlist. Deze bedrijven zijn als volgt verdeeld over de verschillende bedrijfstypen:

Bedrijfstype	vml. gem. Vlist	Zuid-Holland	Nederland
	aantal	aantal	aantal
Akkerbouwbedrijven	4	1229	20258
Tuinbouwbedrijven open grond	5	1458	10109
Tuinbouwbedrijven onder glas	4	2134	4796
Graasdierbedrijven	149	3054	42499
Hokdierbedrijven	19	189	7682
Totaal	160	6.499	67.481

Tabel 3.1 Bedrijfstypeverdeling agrarische bedrijven in 2013. Bron: CBS, landbouwteiling 2013
Het totaal aantal bedrijven is minder dan de afzonderlijke bedrijven bij elkaar opgeteld. Dit omdat gemengde bedrijven, waar bijvoorbeeld sprake is van meerdere diersoorten, bij alle diersoorten zijn meegeteld.

Uit tabel 3.1 blijkt dat de graasdierbedrijven in de toenmalige gemeente Vlist veruit de grootste sector is. Maar liefst op 93% van de bedrijven worden graasdieren gehouden. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan gemiddeld in Zuid-Holland (47%) en Nederland (63%). Een verklaring hiervoor is de verkaveling, de bodemgesteldheid en de waterhuishouding in het gebied. Deze zorgen ervoor dat het gebied niet tot nauwelijks geschikt is voor andere landbouwsectoren zoals de akkerbouw.

Door de graasdierbedrijven wordt vooral rundvee gehouden. Dit is op 120 van de 149 bedrijven het geval. Het merendeel van dit rundvee wordt gehouden voor de melkveehouderij. Dit betreft met name melk- en kalfkoeien (≥ 2 jaar) en bijbehorend jongvee, 88% van het totaal aantal rundveedieren. De rest van het rundvee bestaat met name uit vleeskalveren. Tevens houden veel graasdierbedrijven schapen (87 bedrijven, totaal 8.150 dieren) en paarden en pony's (24 bedrijven, totaal 188 dieren).

Ligging agrarische bedrijven (geel) in het plangebied

Het aantal bedrijven met hokdieren is in de voormalige gemeente Vlist laag, slechts 12% van het totaal aantal bedrijven in Vlist, maar wel in lijn met het landelijke beeld (ruim 11%) en hoger dan het provinciale aandeel (bijna 3%). Het grootste deel van de Vlist hokdierbedrijven houdt vleesvarkens. Enkele bedrijven hebben kippen.

Het aantal bedrijven met plantaardige teelten is in het landelijk gebied gering. Er zijn slechts 4 bedrijven met akkerbouw op een zeer beperkt areaal (2,8 ha). De teelt bestaat uitsluitend uit granen. Vijf bedrijven oefenen tuinbouw in de open grond uit. Ook dit betreft een beperkt areaal (2,7 ha). De teelt bestaat vrijwel alleen uit tuinbouwgroenten. Eén bedrijf teelt ook fruit (37 are). De vier glastuinbouwbedrijven in het gebied hebben eveneens een beperkte omvang, circa 1 ha. Deze telen alleen glasgroenten (paprika's, tomaten, komkommers, etc.).

Oppervlakte cultuurgrond

Naast het aantal bedrijven speelt ook de oppervlakte cultuurgrond een belangrijke rol bij de structuur van de landbouw. Het totale areaal cultuurgrond in gebruik bij agrarische bedrijven in de voormalige gemeente Vlist bedroeg anno 2013 3902 ha. Daarvan is veruit het grootste deel, 3896 ha, in gebruik als grasland en voor groenvoedergewassen voor de graasdierbedrijven. Het aandeel groenvoedergewassen (o.a. maïs) bedraagt hierin maar een kleine 2%. Slechts 2,8 ha van de cultuurgrond wordt benut door de akkerbouw, 2,7 ha door tuinbouw op de open grond en 1 ha door tuinbouw onder glas. Ook hieruit blijkt dus dat de graasdierbedrijven bepalend zijn voor de agrarische structuur in het gebied.

De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond bedraagt in de voormalige gemeente Vlist per graasdierbedrijf 26,1 ha. In de provincie Zuid-Holland bedraagt deze 25,5 ha. De omvang van de graasdierbedrijven in de voormalige gemeente Vlist is dus in lijn met het provinciaal gemiddelde.

Grondgebruik	Totale oppervlakte in ha	Gemiddelde opp. per bedrijf
Akkerbouw	2,78	0,7
Tuinbouw open grond	2,65	0,5
Tuinbouw onder glas	1,01	0,25
Grasland en groenvoedergewassen	3895,8	26,1
Totaal	3902,2	24,4

Tabel 3.2 Oppervlakte cultuurgrond in de voormalige gemeente Vlist in 2013. Bron: CBS, landbouwtelling 2013

De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond van een agrarisch bedrijf in de voormalige gemeente Vlist bedraagt ruim 24 hectare.

Ontwikkelingen landbouw

De algemene verwachting in de agrarische sector is dat het aantal bedrijven de komende jaren verder zal afnemen. Hoeveel bedrijven de komende jaren beëindigd zullen worden, is afhankelijk van meerdere factoren. Enerzijds kunnen dat externe factoren zijn, bijvoorbeeld marktontwikkelingen en wet- en regelgeving. Anderzijds speelt de situatie op het bedrijf een belangrijke rol, zoals bijvoorbeeld een te geringe bedrijfsomvang waardoor noodzakelijke investeringen niet gedaan kunnen worden of de leeftijd van het bedrijfshoofd

en de opvolgingssituatie. Uit de praktijk blijkt dat het veelal de kleine bedrijven zonder opvolger zijn die stoppen met de bedrijfsvoering. Het toekomstperspectief voor de agrarische sector is moeilijk in te schatten. De ontwikkelingsmogelijkheden in de land- en tuinbouw worden in sterke mate bepaald door het nationale en Europese beleid. De agrarische sector staat sterk onder druk door de economie, verlaging van subsidies, de steeds strenger wordende milieueisen alsook ruimtelijke claims (o.a. vanuit natuur en recreatie). Een verdere groei van de bedrijfsomvang is vaak niet zonder meer mogelijk.

De algemene verwachting is dat op de langere termijn de grootste bedrijven de meeste kans hebben om de concurrentie met de (inter)nationale markt aan te gaan. Omdat kostprijsverlaging van groot belang is, streven veel bedrijven naar schaalvergroting. Grootschalige bedrijven kunnen efficiënter werken en maken per eenheid product minder kosten. Hierdoor is de prijs van de producten van deze bedrijven over het algemeen lager dan die van kleinere bedrijven. De verwachting is dan ook dat schaalvergroting zich de komende jaren verder zal doorzetten (minder, maar grotere bedrijven).

De onderstaande analyse van de verwachte ontwikkeling van de landbouw (met de focus op de veehouderij) in de voormalige gemeente Vlist, mede in het licht van landelijke en provinciale ontwikkelingen is gebaseerd op de meest recente informatie (2014) op de website van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Statline). Daarnaast is gebruik gemaakt van het PBL rapport 'Welvaart en omgeving: een scenariostudie voor Nederland in 2040' (Janssen L.H.J.M., V.R. Okker en J. Schuur, 2006) en het LEI rapport 'De agrarische sector in Nederland naar 2020; perspectieven en onzekerheden (Silvis H.J., C.J.A.M. de Bont, J.F.M. Helming, M.G.A. van Leeuwen, F. Bunte en J.C.M. van Meijl, 2009).

Landbouwsituatie Nederland

In 2013 hadden de ruim 67 duizend land- en tuinbouwbedrijven in Nederland 1,8 miljoen hectare cultuurgrond in gebruik. Hiervan was 54 procent in gebruik bij de melkveebedrijven en 30 procent bij de akkerbouwbedrijven. De overige sectoren gebruikten aanzienlijk minder cultuurgrond.

In de periode van 2000 tot 2013 is de oppervlakte cultuurgrond in Nederland met circa 7 procent afgenomen. De afname van het totaal aantal land- en tuinbouwbedrijven in die periode was 31 procent. De oppervlakte cultuurgrond van een doorsnee bedrijf steeg daardoor met 35 procent van 20 tot 27 hectare. De boerenbedrijven zijn dus steeds groter worden. In 2013 had ruim 17 procent van de boerenbedrijven meer dan 50 hectare landbouwgrond, terwijl dat in 2000 nog maar 9 procent was. In 2013 was er op ruim 3 procent van de boerenbedrijven zelfs meer dan 100 hectare landbouwgrond. Dit was in 2000 nog 1 procent.

De stijging van de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf verschilt per sector sterk. De vleeskalverhouderij tekende voor de sterkste toename (108 procent) met op enige afstand de glasgroentenbedrijven (100 procent) en de opengrondsgroentenbedrijven (89 procent). Bij de schapenbedrijven was er een stijging tot 2006, waarna de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond daalde. In de periode van 2000 tot 2013 was er uiteindelijk een afname van

11 procent. Bij de snijbloemenbedrijven was er vooral van 2009 tot 2010 sprake van een forse toename van de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond. Over de gehele periode van 2000 tot 2013 was de toename 80 procent.

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	138	100	99	95	93	91
Schapen	137	100	100	98	98	96
Paarden en pony's	126	100	92	89	85	82
Varkens	192	100	93	86	78	73

Tabel 3.3. Ontwikkeling aantal bedrijven in Nederland Bron: CBS, landbouwtelling 2013

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	103	100	100	98	98	101
Schapen	117	100	101	97	93	93
Paarden en pony's	81	100	98	95	91	90
Varkens	108	100	101	102	100	100

Tabel 3.4. Ontwikkeling aantal dieren in Nederland Bron: CBS, landbouwtelling 2013

In tabel 3.3 en 3.4 is de landelijke ontwikkeling in beeld gebracht van de rundveehouderij, schapenhouderij, paardenhouderijen en varkenshouderijen. Deze bedrijfstypen komen het meest voor in het landelijk gebied van de voormalige gemeente Vlist. De cijfers zijn geïndexeerd ten opzichte van 2009.

In alle sectoren is sprake van een afname van het aantal bedrijven. In de rundveehouderij is het aantal bedrijven afgenomen, maar het aantal dieren is stabiel gebleven of zelfs licht gegroeid. Hieruit blijkt dat er in deze sector duidelijk sprake is van een schaalvergroting. Hetzelfde geldt voor de varkenshouderij. Het aantal bedrijven dat paarden en pony's houdt is eveneens gedaald. Het aantal paarden of pony's daalt ook, maar minder sterk. Ook hier treedt kennelijk enige schaalvergroting op. Bij de schapenhouderij doet zich een kleine schaalverkleining voor, daar het aantal dieren relatief sneller is gedaald dan het aantal bedrijven.

Het Planbureau voor de Leefomgeving geeft de landelijke trend ten aanzien van de landbouw aan in het rapport 'Welvaart en Leefomgeving' (2006). Ondanks een krimp van het landbouwareaal blijft de landbouw de komende decennia de dominante ruimtegebruiker van Nederland. Rondom de Randstad, maar ook rondom stedelijke gebieden in Brabant, Utrecht en Gelderland neemt het areaal landbouw sterker dan evenredig af, omdat de grond daar andere functies krijgt. De weliswaar iets krimpende, intensieve veehouderij blijft de komende decennia nog vooral in Brabant, Overijssel, Gelderland en Limburg een relatief grote sector (PBL, 2006).

Het 'Global Economy' scenario geeft aan dat landelijk in de periode tot 2020 een groei van de melkrundveehouderij wordt verwacht van 25%. Het afschaffen van de melkquotering (in 2015) is hiervoor een belangrijke factor. Voor de intensieve veehouderij wordt landelijk een daling van 5% verwacht (PBL, 2006). Later is het toekomstscenario voor de Nederlandse landbouw bijgesteld. In dit scenario groeit de melkproductie minder, namelijk met 16% (LEI, 2009). Recente voorspellingen gaan uit van een 10 tot 20% hogere melkproductie in Nederland (CLM, 2013).

Landbouwsituatie in Zuid-Holland en Krimpenerwaard en Oostelijk Rijnland

In de onderstaande tabellen is de provinciale en regionale ontwikkeling geschetst van de rundveehouderij, schapenhouderij, paardenhouderijen en varkenshouderijen. De cijfers zijn ook nu geïndexeerd ten opzichte van 2009.

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	135	100	99	96	94	92
Schapen	129	100	99	97	95	93
Paarden en pony's	108	100	96	92	89	85
Varkens	224	100	93	87	78	70

Tabel 3.5. Ontwikkeling aantal bedrijven in provincie Zuid-Holland Bron: CBS, landbouwtelling 2013

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	143	100	95	93	90	87
Schapen	139	100	96	94	93	91
Paarden en pony's	123	100	97	89	78	74
Varkens	234	100	90	80	75	64

Tabel 3.6. Ontwikkeling aantal bedrijven in regio Krimpenerwaard en Oostelijk Rijnland Bron: CBS, landbouwtelling 2013

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	109	100	98	96	95	96
Schapen	114	100	102	100	94	91
Paarden en pony's	54	100	100	92	94	92
Varkens	161	100	95	94	86	90

Tabel 3.7. Ontwikkeling aantal dieren in provincie Zuid-Holland Bron: CBS, landbouwtelling 2013

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	111	100	92	92	90	97
Schapen	104	100	100	92	84	82
Paarden en pony's	69	100	97	73	81	80
Varkens	166	100	98	107	100	102

Tabel 3.8. Ontwikkeling aantal dieren in regio Krimpenerwaard en Oostelijk Rijnland Bron: CBS, landbouwtelling 2013

Ook op provinciaal en regionaal niveau is bij alle sectoren sprake van een afname van het aantal bedrijven. Regionaal is de daling wel sneller dan provinciaal. In de rundveehouderij is het aantal bedrijven afgenomen, maar het aantal dieren is redelijk stabiel gebleven. In deze sector is enige schaalvergroting dus waarneembaar. In de schapensector is ook sprake van een daling van het aantal bedrijven en dieren, waarbij met name op regionaal niveau het aantal dieren sneller daalt dan het aantal bedrijven. De landelijke tendens naar schaalverkleining in de schapensector doet zich dus ook in de regio Krimpenerwaard en Oostelijk Rijnland voor, zij het in sterkere mate. Het landelijke beeld dat het aantal bedrijven dat paarden en pony's houdt daalt en tegelijkertijd het aantal paarden en pony's daalt is ook op provinciaal en regionaal niveau te zien. Evenals het gegeven dat hier enige schaalvergroting optreedt doordat het aantal dieren minder snel daalt dan het aantal bedrijven. Het aantal varkenshouderijen is zowel provinciaal als regionaal, in lijn met het landelijke beeld, gedaald, zij het dat de regionale daling sterker is dan de

provinciale. Opmerkelijk is dat regionaal gezien het aantal varkens stabiel is gebleven de laatste jaren wat wijst op een sterke schaalvergroting.

Landbouwsituatie voormalige gemeente Vlist

In de onderstaande tabellen wordt de ontwikkeling van de agrarische sector in de voormalige gemeente Vlist in de periode 2000-2013 getoond.

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Akkerbouw	2	5	3	4	5	4
Tuinbouw open grond	8	7	7	5	5	5
Tuinbouw glas	9	5	5	4	4	4
Rundvee	176	131	131	128	125	120
Schape	118	97	101	93	91	87
Geiten	17	24	21	19	22	17
Paarden en pony's	22	28	30	27	26	24
Varkens	59	28	28	20	20	16
Kippen	9	6	5	5	5	4
Totaal	229	181	182	172	168	160

Tabel 3.9. Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven per bedrijfstak in de voormalige gemeente Vlist Bron: CBS, landbouwtelling 2013

Het totaal aantal bedrijven is minder dan de afzonderlijke bedrijven bij elkaar opgeteld. Dit omdat gemengde bedrijven, waar bijvoorbeeld sprake is van meerdere diersoorten, bij alle diersoorten zijn meegeteld.

De meeste bedrijven in de voormalige gemeente Vlist zijn rundveebedrijven, gevolgd door bedrijven die schape houden. In de periode 2000-2013 is het aantal bedrijven gedaald van 229 naar 160. In bijna iedere agrarische bedrijfstak is in deze periode sprake van een daling. Bij de veehouderijen is de afname het sterkst bij de varkensbedrijven. Ook bij de rundvee- en schapebedrijven is sprake van een daling. De sterkste dalingen deden zich met name voor in de periode 2000-2009. De laatste 5 jaar is in deze bedrijfstakken sprake van een minder sterke daling. Het aantal bedrijven met paarden en pony's, geiten en kippen is de laatste 5 jaar licht dalend tot redelijk stabiel. Opvallend is dat het aantal bedrijven met kippen in Vlist altijd al gering is geweest. Het aantal bedrijven met akkerbouw en tuinbouw is de laatste 5 jaar stabiel laag: het betreft slechts enkele bedrijven.

Uit tabel 3.10 blijkt dat veruit het grootste deel van de cultuurgrond in de voormalige gemeente Vlist in gebruik is voor grasland en groenvoedergewassen. Deze gronden zullen vooral worden aangewend door de bedrijven met rundvee. Opvallend is de sterke daling van de oppervlakte groenvoedergewassen sinds 2009. Een verklaring hiervoor kan zijn dat voor de teelt van ruwvoedergewassen, anders dan gras, in het veenweidegebied steeds meer beperkingen gelden. De oppervlakte aan grasland is per graasdierbedrijf in de periode 2000-2009 toegenomen, wat duidt op schaalvergroting. De akkerbouw en tuinbouw speelt in de voormalige gemeente Vlist qua grondgebruik al jarenlang nauwelijks een rol van betekenis. Bovendien neemt deze betekenis steeds verder af.

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Akkerbouw	1,1	52,5	7,6	5,3	3,0	2,8
Tuinbouw open grond	8,6	4,7	4,7	3,2	3,2	2,7
Tuinbouw glas	5,5	4,1	4,1	1,1	1,0	1,0
Grasland	4476,8	4522,5	4139,0	4163,0	3934,6	3834,2
Groenvoeder gewassen	81,8	170,8	149,6	123,8	83,0	61,6

Tabel 3.10. Ontwikkeling oppervlakte cultuurgrond in ha per bedrijfstak in de voormalige gemeente Vlist Bron: CBS, landbouwtelling 2013

De onderstaande tabel toont het aantal dieren binnen de voormalige gemeente Vlist. Deze geïnventariseerde aantallen dieren zijn veelal lager dan de verleende vergunningen. Dit is het gevolg van zogenaamde functionele leegstand en het gegeven dat de CBS-tellingen een momentopname zijn.

	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Rundvee	12661	11708	11351	11312	10660	9689
Schape	8605	10020	10200	9521	7903	8150
Geiten	123	1241	1223	1374	2035	1720
Paarden en pony's	186	252	255	232	194	188
Varkens	12088	7566	7647	6289	5183	4681
Kippen	247670	106178	70334	172715	159305	125230

Tabel 3.11. Ontwikkeling aantal dieren in de voormalige gemeente Vlist Bron: CBS, landbouwtelling 2013

Het dierenbestand bestaat in de voormalige gemeente Vlist in 2013 voornamelijk uit rundvee en schape, de graasdieren. Deze diersoorten nemen daarmee de sterkste positie in binnen het dierenbestand. Weliswaar is het aantal kippen groter, maar deze diersoort is door de jaren heen onderhevig aan veel sterkere fluctuaties en wordt op slechts enkele bedrijven gehouden, waardoor deze niet bepalend is voor de structuur van de veehouderij in het gebied. Het aantal dieren in de toenmalige gemeente Vlist is in de periode 2009-2013 over het algemeen gezien, in lijn met de trend van een afname van het aantal bedrijven, in bijna iedere bedrijfstak gedaald.

De laatste vijf jaar is sprake van een lichte schaalverkleining in de rundveehouderij, van 89 dieren per bedrijf in 2009 tot 81 in 2013. Binnen de rundveehouderijsector vertonen de melkveehouderijen wel een lichte schaalvergroting, van 61 melk- en kalfkoeien (> 2 jaar) per bedrijf in 2009 tot 65 in 2013. De schaalverkleining komt met name door een afname van het vlees- en weidevee. In de schape- en paardenhouderij doet zich in de periode 2009-2013 eveneens een beperkte schaalverkleining voor. Het aantal geiten is sinds 2000 gemiddeld gestegen. Deze stijging wordt veroorzaakt door de toename van het aantal melkgeiten op slechts enkele bedrijven; in 2013 zijn er 2 bedrijven met deze diersoort. Dit betekent dat dit relatief grootschalige bedrijven betreft. Het aantal varkens is sinds 2000 structureel gedaald. Dit komt overeen met de structurele daling van het aantal varkenshouderijen in de gemeente. Desalniettemin doet zich hier enige schaalvergroting voor.

Toekomstige ontwikkeling landbouw voormalige gemeente Vlist

Voor de beoordeling van de landbouwsituatie in de voormalige gemeente Vlist is gezien hoe die zich verhoudt tot de landelijke, provinciale en regionale ontwikkeling. Hierbij is gebruik gemaakt van de bovenstaande statistische informatie op basis van CBS cijfers.

Met name tussen 2000 en 2009 was er landelijk, provinciaal en regionaal in de veehouderijsector sprake van een duidelijk zichtbare schaalvergroting. Ook in de voormalige gemeente Vlist is deze ontwikkeling waarneembaar. Het aantal bedrijven daalde sneller dan het aantal dieren.

In de periode 2009-2013 deed zich landelijk, provinciaal en regionaal schaalvergroting voor in de rundveehouderijsector. De situatie in de voormalige gemeente Vlist wijkt hiervan af omdat daar sprake is van een lichte schaalverkleining, die zoals gezegd wordt veroorzaakt door de afname van het vlees- en weidevee. In diezelfde periode was in de schapenhouderij landelijk, provinciaal en regionaal een schaalverkleining gaande. Ook in de voormalige gemeente Vlist was dit het geval. De schaalvergroting bij varkensbedrijven in de toenmalige gemeente Vlist tussen 2009-2013 sluit aan bij het landelijke en regionale beeld. De landelijke, provinciale en regionale tendens dat het aantal bedrijven dat paarden en pony's houdt, daalt en tegelijkertijd het aantal paarden en pony's daalt, is ook op het niveau van de toenmalige gemeente Vlist te zien, zij het dat op dit schaalniveau, in tegenstelling tot de andere schaalniveaus, zich geen schaalvergroting, maar lichte schaalverkleining voordoet.

Bij de geiten heeft zich in de voormalige gemeente Vlist tussen 2000 en 2009, een sterke schaalvergroting voorgedaan. Voor de bedrijven met kippen is in die periode sprake van een schaalverkleining: het aantal bedrijven en aantal dieren is sterk afgenomen.

De ontwikkeling van de landbouw in de voormalige gemeente Vlist, vertoont gezien de bovenstaande analyse over het algemeen (lichte) schaalverkleining in de overheersende bedrijfstakken rundveehouderij en schapenhouderij. Het aantal bedrijven neemt af, terwijl het aantal dieren per bedrijf ook (licht) afneemt. De verwachting is dat het aantal agrarische bedrijven in de toekomst verder zal afnemen. Met name de kleinere bedrijven zullen de komende jaren gaan stoppen.

Landelijk, provinciaal en regionaal is de melkrundveehouderij sinds 2009, in aantallen melkvee gezien, redelijk stabiel. Hierbij valt met name op dat op alle niveaus het aantal stuks melkvee tussen 2012 en 2013 enigszins gegroeid is. Dit beeld doet zich ook in de voormalige gemeente Vlist voor, zij het dat in Vlist de stabiliteit na verloop van tijd overging in een lichte daling. De groei in de voormalige gemeente Vlist is tussen 2012 en 2013 vrijwel gelijk aan de andere schaalniveaus. Blijkbaar is er al voorgesorteerd op de afschaffing van de melkquota per 2015. De intensieve veehouderij (varkens en kippen) was in de voormalige gemeente Vlist van oudsher niet heel sterk vertegenwoordigd. Deze vertoont een duidelijke neergaande beweging: het aantal dieren en bedrijven neemt af. Deze trends zijn ongeveer in lijn met de ontwikkelingen die voorspeld zijn in de studies van het LEI en PBL uit 2006 en 2009, waarin groei werd voorspeld voor de melkrundveehouderij en een daling van de

intensieve veehouderij. Wel is het zo dat de groei in de melkveehouderij in de voormalige gemeente Vlist beperkter lijkt te zijn en de daling van de intensieve veehouderij sterker dan in de scenario's van PBL en LEI is geschetst.

Exacte voorspellingen over de landbouwontwikkeling in de voormalige gemeente Vlist zijn niet te doen. Naar verwachting zal de melkveehouderij de komende jaren licht groeien als gevolg van de afschaffing van de melkquota. Een groei in de mate van de scenario's van PBL en LEI lijkt niet voor de hand te liggen. Dit vanwege de niet optimale productieomstandigheden in het veenweidegebied, zoals de verkaveling, de bodemgesteldheid en de waterhuishouding, welke leiden tot een relatief hoge kostprijs. Verwacht wordt dat het aantal varkens en kippen verder af zal nemen. Gezien de historische ontwikkeling, eisen vanuit regelgeving en beperkingen vanuit natuur en landschap, wordt geen groei verwacht. Ook wordt verwacht dat het aantal schapen en paarden en pony's gelijk zal blijven tot licht zal dalen.

3.4 Wonen

Naast bedrijfswoningen bij de agrarische en niet-agrarische bedrijven zijn in het landelijk gebied een groot aantal burgerwoningen gesitueerd. In veel gevallen gaat het om boerderijen die verbouwd zijn tot woning of om bedrijfswoningen die afgesplitst zijn van het agrarisch bedrijf of een woonfunctie hebben gekregen omdat het bedrijf beëindigd is.

Het merendeel van de woningen betreft vrijstaande woningen. Tevens komen een beperkt aantal twee-onder-een kappers voor evenals in meerdere wooneenheden gesplitste (karakteristieke) panden. De burgerwoningen bevinden zich in het plangebied uitsluitend in de bebouwingslinten.

Naar verwachting zal het aantal burgerwoningen in het buitengebied de komende jaren verder toenemen als gevolg van de daling van het aantal agrarische bedrijven, waarbij in ieder geval de agrarische bedrijfswoning zal verworden tot burgerwoning.

3.5 Recreatie en toerisme

Het plangebied vormt het recreatief uitloopgebied van Gouda en de kernen Haastrecht, Stolwijk en Vlist. Het gebied is het Groene Hart: het oer-Hollandse landschap met onder andere molens, kaasboerderijen en bebouwingslinten in een weids polderlandschap. Er is veel te genieten. Het buitengebied wordt met name gebruikt voor extensieve recreatievormen in verband met de kwetsbaarheid van de veenweidepolders.

Er zijn verschillende wandel-, fiets-, kano-, en skateverbindingen in het landelijk gebied aanwezig. Verder is er een aantal recreatieve voorzieningen in het gebied te vinden, zoals enkele campings – Streefland en de Kooi – diverse kleinschalige bed & breakfastlocaties en het bezoekerscentrum 'De Keulevaart' aan de IJsseldijk. Bovendien worden er streekgeen producten verkocht zoals Goudse kaas en eieren. Nabij de kernen

Haastrecht (Park Bisdom van Vliet), Stolwijk (Hennepakkers) en aan de westzijde van Polder Stein (Steinse Groen) tegen Gouda aan is een beperkte oppervlakte groen annex landschapselement aanwezig dat als recreatief uitloopgebied van de kernen fungeert. Het uitloopgebied bij Haastrecht is recentelijk vergroot door de uitvoering van het project de 'Hooge Boezem'.

Het plangebied heeft een grofmazig recreatief netwerk, maar hierin bevinden zich nog veel ontbrekende schakels. Tevens is de toegankelijkheid van het gebied beperkt, omdat het landschap met name in gebruik is bij de agrariërs. Om dit te verbeteren is onder meer recent een nieuw fietspad aangelegd tussen de Krimpenerwaard en Lopikerwaard, zal er ook een fietspad worden gerealiseerd tussen de Koolwijkseweg en het Beijerse en zijn er kortgeleden enkele nieuwe wandelroutes geopend, het Kraamvrouwenpad en Bergvlietsekade. Deze wandelroutes maken deel uit van het wandelknooppuntennetwerk in de Krimpenerwaard. Dit netwerk zal de komende jaren verder worden uitgebreid. Met dit netwerk kunnen wandelaars zelf hun route bepalen. In het plangebied liggen voorts de lange afstand wandelpaden Pelgrimspad en Floris V pad via de Steinse Tiendweg, de Tiendweg tussen Haastrecht en Oudewater, de Korte Haastrechtse Tiendweg en de Zijdeweg. Tevens loopt het Streekpad Groene Hart door het plangebied. Voor fietsers is met name het aanwezige fietsknooppuntennetwerk van belang. Om de mogelijkheden voor varen in het gebied te vergroten, bestaat de ambitie om de komende jaren een fluisterboten- en kanoroutenetwerk aan te leggen.

Vanwege veranderingen in de agrarische sector, de koppeling van recreatie aan groene en blauwe functies, de verbeteringen in het routenetwerk en de ligging in het Groene Hart nabij de stedelijke concentratie van de Randstad, ligt het in de rede dat het belang van het landelijk gebied voor toerisme en recreatie in de toekomst verder zal toenemen.

3.6 Niet-agrarische bedrijvigheid

In het landelijk gebied komen diverse niet-agrarische bedrijven voor. Sommige bedrijven zijn wel verwant aan de agrarische sector of aan het buitengebied (agrarisch-verwante bedrijven of agrarisch-technische hulpbedrijven), andere hebben geen functionele relatie met het buitengebied. Zo zijn er loonbedrijven, maar ook aannemers- en bouwbedrijven in het gebied gevestigd. De niet-agrarische bedrijven zijn gelegen in de lintbebouwing die in het plangebied te vinden is. Het gaat veelal om bedrijven in een lichte milieucategorie (1 en 2 of in een enkel geval 3).

Daarnaast zijn er op een aantal percelen enkele kleine bedrijfjes gevestigd die kunnen worden geschaard onder de categorie beroep- of bedrijf aan huis.

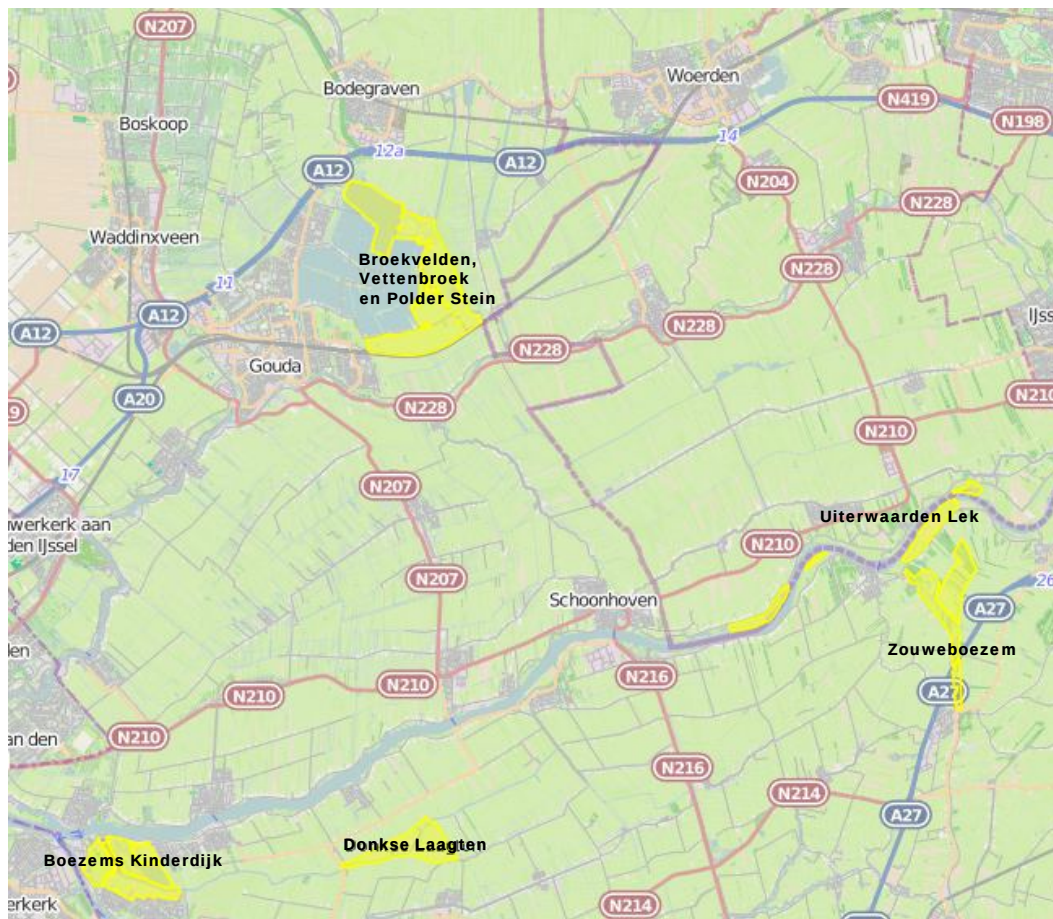
3.7 Natuur

Natura 2000-gebieden

In de Passende beoordeling (als bijlage opgenomen) is ingegaan op de Natura 2000-gebieden die in de nabijheid van het plangebied zijn gelegen. Dit betreffen de Natura 2000-gebieden: Broekvelden, Vettenbroek en Polder

Stein, Uiterwaarden Lek, Zouweboezem, Donkse Laagten en Boezems Kinderdijk. In het plangebied zelf komen geen Natura 2000-gebieden voor. In de bijgaande figuur is de ligging van de gebieden weergegeven.

Hieronder worden de vijf genoemde Natura 2000-gebieden kort getypeerd. Voor een meer informatie wordt verwezen naar de Passende beoordeling, welke als bijlage bij deze Plan-MER is opgenomen.

Ligging Natura 2000-gebieden nabij het plangebied

Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein

Het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein ligt in een nat veenweidegebied in het Groene Hart van Zuid-Holland. In het gebied ligt een ongeveer tien meter dik pakket veen en klei op een zandige ondergrond. De vegetatie in het noordelijk deel van Polder Stein en een deel van polder Roggebroek bestaat uit voedselrijke graslanden, maar er komen ook bloemrijke graslanden voor met plaatselijk nog kievitsbloemen. Op klei-opveengronden in de nabijheid van rivieren kwam de kievitsbloem hier vroeger veel voor. Mogelijk is kievitsbloem in de Gouden Eeuw in het gebied geïntroduceerd, door de aanwezigheid van bolletjes in het stadsafval dat destijds als bemesting werd gebruikt.

Polder Oukoop en Negen Viertel en Polder Sluipwijk bestaan uit langgerekte percelen grasland met sloten en enkele petgaten. Broekvelden en Vettenbroek is een diepe plas aan de noordzijde van de Reeuwijkse Plassen. De meeste

veenplassen in de omgeving van Gouda werden drooggemaakt vanwege de veiligheid en het economische belang, zo ook Broekvelden en Vettenbroek bij Reeuwijk. In tegenstelling tot het gebied ten westen van Gouda kwam hier geen oude blauwe zeeklei aan de oppervlakte maar veen. Kwel kon hier opborrelen en voor permanente wateroverlast zorgen, met hoge polderlasten als gevolg. In 1970 werd, na een ontzanding, de polder Broekvelden/Vettenbroek weer onder water gezet (bron: aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein).

In het Natura 2000-gebied komen geen habitattypen voor die gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Uiterwaarden Lek

De uiterwaarden Lek beslaan vier uiterwaarden van de Neder-Rijn tussen Lopik en Zederik. Het gaat om de Willige Langerak en het nabij gelegen schiereiland De Bol op de noordoever van de rivier en – op de zuidoever – de Koekoeksche Waard en de Kersbergsche- en Achthovensche uiterwaarden, met daarin het terreintje Luistenbuul. Elk van deze deelgebieden is gelegen in een binnenbocht van de rivier waar oeverwallen en rivierduintjes zijn ontstaan. Enkele van deze oeverwallen zijn zeer hoog opgeslibd door de eeuwenlange fixatie van de rivierbedding (Koekoeksche waard). Er is een grote variatie in reliëf en hoogteligging en een grote schakering aan bodemtypen.

De Neder-Rijn/Lek moet in perioden met hoge rivierafvoer 1/6 van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen en is in dit gedeelte vrij-afstromend. De Lek heeft ter plekke van het gebied een open verbinding met zee via de Nieuwe Waterweg. Sinds de afsluiting van het Haringvliet en het Volkerak is de getijdenwerking beperkt tot ongeveer 100 cm verschil. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. Bij hoge rivierwaterstanden vindt nog steeds overstroming plaats van de uiterwaarden, waarbij sediment wordt afgezet. Alleen de zeer hoge oeverwallen worden nauwelijks meer overstroomd, zodat dat daar bijna geen sediment wordt afgezet.

Op de hoogstgelegen delen die zelden geïnnundeerd worden, komen op kleiige en zavelige bodems glanshaverhooilanden voor. Stroomdalgraslanden komen voor op droge, relatief voedselarme, zandige tot zavelige en meestal kalkhoudende standplaatsen. Ook komen deze vegetatietypen in de Achthovense uiterwaarden (reservaat Luistenbuul) en in de Koekoeksche Waard en Willige Langerak voor. Het tussenliggende gebied boven de intergetijdenzone en onder de glanshaverhooilanden bestaat grotendeels uit vossenstaartgraslanden. Overstromingsgrasland en dotterbloemhooiland komen voor in oude kleiputten. Verder komen in het gebied meidoornhagen en rietvegetaties (gorzen) voor (bron: aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek).

In het Natura 2000-gebied komen habitattypen voor die (zeer) gevoelig zijn voor stikstofdepositie, waaronder stroomdalgraslanden en glanshaver- en vossenstaarthooilanden.

Zouweboezem

De Zouweboezem is een langgerekte boezem tussen de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. De Zouweboezem is in de 14e eeuw gegraven en diende als opvang van het overtollige water uit de omliggende polders. Het gebied bestaat uit open water, riet- en zeggemoerassen, wilgengrienden, elzenbroekbos en kleine oppervlakten grasland en boomgaard. De boezemlanden lopen bij hoog water onder en worden gekenmerkt door een dicht patroon van sloten. In het deel van de Polder Achthoven dat binnen de begrenzing ligt komt blauwgrasland voor (bron: aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Zouweboezem).

In het Natura 2000-gebied komen habitattypen voor die (zeer) gevoelig zijn voor stikstofdepositie, waaronder blauwgraslanden.

Donkse Laagten

Het gebied Donkse Laagten bestaat uit vochtige en natte graslanden op afgetichelde percelen, gelegen in Polder Langenbroek en in een gedeelte van Polder Kortenbroek. In de nabijheid liggen zandopduikingen (donken), die ontstaan zijn als rivierduinen. De graslanden worden doorsneden door een boezemkanaal (Groote of Achterwaterschap). In de Polder Kortenbroek ligt een eendenkooi (bron: aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Donkse Laagten).

In het Natura 2000-gebied komen geen habitattypen voor die gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Boezems Kinderdijk

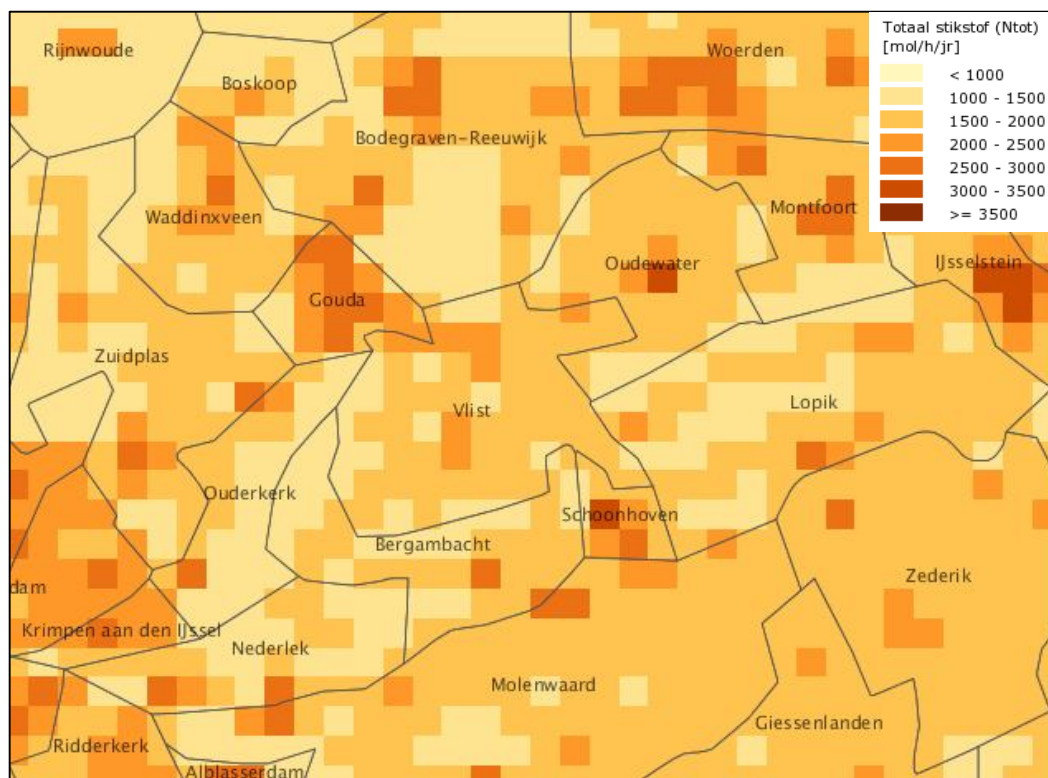
Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk omvat de hoge boezems van de Nederwaard, de Overwaard en Nieuw-Lekkerland, alsmede delen van de aangrenzende polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland. De boezems bestaan uit open water, riet- en zeggenmoerassen, ruigten, grienden, struwelen en boezemkaden. De polders bestaan uit weilanden en hooilanden, doorsneden door sloten. De boezemkanalen zijn tussen 1365 en 1370 gegraven met als doel de afwatering van de Alblasserwaard te verbeteren. Omstreeks 1740 zijn de hoge boezems gesticht. Dit zijn in feite omkade gedeelten van de polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland. In de hoge boezems werd het water tijdelijk opgeslagen om van daaruit geloosd te worden op de Lek. Ten behoeve van de bemaling zijn in die periode ook 19 molens gebouwd (bron: aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk).

In het Natura 2000-gebied komen geen habitattypen voor die gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie huidige situatie

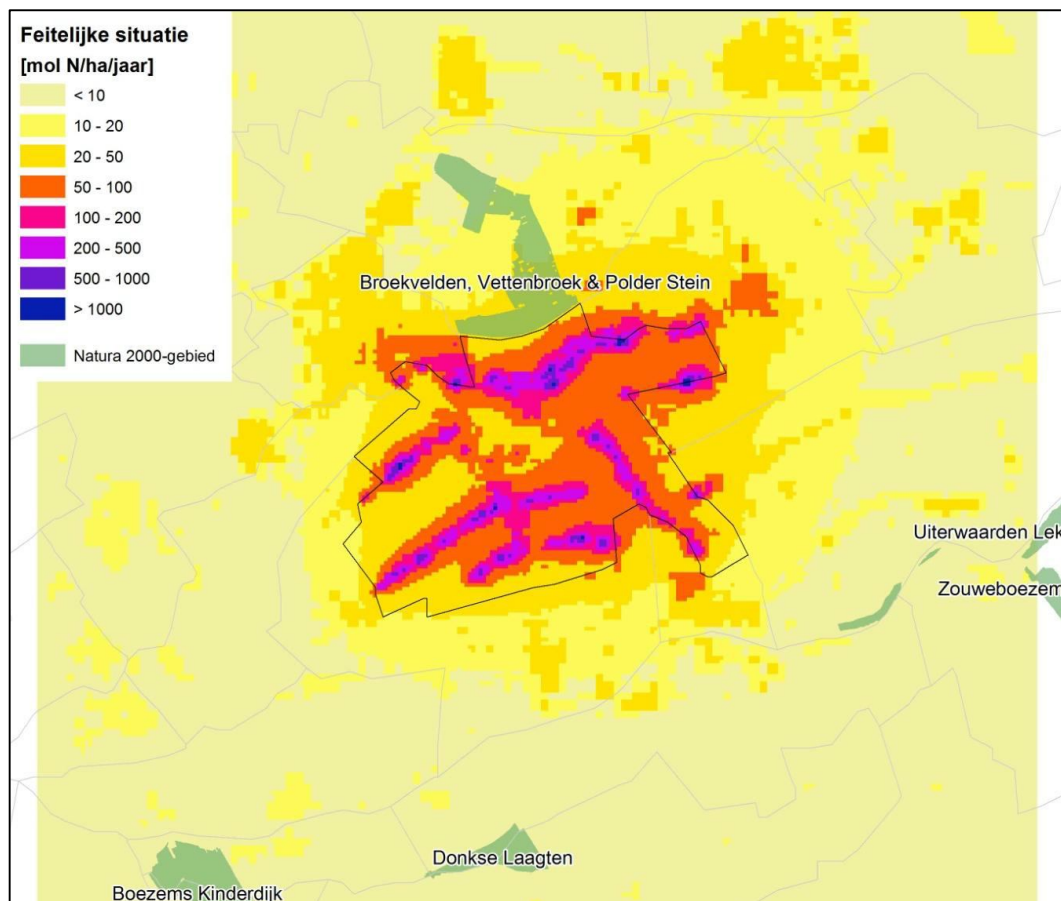
In de bijgaande figuur is de totale stikstofdepositie in de huidige situatie in het plangebied en omgeving weergegeven, de achtergronddepositie. Uit de kaart blijkt dat de achtergronddepositie in de omgeving van het plangebied globaal varieert tussen de 1200 en 3200 mol N/ha/jaar.

Achtergronddepositie in 2013 (bron: Groot-schalige Depositiokaart Nederland, RIVM)

Stikstofdepositie landbouw huidige situatie

In de onderstaande figuur is de huidige bijdrage van de veehouderij (stallen en mestopslagen) in het plangebied aan de stikstofdepositie weergegeven (gebaseerd op de feitelijke situatie). Hieruit blijkt dat de bijdrage varieert afhankelijk van de locatie, van minder dan 10 mol N/ha/jaar tot meer dan 1000 mol N/ha/jaar.

Stikstofdepositie veehouderijen in het plangebied de huidige situatie (bron: Ecogroen Advies)

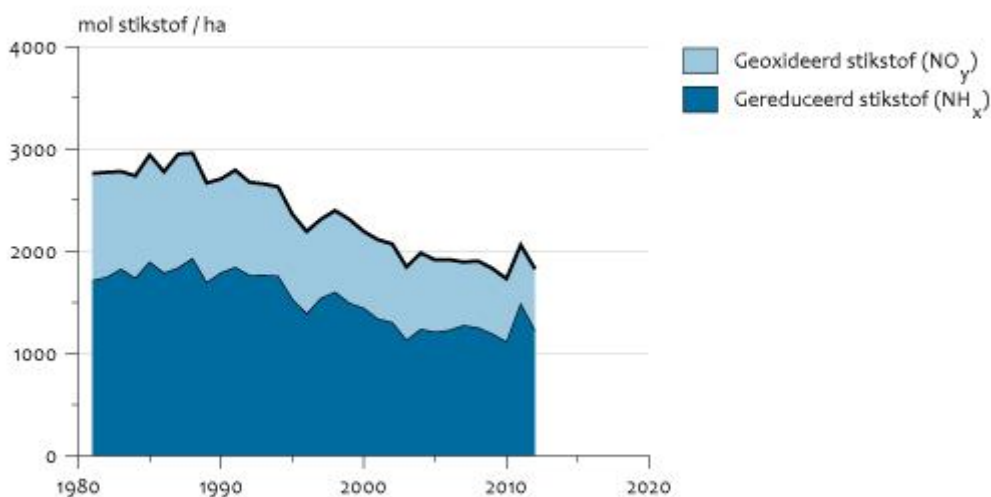
De bijdrage is het hoogste in de directe nabijheid van veehouderijen. In de Natura 2000-gebieden varieert de bijdrage van 5,3 tot 47,2 mol N/ha/jaar. Uiteraard is de depositie het hoogste in het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein (47,2 mol N/ha/jaar). In de verder weg gelegen gebieden Uiterwaarden Lek (8,9 mol N/ha/jaar), Zouweboezem (10,2 mol N/ha/jaar), Donkse Laagten (5,3 mol N/ha/jaar) en Boezems Kinderdijk (8,9 mol N/ha/jaar) is de bijdrage beduidend minder.

In MER wordt als referentiesituatie voor de stikstofdepositie van de landbouw de huidige situatie gehanteerd. Zie voor de motivatie hieromtrent de beschrijving onder het kopje 'stikstofdepositie landbouw autonome ontwikkeling'.

Autonome ontwikkeling stikstofdepositie

De agrarische sector in Nederland levert de grootste bijdrage aan de vermestende stikstofdepositie in Nederland, ongeveer 42%. Deze bijdrage bestaat vrijwel alleen uit de emissie van ammoniak. De landelijke trend laat een daling zien van de ammoniakdepositie. Zie de onderstaande figuur.

Vermestende depositie

Bron: RIVM, 2013.

PBL/mei13
www.clo.nl/nl018912

Landelijke trend vermestende depositie (bron: website PBL)

De achtergronddepositie wordt in de regel gezien als een goede referentie voor de beoordeling of voor de habitattypen in een Natura 2000-gebied sprake is van een overspannen situatie. Dat is het geval indien de achtergronddepositie beduidend hoger is dan de Kritische Depositiewaarde (de KDW is de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het betreffende habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie) van de betreffende habitattypen. Bij een hogere atmosferische belasting dan de KDW kan elke toename dus worden beschouwd als een potentiële kans op significant negatieve effecten.

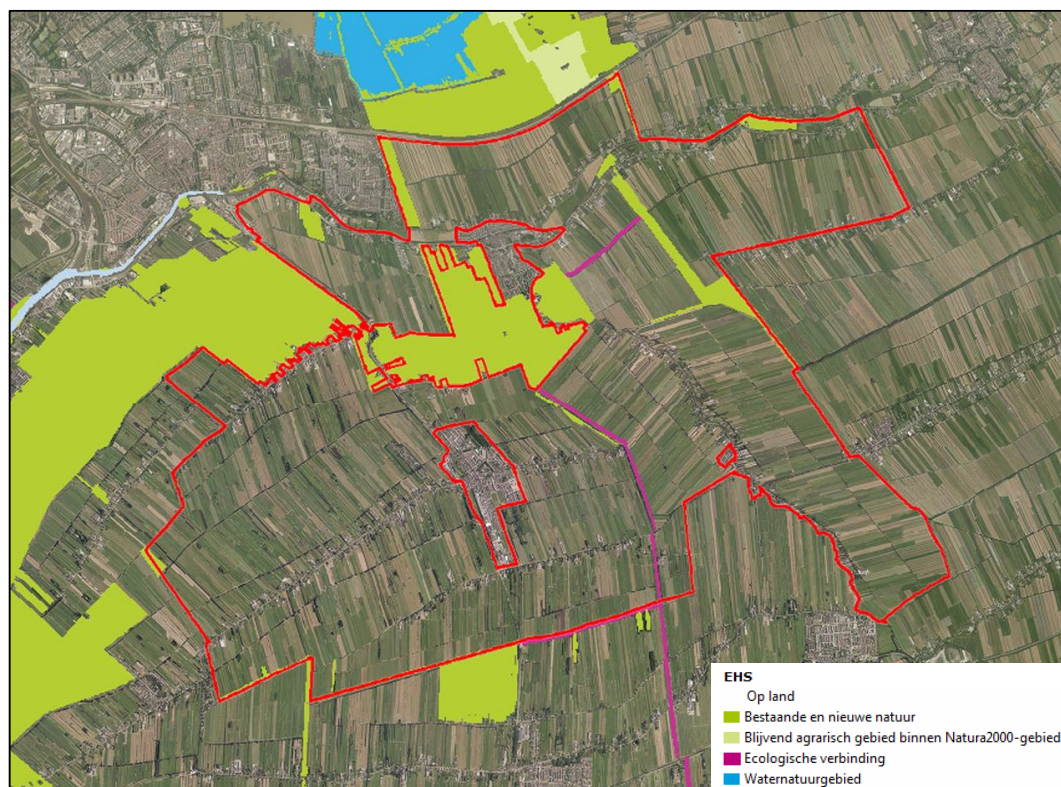
Als op basis van de Grootschalige Concentratie- en depositiekaarten van het RIVM gekeken wordt naar de ontwikkeling van de totale stikstofconcentratie in 2020 en 2025, dan wordt een afname van de totale stikstofconcentratie voorspeld. Er zijn in de gemeente Krimpenerwaard geen ontwikkelingen bekend die vanwege hun omvang, of in cumulatie met andere ontwikkelingen voor een toename van de stikstofdepositie zullen zorgen.

Stikstofdepositie landbouw autonome ontwikkeling (referentiesituatie)

Concrete toekomstige autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld zekere uitbreidingen of inkrimpingen van veehouderijen) binnen het plangebied waren ten tijde van het opstellen van het Plan-MER niet bekend. Aangenomen wordt bovendien dat alle veehouderijbedrijven voldoen aan het Besluit Huisvesting, conform BBT. Desondanks kan het voorkomen dat een aantal bedrijven hier nog niet aan voldoet. Mocht dit zo zijn, dan zal het verschil in emissie tussen de feitelijke situatie en BBT dermate gering zijn, dat dat niet of slechts nauwelijks invloed heeft op de berekeningsresultaten. Op het totaal aantal veehouderijen in het plangebied zal het doorrekenen van de feitelijke situatie en autonome ontwikkeling dus vrijwel tot dezelfde uitkomsten leiden. In het Plan-MER is daarom de feitelijke situatie ten aanzien van stikstofdepositie van de landbouw gelijkgesteld aan de referentiesituatie. Zie voor deze feitelijke situatie de beschrijving onder het kopje 'stikstofdepositie landbouw huidige situatie'.

Ecologische Hoofdstructuur

De provincie Zuid-Holland heeft de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) begrensd. De EHS is het belangrijkste instrument om de biodiversiteitsdoelen te bereiken. De EHS bestaat uit een robuust, kwalitatief hoogwaardig en samenhangend netwerk van bestaande bos- en natuurgebieden, nieuwe natuurgebieden, bestaande en nieuwe landgoederen, ecologische verbindingen, de grote wateren en de Noordzee. Uitgangspunt voor de EHS is

EHS in het plangebied (bron: Provincie Zuid-Holland)

het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van deze waarden vindt plaats middels het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen en projecten zijn binnen de EHS niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij er een zwaarwegend belang is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden.

In het plangebied behoren het Steinse Groen, Park Bisdom van Vliet, de Hooge Boezem, een aantal terreinen langs de Hollandsche IJssel, een gebied langs de Enkele Wiericke, een gebied ten Westen van de Hoenkoopse Buurtweg en de Slingerkade tot de EHS. Ecologische verbindingzones zijn aanwezig langs de Reekade, de Bergvliet en de Tiendweg. Conform het natuurbeheerplan gelden in deze gebieden hoofdzakelijk de natuurdoeltypen kruiden- en faunairijk grasland, vochtig hooiland en moeras. Het grootste deel van de EHS binnen de voormalige gemeente Vlist valt buiten het plangebied. Dit betreft te ontwikkelen natuurgebied Krimpenerwaard (ten westen van Haastrecht) dat onder het Veenweidepact valt.

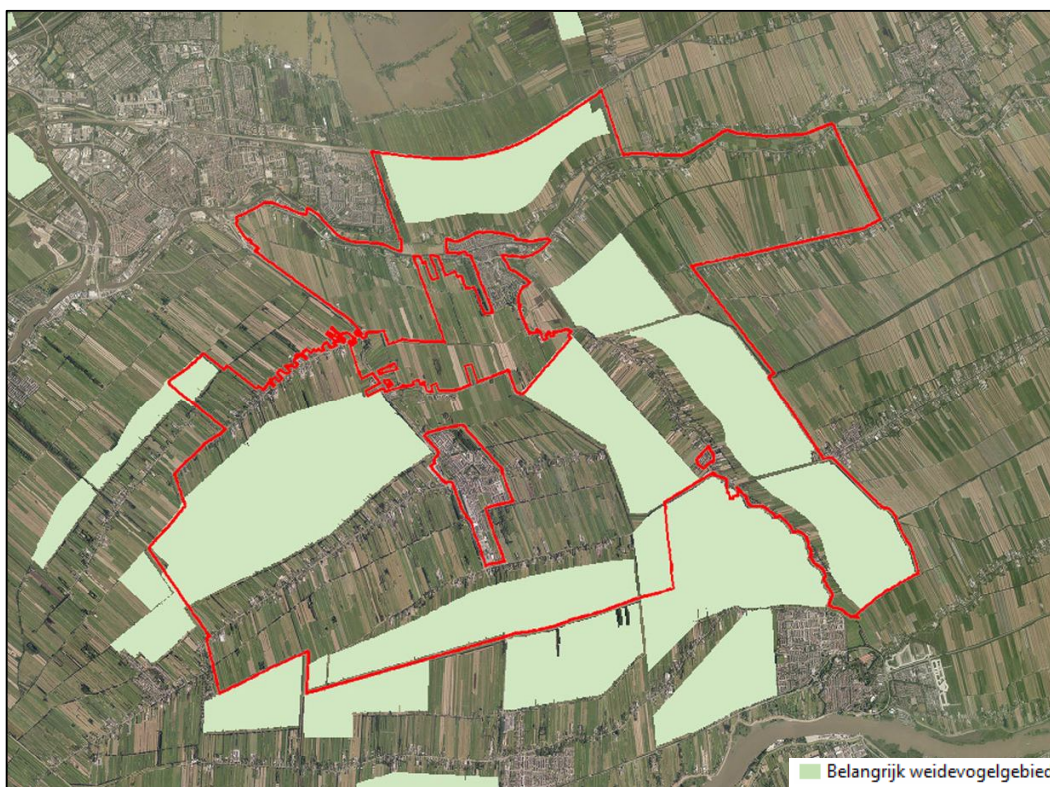
Autonome ontwikkeling

De provincie Zuid-Holland heeft eind 2013 de EHS opnieuw herijkt en begrensd. De herijkte EHS moet invulling geven aan de internationale biodiversiteitsverplichtingen. De EHS dient in 2027 gerealiseerd te zijn. Binnen het plangebied is de EHS al grotendeels gerealiseerd. De komende jaren zullen naar verwachting de nog resterende delen worden ontwikkeld. Daarnaast zal het natuurgebied Krimpenerwaard worden gerealiseerd. Dit gebied ligt buiten het plangebied en zal planologisch vorm worden gegeven middels een apart bestemmingsplan.

Weidevogelgebieden

De Krimpenerwaard wordt gekenmerkt door een grote rust en openheid en is daardoor een veelbezochte verblijfplaats voor weidevogels en wintergasten. Naast de ooievaar, de zwaan, de gans en verschillende reigersoorten, is het voorkomen van de grutto, de tureluur en de Kievit zeer algemeen. 's Winters wordt de waard bezocht door vele ganzen, smienten, kleine zwanen en andere wintergasten.

Vanwege de belangrijke functie die het agrarisch landschap in het plangebied vervult voor weidevogels, zijn grote delen van het gebied door de provincie aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. Deze gebieden kennen over het algemeen een hoge weidevogeldichtheid of hadden dat in het verleden. Uitgangspunt voor deze gebieden is het in stand houden van de belangrijke leefgebieden voor weidevogels in blijvend agrarisch gebied door agrarisch natuurbeheer. Dit vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels. Bij ontwikkelingen in dit gebied dient rekening te worden gehouden met de waarde die het gebied voor weidevogels heeft.

Belangrijke weidevogelgebieden in het plangebied (bron: Provincie Zuid-Holland)

Wav-gebieden

Delen van de EHS kunnen zeer gevoelig zijn voor verzuring, de zogenoemde zeer kwetsbare gebieden. Deze gebieden worden door de provincies op grond van de Wet ammoniak en veehouderij aangewezen als zeer kwetsbare gebieden. Deze gebieden worden kortweg ook wel Wav-gebieden genoemd. De aanwijzing tot Wav-gebied beschermt deze gebieden tegen de uitstoot van ammoniak door veehouderijen, doordat oprichting of uitbreiding van veehouderijen die zijn gelegen in een Wav-gebied of de zone van 250 meter rondom het gebied niet is toegestaan.

Binnen de gemeente Krimpenerwaard zijn geen Wav-gebieden gelegen. Het dichtstbijzijnde Wav-gebied valt samen met het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek. Voor de ligging van dit gebied wordt verwezen naar de figuur waarop de ligging van de Natura 2000-gebieden is aangegeven.

Beschermde soorten

In het plangebied kunnen beschermde soorten worden aangetroffen. Doorgaans vormen de strikt beschermde soorten geen grote belemmering voor het doorgaan van de gewenste ontwikkelingen. Door het nemen van mitigerende (zoals het uitvoeren van werkzaamheden buiten bepaalde perioden) en/of compenserende maatregelen kan de functionaliteit van het betreffende gebied voor de betreffende soort in de regel gehandhaafd blijven. De aanwezigheid van beschermde soorten is vaak terug te voeren tot lokale biotopen waar de soorten zich ophouden. Het is van belang om bij gedetailleerd onderzoek inzake concrete ruimtelijke ontwikkelingen die lokale biotopen tijdig in beeld te brengen en daarmee rekening te houden. Hieronder

is een (niet uitputtend) overzicht gegeven van een aantal biotopen binnen het plangebied, die als leefomgeving van beschermde soorten kunnen dienen.

Biotopen

De meeste natuurwaarden zijn geconcentreerd in smalle stroken langs de gekanaliseerde Hollandse IJssel, de Vlist, de oevers van de sloten, de tiendwegen, polderkaden en landscheidingen en losse landschapselementen. De huidige natuurwaarden langs de gekanaliseerde Hollandse IJssel beperken zich tot enkele waardevolle relictten: bloemrijke graslanden met en zonder waardevolle oevervegetaties, rietkades, boomgaarden en kleine loofbosclementen. De Vlist wordt gekenmerkt door oeverlandjes. Langs de linten en tiendwegen staan op veel plaatsen knotwilgen en de landscheidingen zijn veelal bezet met elzen en essenhakhout, de geriefhoutbosjes.

Veel houtwallen en eendenkooien zijn verdwenen. De meeste beplanting in het veenweidegebied is thans te vinden rondom de boerenerven, langs de Vlist, langs de kavelgrenzen, de tiendwegen en op de achterkaden. Ook komt er een zeer grote verscheidenheid aan bloemen en planten voor in verschillende graslandcomplexen, bermen en langs slootkanten, zoals de dotter, het speenkruid, de pinksterbloem, het fluitekruid, et cetera. Ook de min of meer geïsoleerde elementen in het landschap hebben natuurlijke waarden (onder meer De Put). Nabij de kernen liggen waardevolle groengebieden/landschapselementen waar op kleine schaal natuurwaarden aanwezig zijn. Bij Haastrecht is dit Park Bisdorp van Vliet (met name bos), bij Stolwijk de Hennepakkers (opgaande beplanting, groen en water) en aan de oostzijde van Gouda het Steinse Groen. De Hooge Boezem ten oosten van Haastrecht herbergt natuurwaarden in de vorm van een rietmoeras.

Het agrarische grasland in het plangebied vormt een belangrijk broed- en foerageergebied voor weidevogels, zoals de grutto. Ook is het voedsel- en rustgebied voor wintergasten. In de weilanden komen verder hazen en fazanten voor. De fuut, het waterhoentje en de meerkoet zijn in de sloten en watertjes tussen de agrarische percelen talrijk aanwezig. Deze wateren vormen ook leefgebied voor vissen, amfibieën en waterplanten. Roofvogels zoals de buizerd kunnen ook in het agrarisch gebied worden waargenomen.

Daarnaast vormt het plangebied in zijn algemeenheid het leefgebied voor algemeen voorkomende broedvogels zoals merel, roodborst, koolmees, pimpelmees, spreeuw, boerenwaluw en groenling. De bebouwing en bomen in het plangebied dienen als verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van broedvogels (huismus, gierzwaluw, etc.).

Overzicht beschermde soorten

In de onderstaande tabel is een (niet uitputtend) overzicht opgenomen van de beschermde soorten die naar verwachting binnen het plangebied voorkomen. Hierbij is tevens aangegeven onder welk beschermingsregime van de Flora- en faunawet de soorten vallen.

Soortgroep	Regime Flora en faunawet	Beschermde soorten
Vaatplanten	Tabel 1	grote kaardenbol, brede wespenorchis, zwanenbloem en dotterbloem
	Tabel 2	rietorchis
Zoogdieren	Tabel 1	mol, egel, gewone bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis, bosmuis, rosse woelmuis, bunzing, hermelijn, wezel, haas en konijn
	Tabel 3	waterspitsmuis en vleermuizen
Reptielen en amfibieën	Tabel 1	bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en de middelste groene kikker
	Tabel 3	rugstreeppad
Vissen	Tabel 2	Kleine modderkruiper
	Tabel 3	Bittervoorn
Libellen	Tabel 3	Groene glazenmaker
Weekdieren	Tabel 3	Platte schijfhoren
Vogels	Algemeen	merel, roodborst, spreeuw, groenling, fazant, fuut, waterhoen, meerkoet, zomertaling, slobbeend, scholekster, kievit, grutto, tureluur, zwarte stern, veldleeuwerik, kuifeend, watersnip, purperreiger, visdief, knobbelzwaan, smient, wilde eend, brandgans, grauwe gans, wulp, regenwulp en graspieper
	Categorie 1 t/m 4	ransuil, buizerd, havik, sperwer, gierzwaluw en huismus
	Categorie 5	blauwe reiger, boerenzwaluw, torenvalk, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees en spreeuw

Tabel 3.12 Overzicht (niet uitputtend) van naar verwachting voorkomende beschermde soorten in het plangebied met beschermingsregime Flora- en faunawet.

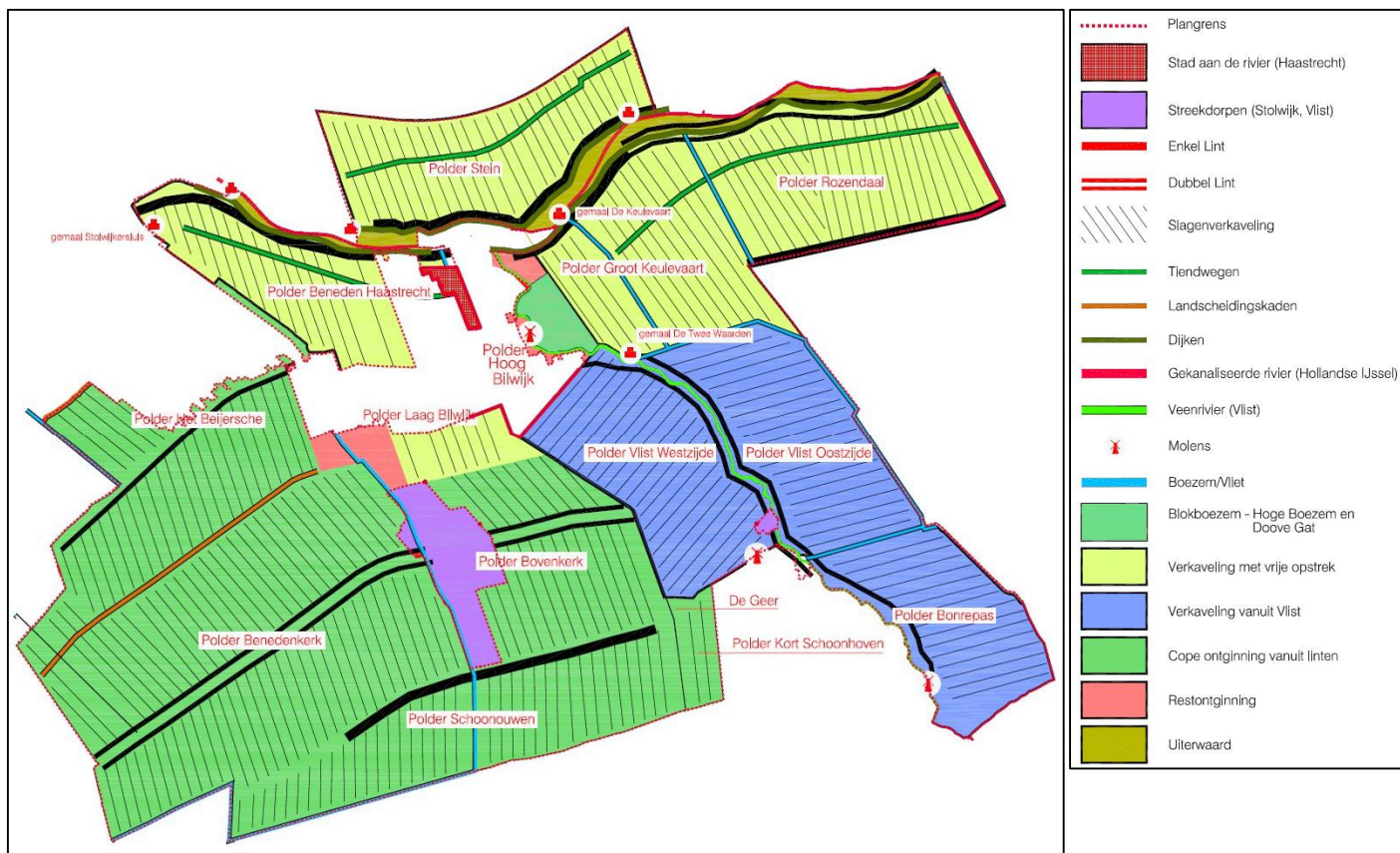
Voor soorten uit tabel 1 geldt dat geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is bij ruimtelijke ingrepen. Voor soorten uit tabel 2 geldt hetzelfde, mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Indien op een andere wijze gewerkt wordt is wel een ontheffing benodigd. Bij soorten uit tabel 3 is altijd een ontheffing benodigd. Voor vogels kan geen ontheffing worden verkregen bij ruimtelijke ingrepen. Door buiten het broedseizoen te werken wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen. Daarnaast geldt voor vogels in categorie 1 t/m 4 dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats behouden dient te blijven.

3.8 Landschap en cultuurhistorie

Historische geografie

Het plangebied strekt zich voor een groot deel uit over de Krimpenerwaard en een deel van de Lopikerwaard en Stein. De Krimpenerwaard en de Lopikerwaard zijn grote veeneilanden die worden omsloten door de rivieren de Hollandse IJssel en de Lek en de (voormalige) veenstroompjes. Langs de Hollandse IJssel liggen oeverwallen die op enige afstand van de rivier overgaan in de veengebieden. Als gevolg van de bodemopbouw zijn langs de randen stroken met nederzettingen die nadrukkelijk op de rivier gericht zijn en daartussen een uitgestrekt middengebied. De naam Vlist is afkomstig van het veenrivierviertje, dat de grens vormt tussen de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard.

De Hollandse IJssel was in de vroege middeleeuwen een open rivier met grillige waterstanden en vele overstromingen. Rond 1100 werden de eerste rivierdijken gebouwd. Door de latere kanalisering ontstond een levende (met getijden) en een dode Hollandse IJssel (zonder getijden). Vanaf de Waaiersluis bij Gouda tot aan de IJsseldam bij IJsselstein is het de gekanaliseerde Hollandse IJssel. In dit boezemwater worden de peilen binnen krappe marges gehandhaafd en wisselt de stromingsrichting. De hoofdfuncties van de gekanaliseerde Hollandse IJssel zijn momenteel wateraan- en -afvoer, scheepvaart en recreatievaart. Aan de noordoever van de Hollandse IJssel ligt Stein. De bebouwing en de strokenverkaveling zijn gericht op de rivier.

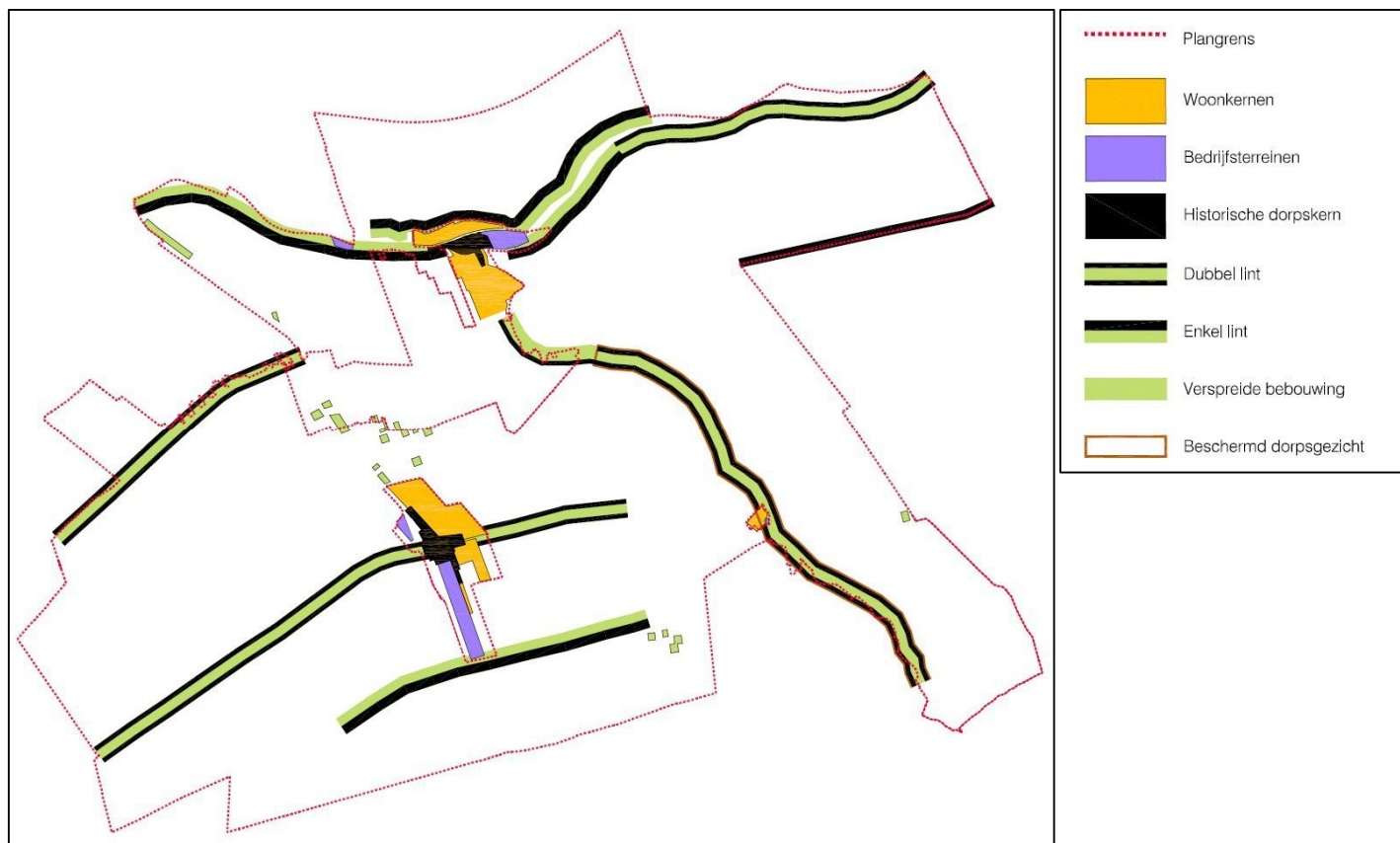
Cultuurhistorische en landschapstructuur landelijk gebied Vlist

De uitgestrekte polders met grasland, het veenweidegebied, was van oorsprong een moerasachtig gebied, dat in de middeleeuwen werd ontgonnen door deze gebieden te ontwateren. In de verkaveling kan men drie vormen van ontginning herkennen: vrije opstrek, cope-ontginning en de restverkavelingen. De eerste fase betrof de ontginning van de randgebieden vanuit de oeverwallen van de IJssel. Dit waren ontginningen met een opstreckende verkaveling, waarvan geen vaste achtergrens bepaald was. In de tweede fase werden de gebieden langs de Vlist en in het middengebied van de waarden ontgonnen met de regelmatige cope-ontginning, waarvan lengte en breedte wel bepaald waren. Tijdens de laatste fase werden de restgebieden in gebruik genomen. Dit zijn de gebieden met vrij onregelmatige grenzen en een afwijkende verkaveling. Het ontginningspatroon, de slagenverkaveling, is nog zichtbaar en gaaf aanwezig in het landschap.

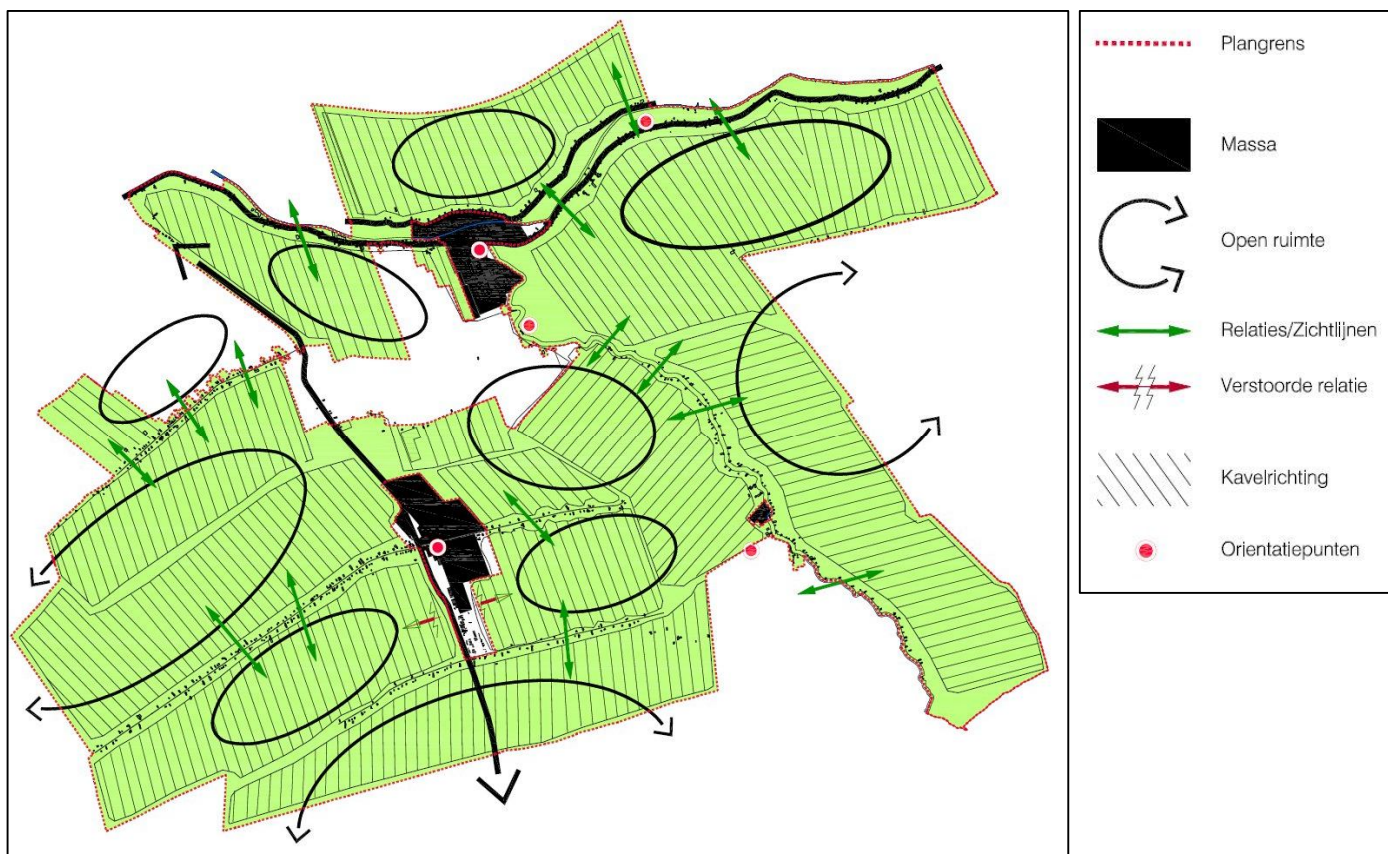
De dorpen (buiten het plangebied) bestaan oorspronkelijk uit lange linten van boerderijen en andere huizen langs natuurlijke of gegraven waterlopen. Langs de ontginningsbases zijn transparante lange linten ontwikkeld. Er is een onderscheid te maken in enkele en dubbele linten, waarbij de boerderijen respectievelijk aan één zijde en aan beide zijden van de ontginningsbases liggen. De Koolwijkseweg, Schoonouwenweg en de Hoenkoopse Buurtweg zijn nagenoeg geheel aan één zijde bebouwd. De linten in de polders Benedenkerk, Bovenkerk en het Beijersche zijn aan twee zijden bebouwd. Stolwijk is een langgerekt streekdorp, met een verdichting in de buurt van de kerk. Haastrecht is ontstaan rond de plek waar de Vlist aantakte op de IJssel. De kern Vlist is eigenlijk pas in de jaren '50 ontstaan als nieuwbouwwijkje.

Karakteristiek voor het veenweidegebied zijn de tiendwegen en landscheidingen. De tiendwegen staan dwars op de verkaveling en liggen op enige afstand van de rivierdijken. De tiendwegen worden aan beide zijden geflankeerd door wateringen. De landscheidingen zijn uit veen opgebouwde achterkaden die aangelegd werden op de achtergrens van een ontginningsblok. Het markeert de grens tussen de twee ontginningseenheden. De tiendwegen en veendijken zijn ook vaak houtkaden (zoals de Schenkelkade). Hiervan waren er een eeuw geleden veel meer.

De waterbeheersing is van levensbelang voor het gehele gebied en overal duidelijk zichtbaar aanwezig in molens, gemalen, waterboezems en waterpeilen. De Hooge Boezem heeft een belangrijke rol gespeeld in de waterhuishouding van de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard. Zeer beeldbepalend is ook de Steinse dijk en de hoog gelegen uiterwaarden (inversielandschap).

Bebouwingsstructuur landelijk gebied Vlist

Landschappelijke structuur landelijk gebied Vlist

Kenmerkend voor het gebied zijn ook de houten elektriciteitsvoorzieningen, die bijvoorbeeld langs de Vlist staan. Deze zijn uniek omdat dit elders in Nederland bijna niet meer voorkomt.

Landschappelijke structuur

Voor de structuur van het landschap van het plangebied zijn drie elementen bepalend: de rivier de Hollandse IJssel, het veenweidegebied en de bebouwingslinten.

Rivier

De Hollandse IJssel heeft een kleinschalig, intiem karakter door de aanwezigheid van oude Hollandse stadjes met een rijke historie zoals Haastrecht en is vrijwel constant omgeven door het grootschalige en open veenweidegebied. Alle componenten van het rivierengebied zijn bij de Hollandse IJssel aanwezig zoals stroomruggen, kommen, uiterwaarden, wielen en overslaggronden. De IJssel is nu een volledig gereguleerde boezem met smalle uiterwaarden die hoger in het landschap ligt dan het omliggende veenweidegebied. De uiterwaarden van de IJssel worden gekenmerkt door de afwisseling van verdichte en open ruimtes, door de grote verscheidenheid in bodemgebruik en door de begrenzing van de winterdijken. Eén van de karakteristieken van de Hollandse IJssel zijn de doorzichten van de kleinschalige bebouwingslinten naar het open veenweidegebied. De bebouwing ligt in lange linten langs de rivierdijken gericht op de rivier met daarachter de strokenverkaveling. De Vlist, een veenriviertje dat haaks ligt op de Hollandse IJssel, vormt een tweede ontginningsbasis.

Veenweidegebied

Het veenweidegebied wordt gekenmerkt door twee hoofdrichtingen. De ene hoofdrichting loopt evenwijdig aan de Hollandse IJssel en wordt bepaald door de nederzettingen, watergangen en doorgaande wegen. De andere richting staat haaks op de Hollandse IJssel en wordt bepaald door de verkaveling, watergangen en verbindingswegen. Het slagenlandschap in het veengebied bestaat uit twee verschillende werelden: die van de kleinschalige linten met bruggetjes en knotwilgen, het streekdorp Stolwijk en die van de ruimte van sloten en weilanden daarachter.

De meeste beplanting is te vinden rondom de boerenerven, langs de Vlist, langs de kavelgrenzen, de tiendwegen en op de achterkaden. Samen met de bebouwing zorgen deze voor langgerekte verdichte zones die de openheid van het gebied onderbreken. Tevens zijn er een aantal min of meer geïsoleerde elementen in het landschap aanwezig, zoals het wiel "De Put" (dijkdoorbraak) langs de IJsseldijk, diverse veenputten, het moerasgebied de Hooge Boezem bij Haastrecht en het groengebied Steinse Groen ten oosten van Gouda. Het landschap in het veenweidegebied was in het verleden gevarieerder met meer houtwallen, hennepteelt, eendenkooien en dergelijke.

Bebouwingslinten

Het plangebied kent een groot aantal linten welke over het gehele gebied te vinden zijn en die min of meer buurtschappen vormen. Zo kunnen worden onderscheiden: Bovenkerk, Benedenkerk en Benedenheul, Koolwijk, Schoonouwen, Bilwijk, het Beijersche, de overige bebouwing langs de Vlist, Bonrepas en Hoenkoop. Langs de Hollandse IJssel liggen Boven-Haastrecht en Rozendaal alsook Beneden-Haastrecht en Stolwijkersluis. Eigenlijk bevindt alle bebouwing in het buitengebied zich in deze linten die dan ook een zeer divers gebruik kennen: agrarische bedrijven, woningen en niet-agrarische bedrijven liggen naast elkaar.

Cultuurhistorische structuur

Landschap

De cultuurhistorische waarden van het historisch geografisch landschap zijn bovenstaand reeds aan de orde gekomen bij de beschrijving van de historische geografie en landschappelijke structuur. Derhalve wordt daarnaar verwezen.

Cultuurhistorische gebouwen en objecten

In het plangebied komen op verschillende plaatsen cultuurhistorische elementen voor die kenmerkend zijn voor een bepaalde plek in het gebied. Het betreft met name bijzondere gebouwen en andere bouwkundige elementen. Zo zijn er bijvoorbeeld historische boerderijen en molens (in de Bonrepas (de oudste wipwatermolen ter wereld), de molen van Noorlander bij Gouda en De Bachtenaar bij Vlist beiden net buiten de gemeentegrens, de molen langs de Vlist tegenover het zwembad en de stompe molen in Bilwijk) in het gebied te vinden. Diverse panden zijn aangewezen als monument. Daarnaast komen ook cultuurhistorische waardevolle objecten voor die zijn opgenomen in het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) en Monumenten Selectie Project (MSP).

Beschermd dorpsgezicht Vlist

In mei 1969 is het bebouwingslint Vlist door het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk aangewezen als beschermd dorpsgezicht. In de bijbehorende toelichting wordt het volgende vermeld: het riviertje de Vlist, in oorsprong een veenwater dat uitmondt in de Hollandse IJssel, vormt een landschappelijk element van bijzondere waarde in de Krimpenerwaard. De kwaliteiten worden ondersteund door een aantal monumentale boerderijen en enige kleine behuizingen. Voorts geldt de Vlist als belangrijk voorbeeld van de nederzettingvorm die voortkomt uit de wijze van ontginnen van de woeste gronden tijdens de Middeleeuwen. Het historische dorpsbeeld wordt dan ook volledig bepaald door de boerderijen langs de dijken met hun smalle, diep landinwaarts strekkende kavels.

Uitbreiding beschermd dorpsgezicht Vlist

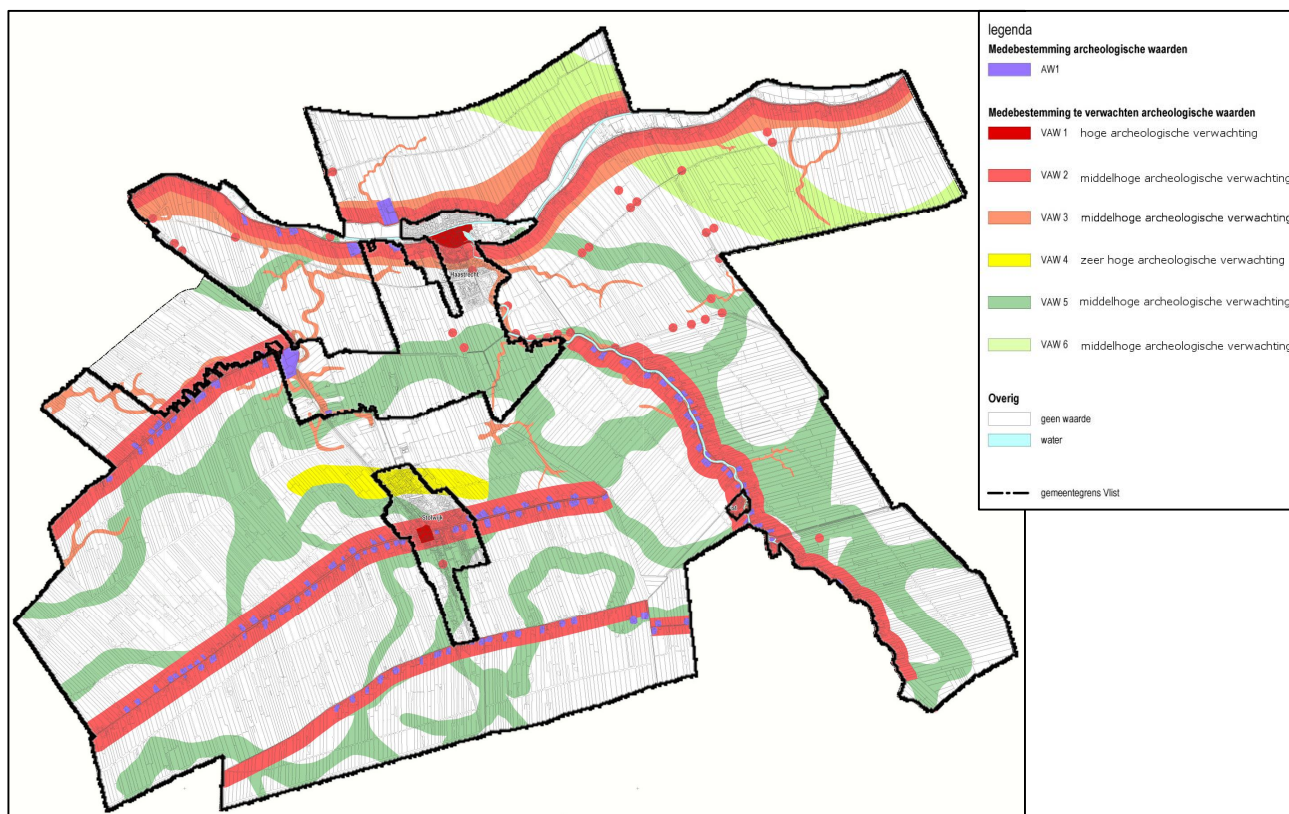
De Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft in maart 1987 besloten tot een uitbreiding van het beschermd dorpsgezicht Vlist met het gedeelte Bonrepas. In de bijbehorende toelichting wordt het volgende vermeld: naar de huidige inzichten doet de omgrenzing van het reeds aangewezen gedeelte van het dorp onvoldoende recht aan de in een ruimer gebied aanwezige en ook als zodanig herkenbare cultuurhistorische waarde. Bonrepas vormt van oudsher een structurele eenheid met Vlist. Het heeft dezelfde kenmerken die ook Vlist typeren.

Aanwijzing beschermd dorpsgezicht Haastrecht

Op 20 november 2014 heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het beschermd dorpsgezicht Haastrecht aangewezen. In de bijbehorende toelichting wordt het volgende vermeld. Het beschermd gezicht Haastrecht is van bijzonder belang als voorbeeld van een dijk- en damnederzetting van Middeleeuwse oorsprong, met tegenwoordig een vooral 17e- tot vroeg 20-eeuwse bebouwing. Zij is van belang vanwege de nog zeer goed herkenbare historisch-ruimtelijke structuur en het grotendeels gawe historische en deels monumentale bebouwingsbeeld. Een extra waarde aan het gezicht wordt gegeven door twee nauw met de kern samenhangende historische structuren. Allereerst de aan de dorpskom grenzende, van oorsprong 15e-eeuwse en in de 19e eeuw aangepaste boezemstructuren, die de kern als het ware omarmen en hier op de IJssel uitwaterden via nog aanwezige gemalen. Op de tweede plaats de uitzonderlijk gawe structuur van de in Landschappelijke Stijl aangelegde buitenplaats met overtuin Bisdome van Vliet. Historische nederzetting, buitenplaats en boezemsystemen vormen met elkaar een uniek en visueel aantrekkelijk ensemble met een hoog ruimtelijk- cultuurtechnisch- en architectuur-historisch belang.

Archeologie

Voor de voormalige gemeente Vlist is een archeologische beleidskaart opgesteld. Op deze beleidskaart is aangegeven waar archeologische waarden aanwezig zijn en waar welke archeologische verwachtingswaarden gelden. Bijgaand is een uitsnede opgenomen van de archeologische beleidskaart voor het plangebied met een legenda. In de legenda zijn de verschillende verwachtingszones en plaatsen met een archeologische waarde weergegeven.

Archeologische beleidskaart Vlist met grenzen plangebied (zwarte omlijning)

3.9 Leefbaarheid

Geur

Geurbelasting wordt met name veroorzaakt door agrarische bedrijven waar op intensieve wijze dieren worden gehouden, zoals varkens en kippen. Ook melkrundveehouderijen kunnen geurhinder met zich mee brengen, zij het in mindere mate. Het aantal intensieve veehouderijen in het plangebied is beperkt. De melkrundveehouderijen vormen de overgrote meerderheid.

Geurbelasting huidige situatie

Binnen het plangebied zijn voornamelijk grondgebonden (melk)veehouderijen gevestigd. Voor melkrundvee gelden op grond van de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit vaste afstanden tot geurgevoelige objecten: 100 meter tussen emissiepunten en geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom en 50 meter tussen emissiepunten en geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom. In de bebouwingslinten in het plangebied zijn agrarische bedrijven en geurgevoelige objecten op korte afstand van elkaar gelegen. Ook liggen in de linten op bepaalde locaties agrarische bedrijflocaties op korte afstand van elkaar, waardoor sprake kan zijn van cumulatie van geurbelastingen. Uit de Gebiedsvisie Geurbeleid van de voormalige gemeente Vlist blijkt dat bij circa 50% van de bedrijven geurgevoelige objecten binnen de genoemde afstanden liggen. Met andere woorden: circa 50% van de bedrijven kan niet meer uitbreiden.

De toenmalige gemeente Vlist heeft daarom een geurverordening vastgesteld waarin kleinere afstanden zijn vastgelegd: 50 meter tot geurgevoelige

objecten binnen de bebouwde kom en 25 meter tot geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom. Met deze afstanden kan circa 60% van de belemmerde bedrijven weer uitbreiden, zo blijkt uit de Gebiedsvisie Geurbeleid. Dus bij circa 80% van het totaal aantal bedrijven zijn er geen geurgevoelige objecten aanwezig binnen de aan te houden afstandsnorm.

Op veel melkveebedrijven in het plangebied zijn ook schapen aanwezig. Voor schapen zijn geuremissiefactoren vastgesteld en geldt een maximale geurbelasting van 2 ouE/m³ op geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom en 8 ouE/m³ op geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom. Uit de Gebiedsvisie Geurbeleid blijkt dat de schapentak binnen de melkveebedrijven veelal geen knelpunt vormt naar omliggende geurgevoelige objecten. De geurbelasting blijft dus doorgaans binnen de genoemde geurnormen.

Het aantal intensieve veehouderijen in het plangebied is beperkt. Tevens is het aantal geurgevoelige objecten in de directe nabijheid van deze bedrijven gering. In de huidige situatie zijn geen knelpunten bekend met betrekking tot de geurbelasting van intensieve veehouderijen. De bedrijven functioneren derhalve binnen de geurnormen (2 ouE/m³ op geurgevoelige objecten binnen en 8 ouE/m³ op geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom). In de Gebiedsvisie Geurbeleid is overwogen dat er geen lagere normen worden vastgesteld voor intensieve veehouderijen.

Autonome ontwikkeling

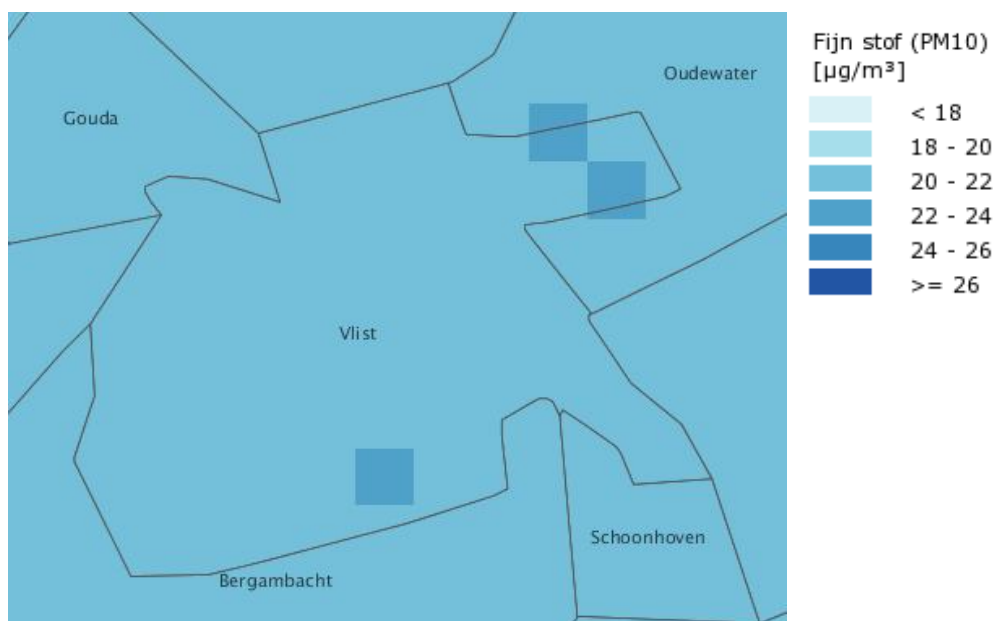
Er zijn geen concrete ontwikkelingen bekend. In dit MER wordt daarom als referentiesituatie voor de geurbelasting van de veehouderij de huidige situatie gehanteerd.

Luchtkwaliteit fijn stof

Agrarische bedrijven kunnen een grote invloed hebben op de concentratie fijn stof (PM₁₀) in de lucht. Het betreft dan met name de pluimveehouderij. Dit is echter een bedrijfstak die in het plangebied een zeer beperkte omvang heeft: slechts 4 bedrijven houden kippen.

Fijn stof huidige situatie

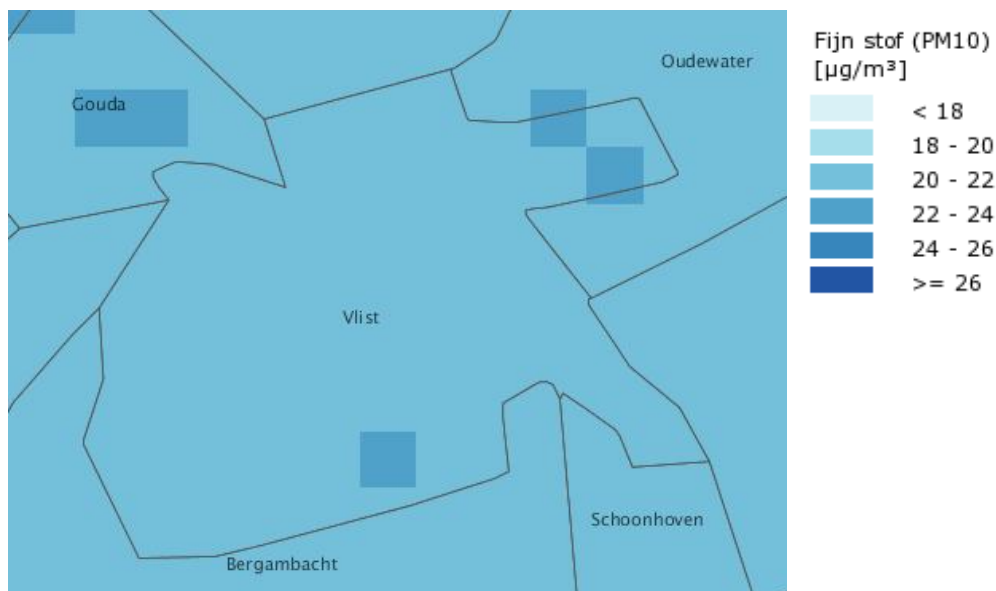
De Grootschalige Concentratiekaarten van het RIVM geven inzicht in de concentratie fijn stof in de voormalige gemeente Vlist. Hieruit blijkt dat de concentratie fijn stof in 2013 tussen de 20 en 24 µg/m³ ligt. Zie de onderstaande figuur. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de geldende grenswaarde voor fijn stof (40 µg/m³).

Concentratie fijn stof in de lucht in 2013 in Vlist (bron: RIVM)

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen concrete ontwikkelingen bekend in het plangebied die relevante invloed hebben op de luchtkwaliteit. Als gekeken wordt naar de Grootschalige Concentratiekaarten van het RIVM, dan zal de concentratie fijn stof naar verwachting in 2025 eveneens tussen de 20 en 24 µg/m³ liggen. Zie de bijgaande figuur. De situatie zal dus waarschijnlijk vergelijkbaar zijn met de huidige situatie. Evenals in de huidige situatie wordt ruimschoots voldaan aan de geldende grenswaarden voor fijn stof (40 µg/m³). Derhalve wordt voor fijn stof de huidige situatie als referentiesituatie gehanteerd.

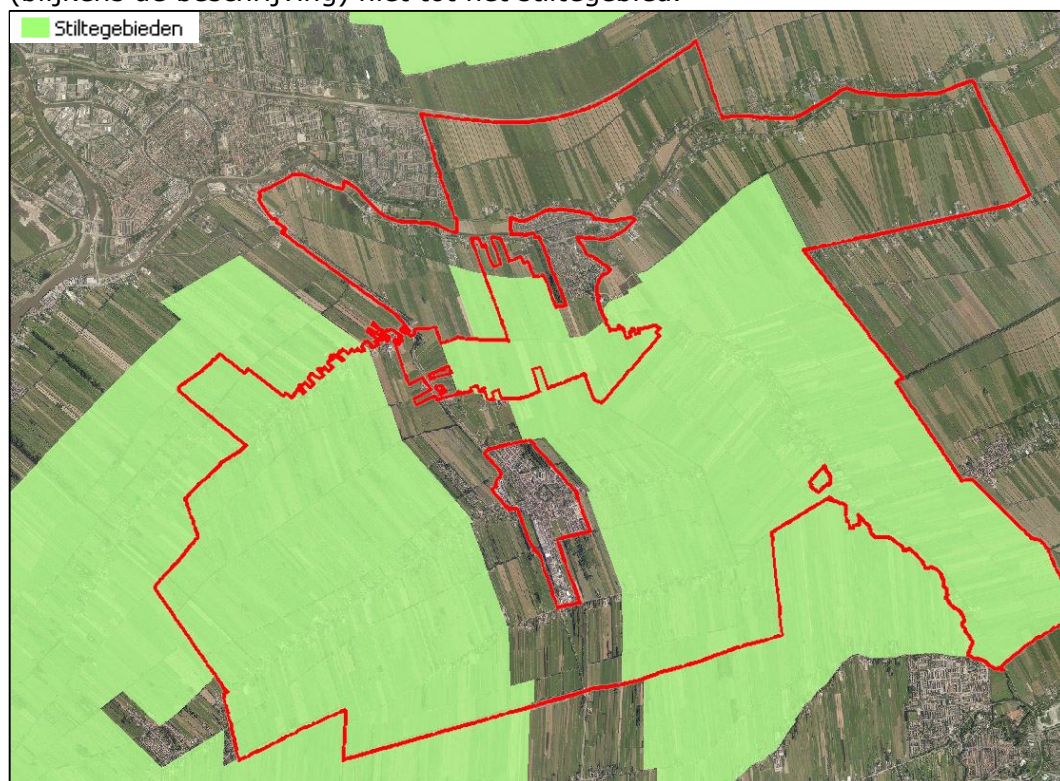
Concentratie fijn stof in de lucht in 2025 in Vlist (bron: RIVM)

Geluid

Huidige situatie

De belangrijkste geluidsbronnen in het plangebied zijn wegverkeer (met name de provinciale wegen N207 en N228) en (agrarische) bedrijven. De spoorlijn Gouda-Utrecht, direct ten noorden van het plangebied, is eveneens van invloed op de geluidssituatie in het plangebied. Er zijn in het plangebied geen bedrijventerreinen aanwezig. Wel staat een klein deel van het plangebied onder invloed van het geluid van het gezoneerde bedrijventerrein 'Trafostation', dat in de gemeente Gouda gesitueerd is. De geluidzone van dit terrein valt (deels) over het plangebied. Het plangebied kent overwegend een goed akoestisch klimaat. Hier en daar kan echter sprake zijn van een slechtere akoestische situatie. Dit zal met name het geval zijn in de directe nabijheid van de provinciale wegen N207 en N228 en binnen de zone van het gezoneerde bedrijventerrein.

De provincie Zuid-Holland heeft binnen de provincie een aantal stiltegebieden aangewezen. De bedoeling is om deze zo stil mogelijk te houden. In deze gebieden zijn geen activiteiten toegestaan die veel geluid met zich meebrengen. Gebiedseigen geluiden zijn wel toegestaan, die horen immers bij het landelijk gebied. Een groot deel van het stiltegebied Krimpenerwaard – Alblasserwaard ligt binnen het plangebied. De gebieden die binnen de geluid invloedssfeer van de provinciale wegen liggen en de lintbebouwing behoren (blijkens de beschrijving) niet tot het stiltegebied.

Stiltegebied Krimpenerwaard-Alblasserwaard in het plangebied

Autonome ontwikkeling

Ontwikkelingen binnen het plangebied, zoals de uitbreiding van bedrijven, zullen moeten voldoen aan de geldende regelgeving waarin maximale

geluidnormen zijn vastgelegd. Hierdoor wordt geluidhinder voorkomen. Ook het geluid binnen de geluidzone van het bedrijventerrein die over het plangebied valt is gehouden aan maximale waarden. Hierdoor wordt geluidhinder voorkomen. Een wezenlijke verandering van de akoestische situatie wordt dan ook niet verwacht. Er zijn verder geen ontwikkelingen in het plangebied bekend die vanuit het oogpunt van geluid relevant zijn.

Verkeer

Huidige situatie

Op de wegen in het plangebied zijn over het algemeen geen capaciteitsproblemen bekend. Wel is de provinciale weg N228 met name in de ochtend tamelijk druk. Daarnaast kan het op mooie dagen in de weekeinden druk zijn op de wegen in het plangebied door veel recreatief fietsverkeer. Eveneens zijn er binnen het plangebied geen relevante problemen bekend met betrekking tot de verkeersveiligheid. Dat laat onverlet dat op een aantal plaatsen de verkeerssituatie voor langzaam verkeer, zoals voor fietsers, niet optimaal is. De nieuw aangelegde fietsverbinding tussen de Krimpenerwaard en Lopikerwaard heeft de situatie echter aanzienlijk verbeterd. Verder is het zware verkeer – in de vorm van landbouwmachines en vrachtwagens – een grote belasting voor de plattelandswegen die vaak niet meer zijn dan smalle veendijken.

In het plangebied komen verschillende typen wegen voor. Deze worden onderstaand beschreven.

Provinciale wegen

De provinciale wegen N228 (Provincialeweg West en Oost), Gouda-De Meern, en N207 (Schoonhovenseweg), Gouda-Bergambacht, vormen de belangrijkste verkeersaders in het plangebied. Deze wegen ontsluiten de kernen Haastrecht en Stolwijk. Ook geven deze wegen aansluiting op de wegen van de bebouwingslinten die in het landelijk gebied gelegen zijn.

Stroomwegen

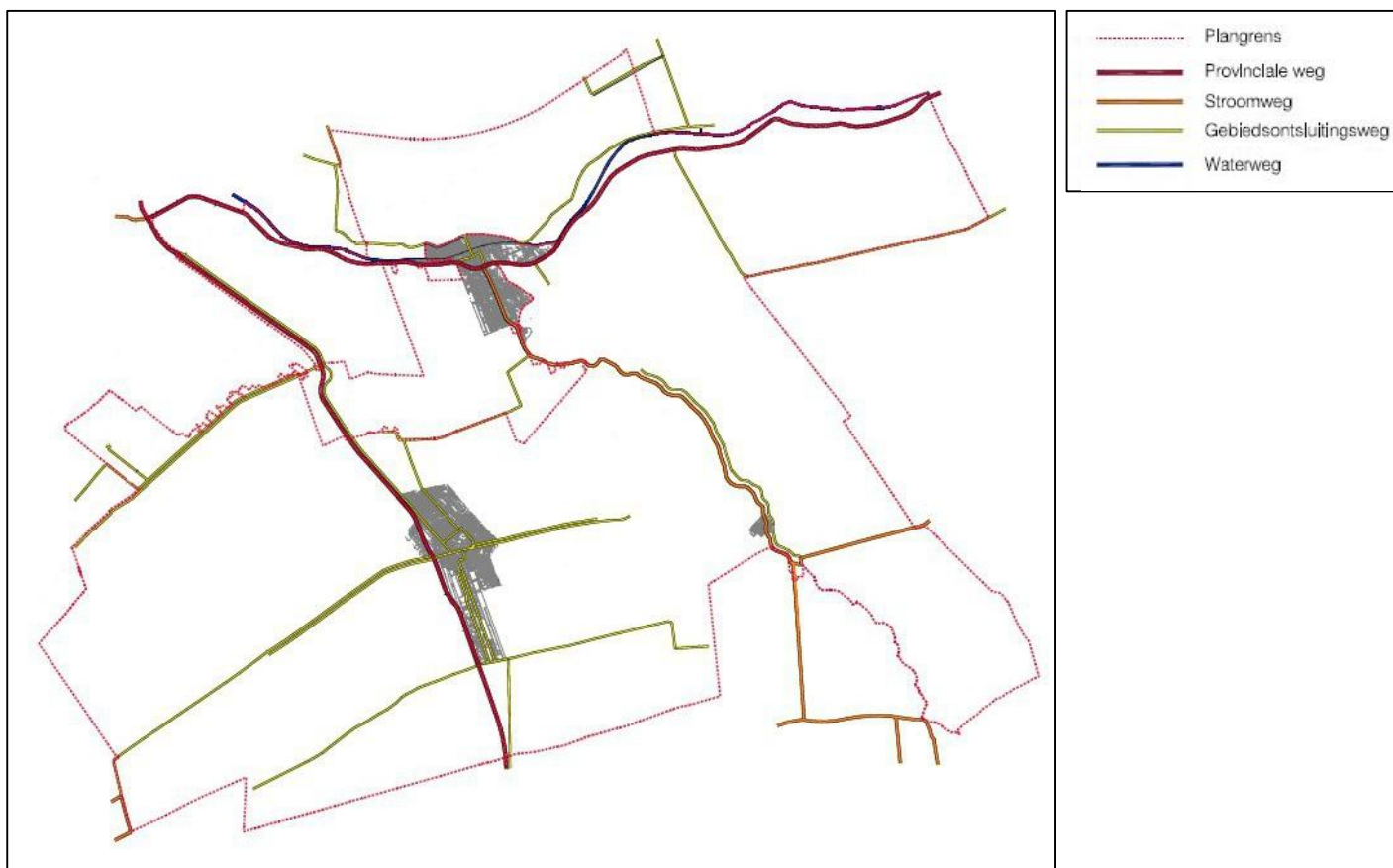
De West-Vlisterdijk (in het zuiden overgaand in de Fransekade) en de Slangeweg zijn te typeren als stroomwegen. Deze stroomwegen vervullen met name een functie voor de kern Vlist. Ze verbinden deze kern met Haastrecht, Schoonhoven en Polsbroek.

Gebiedsontsluitingswegen

De wegen waaraan de bebouwingslinten zijn gesitueerd kunnen aangeduid worden als gebiedsontsluitingswegen. Dit betreft onder meer de Beijerseweg, Koolwijkseweg, Schoonouwenweg, Bovenkerkseweg en Benedenkerkseweg. Deze wegen hebben met name een functie voor bestemmingsverkeer voor de woningen en bedrijven die gelegen zijn in de bebouwingslinten.

Fietspaden

Behalve de eerder genoemde fietsverbinding tussen de Krimpenerwaard en Lopikerwaard komen in het plangebied nog een aantal vrijliggende fietspaden voor, zoals langs de Provincialeweg Oost en –West.

Infrastructuur landelijk gebied Vlist

Waterwegen

De gekanaliseerde Hollandse IJssel en de Vlist vormen de belangrijkste waterwegen in het plangebied. De Hollandse IJssel kent nog een beperkte functie voor de beroepsvaart. Het gaat dan vooral om vervoer ten behoeve van veevoederfabriek De Samenwerking in het noordoosten van de gemeente (ten zuiden van de kern Hekendorp). Op de Vlist zijn geen gemotoriseerde vaartuigen toegestaan en is er diensgevolge ook geen beroepsvaart mogelijk. Wel wordt er veel gekanoed op de Vlist.

Spoorwegen

Direct ten noorden van het plangebied, ligt de spoorweg Gouda-Utrecht. Dit is één van de drukste trajecten van Nederland met zowel personen- als goederenvervoer. In het plangebied zijn geen spoorwegen aanwezig.

Autonome ontwikkeling

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' zijn geen relevante verkeers- en reconstructie maatregelen voorzien. Wel zal binnenkort tussen de Koolwijkseweg en Beijerseweg een fietspad worden aangelegd. Hiervoor is een separate planologische procedure doorlopen. Daarnaast wil de provincie Zuid-Holland de doorstroming van het verkeer op de N207 tussen Leimuiden en Gouda/Bergambacht verbeteren. Dit om de regio beter bereikbaar te maken en de economie te versterken. De komende jaren worden daarom allerlei maatregelen genomen om knelpunten op de N207 tussen Leimuiden en Gouda/Bergambacht op te lossen. Op het grondgebied

van de voormalige gemeente Vlist zijn geen maatregelen gepland. Wel is eind 2013 groot onderhoud (nieuwe markering, nieuwe asfaltverharding en vervangen duikers) aan de N207 uitgevoerd.

Externe veiligheid

Huidige situatie

Binnen het plangebied is één risicovolle inrichting aanwezig die onder het BEVI valt. Dit is een LPG-tankstation dat aan de Provincialeweg West 22 in Haastrecht is gelegen. Net buiten het plangebied, aan de Schoonhovenseweg bij Stolwijk, is een risicovolle inrichting gelegen die van invloed is op het plangebied doordat de risicocontouren over het plangebied vallen. Ook hier gaat het om een LPG-tankstation.

In en direct nabij het plangebied vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats over de weg en het spoor. Transport van gevaarlijke stoffen over het water komt niet voor. Transport van gevaarlijke stoffen over de weg gebeurt over de provinciale weg N207, de Schoonhovenseweg. Transport van gevaarlijke stoffen over het spoor vindt plaats over de spoorweg Woerden-Gouda.

In en langs het plangebied zijn vier hogedruk aardgastransportleidingen (twee met een werkdruk van 40 bar, één van 66,2 bar en één van 80 bar) en een brandstofleiding (met een werkdruk van 80 bar) van defensie gelegen. De brandstofleiding doorsnijdt het plangebied van oost naar west tussen de kernen Haastrecht en Stolwijk. Drie van de vier gasleidingen liggen in of nabij het zuiden van het plangebied, deels langs de plangrens. De vierde gasleiding bevindt zich in het uiterste noordoosten van het plangebied.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend voor wat betreft externe veiligheid.

3.10 Bodem en water

Bodem

Huidige situatie

De bodem in het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit veengronden. Daarnaast komen ook kleigronden voor, met name langs de Hollandse IJssel. Voor de bodemopbouw van de voormalige gemeente Vlist tot ongeveer 2 meter beneden maaiveld biedt de bodemkaart van Mulder (1986) bruikbare informatie. Onderscheid kan worden gemaakt tussen veengronden met en zonder kleidek, kleigronden, kleigronden op veen.

Veengronden zonder kleidek

Vlierveengronden op broekveen (Vcb) hebben een bovengrond (5-15 cm dik) die bestaat uit donkerbruin tot zwart, kleiig veen met daaronder broekveen. Natte gronden die vlak en laag liggen, komen voor in de meeste voormalige boezemlanden langs de Hollandsche IJssel en de Lek. De gronden zijn afgegraven om er boezemland van te maken.

Bodemkaart Vlist (bron: www.bodemdata.nl)

De koopveengronden zonder mestdek (hVcb) hebben een bovengrond van donkerbruin kleiig veen en een ondergrond van broekveen (plaatselijk bosveen). De gronden liggen in het centrum van de Krimpenerwaard ver van de boerderijen; de voormalige onbemeste hooilanden ('schraallanden').

De koopveengronden (ahVcb) met mestdek hebben een bovengrond van zwart kleiig veen met zandkorrels. Direct onder de bovengrond bevindt zich veelal een dunne laag donkerbruin, kleiig veen. Deze gronden liggen in het centrum van de Krimpenerwaard, juist dicht bij de boerderijen; de voormalige bemeste weilanden en hennepakkers.

Veengronden met kleidek

De weideveengronden zonder mestdek (pVcb) bestaan uit zware klei. Ze komen voor langs de randen van de Krimpenerwaard en vormen de overgang van koopveengronden naar de kleigronden op veen. Dit zijn de voormalige onbemeste hooilanden.

De bovengrond van weideveengronden met mestdek (apVcb) bestaat uit zware klei met zandkorrels. Ze komen eveneens voor langs de randen van de Krimpenerwaard op de overgang van koopveengronden naar de kleigronden op veen. Dit zijn de voormalige bemeste weilanden en hennepakkers, dicht bij de boerderijen gelegen.

Kleigronden

Leekeerdgronden (pRn50C) zijn gevormd in kalkloze lichte (rivier)klei. De bovengrond bestaat uit zwarte, humeuze, kalkloze, lichte klei met

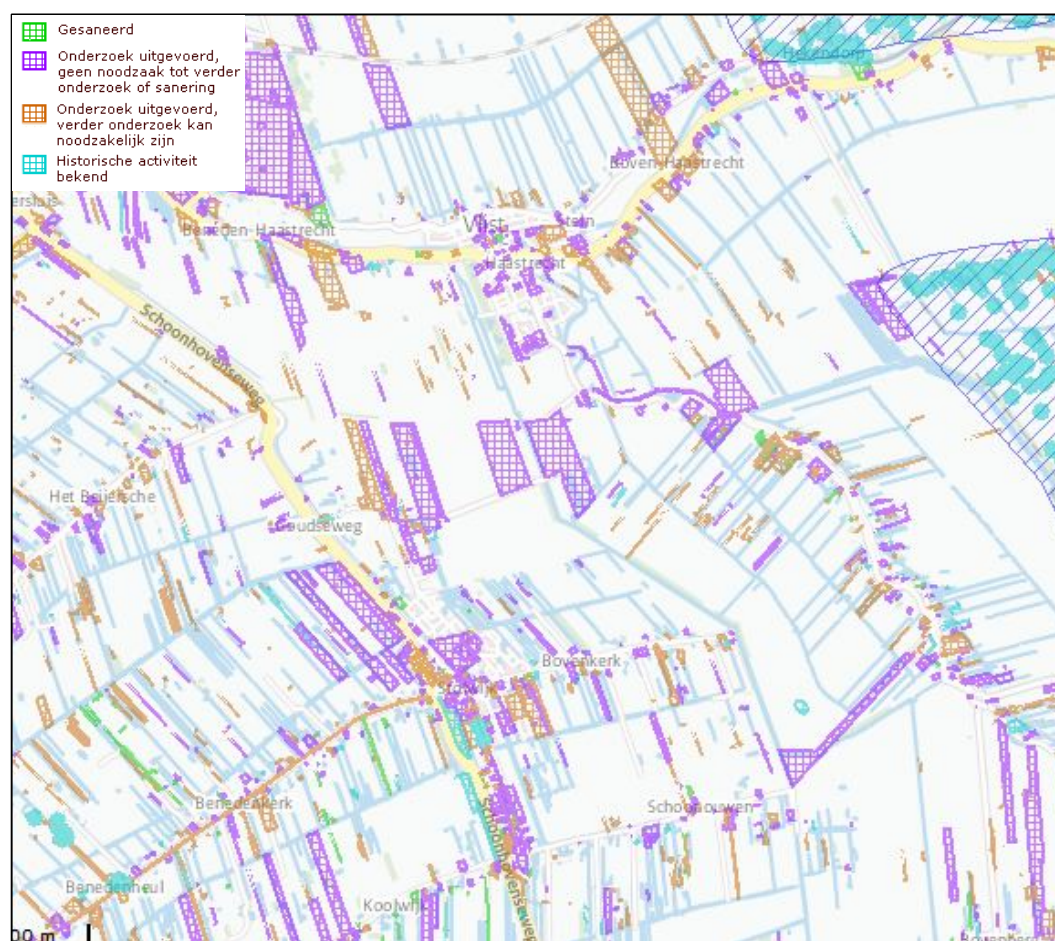
zandkorrels. Deze gronden komen voor ten noorden van Stolwijk als langgerekte, kronkelende ruggen in het landschap. De zavel en klei betreffen rivierafzettingen afgezet op het veen. Na ontginning trad bodemdaling op door de versterkte ontwatering; door oxidatie is het veen verdwenen en zijn rivierafzettingen als inversieruggen in het landschap komen te liggen. Volgens Mulder liggen deze gronden in de voormalige bemeste weilanden en hennepakkers.

Kleigronden op veen

Liedeerdgronden komen voor in kalkloze, zware zavel met zandkorrels (pMV31c) en in kalkloze, lichte zeeklei (pMv51C en pRV51c). Hiervan bestaat de bovenste 40 tot 80 cm uit lichte zavel met veel zand door overslag. Soms komt hieronder nog een laag zware klei voor, hieronder wordt veen aangetroffen. Deze gronden komen voor langs de Hollandse IJssel en de Vlist. Het zijn vrij natte gronden. Omdat de bovengrond makkelijk te bewerken valt werd hierop hennep geteeld (Mulder, 1986). Ook waren deze gronden in gebruik als bemeste weilanden.

Bodemkwaliteit

In het plangebied kunnen plaatselijk bodemverontreinigingen voorkomen. Uit het Bodemloket (www.bodemloket.nl) blijkt dat in delen van het plangebied historische activiteiten bekend zijn die mogelijk hebben geleid tot bodemverontreiniging. Plaatselijk zijn enkele gebieden aanwezig die in het verleden zijn onderzocht op bodemverontreiniging waarbij geen vervolg noodzakelijk bleek, die zijn gesaneerd of die nog in procedure zijn.

Bodemkwaliteit in het plangebied (bron: bodemloket.nl)

Autonome ontwikkeling

Vermoedelijk is er in het landelijk gebied nabij Vlist, op de grens met de gemeente Oudewater, een gasveld aanwezig. Om vast te stellen of er daadwerkelijk gas aanwezig is, wil Northern Petroleum Nederland (NPN) een proefboring uitvoeren. Het betreft een relatief klein gasveld. Deze proefboring zal zo'n drie maanden in beslag nemen, waarna een periode van onderzoek en evaluatie volgt. Als blijkt dat er een winbare hoeveelheid gas aanwezig is, zal een boorput worden gerealiseerd. NPN heeft voor de proefboring van het Ministerie van Economische Zaken een opsporingsvergunning gekregen. In de gemeente heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over de proefboring. Indien de gemeente medewerking verleent, dan zal hiervoor een separate planologische procedure worden doorlopen (omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan). Het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' maakt de proefboring (planologisch) niet mogelijk.

Water

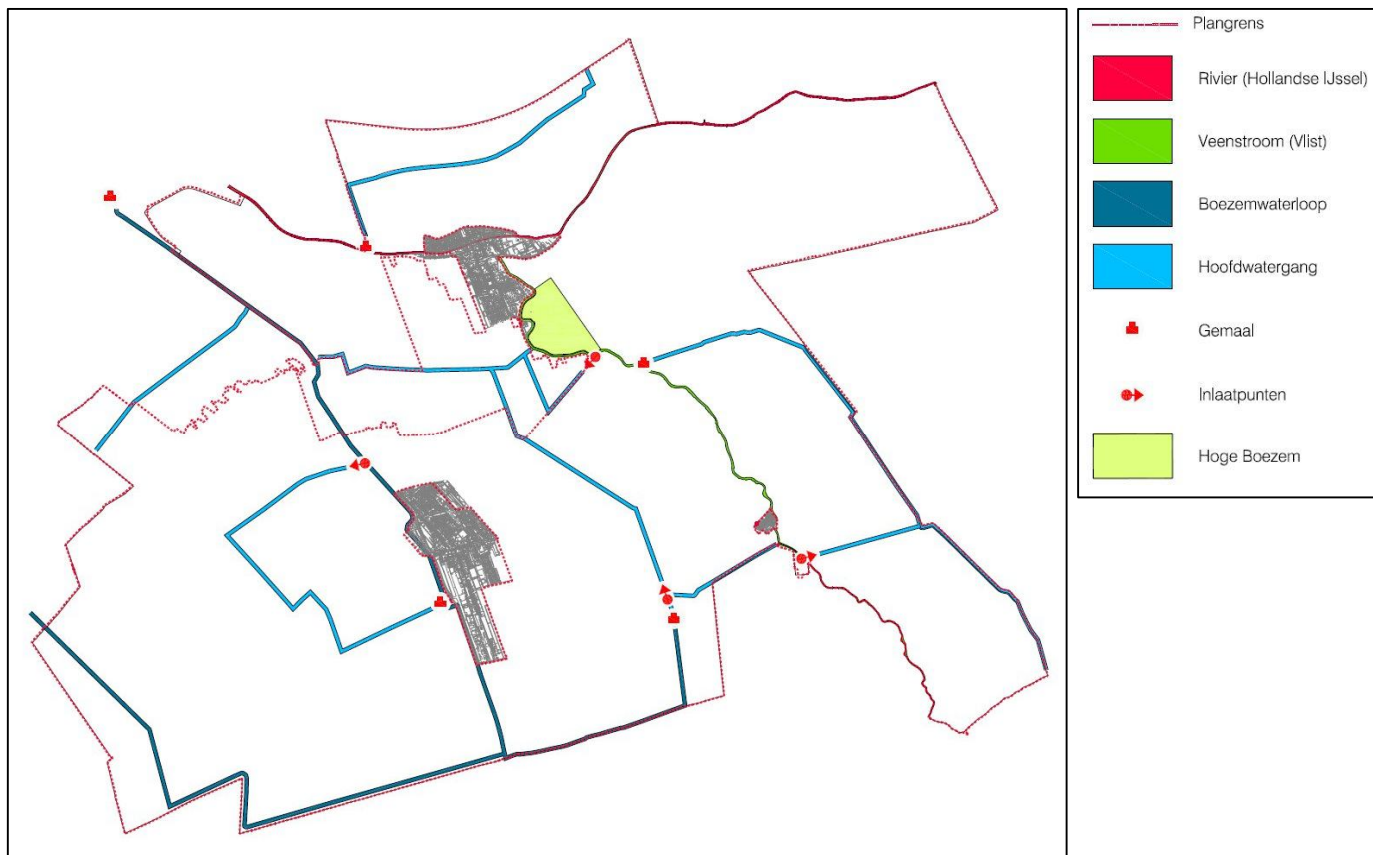
Huidige situatie

Tijdens en direct na de ontginning lagen de veengebieden boven NAP. Ontwatering en afwatering geschiedde op natuurlijke wijze via krekken en kreekjes op de omringende rivieren. Door de ontwatering ging het veen oxideren en verteren, met inklinking tot gevolg. De bodem kwam daardoor steeds lager te liggen en de afwatering stagneerde. Van natuurlijke afwatering werd overgaan op kunstmatige afwatering. Door de bouw van poldermolens slaagde men er in om het land droog te houden, ondanks de lage ligging. De polders die hun water uitsloegen op vrij stromende rivieren, kregen met steeds meer polderwater te maken. Daarom heeft men besloten op veel plaatsen langs de rivieren boezems aan te leggen. In geval van hoogwater op de rivieren, werd het polderwater met behulp van de molens op de boezems gemalen. Als na verloop van tijd de waterstand op de rivier gezakt was, liet men de boezems aflopen. Het watersysteem van het veenweidegebied heeft dus een kunstmatige waterhuishouding.

Het waterhuishoudkundig beheer bestaat uit aanvoer, doorvoer en afvoer van water via een stelsel van boezems, die voornamelijk gericht zijn op de landbouwkundige functie van het gebied. Gemalen pompen het water op de Hollandse IJssel en van daaruit wordt het afgevoerd naar zee. Het veenweidegebied is verdeeld in afzonderlijke poldereenheden. Een polder is een stuk land omringd door dijken of kaden met een eigen waterregulering.

Het gemaal Hoekse Sluis vormt samen met twee andere grote gemalen de basis van de waterbeheersing Krimpenerwaard. Deze zogenaamde hoofdgemalen pompen water uit de polder in de omringende rivieren, de Lek en Hollandsche IJssel. Deze gemalen kunnen echter ook in tijden van droogte water uit de rivieren de polder inlaten. De hoofdgemalen maken deel uit van een waterbeheersingssysteem dat verder bestaat uit een interne boezem, waar in eerste instantie het polderwater in wordt gepompt. Dit gebeurt door stuwen en tussengemalen, die langs deze interne boezem staan. Het waterpeil in deze boezem is overal gelijk. Ten zuidoosten van Haastrecht ligt de polder de Hooge Boezem. Hier is een piekberging gerealiseerd in combinatie met de ontwikkeling van natuur.

De Hollandse IJssel en de Vlist zijn de grootste en daarmee meest opvallende watergangen in het landelijk gebied. Deze wateren zijn belangrijke elementen van het hoofdwatersysteem. Bovendien wordt de Hollandse IJssel ook beperkt gebruikt voor de scheepvaart.

Waterstructuur landelijk gebied Vlist

Het landelijk gebied kent een polderwatersysteem met hoofdwatergangen en een dicht stelsel van greppels en sloten. Circa 15 % van de polder bestaat uit water wat in hoofdzaak afkomstig is van regen- en inlaatwater. Het gebied is grotendeels een inzijggebied. Langs de Vlist en de Hollandse IJssel ligt een kwelzone. In het grootste deel van het plangebied zijgt het grondwater weg naar het Pleistocene zandpakket, vanwaar het in noordwestelijke richting de diepere Zuidplaspolder stroomt (NAP - 6 m).

Waterbeheer speelt in de Krimpenerwaard en daarmee in het plangebied om twee redenen een centrale rol. Ten eerste is de mate van drooglegging belangrijk voor de diverse functies (landbouw, natuur, bebouwing). Ten tweede bestaat er een relatie tussen waterbeheer, maaiveldddaling en kwel/infiltratie. Het waterkwantiteitsbeheer is tot nu toe uitgegaan van het principe 'peil volgt functie'. Dit heeft geleid tot het ontstaan van een groot aantal peilvakken die van elkaar gescheiden zijn door kunstwerken. Op deze manier kunnen de peilen optimaal aansluiten bij de diverse functies.

In het plangebied komt met name grondwatertrap II voor. Dit wil zeggen dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand op minder dan 0,4 m beneden maaiveld ligt en dat de gemiddelde laagste grondwaterstand varieert tussen

In het plangebied liggen geen waterwin- of grondwaterbeschermingsgebieden. Wel ligt in het plangebied een klein deel van een boringsvrije zone. Deze ligt in het zuidoosten van het plangebied, langs de zuidgrens in de polder Schoonauwen. De boringsvrije zone wordt beschermd door de Provinciale Milieuverordening Zuid-Holland.

Door ontwatering voor het landbouwkundig gebruik verdwijnt in het veenweidegebied ongeveer 1 millimeter per jaar. De verdergaande bodemdaling heeft onder meer tot gevolg dat de peilverschillen tussen polder en boezemwater steeds groter worden. Dit leidt tot hogere bemalingskosten en tot een kwetsbaarder watersysteem. Verder treedt een 'verschil in bodemdaling' in waardoor steeds meer verschillende peilvlakken ontstaan, wat een versnippering van het waterbeheer tot gevolg heeft. Door klimaatverandering zal in de komende jaren de bodemdaling doorgaan, de zeespiegel stijgen en de neerslag in Nederland toenemen. Door de inklinking komen de rivierdijken relatief steeds hoger te liggen en neemt het overstromingsgevaar en de wateroverlast toe (omgekeerd landschap). Het waterbeleid is een bepalende factor voor de toekomst van het gebied.

Gemeente Krimpenerwaard
Plan-MER bestemmingsplan Landelijk Gebied
(voormalige gemeente Vlist)
mRO bv / 90.05-2 / maart 2015

Deltaprogramma worden verschillende deelprogramma's onderscheiden. Voor de gemeente Krimpenerwaard is het deelprogramma Rijnmond-Drechtsteden van belang. Door klimaatverandering en bodemdaling nemen de kans op overstromingen en de gevolgen daarvan in dit gebied toe en verzilt het rivierwater. Op een aantal plaatsen voldoen de dijken niet aan de huidige normen, of is een hoger beschermingsniveau gewenst. Bodemdaling leidt in veengebieden tot een extra opgave voor de veiligheid. Onder meer voor de dijkkring Lopiker- en Krimpenerwaard geldt een grote opgave. Als het klimaat verandert, zal er bovendien minder zoet water beschikbaar zijn in de regio. Economische en ruimtelijke ontwikkeling van deze regio is alleen mogelijk als de bescherming tegen hoogwater en de zoetwatervoorziening - ook op lange termijn - op orde zijn. Hiervoor is een voorkeursstrategie opgesteld. De komende jaren ligt het accent op de uitwerking van de strategie en zoekt de regio kansen voor een integrale aanpak van maatregelen. De voorkeursstrategie gaat uit van het kiezen van de beste combinatie van drie soorten preventieve maatregelen: stormvloedkeringen, dijken en rivierverruiming. De Hollandsche IJssel en de Nieuwe Waterweg blijven open rivieren die met een stormvloedkering kunnen worden afgesloten. Dat geeft de beste kansen voor veiligheid, scheepvaart en getijdennatuur. De regio heeft per deelgebied een handelingsperspectief voor dijkversterkingen gekozen, passend bij het omringende landschap. Indien bij de uitwerking van de strategie blijkt dat er ook maatregelen nodig zijn in het plangebied, dan zal voor de uitvoering daarvan te zijner tijd een separate planologische procedure worden doorlopen.

4. AFBAKENING PLAN-MER

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gezien welke ontwikkelingen het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' mogelijk maakt (paragraaf 4.2). Dit om de milieueffecten van het plan te kunnen beoordelen. In hoofdstuk 1 is reeds aangegeven dat de ontwikkelingen in de landbouw voor het Plan-MER de meest relevante activiteit zijn. Bekeken wordt of er ook nog andere activiteiten zijn die relevante milieueffecten kunnen hebben en om die reden moeten worden meegenomen in de beoordeling van de milieueffecten. Daarna vindt de afbakening van de relevante activiteiten plaats, die in het MER worden onderzocht (paragraaf 4.3). Tot slot worden in paragraaf 4.4 het voornemen (de ontwikkelingsmogelijkheden die het plan biedt) en de twee scenario's, die worden beoordeeld en vergeleken op hun milieueffecten, beschreven.

4.2 Ontwikkelingsmogelijkheden bestemmingsplan landelijk gebied

Hieronder wordt per functie beschreven wat de uitgangspunten en ontwikkelingsmogelijkheden in het ontwerpbestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' zijn.

Landbouw

Het bestemmingsplan streeft het handhaven van de grondgebonden melkveehouderij na, als belangrijkste economische en ruimtelijke drager van het landelijk gebied. De landbouw draagt bij aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast vervult de landbouw een rol bij de instandhouding van het landschap en van bepaalde natuurwaarden. Het bestemmingsplan geeft daarom ontwikkelingsmogelijkheden aan agrarische bedrijven.

In het bestemmingsplan wordt onder een agrarisch bedrijf verstaan: een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren, waarop een bedrijfsmatige, op de markt gerichte productie plaatsvindt, welke een wezenlijke bijdrage levert aan de inkomensvorming. Op de verbeelding van het plan zijn voor alle agrarische bedrijven bouwvlakken (bouwblok) opgenomen. Het bouwen ten behoeve van het agrarisch bedrijf is toegestaan binnen de aangegeven bouwvlakken. In principe dient alle bebouwing binnen het bouwvlak te worden gesitueerd. Een uitzondering hierop vormen kleine bouwwerken, geen gebouwen zijnde (niet hoger dan 1,5 meter en kleiner dan 5 m²). Voor de realisatie van voer- en mestopslagvoorzieningen en kleine schuilgelegenheden voor vee (niet hoger dan 3 meter en kleiner dan 25 m²) buiten het bouwvlak is een binnenplanse afwijkingmogelijkheid (onder voorwaarden) opgenomen. Bestaande legale bebouwing buiten het bouwvlak mag worden gehandhaafd.

Grondgebonden en niet-grondgebonden bedrijven

In het bestemmingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden bedrijven. Onder een grondgebonden bedrijf wordt verstaan:

- agrarische bedrijven waarvan de productie geheel of overwegend niet plaatsvindt in gebouwen;
- agrarische bedrijven waarvan de productie geheel of in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van de grond in de directe omgeving van het bedrijf.

Hiertoe behoren onder meer melkveehouderijen, akkerbouw en tuinbouw in de open grond.

In het plangebied bestaan de grondgebonden bedrijven vrijwel uitsluitend uit graasdierbedrijven. Aangezien de gemeente dit zo wenst te houden, zijn de gronden in het plan bestemd voor reële grondgebonden graasdierbedrijven. Dit zijn bedrijven die afhankelijk zijn van grasland vanwege het beweiden van dieren, zoals melkveehouderijen. Omschakeling naar andere typen grondgebonden bedrijven acht de gemeente niet gewenst en is daarom niet toegestaan. Bestaande andere typen grondgebonden bedrijven zijn in het plan voorzien van een specifieke aanduiding, waardoor zij hun bedrijfsvoering kunnen voortzetten.

Onder een niet-grondgebonden bedrijf wordt verstaan:

- agrarische bedrijven waarvan de productie geheel of overwegend plaatsvindt in gebouwen;
- agrarische bedrijven waarvan de productie niet in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van de grond in de directe omgeving van het bedrijf.

Niet-grondgebonden agrarische bedrijven betreffen onder meer intensieve veehouderijen en glastuinbouwbedrijven.

De ontwikkeling van nieuwe niet-grondgebonden agrarische bedrijven is niet toegestaan. Bestaande niet-grondgebonden bedrijven, zowel hoofd- als neventakken, kunnen worden voortgezet. Niet-grondgebonden veehouderijen als hoofdtak zijn daartoe specifiek in het plan aangeduid als 'intensieve veehouderij'. Voor niet-grondgebonden veehouderijen als neventak geldt dat de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met maximaal 10% mag worden uitgebreid.

Paardenhouderijen

In het bestemmingsplan wordt een onderscheid gemaakt in productiegerichte en gebruiksgerichte paardenhouderijen. Productiegerichte paardenhouderijen zijn onder andere paardenfokkerijen. Hier ligt de nadruk op het produceren van paarden. Dit zijn derhalve agrarische bedrijven. De realisatie van nieuwe productiegerichte paardenhouderijen is echter niet toegestaan. De bestaande bedrijven kunnen gehandhaafd blijven en zijn daartoe voorzien van de aanduiding 'paardenhouderij' binnen de agrarische bestemming. Gebruiksgerichte paardenhouderijen zijn bedrijven die gericht zijn op het gebruiken van paarden, zoals pensionstallen, rijsscholen en maneges. Deze bedrijven zijn dus niet (primair) op productie gericht en worden daarom beschouwd als agrarisch verwante bedrijven. Deze hebben een specifieke bestemming gekregen ('Sport-Manege').

Glastuinbouwbedrijven

In het plangebied zijn verspreid enkele kleinschalige glastuinbouwbedrijven gelegen. Deze bedrijven kunnen worden voortgezet en zijn daartoe voorzien

van een bouwvlak met de aanduiding 'glastuinbouw'. Buiten het bouwvlak komen enkele legale kassen voor. Deze zijn aangeduid als 'kas' en kunnen zo gehandhaafd blijven. Nieuwe glastuinbouwbedrijven zijn niet mogelijk. Het bestemmingsplan biedt aan de bestaande bedrijven slechts beperkte uitbreidingsruimte. Bovendien worden deze bedrijven gezien hun ligging, op smalle percelen ingeklemd tussen sloten, fysiek enorm beperkt.

Vergroting van agrarische bouwvlakken

Vergroting van het bouwvlak is via planwijziging onder voorwaarden mogelijk. De oppervlakte van het bouwvlak van grondgebonden graasdierbedrijven mag door wijziging tot maximaal 1,5 ha worden vergroot. Voor productiegerichte paardenhouderijen, glastuinbouwbedrijven en andere typen grondgebonden bedrijven dan graasdierbedrijven, mag de oppervlakte maximaal 30% worden vergroot (tot een maximum van 1,5 ha).

Nieuwvestiging

Nieuwvestiging, zijnde het creëren van een nieuw agrarisch bouwvlak, van agrarische bedrijven, wordt door het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Er komen naar verwachting de komende jaren agrarische bedrijfslocaties vrij die in principe opnieuw gebruikt kunnen worden.

Omschakeling en hervestiging

Binnen een agrarisch bouwvlak is in het gehele plangebied de omschakeling naar een grondgebonden graasdierbedrijf toegestaan. Agrarische bedrijven, niet zijnde grondgebonden graasdierbedrijven, zoals intensieve veehouderijen of (glas)tuinbouwbedrijven, kunnen met deze wijzigingsbevoegdheid dus bij recht omschakelen naar een grondgebonden graasdierbedrijf.

Omschakeling naar een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf, zoals intensieve veehouderij of glastuinbouwbedrijf, is niet toegestaan. Daarmee is hervestiging van dergelijke bedrijven (op locaties waar nu niet een dergelijk bedrijf aanwezig is) ook uitgesloten.

Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven

In het kader van de 'Regeling Vernieuwend Ondernemen' zijn nevenactiviteiten op het gebied van agrarisch gerelateerde functies, toerisme en recreatie, zorg en opslag op alle agrarische bouwvlakken bij recht onder voorwaarden mogelijk. Via een wijzigingsbevoegdheid zijn nog meer functies mogelijk die zijn opgenomen in een geselecteerde lijst met categorie 1 en 2 bedrijven. Voorts kan met een afwijking kleinschalig kamperen worden toegestaan. De activiteiten moeten echter passen in het gebied, dus kleinschalig en extensief zijn en zich voegen naar de structuur van het landschap. Belangrijke voorwaarde is daarom dat het gebruik qua aard en schaal moet passen bij de specifieke kwaliteiten en schaal van de omgeving, met name op het gebied van visuele uitstraling.

Onder meer de volgende nevenactiviteiten zijn mogelijk:

- Ambachtelijke bewerking en opslag van agrarische producten;
- Opslag en stalling van niet milieugevaarlijke goederen;
- Logies en bed and breakfast;
- Sanitaire voorzieningen voor passanten;
- Agrarische dagrecreatie;

- Theeschenkerij, tot een brutovloeroppervlakte van 50 m²;
- Detailhandel in zelfgemaakte, bewerkte, gekweekte, of geteelde agrarische producten en agrarische streekproducten;
- Hoveniersbedrijf;
- Veehandelsbedrijf;
- Hoefsmederij, tot een brutovloeroppervlakte van 100 m²;
- Kano-, roeiboot-, fluisterboot of fietsenverhuur;
- Zorglandbouw;
- Beroepsmatige activiteiten aan huis, tot een brutovloeroppervlakte van 50 m²;
- Functies die zijn opgenomen in een geselecteerde lijst met categorie 1 en 2 bedrijven;
- Kleinschalig kamperen, maximaal 25 kampeermiddelen, in de periode 15 maart tot en met 31 oktober, uitsluitend binnen het bouwvlak, dan wel indien dit aantoonbaar niet mogelijk is erbuiten, maar zo dicht mogelijk bij de bestaande bebouwing.

Bovenstaande activiteiten dienen plaats te vinden binnen de bestaande bebouwing. Er mag dus niet worden bijgebouwd voor deze activiteiten. Er mogen meerdere nevenactiviteiten per locatie worden uitgeoefend tot een maximale gezamenlijke omvang van 500 m², waarbij de oppervlakte van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen niet meetelt. De agrarische functie van niet bij het bedrijf behorende gronden mag door de nevenactiviteiten niet worden belemmerd en in vergelijking met het agrarische gebruik mag geen evenredig grote verkeersbelasting van wegen en paden optreden. Ten behoeve van de nevenactiviteiten is kleinschalige ondersteunende horeca mogelijk (maximaal 30% van de oppervlakte van de nevenactiviteit tot een maximum van 100 m²).

Vrijkomende agrarische bebouwing

Hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing voor agrarische doeleinden heeft gezien de functie van het landelijk gebied de voorkeur. Indien dit niet mogelijk is, is functiewijziging via een planwijziging onder voorwaarden mogelijk naar:

- Opvolgfuncties, zijnde niet-agrarische bedrijven, uit een geselecteerde lijst met categorie 1 en 2 bedrijven;
- Horeca in categorie 1 of 2, mits deze de recreatie en toerisme in het buitengebied versterkt;
- Wonen en extra woningen, middels een ruimte voor ruimte regeling, waarbij in ruil voor sloop van voormalige bedrijfsbebouwing extra woningen mogen worden gebouwd;
- Een niet-reëel agrarisch bedrijf, waarbij de voormalige bedrijfswoning mag worden gebruikt als burgerwoning. Er is maximaal 100 m² aan bedrijfsgebouwen toegestaan. Indien meer aanwezig is, geldt een saneringsregeling bij sloop-herbouw. Deze locaties worden in het plan aangeduid als zogenoemde 'VAB' locaties. Op deze locaties zijn ook de nevenactiviteiten toegestaan, die hierboven zijn beschreven.

Een functiewijziging is alleen mogelijk als voldaan wordt aan een aantal randvoorwaarden. Dit om de passendheid bij het karakter van het landelijk gebied en aantasting van dat karakter te voorkomen. Zo zijn opvolgfuncties en horeca alleen toegestaan als de oppervlakte aan bebouwing niet vergroot wordt (verdichting van de linten moet worden voorkomen), de hoeveelheid

verkeer past bij de wegenstructuur, geen buitenopslag plaatsvindt en omliggende agrarische bedrijven niet in hun bedrijfsvoering worden belemmerd.

Wonen

In het landelijk gebied zijn diverse burgerwoningen gelegen. Burgerwoningen zijn niet functioneel aan het buitengebied verbonden. Voortzetting van legale burgerbewoning wordt in het algemeen aanvaardbaar geacht. De bestaande burgerwoningen zijn derhalve positief bestemd middels de bestemming 'Wonen'. Bij alle burgerwoningen bestaat de mogelijkheid voor het bouwen van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen. De maximale maatvoering daarbij is 100 m². Indien meer aanwezig is, geldt een saneringsregeling bij sloop en herbouw een saneringsregeling (maximaal 50% van de gesloopte oppervlakte mag worden teruggebouwd). Voor woningen geldt dat de inhoud niet meer mag bedragen dan 700 m³ (exclusief aan- en uitbouwen en bijgebouwen). Indien in de huidige situatie sprake is van een grotere inhoud dan is deze inhoud toegestaan. Middels een afwijking kunnen bij woningen in de toeristische as Haastrecht-Schoonhoven onder voorwaarden als ondergeschikte activiteit bij de woonfunctie kleinschalige toeristische activiteiten worden toegestaan, zoals een theetuin, demonstraties en workshops.

Niet-agrarische bedrijven

Bestaande bedrijven die zich legaal in het buitengebied bevinden zijn positief bestemd door middel van de bestemming 'Bedrijf', 'Horeca' (in het geval er sprake is van een horecabedrijf) of 'Kantoor' (in het geval er sprake is van een kantoor), als het een hoofdactiviteit op het perceel betreft.

Op percelen met de bestemming 'Bedrijf' zijn alleen bedrijven in categorie 1 of 2 toegestaan (niet zijnde detailhandel en kantoren). Bestaande zwaardere bedrijven zijn op maat bestemd, zodat de bestaande bedrijfsactiviteiten hier kunnen worden voortgezet. Bij de bestemming 'Horeca' geldt dat alleen de bestaande categorie horeca is toegestaan en daardoor gehandhaafd kan blijven.

De bouwmogelijkheden zijn gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan. De bedrijven binnen de bestemming 'Bedrijf' mogen de oppervlakte bedrijfsgebouwen maximaal 10% vergroten. Agrarisch aanverwante bedrijven mogen onder voorwaarden via planwijziging de oppervlakte bedrijfsgebouwen maximaal 30% vergroten. In de bestemmingen 'Horeca' en 'Kantoor' zijn de bouwmogelijkheden voor bedrijfsgebouwen afgestemd op de bestaande situatie: niet tot nauwelijks uitbreiding mogelijk.

Bij bedrijfsbeëindiging is via planwijziging in de bestemming 'Bedrijf' onder voorwaarden een functiewijziging naar burgerwoning, eventueel met extra woningen middels een ruimte voor ruimte-regeling, mogelijk. Een andere bestemming dan wonen is ook mogelijk, mits de milieubelasting ten opzichte van de oude situatie in gunstige zin verandert.

Sport- en maatschappelijke voorzieningen

In het plangebied komen enkele sport- en maatschappelijke voorzieningen voor. Zo zijn er een zwembad en enkele sportvelden. Qua maatschappelijke

voorzieningen zijn er een klooster, een informatiecentrum en gebouw voor een ijsclub. Deze functies zijn positief bestemd middels de bestemming 'Sport' of 'Maatschappelijk'. De bouwmogelijkheden voor deze functies zijn afgestemd op de vigerende regeling en de bestaande situatie: er niet tot nauwelijks uitbreiding mogelijk.

Toerisme en recreatie

Bestaande recreatieve voorzieningen

De bestaande verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen zijn verschillend van aard. Daarom zijn deze op maat bestemd middels de bestemming Recreatie:

- Recreatie-Kampeerterein voor twee bestaande kampeertereinen;
- Recreatie-Recreatiewoning voor enkele bestaande solitair gelegen recreatiewoningen;
- Recreatie-Verblijfsrecreatie voor een klein bestaand verblijfsrecreatief perceel met enkele opstallen voor verblijfsrecreatie
- Recreatie-Volkstuin voor enkele bestaande volkstuincomplexen.

De bouwmogelijkheden stemmen overeen met de vigerende regelingen. Het plan bevat geen uitbreidingsmogelijkheden voor deze voorzieningen.

Nieuwe verblijfsrecreatieve voorzieningen

Er zijn in het plan geen mogelijkheden opgenomen om nieuwe grootschalige (intensieve) verblijfsrecreatieve voorzieningen te kunnen ontwikkelen. Wel zijn in het plan mogelijkheden opgenomen voor nieuwe kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen. Hierbij gaat het om kleinschalig kamperen, en logies en bed and breakfast als nevenactiviteit. Zie onder het kopje 'Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven'.

Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen

Het bestemmingsplan maakt de vestiging van nieuwe grootschalige dagrecreatieve voorzieningen niet mogelijk. Kleinschalige recreatieve voorzieningen ten behoeve van extensief dagrecreatief medegebruik, zoals wandelen, fietsen en kanoën (bijvoorbeeld picknickvoorzieningen, bewegwijzering), kunnen bijvoorbeeld worden gerealiseerd binnen de agrarische en natuurbestemming. Het behoud van kanoroutes wordt gefaciliteerd doordat het plan op de routes een minimum doorvaarthoogte voor bruggen voorschrijft. Voorts is als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven de realisatie van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van agrarische dagrecreatie, sanitaire voorzieningen, kano-, roeiboot, fluisterboot- of fietsenverhuur mogelijk. Zie onder het kopje 'Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven'. Bij woningen in de toeristische as Haastrecht-Schoonhoven zijn ondergeschikte toeristische activiteiten mogelijk. Zie onder Wonen.

Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden

De gemeente Krimpenerwaard streeft in het landelijk gebied behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden na. Deze waarden hangen samen met het landschapstype veenweidelandschap waar het plangebied deel van uitmaakt. Voor het beschermen van gronden die specifieke waarden herbergen zijn in het plan twee gebiedsbestemmingen gebruikt: Agrarisch met waarden en Natuur. Daarnaast speelt de bestemming 'Water' een rol.

Agrarisch met waarden

Alle gronden die in gebruik zijn ten behoeve van de agrarische productie zijn bestemd als 'Agrarisch met waarden'. In deze gebieden krijgt de grondgebonden landbouw in de vorm van graasdierbedrijven in beginsel de ruimte om zich verder te ontwikkelen. Op de agrarische gronden zijn vrijwel overal ook landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden aanwezig. De keuze voor de bestemming 'Agrarisch met waarden' geeft dit ook aan. Deze waarden dienen in stand te worden gehouden en moeten zich kunnen ontwikkelen. Zo wordt bijvoorbeeld gestreefd naar het behoud van de visuele openheid van het veenweidegebied, de half-open karakteristiek van de Hollandsche IJssel en het verkavelingspatroon. Daarom zijn de gronden met de bestemming 'Agrarisch met waarden' mede bestemd voor het behoud en herstel van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden en voor landschapselementen. Dit betekent dat het agrarisch gebruik afgestemd dient te zijn op deze waarden. Dit is goed mogelijk. Het landelijk gebied is van oudsher een agrarisch productiegebied. Het is dan ook vooral de agrarische sector die verantwoordelijk was en is voor de landschapsvorming. Het bestemmingsplan gaat er daarom vanuit dat een gezonde agrarische sector bijdraagt aan de waarde van het landschap. Dit neemt niet weg dat aan agrarische activiteiten, evengoed als aan andere activiteiten in het landelijk gebied, voorwaarden kunnen worden gesteld om waarden te behouden. Bescherming van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden geschiedt middels een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Ook moet er getoetst worden aan de waarden bij het verlenen van afwijkingen en het toepassen van wijzigingsbevoegdheden. Bij natuurontwikkeling op agrarische gronden, zoals natuurvriendelijke oevers, is vrijwillige medewerking van de boer het uitgangspunt. Gronden met de bestemming 'Agrarisch met waarden' zijn mede bestemd voor extensief recreatief medegebruik. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld kavelpaden tevens gebruikt worden als wandelpad, wat de toegankelijkheid van het gebied vergroot, hetgeen tevens bijdraagt aan het behoud van het landschap.

Weidevogelgebieden

Grote delen van de agrarische gronden in het plangebied functioneren als leefgebied voor weidevogels. Deze gebieden zijn in het bestemmingsplan binnen de agrarische bestemming specifiek aangeduid als weidevogelgebied. Deze gronden zijn hierdoor tevens bestemd voor de bescherming van het leefgebied van weidevogels. Bescherming vindt plaats middels een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden.

Natuur

Het bestemmingsplan streeft behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden na. Met name ecologische verbindingen tussen Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen dienen verder ontwikkeld te worden. Gebieden die zijn aangewezen als EHS en op die op dit moment al de functie van natuurgebied hebben, zijn in het plan bestemd als 'Natuur'. Het gaat hier bijvoorbeeld om de Hooge Boezem, Bergvlietsekade en gebieden langs de Hollandsche IJssel. Ook gebieden die in het vigerend bestemmingsplan een bestemming natuur hebben, maar nog niet als zodanig zijn ingericht, zijn bestemd als 'Natuur'. Voorts zijn bestaande natuurgebiedjes die buiten de EHS zijn gelegen voorzien van een natuurbestemming. Het gaat hierbij dan

om een aantal geïsoleerd gelegen landschapselementen die natuurwaarden herbergen. Het landgoed 'Klein Keulevaart' waar natuurontwikkeling plaatsvindt heeft een specifieke natuurbestemming 'Natuur-Landgoed' gekregen. Dit vanwege de bebouwing (o.a. landhuis) dat hier is toegestaan. De regeling is gebaseerd op het vigerende bestemmingsplan voor het landgoed. Extensief recreatief medegebruik op is op gronden met een natuurbestemming mogelijk. De natuurwaarden in deze gebieden worden beschermd door gebruiksverboden en een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden. Landschappelijke en cultuurhistorische waarden in deze gebieden worden eveneens op deze wijze beschermd.

Water

Het (permanent) aanwezige oppervlaktewater in het plangebied is voorzien van de bestemming 'Water' of 'Water-Waterweg', voor zover het de Hollandsche IJssel betreft. Het gaat dan om de hoofdwaterlopen en hoofdwaterpartijen. Minder belangrijke waterlopen en waterpartijen, zijn niet voorzien van een waterbestemming, maar ondergebracht in de gebiedsbestemmingen 'Agrarisch met waarden' en 'Natuur'. In gebieden met de bestemming 'Water' is het beleid gericht op het behoud van het oppervlaktewater en daarmee het behoud van de functie die dit water vervult, onder meer voor de waterhuishouding. Hiertoe zijn deze gronden dan ook bestemd. Omdat het water ook bepalend is voor de landschappelijke structuur van het landelijk gebied en veel wateren ook een functie als ecologische verbinding hebben, zijn deze gronden tevens bestemd voor het behoud en versterking van ecologische en landschappelijke waarden. Deze verbindingsfunctie kan zo ook verder verbeterd worden. Vooral watergangen met oeverstroken kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. Extensief recreatief medegebruik is toegestaan binnen de waterbestemming. Daardoor is bijvoorbeeld kanoën mogelijk.

Overige cultuurhistorische waarden

Naast de cultuurhistorische waarden die samenhangen met het landschap van het veenweidegebied, welke hierboven besproken zijn, zijn in het plangebied nog een aantal cultuurhistorische waarden aanwezig waarbij de gemeente het behoud, herstel en ontwikkeling nastreeft.

Beschermd dorpsgezichten

In het plangebied komen delen voor van twee beschermde dorpsgezichten: het beschermd dorpsgezicht Vlist (incl. Bonrepas) en het beschermd dorpsgezicht Haastrecht. Doel van de aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht is om de karakteristieke met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij eventuele ontwikkelingen binnen het gebied. De aanwijzing beoogt het behoud van de ruimtelijke structuren, van de beeldkwaliteit van de bebouwing in en aan de openbare ruimte en van de belangrijke groene openbare ruimtes.

Beschermd dorpsgezicht Vlist en Bonrepas

Het gebied tot 150 á 200 meter uit de oevers van de Vlist is, inclusief de Oost- en Westvlisterdijk aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Het deel van het plangebied dat binnen het beschermd dorpsgezicht Vlist en Bonrepas valt, is in het plan voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie 1'. De gronden ter plaatse van deze bestemming zijn mede bestemd voor de bescherming van het dorpsgezicht Vlist (inclusief Bonrepas) in verband met de volgende waarden:

- a. de ruimtelijke structuur van het dorp met de langsliggende polderkaden en de haaks daaropstaande verkaveling, in samenhang met de aard en de schaal van de bebouwing en de sterk naar voren tredende ruimtelijk-functionele relatie met het open buitengebied;
- b. het niveauverschil tussen de hooggelegen polderkaden met aangrenzende bebouwing die gemiddeld op circa 0,2 meter -N.A.P. liggen, en het omliggende land dat duidelijk lager is gelegen met aanzienlijke niveauverschillen per polder;
- c. de groepering van agrarische bebouwing op het kavel, over het algemeen in de lengte as van de kavelrichting, dus met de nokrichting loodrecht op de weg;
- d. de relatieve beslotenheid van de bebouwingsstrook (met name in de zomer) langs de Vlist en de openheid van het daarop aansluitende agrarische gebied;
- e. een open polderlandschap met overwegend wei- en hooiland, doorsneden door talrijke sloten die loodrecht op de Vlist staan en onderling verbonden zijn door weteringen;
- f. een gevarieerd open-gesloten beeld van de kleinschalige bebouwingsstrook door de afwisseling van oeverbeplanting, gebouwen-groepen en tot de weg doorlopende open kavels.

Beschermd dorpsgezicht Haastrecht

Haastrecht is eveneens aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Hieronder valt niet alleen de historische nederzetting Haastrecht, maar ook de buitenplaats Bisdom van Vliet en boezemsystemen rondom de nederzetting.

Het deel van het plangebied dat binnen het beschermd dorpsgezicht Haastrecht valt, is in het plan voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie 2'. De gronden ter plaatse van deze bestemming zijn mede bestemd voor de bescherming van het dorpsgezicht Haastrecht in verband met de volgende waarden:

- a. de unieke combinatie van een drietal op zichzelf waardevolle structuren:
 1. de dorpskern, die een goed voorbeeld is van een dijk- en damnederzetting die tijdens de ontginning van het veenweidegebied in de Middeleeuwen tot stand is gekomen en daarna in haar ontwikkeling stagneerde;
 2. de in oorsprong 15e-eeuwse, maar in de 19e eeuw ingrijpend gewijzigde boezemsystemen aan weerszijden van de kern, met inbegrip van de gemalen en uitwateringen in de kern, die de vroegste voorbeelden van een getrapte waterlossing representeren;
 3. de oorspronkelijk 17e-eeuwse en in de tweede helft van de 19e eeuw heringerichte en gaaf bewaard gebleven buitenplaats Bisdom van Vliet met huis, bijgebouwen, tuin- en parkaanleg.

- b. de lineaire structuur van een dijk- en damnederzetting aan een rivier, met een knooppuntfunctie op de plaats waar de Vlist uitmondt in de IJssel;
- c. de relictten van de beide boezemsystemen die Haastrecht omarmen, respectievelijk die van de Hooge Boezem aan de oostzijde van Haastrecht en de Boezem van Bergambacht aan de westzijde, waaronder de gave structuur van het eerste getrapte boezemsysteem in Nederland, met inbegrip van relictten als een molen en restanten van molens en het S.I. van Nooten-gemaal;
- d. de buitenplaats Bisdorp van Vliet met de ligging en uitstraling van het huis en de aan de overzijde van de weg liggende overtuin en park met Landschappelijke Stijl, reliëf, perspectief, ornamenten en een slingerbos in de structuur van de lokale strokenverkaveling;
- e. de RK St. Barnabaskerk met pastorie en kerkhof, op prominente locatie, met bijzondere bouwstijl en de betekenis die zij vertegenwoordigt voor Haastrecht als katholieke enclave in een overigens Protestante omgeving;

de vele monumentale en beeldondersteunende panden en objecten die binnen het beschermd gezicht Haastrecht aanwezig zijn.

Bescherming

De bescherming van de beschermde dorpsgezichten geschiedt door een bouwverbod, waarvan kan worden afgeweken indien de waarden van het beschermd dorpsgezicht niet onevenredig worden aangetast en de monumentencommissie hierover heeft geadviseerd. Het bouwverbod geldt niet als de bestaande uitwendige hoofdvorm (zoals hoogte, nokrichting, dakvorm, etc.) niet gewijzigd wordt. Tevens worden de beschermde dorpsgezichten beschermd door een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden.

Cultuurhistorische gebouwen en objecten

De in het plangebied voorkomende cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en andere bouwkundig cultuurhistorisch waardevolle objecten zijn op de rijksmonumentenlijst vastgelegd. Ook liggen er verspreid in het gebied cultuurhistorisch waardevolle objecten zonder monumentenstatus, maar die toch een bepaalde waarde uitstralen, omdat er sprake is van historische bouwkunst. Het bestemmingsplan biedt bescherming aan de cultuurhistorisch waardevolle objecten zonder monumentenstatus. Hiertoe hebben deze objecten in het plan de aanduiding 'karakteristiek' gekregen. Bescherming geschiedt doordat de bestaande uitwendige hoofdvorm niet mag wijzigen. Hiervan kan worden afgeweken indien de karakteristieke waarde niet onevenredig wordt aangetast en de monumentencommissie hierover heeft geadviseerd. Tevens vindt bescherming plaats doordat voor slopen op grond van het bestemmingsplan een vergunning vereist is. Bescherming van monumenten door het bestemmingsplan is niet nodig, omdat deze gebouwen en objecten al rechtstreeks vanuit de Monumentenwet bescherming wordt geboden.

In en net buiten het plangebied komen enkele molens voor. De molens zijn beschermd aangezien zij zijn aangewezen als monument. De bij de molens behorende biotopen zijn in het bestemmingsplan aangeduid. Hier gelden

regels voor de hoogte van bebouwing en beplanting ter bescherming van de windvang en het zicht op de molen.

Archeologie

De archeologische waarden die in het plangebied voorkomen zijn beschermd middels de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie'. De ligging en mate van bescherming van deze dubbelbestemming is gebaseerd op de gemeentelijke archeologische beleidskaart. Aan elke archeologische waarde of verwachtingswaarde die op deze kaart is onderscheiden is een diepte- en oppervlakte ondergrens gekoppeld. In totaal zijn zeven categorieën onderscheiden: één waarde en zes verwachtingswaarden. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de ondergrenzen per categorie. De ondergrenzen geven aan vanaf welke omvang én diepte (altijd in combinatie) van een bouwplan of werken en werkzaamheden er archeologisch onderzoek plaats moet vinden. Op basis van een archeologisch onderzoek dat door de gemeente is goedgekeurd kan een omgevingsvergunning worden verleend. In de tabel is aangegeven welke dubbelbestemming bij welke categorie behoort.

Waarden archeologische beleidskaart	Criterium oppervlakte	Criterium diepte	Dubbelbestemming
Archeologische waarden (AW)	30 m ²	30 cm	Waarde - archeologie-1
Archeologische verwachtingswaarde, categorie 1 (VAW 1)	30 m ²	30 cm	Waarde - archeologie-2
Archeologische verwachtingswaarde, categorie 1 (VAW 2)	100 m ²	30 cm	Waarde - archeologie-3
Archeologische verwachtingswaarde, categorie 1 (VAW 3)	1.000 m ²	30 cm	Waarde - archeologie-4
Archeologische verwachtingswaarde, categorie 1 (VAW 4)	1.000 m ²	6 m	Waarde - archeologie-5
Archeologische verwachtingswaarde, categorie 1 (VAW 5)	5.000 m ²	1,5 m	Waarde - archeologie-6
Archeologische verwachtingswaarde, categorie 1 (VAW 6)	10.000 m ²	2,5 m	Waarde - archeologie-7

Tabel 4.2 (Verwachtings)waarden archeologische beleidskaart met oppervlakte en dieptecriteria en de daarbij behorende dubbelbestemmingen.

De gebieden die op de archeologische beleidskaart zijn aangegeven als 'geen waarde', komen niet voor in de categorisering omdat deze terreinen niet door het bestemmingsplan beschermd behoeven te worden. Hier worden immers geen archeologische waarden verwacht.

4.3 Relevante activiteiten

Het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' is conserverend van aard: de bestaande situatie staat centraal en wordt opnieuw vastgelegd. In het landelijk gebied worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Dit blijkt ook uit de beschrijving in paragraaf 4.2. Wel is er sprake van enige ontwikkelruimte in de landbouw. De relevante activiteiten die in het kader van het MER beschouwd worden betreffen dan ook de ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw.

De mogelijkheden voor nevenfuncties op bestaande agrarische bouwvlakken, worden niet relevant geacht, omdat dit naar verwachting niet tot nauwelijks

zal leiden tot negatieve milieueffecten. Dit gezien de voorwaarden die hiervoor in het bestemmingsplan zijn opgenomen, de beperkte omvang die de activiteiten mogen hebben, de omvang van het landelijk gebied en de ligging van de bouwvlakken in de bebouwingslinten, waardoor activiteiten gebundeld plaatsvinden in zones waar de milieubelasting al hoger is dan in de rest van het gebied; het overgrote deel van het gebied zal daardoor geen effecten ondervinden. Van de mogelijkheden tot functiewijziging van vrijkomende agrarische bedrijfspercelen worden eveneens geen negatieve milieueffecten verwacht. Hier staat immers de beëindiging van een agrarisch bedrijf tegenover, waardoor per saldo de situatie voor het milieu neutraal zal zijn. Bovendien gelden ook hiervoor de nodige voorwaarden. Andere activiteiten als wonen en niet-agrarische bedrijvigheid worden niet relevant geacht omdat het bestaande percelen betreft en er op grond van de regels c.q. voorwaarden uit het bestemmingsplan niet of nauwelijks ontwikkelingsmogelijkheden bestaan. De generieke flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt zal, zelfs indien hier maximaal gebruik van wordt gemaakt, eveneens naar verwachting niet leiden tot belangrijke negatieve effecten.

4.4 Het voornemen en de scenario's

Het voornemen

Het voornemen betreft de ontwikkelingsmogelijkheden die in het ontwerp bestemmingsplan 'Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist)' zijn opgenomen. Uit paragraaf 4.2 is naar voren gekomen dat het bestemmingsplan enige ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw biedt.

De scenario's

De exacte ontwikkeling en omvang van de functies in het plangebied is nog onduidelijk. Dit geldt met name in hoeverre daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw. Door scenario's toe te passen kunnen mogelijke bandbreedtes in de milieueffecten in beeld worden gebracht.

Daartoe is het voorgenomen bestemmingsplan landelijk gebied vertaald naar twee scenario's: een maximaal ('worst case') scenario en een reëel scenario. Deze scenario's verschillen qua ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw. Met het maximaal scenario worden de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt beoordeeld. Het reële scenario gaat uit van de verwachte ontwikkeling in het landelijk gebied van de voormalige gemeente Vlist, op basis van trends in de ontwikkeling van de landbouw en in de gemeente.

Bij de toegepaste scenario's dient wel te worden aangetekend dat het in hoge mate een theoretische invulling van de toekomstige situatie betreft. Het is immers op dit moment niet mogelijk om (exact) in te schatten of, wanneer, waar en welke mate gebruik zal worden gemaakt van de geboden ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan landelijk gebied. Het maximale scenario betreft daardoor een (sterke) overschatting van de effecten die daadwerkelijk op zullen treden. Het reële scenario kan een onderschatting zijn van de effecten, daar een algemene verwachting voorbij kan gaan aan de ontwikkeling van individuele bedrijven.

Maximaal scenario

Dit scenario gaat uit van de maximale benutting van de ruimte die het bestemmingsplan biedt. Dit omvat zowel de ruimte in directe zin als de wijzigings- en afwijkingsruimte die het nieuwe bestemmingsplan biedt. Dit betekent dat de maximale toekomstige bouwvlakken zijn gehanteerd en die volledig worden ingevuld. De grondgebonden graasdierbedrijven (veehouderijen) kunnen een bouwvlak krijgen van maximaal 1,5 hectare. Er wordt vanuit gegaan dat alle bedrijven hun bouwvlak tot deze omvang vergroten. De omvang van het bouwvlak van intensieve veehouderijen is maximaal de omvang die is opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, daar deze niet mogen worden vergroot middels een wijzigingsbevoegdheid. Grondgebonden graasdierbedrijven die een bestaande niet-grondgebonden neventak hebben, mogen de oppervlakte van die neventak met maximaal 10% vergroten. Het maximale scenario houdt er rekening mee dat alle bedrijven dit ook doen. Bij het maximale scenario is ook uitgegaan van de situatie dat bedrijven die nu geen grondgebonden graasdierbedrijf zijn (bijvoorbeeld tuinbouwbedrijven) omschakelen naar een grondgebonden veehouderij. Het bestemmingsplan staat dit immers bij recht toe, ook al betreft dit slechts enkele bedrijven die dit kunnen doen. Op voormalige agrarische bedrijfslocaties die zijn aangeduid als zogenoemd 'VAB-perceel' is op grond van het plan een niet-reëel grondgebonden agrarisch bedrijf mogelijk. Het maximale scenario gaat er vanuit dat zich op ieder 'VAB-perceel' een dergelijk niet-reëel bedrijf vestigt. Kortom, uitbreidingen en omschakelingen gebeuren in het maximale scenario op een manier die als 'worst case' kan worden beschouwd.

In het kort zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd voor het maximale scenario:

- Alle agrarische bedrijven, niet zijnde veehouderijen, schakelen om naar een grondgebonden graasdierbedrijf, waarbij het bouwvlak wordt vergroot tot 1,5 ha en volledig wordt benut;
- Alle grondgebonden graasdierbedrijven vergroten hun bouwvlak tot 1,5 ha en benutten dit volledig;
- De bestaande intensieve veehouderijen benutten hun bestaande bouwvlak volledig;
- De bestaande niet-grondgebonden bedrijven als neventak vergroten hun bedrijfsvloeroppervlakte met 10%;
- Op alle zogenoemde 'VAB-percelen' (agrarische bouwvlakken die in het bestemmingsplan zijn voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – voormalig agrarisch bedrijf') vestigt zich een niet-reëel grondgebonden agrarisch bedrijf.

Bepaald is hoeveel vee er binnen deze voorgestelde ruimte mogelijk is, zowel voor de grondgebonden graasdierbedrijven, de bestaande intensieve bedrijven, de vergroting van de neventakken als de niet-reële bedrijven op VAB-locaties.

Voor alle bouwvlakken voor grondgebonden graasdierbedrijven is uitgegaan van een maximale invulling met melkrundvee. Deze is bepaald aan de hand van kengetallen uit de rapporten 'Megastallen in beeld' van Alterra (rapport 1581) en 'Al het vlees duurzaam' van de Commissie van Doorn. Dit betekent dat voor de maximale invulling van een bouwvlak van 1,5 ha wordt uitgegaan

van 250 stuks melkrundvee (> 2 jaar) en 175 stuks jongvee (voor de verhouding melkrundvee-jongvee is 0,7 aangehouden). Voor alle bouwvlakken met bestaande intensieve veehouderijen is uitgegaan van een maximale invulling met vleesvarkens. Ook deze is bepaald op basis van kengetallen uit de bovengenoemde rapportages. Hieruit blijkt dat per varken gemiddeld 2 m² van het bouwvlak beschikbaar is. Aan de hand van dit gegeven en de oppervlakte van de bouwvlakken zoals opgenomen in het bestemmingsplan is de maximale veebezetting van de intensieve veehouderijen berekend. Het plan biedt immers geen ruimte om de bestaande bouwvlakken te vergroten.

De maximale invulling van de bestaande niet-grondgebonden bedrijven als neventak is bepaald door het huidige aantal dieren waaruit de niet-grondgebonden neventak bestaat, te verhogen met 10%. Een evenredige groei dus met de vloeroppervlakte. Het betreft uitsluitend bestaande bedrijven, waardoor uitgegaan kan worden van de bestaande diersoort. De omvang van de neventak is bij de maximale invulling opgeteld bij de maximum omvang van het grondgebonden graasdierbedrijf, zoals hierboven beschreven. De vraag is of dit in de praktijk mogelijk is, een neventak gaat immers ten koste van de ruimte die beschikbaar is voor het graasdierbedrijf, maar het geeft in ieder geval een 'worst-case' situatie weer.

Voor de maximale invulling van niet-reële grondgebonden bedrijven op VAB-locaties is uitgegaan van de maximale bedrijfsomvang met melkrundvee die nog gerekend kan worden tot een niet-reëel agrarisch bedrijf. Een reëel bedrijf heeft een arbeidsinzet van tenminste een halve arbeidskracht. Een niet-reëel bedrijf heeft derhalve een arbeidsinzet van minder dan een halve arbeidskracht. Daarmee is het een zogenoemd deeltijdbedrijf. Aangenomen wordt dat een dergelijk bedrijf een omvang heeft van maximaal 25 nge. Op basis van de rekenmodule van het Landbouweconomisch Instituut komt dit neer op een bedrijf met maximaal 18 stuks melkrundvee (> 2 jaar) en 13 stuks jongvee.

Het betreft in alle gevallen een theoretisch maximum. In de praktijk zullen met name de voorwaarden die worden gesteld aan een grondgebonden agrarisch bedrijf (bijvoorbeeld met betrekking tot mestafzet, weidegang en veevoer) beperkingen opleggen aan de maximale invulling van de bouwvlakken. Hier is in het maximum scenario geen rekening mee gehouden. Dit aangezien hiervoor ook gebruik gemaakt kan worden van gronden buiten de gemeente, waardoor de maximale 'praktijkinvulling' niet te bepalen is.

Voor een nadere beschrijving van de bepaling van de veebezetting in het maximum scenario (en de daarbij behorende ammoniakemissie) wordt verwezen naar de notitie 'Uitgangspunten stikstofdepositie berekeningen MER buitengebied Vlist' van 4 juli 2014, welke als bijlage bij de Passende beoordeling is opgenomen.

Reëel scenario

Het maximaal scenario geeft de maximale ontwikkeling van de agrarische bedrijven binnen het plangebied weer op basis van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Dit is echter weinig realistisch. Lang niet alle bedrijven zullen gebruik maken van deze ontwikkelingsruimte. Zo is het niet aannemelijk dat binnen de planperiode alle bouwvlakken van grondgebonden graasdierbedrijven worden vergroot tot 1,5 ha en maximaal worden ingevuld.

Dit onder meer vanwege het dalende aantal agrarische bedrijven en aantal dieren (zie ook paragraaf 3.3). Daarom is ook een meer realistisch scenario uitgewerkt. Dit gaat uit van de ontwikkeling die redelijkerwijs, op basis van trends, verwacht mag worden.

Voor de bepaling van het reële scenario is gebruik gemaakt van gegevens van het CBS over de ontwikkeling van de verschillende diercategorieën in de afgelopen 10 jaar in de voormalige gemeente Vlist. Daaruit blijkt dat er de afgelopen 10 jaar sprake is van een afname van het aantal veehouderijen en daarmee samenhangend over het algemeen ook een afname van het aantal stuks vee. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de CBS gegevens.

Diercategorie Jaar	Aantal bedrijven		Aantal stuks vee	
	2003	2013	2003	2013
Rundvee totaal	161	120	12.483	9.689
Melk- en kalfkoeien > 2 jaar	117	83	5.772	5.405
Jongvee voor de melkveehouderij	122	91	3.424	3.105
Vleeskalveren	10	2	2.524	712
Jongvee voor de vleesproductie	30	23	217	191
Overige koeien (vlees- en weidekoeien > 2 jaar)	56	42	491	253
Stieren (voor de fokkerij en vleesproductie > 2 jaar)	39	19	55	23
Schapen	116	87	10.841	8.150
Geiten	25	17	858	1.720
Paarden en pony's	20	24	206	188
Varkens	48	16	9.978	4.681
Kippen	8	4	233.850	125.230

Tabel 4.3 Ontwikkeling aantal bedrijven en dieren in de periode 2003-2013 in de voormalige gemeente Vlist (bron: CBS landbouwtellingen 2013).

Bij het reële scenario wordt ervan uitgegaan dat deze trends ook de komende 10 jaar worden doorgezet. Dit komt globaal gezien neer op een groei van het aantal stuks geiten en een daling van het aantal stuks melkvee, jongvee, vleeskalveren, overige koeien, stieren, schapen, paarden en pony's, varkens en kippen. Het gaat bij deze groeicijfers om een gemiddelde groei van de aanwezige veehouderijen, waarin de groei en afname van het aantal stuks dieren en het aantal individuele bedrijven wordt meegenomen. De groeicijfers zijn generiek verdeeld over de aanwezige veehouderijen. Er worden dus geen aparte groeiers, stoppers of omschakelaars geselecteerd.

Daarnaast wordt in het reële scenario rekening gehouden met een extra groei van het aantal stuks melkrundvee en jongvee voor de melkveehouderij vanwege de afschaffing van het melkquotum in 2015. De verwachting is dat er in Nederland als gevolg hiervan een groei van de melkproductie zal optreden. Daarbij is het de vraag in hoeverre de melkproductie per koe nog verder kan toenemen. Voor de berekeningen in het reële scenario wordt er vanuit gegaan dat de groei van de melkproductie gelijk op gaat met de groei van het aantal stuks melkvee. Naar verwachting zal deze groei in het plangebied licht zijn en daardoor lager liggen dan de verwachte landelijke groei (zie paragraaf 3.3). Dit vanwege de niet optimale productieomstandigheden in het veenweidegebied, zoals de verkaveling, de bodemgesteldheid en de waterhuishouding, welke leiden tot een relatief hoge kostprijs. Gezien deze aspecten en de daling van het aantal stuks melkvee die

zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan wordt een groei van het aantal stuks melkvee en jongvee van 10% binnen de planperiode voor het plangebied aannemelijk geacht.

Voor een nadere beschrijving van de uitgangspunten in het reële scenario wordt verwezen naar de notitie 'Uitgangspunten stikstofdepositie berekeningen MER buitengebied Vlist' van 4 juli 2014, welke als bijlage bij de Passende beoordeling is opgenomen.

5. EFFECTEN EN BEOORDELING

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) effecten in beeld gebracht van het bestemmingsplan landelijk gebied. Hierbij is onderscheid gemaakt in het maximum en reële scenario (zie paragraaf 4.4). De beschrijving van de effecten en beoordeling daarvan wordt gedaan aan de hand van het beoordelingskader en de beoordelingsmethodiek die in paragraaf 5.2 uiteen wordt gezet. De beschrijving gebeurt per hoofdonderwerp. Achtereenvolgens komen de onderwerpen natuur (5.3), landschap en cultuurhistorie (5.4), leefbaarheid (5.5) en bodem en water (5.6) aan de orde. Bij de beschrijving en beoordeling van de effecten komen eerst de effecten van het maximale scenario aan de orde en daarna die van het reële scenario.

5.2 Beoordelingskader en beoordelingsmethodiek

In de onderstaande tabel wordt het beoordelingskader van de relevante hoofdonderwerpen en de daarbij behorende milieuaspecten gepresenteerd.

Hoofdonderwerp	Criterium
Natuur	
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden
EHS	Mogelijke effecten op natuurwaarden
Weidevogelgebieden	Mogelijke effecten op weidevogelgebieden
Beschermde soorten	Mogelijke effecten op beschermde soorten
Landschap en cultuurhistorie	
Landschap	Mogelijke effecten op de kwaliteit van het landschap
Archeologie	Mogelijke effecten op archeologische waarden
Cultuurhistorie	Mogelijke effecten op cultuurhistorische waarden
Leefbaarheid	
Geur	Geurbelasting/aantal geurgehinderden
Luchtkwaliteit	Concentratie fijn stof
Gezondheid	Kans op gezondheidseffecten
Geluid	Toename geluidhinder
Verkeer	Toename verkeer/effecten op verkeersveiligheid
Externe veiligheid	Toename veiligheidsrisico's
Bodem en water	
Bodemkwaliteit	Mogelijke effecten op de bodemkwaliteit
Oppervlaktewaterkwantiteit	Mogelijke effecten oppervlaktewaterkwantiteit
Oppervlaktewaterkwaliteit	Mogelijke effecten oppervlaktewaterkwaliteit
Grondwaterkwantiteit	Mogelijke effecten op grondwaterkwantiteit
Grondwaterkwaliteit	Mogelijke effecten grondwaterkwaliteit

Tabel 5.1 Beoordelingskader

Per milieuaspect wordt beschreven welke negatieve of positieve effecten te verwachten zijn ten opzichte van de referentiesituatie, (huidige situatie en autonome ontwikkeling), zoals deze is beschreven in hoofdstuk 4. Vervolgens worden per milieuaspect de scenario's beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is aangegeven op een schaal van -- (zeer negatieve beoordeling) tot ++ (zeer positieve beoordeling). Zie de onderstaande tabel.

Score	Beoordeling
++	Zeer positief in vergelijking met de referentiesituatie
+	Positief in vergelijking met de referentiesituatie
0/+	Licht positief in vergelijking met de referentiesituatie
0	Neutraal in vergelijking met de referentiesituatie
-/0	Licht negatief in vergelijking met de referentiesituatie
-	Negatief in vergelijking met de referentiesituatie
--	Zeer negatief in vergelijking met referentiesituatie

Tabel 5.2 Beoordelingskader

De effecten ten aanzien van het aspect Natura 2000 zullen kwantitatief worden gezien, waar nodig aangevuld met kwalitatieve beschrijving. Bij alle overige aspecten is sprake van een kwalitatieve beoordeling.

5.3 Natuur

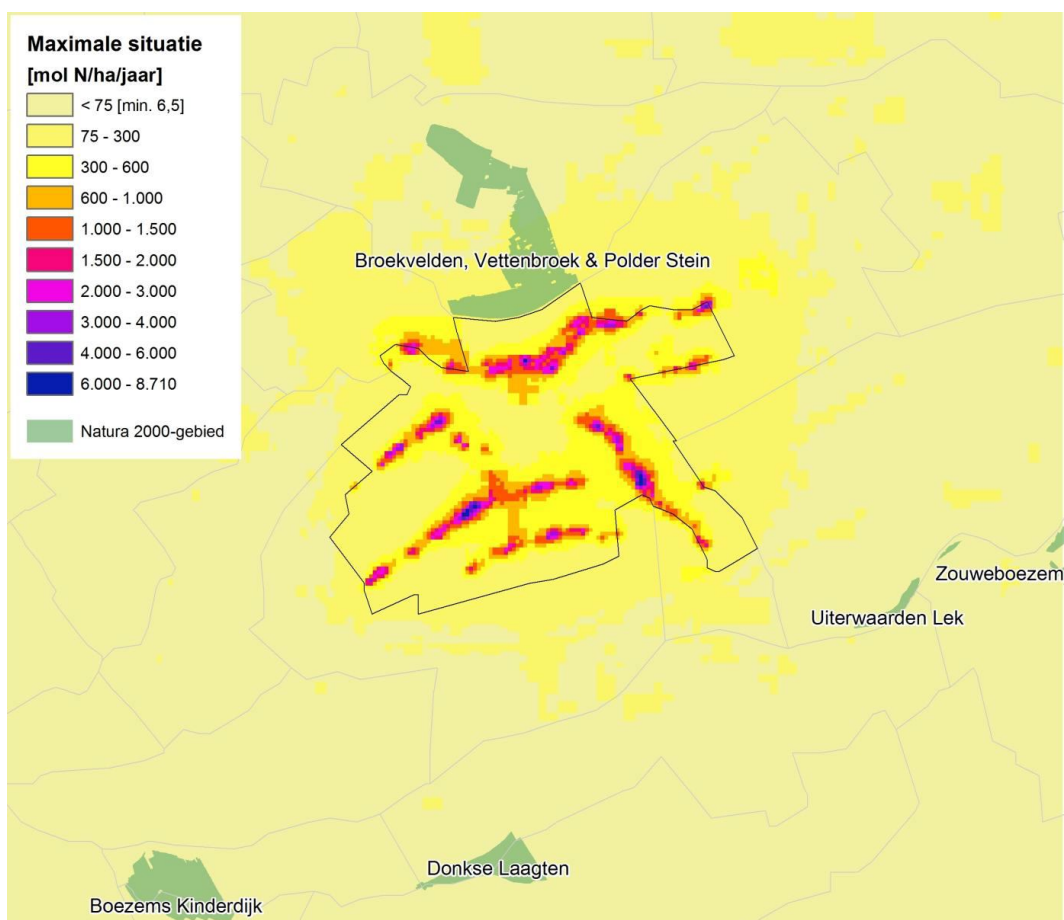
Natura 2000-gebieden

Voor het bepalen van de effecten van het voornemen op de Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein, Uiterwaarden Lek, Zouweboezem, Donkse Laagten, Boezems Kinderdijk en overige Natura 2000-gebieden is door Ecogroen advies een passende beoordeling¹ uitgevoerd. Deze is opgenomen als bijlage bij dit Plan-MER. Hieruit is gebleken dat alleen als gevolg van stikstofdepositie (welke leidt tot vermesting en verzuring) mogelijk significante negatieve effecten kunnen optreden in de Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van overige factoren, zoals verstoring (door geluid, licht en beweging), versnippering, verdroging en areaalverlies worden er geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden verwacht. Dit mede vanwege het gegeven dat binnen het plangebied geen Natura 2000-gebieden aanwezig zijn en het merendeel van de gebieden op ruime afstand van het plangebied ligt. Onderstaand wordt daarom alleen ingegaan op de effecten van stikstofdepositie.

Maximaal scenario

In de onderstaande figuur is de bijdrage van de veehouderij (stallen en mestopslagen) in het plangebied aan de stikstofdepositie weergegeven in het maximale scenario. Uit de berekeningsresultaten blijkt dat voor het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein deze bijdrage ligt op 211 mol N/ha/jaar. Voor de gebieden Boezems Kinderdijk en Donkse Laagten is dit 42,4 respectievelijk 25,1 mol N/ha/jaar. In de gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem bedraagt de bijdrage van de veehouderij in het plangebied in het maximale scenario aan de stikstofdepositie maximaal 42,7 mol N/ha/jaar, respectievelijk 48,5 mol N/ha/jaar.

¹ Ecogroen advies, 'Passende beoordeling Bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' Vlist, 15 december 2014.

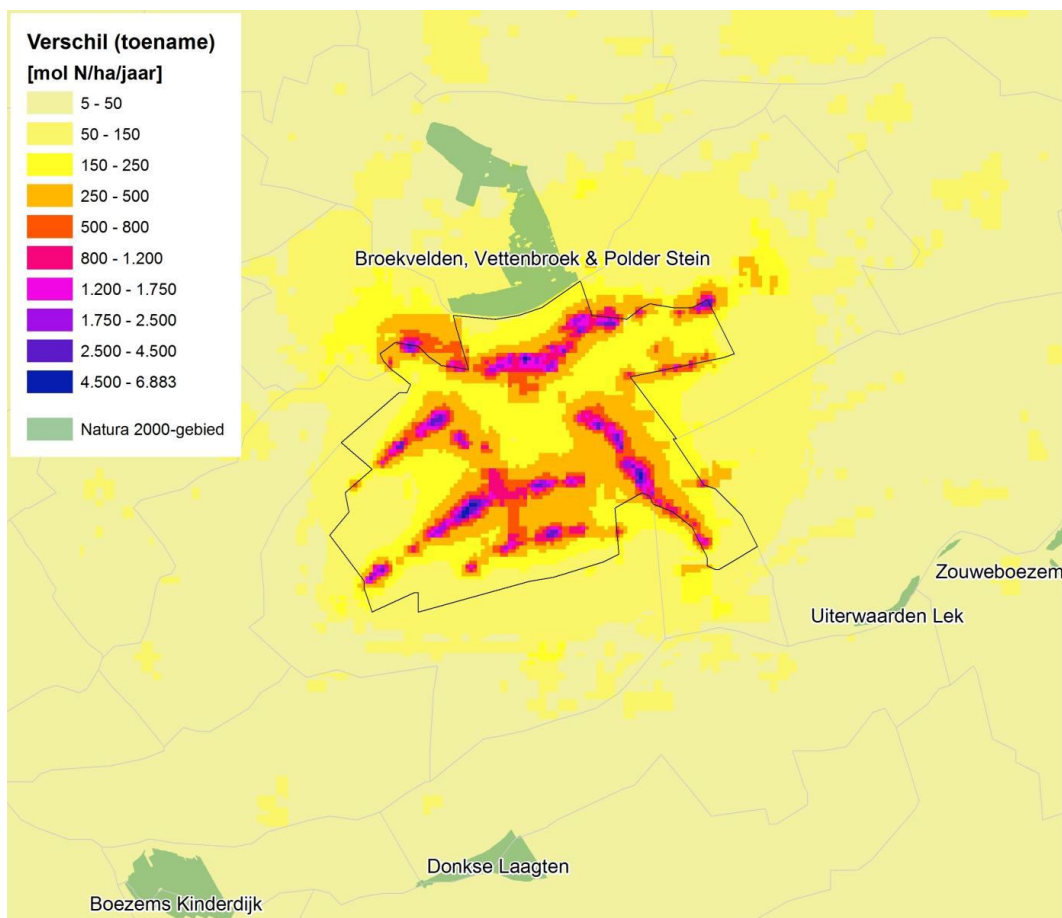
Stikstofdepositie veehouderijen plangebied in het maximale scenario (bron Ecogroen Advies)

Uit de berekeningen blijkt dat er in het maximum scenario in alle genoemde Natura 2000-gebieden sprake is van een toename van de stikstofdepositie. De hoogste toename doet zich voor in het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, met een depositietoename van 163,8 mol N/ha/jaar. In het gebied Boezems Kinderdijk bedraagt deze toename 33,5 mol N/ha/jaar, in Donkse Laagten 19,8 N/ha/jaar, in Uiterwaarden Lek maximaal 33,8 N/ha/jaar en in Zouweboezem maximaal 38,3 mol N/ha/jaar. In de onderstaande figuur is de toename gevisualiseerd.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de stikstofdepositie in de huidige situatie (zie ook hoofdstuk 3), het maximum scenario en de toename in het maximum scenario ten opzichte van de huidige situatie.

Gebied	Huidige situatie	Maximum scenario	Toename
Boezems Kinderdijk	8,9	42,4	33,5
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	47,2	211	163,8
Donkse Laagten	5,3	25,1	19,8
Uiterwaarden Lek	8,9	42,7	33,8
Zouweboezem	10,2	48,5	38,3

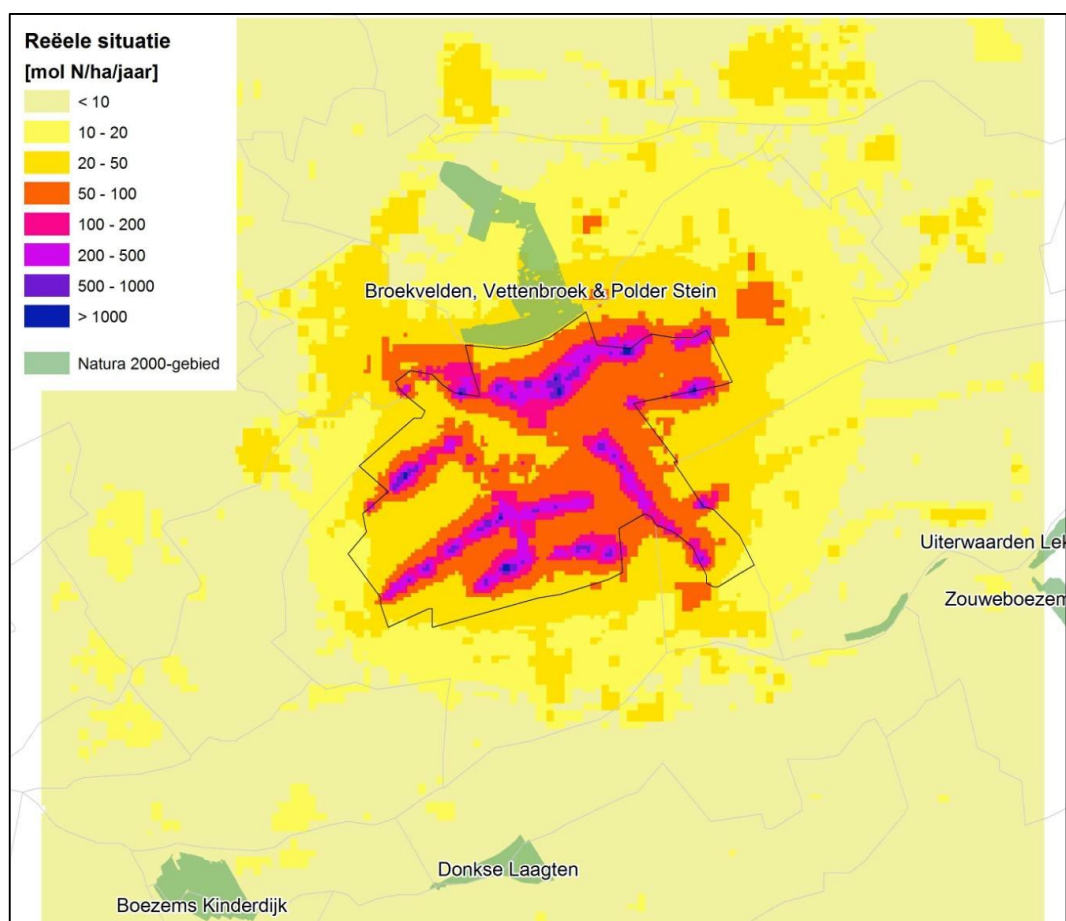
Tabel 5.3 Stikstofdepositie huidige situatie, maximum scenario en toename ten opzichte van huidige situatie (mol N/ha/jr)

Toename stikstofdepositie veehouderijen plangebied in het maximale scenario ten opzichte van de huidige situatie (bron Ecogroen Advies)

Reëel scenario

In de onderstaande figuur is de bijdrage van de veehouderij (stallen en mestopslagen) in het plangebied aan de stikstofdepositie weergegeven in het reële scenario. Uit de berekeningsresultaten blijkt dat voor het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein deze bijdrage ligt op 48,3 mol N/ha/jaar. Voor de gebieden Boezems Kinderdijk en Donkse Laagten is dit 8,9 respectievelijk 5,3 mol N/ha/jaar. In de gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem bedraagt de bijdrage van de veehouderij in het plangebied in het reële scenario aan de stikstofdepositie maximaal 8,9 mol N/ha/jaar, respectievelijk 10,1 mol N/ha/jaar.

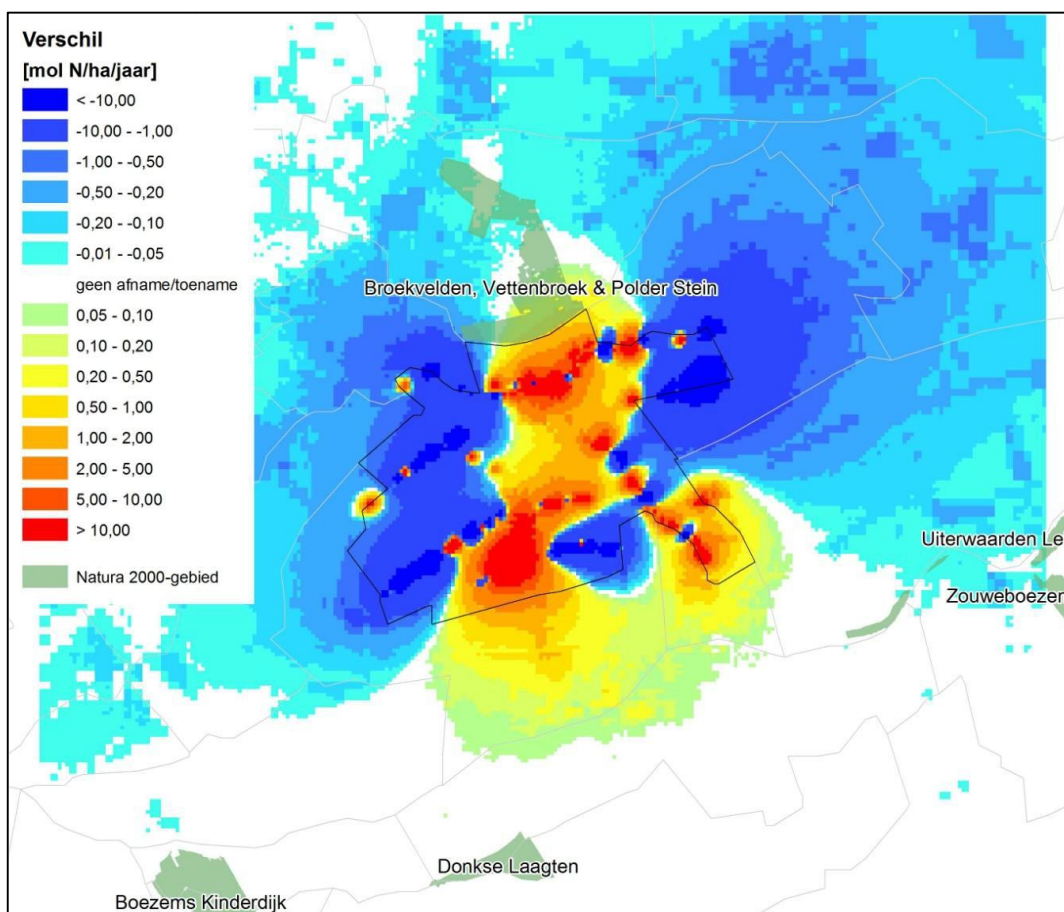
Stikstofdepositie veehouderijen plangebied in het reële scenario (bron Ecogroen Advies)

Uit de berekeningen blijkt dat er in het reële scenario in het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein sprake is van een toename van de stikstofdepositie van 1,1 mol N/ha/jr. In het gebied Donkse Laagten bedraagt de toename 0,01 mol N/ha/jr. In de gebieden Boezems Kinderdijk en Uiterwaarden Lek blijft de stikstofdepositie gelijk. In het gebied Zouweboezem neemt de depositie af met 0,1 mol N/ha/jr. In de bijgaande figuur is de stikstofdepositie in het reële scenario in beeld gebracht.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de stikstofdepositie in de huidige situatie (zie ook hoofdstuk 3), het reële scenario en de maximale toename in het reële scenario ten opzichte van de huidige situatie.

Gebied	Huidige situatie	Reëel scenario	Max. toename
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	47,2	48,3	1,1
Boezems Kinderdijk	8,9	8,9	0,0
Donkse Laagten	5,3	5,3	0,0
Uiterwaarden Lek	8,9	8,9	0,0
Zouweboezem	10,2	10,1	-0,1

Tabel 5.4 Stikstofdepositie huidige situatie, reëel scenario en toename ten opzichte van huidige situatie (mol N/ha/jr)

Toe- en afname stikstofdepositie veehouderijen plangebied in het reële scenario ten opzichte van de huidige situatie (bron Ecogroen Advies)

Effecten stikstofdepositie per Natura 2000-gebied

Hieronder wordt per Natura 2000-gebied ingegaan op de effecten van stikstofdepositie, zowel in het reële als het maximale scenario.

Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat als gevolg van het bestemmingsplan de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein in het maximale scenario met 163,8 mol N/ha/jaar toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario bedraagt deze toename 1,1 mol N/ha/jaar. Het nieuwe bestemmingsplan kan derhalve leiden tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie.

Het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein is aangewezen als Vogelrichtlijngebied voor alleen niet-broedvogels. Het leefgebied van deze soorten is in dit gebied niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten die foerageren op voedselrijke graslanden en/of slikkige, ruige oeverzones. Negatieve effecten als gevolg van de toename van stikstofdepositie zijn hier in het maximale en het reële scenario dan ook niet aan de orde.

Boezems Kinderdijk

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat als gevolg van het bestemmingsplan de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk in het

maximale scenario met 33,5 mol N/ha/jaar toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario blijft de stikstofdepositie gelijk. Het nieuwe bestemmingsplan kan derhalve in het maximum scenario leiden tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie.

Het Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk is aangewezen als Vogelrichtlijn-gebied voor zowel broedvogels en niet-broedvogels. Het leefgebied van deze soorten is in dit gebied echter niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten van voedselrijke rietmoerassen en voedselrijke graslanden. Negatieve effecten als gevolg van de toename van stikstofdepositie zijn hier dan ook niet aan de orde. In het reële scenario is sprake van een gelijkblijvende situatie, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Donkse Laagten

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat als gevolg van het bestemmingsplan de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Donkse Laagten in het maximale scenario met 19,8 mol N/ha/jaar toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario bedraagt deze toename 0,01 mol N/ha/jaar. Het nieuwe bestemmingsplan kan derhalve in het maximum scenario leiden tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario is de toename verwaarloosbaar.

Het Natura 2000-gebied Donkse Laagten is aangewezen als Vogelrichtlijngebied voor alleen niet-broedvogels. Het leefgebied van deze soorten is in dit gebied niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten die foerageren op voedselrijke (agrarische) graslanden. Negatieve effecten als gevolg van de toename van stikstofdepositie zijn hier dan ook niet aan de orde. Dit geldt zowel voor het maximale als het reële scenario.

Uiterwaarden Lek

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat als gevolg van het bestemmingsplan de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek in het maximale scenario met 33,8 mol N/ha/jaar toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario blijft de stikstofdepositie gelijk. Het nieuwe bestemmingsplan kan derhalve in het maximum scenario leiden tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie.

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek is aangewezen als Habitatrichtlijngebied voor vier habitattypen en één habitatrichtlijnsoort. Van de habitattypen zijn twee typen, Slikkige rivieroeveren en Ruigten en zomen (harig wilgenroosje), niet stikstofgevoelig. De overige twee typen, Stroomdalgrasland en Glanshaver- en vossenstaarthooiland, en het leefgebied van de soort kamsalamander zijn wel (zeer) gevoelig voor stikstofdepositie. Voor beide habitattypen wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie al ruim overschreden met voor beide circa 600 mol N/ha/jaar. De depositie op het leefgebied van kamsalamander ligt nog onder de kritische depositiewaarde en blijft hier ook onder bij een maximale toename. Geconcludeerd wordt dat voor twee habitattypen er sprake is van overschrijding van de kritische depositiewaarde waardoor significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten in het maximale scenario. In het reële scenario is sprake van een gelijkblijvende situatie, waardoor er

geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Zouweboezem

Uit de stikstofberekeningen blijkt dat als gevolg van het bestemmingsplan de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Zouweboezem in het maximale scenario met 38,3 mol N/ha/jaar toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario is sprake van een afname van 0,1 mol N/ha/jaar. Het nieuwe bestemmingsplan kan derhalve in het maximum scenario leiden tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie.

Het Natura 2000-gebied Zouweboezem is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied voor drie habitattypen, vijf habitatrictlijnsoorten, drie broedvogels en één niet-broedvogel. Van de habitattypen is één type niet gevoelig voor stikstofdepositie, (ruigten en zomen (moerasspirea)), van één type wordt op dit moment de kritische depositiewaarde niet overschreden (Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden) en één type is zeer gevoelig voor stikstofdepositie (Blauwgraslanden). Voor dit habitatype wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie al ruim overschreden met circa 700 mol N/ha/jaar. Het leefgebied van twee van de soorten is niet gevoelig voor stikstofdepositie (grote- en kleine modderkruiper), van twee soorten wordt de kritische depositiewaarde niet overschreden (bittervoorn en kamsalamander) en van één soort is het leefgebied mogelijk gevoelig voor stikstofdepositie (platte schijfhoren in zwakgebufferde sloot). Het leefgebied van de aangewezen vogelsoorten is in dit gebied niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten van voedselrijke rietmoerassen. Voor het maximale scenario wordt geconcludeerd dat voor één habitatype en één soort er sprake is van overschrijding van de kritische depositiewaarde, waardoor significant negatieve effecten voor dit habitatype en deze soort niet kunnen worden uitgesloten. In het reële scenario is sprake van een afnemende stikstofdepositie, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Overige Natura 2000-gebieden

De stikstofberekeningen bedekken niet heel Nederland, maar slechts een deel direct rondom de gemeente. Uit de berekeningen blijkt echter dat in het maximum scenario, ook aan de randen van het rekengrid, de toename van de stikstofdepositie nog aanzienlijk is. Verwacht wordt dan ook dat ook op andere, verder weg gelegen Natura 2000-gebieden, sprake zal zijn van een toename van stikstofdepositie. Zo ligt de toename op de grens van het rekengrid ter hoogte van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck nog boven de 21 mol N/ha/jaar. Wanneer doorgerekend wordt richting dit Natura 2000-gebied (ca. 1,5 kilometer), wordt verwacht dat de toename wel afneemt, maar zeker nog tussen de 15 tot 20 mol N/ha/jaar zal liggen. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor diverse (zeer) stikstofgevoelige habitattypen als Vochtige heiden, Blauwgraslanden, Overgangs- en trilvenen en Galigaanmoerassen. Tevens ligt de achtergronddepositie hier hoger dan de kritische depositiewaarden van deze typen.

Voor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk Zuid geldt een vergelijkbare redenatie, zij het dat het aantal stikstofgevoelige habitattypen

lager is (Kalkmoerassen en delen van Vochtige alluviale bossen) en dat de afstand tot aan het plangebied groter is. De verwachte toename zal hier enkele mollen N/ha/jaar zijn. Dit geldt ook voor het Natura 2000-gebied Biesbosch, dat aangewezen is voor onder andere Stroomdalgrasland en Glanshaver- en vossenstaarthooilanden en waar de verwachte toename aan stikstof eveneens enkele mollen N/ha/jaar zal zijn. In het reële scenario is in de overige Natura 2000-gebieden sprake van een gelijkblijvende of afnemende stikstofdepositie.

Beoordeling

Op grond van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat significante negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem in het maximum scenario vanwege stikstofdepositie niet kunnen worden uitgesloten. Naar verwachting geldt dit ook voor de overige, verder weg gelegen gebieden Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Lingegebied & Diefdijk-Zuid en Biesbosch. Het reële scenario leidt niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura-2000 gebieden. Gezien het voorgaande is het maximale scenario zeer negatief beoordeeld (--) en het reële scenario neutraal beoordeeld (0). In de onderstaande tabel is de beoordeling weergegeven.

Natura 2000	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	--	0

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Bestaande natuurgebieden en ecologische verbindingzones die behoren tot de EHS zijn in het plan bestemd als Natuur. Binnen deze bestemming zijn geen ontwikkelingen mogelijk. De bestaande agrarische bouwpercelen vallen buiten de EHS.

Ruimtebeslag

De bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven dient binnen een agrarisch bouwvlak te worden gesitueerd/geconcentreerd. Binnen de EHS zijn geen bouwvlakken gelegen. Het bestemmingsplan maakt de nieuwvestiging van agrarische bedrijven – het projecteren van nieuwe bouwvlakken - niet mogelijk, ook niet in de EHS. Uitbreiding van bouwvlakken in de EHS op grond van de wijzigingsbevoegdheid in het plan is eveneens niet mogelijk. Het plan maakt (via afwijking) de realisatie van kleine schuilstallen en voer- en mestopslagvoorzieningen buiten bouwvlakken mogelijk. Daar de EHS is bestemd als Natuur, of buiten het plangebied is gelaten (Veenweidepact), kan dit niet plaatsvinden in de EHS. Gezien deze redenen treedt geen areaalverlies op van de EHS en worden er geen effecten verwacht op de EHS als gevolg van ruimtebeslag. Het maximale en reële scenario is daarom neutraal beoordeeld (0).

Externe werking

Door de uitbreiding van agrarische bedrijven buiten de EHS, wat mogelijk gemaakt wordt door het bestemmingsplan, kan de licht- en geluidsuitstraling en daarmee verstoring van bedrijven in beperkte mate toenemen. Er wordt

echter als gevolg hiervan geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS verwacht. Redenen hiervoor zijn dat de ontwikkelingen plaatsvinden bij reeds bestaande bedrijven en er slechts een beperkt aantal bedrijven in de directe nabijheid van de EHS ligt. De bedrijven bevinden zich vrijwel uitsluitend in de bebouwingslinten waardoor deze merendeels op ruime afstand van de EHS zijn gesitueerd. De weinige glastuinbouwbedrijven in het plangebied kunnen bovendien nauwelijks uitbreiden. Derhalve zal een toename aan geluid- of lichtuitstraling en daarmee verstoring binnen de EHS van bedrijven niet tot nauwelijks optreden. Dit geldt zowel voor het maximum als het reële scenario. Beide scenario's zijn daarom als neutraal beoordeeld (0).

Stikstofdepositie EHS en Wav-gebieden

De delen van de EHS die zeer gevoelig zijn voor verzuring zijn door de provincies op grond van de Wet ammoniak en veehouderij aangewezen als zeer kwetsbare gebieden, de zogenoemde Wav-gebieden. Deze gebieden zijn voor de gevolgen van stikstofdepositie op de EHS het meest relevant. Binnen de gemeente Krimpenerwaard zijn echter geen Wav-gebieden gelegen. Het dichtstbijzijnde Wav-gebied valt samen het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek. De effecten van stikstofdepositie op dit Natura 2000-gebied, en daarmee op het Wav-gebied en voor stikstofdepositie gevoelige EHS, zijn reeds eerder in deze paragraaf aan de orde gekomen. Derhalve wordt op deze plaats hierop niet nader ingegaan.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op de EHS in beide scenario's weergegeven.

EHS	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Ruimtebeslag	0	0
Externe werking	0	0

Weidevogelgebieden

De uitbreiding van agrarische bedrijfsbebouwing vindt plaats op de bestaande agrarische bouwvlakken. Vergroting van de bouwvlakken geschiedt direct grenzend aan de bestaande bouwvlakken. De realisatie van voer- en mestopslagvoorzieningen (via afwijking) en kleine schuilstallen buiten het bouwvlak vindt plaats direct nabij de bestaande bebouwing/bouwvlakken. De bouwvlakken bevinden zich vrijwel uitsluitend in de bebouwingslinten. De zones direct achter deze linten zijn door de provincie niet aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. Het plan maakt de projectie van nieuwe bouwvlakken niet mogelijk. Al met al wordt het areaal grasland dat weidevogels tot hun beschikking hebben niet tot nauwelijks aangetast door de uitbreiding van agrarische bedrijven.

Het bestemmingsplan maakt ook de teelt van ruwvoedergewassen, zoals maïs, mogelijk. Al hier maximaal gebruik van wordt gemaakt, zal dit leiden tot een intensivering van de ruwvoederteelt ten opzichte van de huidige situatie. Dit zal ten koste gaan van het areaal grasland. In het plan is de teelt van ruwvoeder echter beperkt tot maximaal 20% van het bedrijfsoppervlak. Voor de teelt van ruwvoedergewassen is bovendien een omgevingsvergunning voor

het uitvoeren van werken of werkzaamheden vereist. Deze kan alleen verleend worden als de teelt geen onevenredige schade toebrengt aan de natuurlijke waarden. Hieronder worden ook de natuurlijke waarden van het weidevogelgebied begrepen. Daartoe is in de regels een specifieke verwijzing naar de natuurlijke waarden van de weidevogelgebieden opgenomen en zijn de weidevogelgebieden op de verbeelding aangeduid. Deze vergunningplicht geldt overigens ook voor andere werken en werkzaamheden dan de teelt van ruwvoeder die schade kunnen aanbrengen aan de weidevogelgebieden, bijvoorbeeld het scheuren van grasland, het aanbrengen van verhardingen en het beplanten met bomen of andere houtopstanden. Deze vergunningplicht waarborgt dat de belangen van weidevogels meegewogen worden en zorgt ervoor dat de effecten op de weidevogelgebieden worden beperkt.

Alles overziend is een beperkt negatief effect op weidevogelgebieden niet uitgesloten in het maximum scenario (-/0). In het reële scenario zullen agrarische bedrijven veel minder uitbreiden en zal er veel minder teelt van ruwvoeder plaatsvinden. Dit scenario is daarom neutraal beoordeeld (0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op de weidevogelgebieden in beide scenario's weergegeven.

Weidevogelgebieden	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Mogelijke effecten op weidevogelgebieden	-/0	0

Beschermde soorten

In het plangebied kunnen beschermde soorten worden verwacht. Zie paragraaf 3.7 en tabel 3.12.

Ruimtebeslag

De nieuwbouw en/of uitbreiding van agrarische bedrijfsgebouwen binnen de bestaande bouwvlakken, de uitbreiding van bouwvlakken tot 1,5 ha (via een wijzigingsbevoegdheid) en de realisatie van voorzieningen voor voer- en mestopslag en kleine schuilstallen buiten het bouwvlak, kunnen effecten hebben op beschermde soorten die ter plaatse voorkomen. Omdat het hier gronden betreft die in gebruik zijn als intensief beheerde landbouwgrond of reeds in gebruik zijn als bedrijfserf worden hier op voorhand niet veel beschermde soorten verwacht. Er kan echter niet uitgesloten worden dat ter plaatse aanwezige kleinschalige biotopen voor beschermde soorten worden aangetast of zullen verdwijnen, bijvoorbeeld nestplaatsen van broedvogels of zoogdieren.

Het merendeel van de bouwvlakken wordt omgeven door watergangen, waardoor het bij vergroting van een bouwvlak kan voorkomen dat sloten gedempt worden. Dit kan ten koste gaan van leefgebied van beschermde vissen, amfibieën en (oever)vegetaties. Op de meeste agrarische bouwpercelen is erfbeplanting aanwezig. De vergroting van het bouwvlak en de uitbreiding van bedrijfsbebouwing kan tot gevolg hebben dat een deel van deze beplanting gekapt moet worden. Hierdoor kunnen het leefgebied en

verblijfplaatsen van beschermde soorten, zoals vleermuizen en vogels, verloren gaan.

Voor de vergroting van het bouwvlak geldt wel als voorwaarde dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de natuurlijke waarden ter plaatse. Deze voorwaarde beperkt de negatieve effecten op beschermde soorten. Daarnaast is van belang dat bij de wijzigingsbevoegdheid die vergroting van de bouwvlakken mogelijk maakt, is bepaald dat moet worden voorzien in een landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting. Hierdoor kunnen tegelijkertijd ook nieuwe biotopen worden gerealiseerd die interessant zijn als leefgebied voor beschermde soorten. In beginsel zal de kwaliteit van deze biotopen echter niet zodanig zijn, dat dit gelijkwaardig is aan een bestaand leefgebied. Deze kwaliteit moet immers 'groeien'.

Gelet op het bovenstaande is de aantasting van individuen van beschermde soorten niet uit te sluiten, maar effecten op populatieniveau worden niet verwacht. Dit omdat voldoende geschikt leefgebied in de directe omgeving aanwezig blijft en over het algemeen goede mitigerende en compenserende maatregelen zijn te treffen, zoals het geschikt maken van het terrein en bebouwing als leefgebied/verblijfplaats voor beschermde soorten. Bovendien worden de meer grootschalige biotopen voor beschermde soorten in het plangebied, zoals gebieden langs de Hollandsche IJssel en de Vlist, de tiendwegen, polderkaden en landscheidingen en losse landschapselementen (zie paragraaf 3.7), door de uitbreiding van agrarische bedrijven, gezien hun ligging en specifieke bestemming, niet aangetast.

Alles bijeen is het maximale scenario beperkt negatief beoordeeld (-/0) en het reële scenario neutraal (0). Dit omdat in het maximale scenario meer bedrijfsbebouwing zal worden gerealiseerd en bouwvlakken zullen worden vergroot dan in het reële scenario, waardoor de effecten op beschermde soorten in het maximum scenario groter zullen zijn dan bij het reële scenario.

Overigens dient in dit kader nog te worden opgemerkt dat een initiatiefnemer van een bouwplan zal moeten onderzoeken of er op de bouwlocatie beschermde soorten aanwezig zijn. Zo nodig zal een ontheffing van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd en zal moeten worden voorzien in mitigerende en compenserende maatregelen. Daarnaast geldt ten alle tijden de algemene zorgplicht uit de Flora- en faunawet. Vanuit dit oogpunt is het ook niet de verwachting dat het bestemmingsplan zal leiden tot grote negatieve effecten op beschermde soorten.

Verstoring

Door de uitbreiding van agrarische bedrijven kan de uitstraling van licht- en geluid van de bedrijven in beperkte mate toenemen. Hierdoor kan enige verstoring op beschermde soorten optreden. Ook door aanleg- en bouwwerkzaamheden voor uitbreiding van agrarische bedrijven kan een tijdelijke toename aan verstoringfactoren voor beschermde soorten optreden. Te denken valt aan geluid en trilling (heiwerkzaamheden). Deze verstoringseffecten zullen naar verwachting niet heel negatief zijn vanwege de tijdelijke aard. Bovendien is er in het algemeen voldoende alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig om naar uit te wijken. Daarnaast kunnen mitigerende maatregelen getroffen worden om de verstoring zoveel mogelijk

te beperken, zoals werken buiten het broedseizoen van vogels, de winterslaaptijd van vleermuizen, etc. De effecten in het maximale scenario en in het reële scenario hebben beiden een beperkt negatieve beoordeling gekregen (-/0).

Stikstofdepositie op beschermde soorten

Gebleken is dat het bestemmingsplan in het maximum scenario, kan leiden tot een toename van de stikstofdepositie. In het reële scenario is sprake van plaatselijke toenames, maar ook van plaatselijke afnames. Deze doen zich overwegend binnen het plangebied voor. De effecten op stikstofgevoelige soorten binnen de Natura 2000-gebieden zijn reeds aan de orde gekomen bij de beoordeling van de effecten op de Natura 2000-gebieden. Derhalve wordt hier naar verwezen. Ook buiten de Natura 2000-gebieden kunnen stikstof gevoelige soorten voorkomen. Een toename of afname aan stikstofdepositie kan ook hier op bepaalde plaatsen leiden tot een verandering van de soortensamenstelling van de vegetatie. Vanwege de grotere toename aan stikstofdepositie in het maximum scenario en de plaatselijke afnames in het reële scenario, zullen de effecten in het maximum scenario veel groter zijn dan in het reële scenario. Wel wordt over het algemeen verwacht dat de effecten, mede gezien de omvang van geschikte biotopen, beperkt zullen zijn. Echter, effecten zijn dus niet uit te sluiten. Om deze reden is het maximale scenario negatief beoordeeld (-) en het reële scenario neutraal (0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op beschermde soorten in beide scenario's weergegeven.

Beschermde soorten	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Ruimtebeslag	-/0	0
Verstoring	-/0	-/0
Stikstofdepositie	-	0

5.4 Landschap en cultuurhistorie

Landschap

Landschappelijke waarden

Het plangebied maakt deel uit van een veenweidelandschap. Uit paragraaf 3.8 blijkt dat dit landschap de volgende waarden heeft:

- Openheid
- Karakteristiek verkavelingspatroon
- Landschapselementen
- Structuren: linten (met doorzichten naar het achterland), rivieren (Hollandsche IJssel en Vlist), dijken, tiendwegen en landscheidingen.

Het bestemmingsplan maakt de uitbreiding van bestaande agrarische bedrijfsgebouwen (stallen, wagenschuren, e.d.) en de bouw van nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen binnen bestaande bouwvlakken mogelijk. Tevens kunnen bouwvlakken met een wijzigingsbevoegdheid worden uitgebreid tot 1,5 ha. Binnen bouwvlakken is ook de bouw van silo's mogelijk. Middels een

afwijking mag de bouwhoogte van voeder- en torensilo's binnen het bouwvlak worden verhoogd tot maximaal 25 meter. Buiten het bouwvlak kunnen met een afwijking voer- en mestopslagvoorzieningen en kleine schuilgelegenheden worden gerealiseerd.

De openheid van het landschap kan door de vergroting van bouwvlakken en de uitbreiding van bebouwing plaatselijk worden aangetast. Doordat de bebouwing plaatsvindt binnen of aansluitend aan de bouwvlakken en de bouwvlakken vrijwel uitsluitend in de bebouwingslinten zijn gelegen, blijft de openheid van het achterliggende landschap zoveel mogelijk behouden. Hoge torensilo's zijn wel van veraf zichtbaar en kunnen daardoor wel het aanzien van het landschap en het ervaren van openheid schaden. Het bestemmingsplan maakt ook de teelt van ruwvoedergewassen mogelijk. Hierdoor kan de oppervlakte van deze gewassen toenemen. De openheid wordt als gevolg hiervan aangetast. Dit effect is echter wel beperkt omdat de gewassen maar gedurende een deel van het jaar aanwezig zijn en de teelt is gemaximeerd op 20% van de bedrijfsgronden.

Het karakteristieke verkavelingspatroon kan als gevolg van de vergroting van bouwvlakken worden geschaad. Een groot deel van de bouwvlakken is immers omgeven door watergangen en gesitueerd op smalle kavels. Bij uitbreiding van bouwvlakken kunnen watergangen worden gedempt om tot een rationele bouwkavel te komen, waardoor het verkavelingspatroon verandert. Doordat de bouwkavels geconcentreerd zijn in de bebouwingslinten, zullen deze veranderingen zich uitsluitend hier voordoen. Het verkavelingspatroon van het achterliggende landschap blijft intact. De aantasting van het patroon is derhalve beperkt.

De uitbreiding van agrarische bedrijfsbebouwing vindt plaats op of direct aangrenzend aan bestaande bouwvlakken. De uitbreiding van bouwvlakken geschiedt eveneens direct aansluitend aan bestaande bouwvlakken. De waardevolle landschapselementen bevinden zich veelal niet in de directe omgeving van de bouwvlakken. De uitbreiding van agrarische bedrijven zal daardoor over het algemeen nauwelijks leiden tot de aantasting van waardevolle landschapselementen. Er is bij de bestaande bouwvlakken doorgaans ook voldoende ruimte voor uitbreiding van de bebouwing of bouwvlakken, zonder dat dit ten koste gaat van landschapselementen. De grootste landschapselementen hebben bovendien de bestemming 'Natuur' gekregen waardoor hier de uitbreiding van bebouwing of bouwvlakken niet mogelijk is. Al met al zal de afbreuk aan landschapselementen dus beperkt zijn.

De karakteristieke structuren als de linten, rivieren, dijken, tiendwegen en landscheidingen, zullen door de uitbreiding van bebouwing en bouwvlakken niet tot nauwelijks worden geschaad. Rond de bouwvlakken is ruimte genoeg om uitbreiding te bewerkstelligen, zonder dat dit leidt tot noemenswaardige aantasting van deze structuren. Structuren als tiendwegen en landscheidingen zijn bovendien ook op ruime afstand van de agrarische bouwpercelen gelegen. Wel kan de uitbreiding van agrarische bebouwing en bouwvlakken plaatselijk verdichting in de linten tot gevolg hebben. Hierdoor kunnen karakteristieke doorzichten naar het landschap achter de linten of zicht op rivieren verloren gaan. De teelt van ruwvoedergewassen, zoals maïs, kan dit eveneens tot

gevolg hebben. Enige aantasting van karakteristieke structuren is derhalve niet uit te sluiten.

Van belang in dit kader is wel dat in het bestemmingsplan specifieke regels zijn opgenomen die er voor zorgen dat op voorhand rekening gehouden moet worden met landschappelijke waarden, waardoor negatieve effecten op landschappelijke waarden zoveel mogelijk worden beperkt. Voor de vergroting van agrarische bouwvlakken geldt als voorwaarde dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de landschappelijke waarden die ter plaatse voorkomen. Daarnaast geldt dat moet worden voorzien in landschappelijke inpassing van het bouwvlak met gebiedseigen beplanting en kunnen zo nodig voorwaarden worden gesteld aan de situering van bebouwing. Ook bij de afwijkmogelijkheid om voeder- en torensilo's van 25 meter hoogte te realiseren of voer- en mestopslagvoorzieningen buiten het bouwvlak te bouwen geldt dat er geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de landschappelijke waarden en een zo gunstig mogelijke landschappelijke inpassing dient plaats te vinden. Voor de teelt van ruwvoedergewassen geldt een omgevingsvergunningplicht ter bescherming van de landschappelijke waarden. Een vergunning kan alleen worden verleend als door de teelt geen onevenredige schade wordt toegebracht aan de landschappelijke waarde van de gronden, waaronder met name begrepen de openheid en doorzichten. Voorts geldt ook voor andere werken en werkzaamheden die landschappelijke waarden zouden kunnen aantasten, zoals het dempen, graven en vergraven van watergangen en het beplanten van gronden met bomen of andere houtopstanden, een omgevingsvergunningstelsel ter bescherming van de landschappelijke waarden. Al met al zorgen deze specifieke regels ten aanzien van landschappelijke waarden ervoor dat de effecten op het landschap zoveel mogelijk worden geminimaliseerd.

De ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven kunnen met name in het maximum scenario gevolgen hebben voor de landschappelijke waarden. In dit scenario zullen deze mogelijkheden immers maximaal worden benut. Er wordt daarom vanuit gegaan dat negatieve effecten op landschapswaarden in het maximum scenario niet uit te sluiten zijn. Wel zijn deze gezien het bovenstaande naar verwachting beperkt. Daarom is dit scenario licht negatief beoordeeld (-/0). In het reële scenario zullen de effecten kleiner zijn, omdat er veel minder agrarische bedrijfsbebouwing zal worden opgericht en ook minder ruwvoedergewassen zullen worden geteeld. Derhalve is dit scenario als neutraal beoordeeld (0).

Ruimtelijk-visuele kwaliteit

In het bestemmingsplan is bepaald dat vrijwel alle bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven dient te worden gesitueerd/geconcentreerd in agrarische bouwvlakken. Slechts enkele bouwwerken (voorzieningen voor mest- en voeropslag (kuilvoerplaten, sleufsilo's) en kleine schuilgelegenheden van maximaal 25 m²) met over het algemeen een kleine landschappelijke impact zijn (onder voorwaarden) buiten het bouwvlak mogelijk. De concentratie in bouwvlakken, die bovendien vrijwel allemaal in de linten zijn gelegen, zorgt ervoor dat aantasting van de structuur van het landschap en daarmee de kwaliteit zoveel mogelijk wordt voorkomen. Verspreiding van bebouwing wordt zo immers tegengegaan. Doordat nieuwvestiging van agrarische bedrijven – het projecteren van nieuwe bouwvlakken – niet

mogelijk is, zal er geen verdere versnippering van het landschap optreden. Als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden die worden geboden aan grondgebonden graasdierbedrijven kan ter hoogte van bestaande agrarische bouwvlakken enige verdichting van bebouwing optreden waardoor plaatselijk openheid van het landschap of doorzichten in de linten enigszins kunnen afnemen. Ook kunnen hierdoor plaatselijk verkavelingspatronen wijzigen. Hoge torensilo's kunnen door hun duidelijke zichtbaarheid de beleving van het landschap schaden. Dit leidt met name in het maximum scenario tot enige negatieve effecten op de ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap.

Tegelijkertijd biedt het bestemmingsplan volop mogelijkheden om te investeren in de kwaliteit van het landschap. De regels bieden namelijk niet alleen bescherming aan het landschap, maar maken het ook mogelijk om de landschappelijke kwaliteiten te verhogen. Zo is het mogelijk om nieuwe landschapselementen aan te leggen, bestaande te herstellen of uit te breiden. Ook kan bijvoorbeeld de zichtbaarheid van bestaande landschapsstructuren worden vergroot of verdwenen structuren worden hersteld. Daarnaast geldt als voorwaarde voor het vergroten van bouwvlakken dat er een landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting moet worden gerealiseerd. Verlies aan kwaliteit door uitbreiding aan bebouwing wordt dan gelijktijdig enigszins gecompenseerd. Dit levert positieve effecten op.

Per saldo zijn de effecten op de ruimtelijk-visuele kwaliteit in het maximale scenario licht negatief beoordeeld (-/0) en in het reële scenario neutraal (0). Reden hiervoor is dat de impact van de uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven op het landschap over het algemeen in het maximum scenario groter zal zijn dan de impact van de eventuele landschappelijke kwaliteitsverbetering en deze kwaliteitsverbetering (m.u.v. landschappelijke inpassing) ongewis is daar deze op vrijwillige basis geschiedt. Bij het reële scenario is sprake van minder bebouwing en tegelijkertijd waarschijnlijk meer ruimte voor kwaliteitsverbetering door minder intensief gebruik van de agrarische gronden.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op het landschap in beide scenario's weergegeven.

Landschap	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Landschappelijke waarden	-/0	0
Ruimtelijk-visuele kwaliteit	-/0	0

Cultuurhistorie

Cultuurhistorische waarden landschap

De landschappelijke waarden die bovenstaand onder 'landschap' aan de orde zijn gekomen zijn mede gebaseerd op de cultuurhistorische waarden van het landschap. De cultuurhistorische waarden van het landschap zijn daardoor sterk verweven met de landschappelijke waarden. Deze zijn niet los van elkaar te zien. De karakteristieke verkavelingspatronen vormen bijvoorbeeld niet alleen een landschappelijke waarde, maar ook een cultuurhistorische

waarde. Aangezien bovenstaand reeds is ingegaan op de landschappelijke waarden en daarmee dus ook op de cultuurhistorische waarden van het landschap, wordt voor de effectbeschrijving en -beoordeling daarnaar verwezen en wordt op deze plaats hier niet nader op ingegaan.

Beschermde dorpsgezichten

Beschermde dorpsgezicht Vlist en Bonrepas

Het gebied langs het riviertje de Vlist heeft, tot ongeveer 150 á 200 meter uit de oevers, inclusief de Oost- en Westvlisterdijk, de status van beschermd dorpsgezicht. Dit omdat de Vlist een landschappelijk element van bijzondere waarde vormt in de Krimpenerwaard. Belangrijke waarden van het beschermd dorpsgezicht zijn onder meer:

- De ruimtelijke structuur met de langsliggende polderkaden en de haaks daarop staande verkaveling, in samenhang met de aard en schaal van de bebouwing;
- Het niveauverschil tussen de hooggelegen polderkaden en het omliggende land
- De groepering van de agrarische bebouwing op de kavel
- De relatieve beslotenheid van de bebouwingsstrook langs de Vlist en de openheid van het aansluitende agrarisch gebied
- Open polderlandschap doorsneden door sloten die loodrecht op de Vlist staan
- Een gevarieerd open-gesloten beeld van de kleinschalige bebouwingsstrook.

Beschermde dorpsgezicht Haastrecht

Haastrecht heeft de status van beschermd dorpsgezicht. Hieronder valt niet alleen de historische nederzetting Haastrecht, maar ook de buitenplaats Bisdome van Vliet en boezemsystemen rondom de nederzetting. Belangrijke waarden van het beschermd dorpsgezicht zijn onder meer:

- De unieke combinatie van een drietal op zichzelf waardevolle structuren: de dorpskern, de boezemsystemen aan weerszijden van de kern en de buitenplaats Bisdome van Vliet;
- De lineaire structuur van een dijk- en damnederzetting aan een rivier;
- De relictten van de beide boezemsystemen die Haastrecht omarmen;
- De buitenplaats Bisdome van Vliet met de ligging en uitstraling van het huis en de aan de overzijde van de weg liggende overtuin en park;
- De RK St. Barnabaskerk met pastorie en kerkhof;
- De vele monumentale en beeldondersteunende panden en objecten die binnen het beschermd gezicht Haastrecht aanwezig zijn.

Beoordeling

Het bestemmingsplan maakt geen nieuwe bouwvlakken voor agrarische bedrijven mogelijk die de waarden van de beschermde dorpsgezichten zouden kunnen aantasten. De concentratie van bebouwing in bouwvlakken zorgt er eveneens voor dat de waarden zo min mogelijk worden geschaad. Het uitbreiden van agrarische bedrijfsbebouwing en andere bebouwing, binnen de gebieden die deel uitmaken van de beschermde gezichten is bij recht niet toegestaan. Op voorwaarde dat er geen onevenredige aantasting van de waarden van het betreffende beschermd dorpsgezicht optreedt kan via een afwijking uitbreiding wel mogelijk worden gemaakt. Hiertoe is het beschermd

dorpsgezicht Vlist (incl. Bonrepas) in het bestemmingsplan voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie 1' en het beschermd dorpsgezicht Haastrecht van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie 2', en zijn de waarden in de regels vastgelegd. Bij de beoordeling van de impact van bouwplannen op de beschermde dorpsgezichten is een adviesrol weggelegd voor de monumentencommissie. Ter bescherming van de beschermde dorpsgezichten is in het bestemmingsplan tevens een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden (bijvoorbeeld voor het vergraven van niveauverschillen, het dempen van waterlopen, en het aanbrengen van beplanting, etc.) opgenomen die schade zouden kunnen aanrichten aan het beschermd dorpsgezicht. Ook hier geldt dat een vergunning alleen verkregen kan worden als de waarden van het betreffende beschermd dorpsgezicht niet onevenredig worden aangetast. Zowel het bouwverbod met afwijkingsmogelijkheid als de vergunningplicht voor werken en werkzaamheden zorgt ervoor dat negatieve effecten op de cultuurhistorische waarden van de beschermde dorpsgezichten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Desondanks kan enige fysieke aantasting van de beschermde dorpsgezichten niet volledig worden uitgesloten. De uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsgebouwen kunnen er in het beschermd dorpsgezicht Vlist (incl. Bonrepas) bijvoorbeeld toe leiden dat het open polderlandschap en het open-gesloten beeld plaatselijk verminderd wordt. Ook kan de ruimtelijke structuur en groepering van agrarische bebouwing in dit dorpsgezicht minder zichtbaar worden doordat de aard en schaal van hedendaagse bedrijfsgebouwen, zoals stallen en schuren, anders is dan die van de traditionele bebouwing. Deze moderne gebouwen kunnen hier eveneens het karakter van de kleinschalige bebouwingsstrook in enige mate veranderen. In het beschermd dorpsgezicht Haastrecht zou door agrarische ontwikkelingen plaatselijk de structuur van de boezemsystemen minder zichtbaar kunnen worden. Deze effecten gelden met name in het maximum scenario, waarbij er vanuit wordt gegaan dat alle agrarische bedrijven (maximaal) zullen uitbreiden.

Alles overziend is het maximale scenario licht negatief beoordeeld (-/0) en het reële scenario neutraal (0).

Cultuurhistorische gebouwen en objecten

Op verschillende plaatsen in het plangebied komen cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en andere bouwkundig cultuurhistorisch waardevolle objecten voor. Het betreft monumenten en andere cultuurhistorische waardevolle bouwwerken. Het bestemmingsplan biedt geen bescherming aan monumenten. Bescherming vindt plaats via de Monumentenwet. Het plan beschermt wel cultuurhistorisch waardevolle objecten die geen monument zijn. Hiervoor hebben deze objecten de aanduiding 'karakteristiek' gekregen. De bestaande uitwendige hoofdvorm van deze objecten mag niet wijzigen. Met een afwijking bij omgevingsvergunning kan dit wel gebeuren, mits de karakteristieke waarde van het object niet onevenredig wordt aangetast. Bij de beoordeling hiervan heeft de monumentencommissie een adviesrol. Voor het slopen van cultuurhistorische waardevolle objecten is op grond van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning voor het slopen vereist.

De bescherming van monumenten en cultuurhistorische waardevolle objecten, heeft betrekking op de objecten zelf. Niet op de directe omgeving daarvan. De doorgroei van grondgebonden graasdierbedrijven tot een omvang van maximaal 1,5 ha en de realisatie van nieuwe (grote) moderne agrarische bedrijfsgebouwen, wat door het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, in de omgeving van of direct naast cultuurhistorisch waardevolle objecten, kan derhalve een aantasting opleveren van de cultuurhistorische waarden. Zo kan het zicht op of de samenhang van cultuurhistorische waardevolle gebouwen enigszins worden verstoord. Voor molens geldt dit overigens in mindere mate, gezien de molenbiotoop die hiervoor opgenomen is in het bestemmingsplan, welke restricties oplegt aan de hoogte van bebouwing en beplanting.

Ondanks de geboden bescherming vanuit de Monumentenwet en het bestemmingsplan is enige aantasting van de cultuurhistorische waarden van gebouwen en andere objecten dus niet onmogelijk. Dit effect is in het maximale scenario licht negatief beoordeeld (-/0) en bij het reële scenario neutraal (0). Reden hiervoor is dat het bouwvolume van agrarische bedrijven in het maximale scenario, en daarmee de kans op aantasting van cultuurhistorische waarden, vele malen groter zal zijn dan in het reële scenario.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op cultuurhistorie in beide scenario's weergegeven.

Cultuurhistorie	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Beschermd dorpsgezicht	-/0	0
Cultuurhistorische gebouwen en objecten	-/0	0

Archeologie

Archeologische waarden

Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart is aangegeven waar archeologische waarden aanwezig zijn en waar binnen het plangebied welke archeologische verwachtingen gelden. Hieruit blijkt dat er binnen het plangebied gebieden voorkomen met een (zeer) hoge, middelhoge en geen archeologische verwachtingswaarde. Ook komen er binnen het gebied gebieden met een archeologische waarde voor. De bebouwingslinten waarin vrijwel alle agrarische bouwpercelen en andere bebouwing is gesitueerd hebben overwegend een middelhoge archeologische verwachting. Plaatselijk komen in de linten ook terreinen voor met een archeologische waarde. Dit betreffen met name huisterpen van historische boerderijen.

De archeologische (verwachtings)waarden die in het plangebied voorkomen zijn in het bestemmingsplan beschermd middels de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie'. De mate van bescherming varieert, afhankelijk van de hoogte van de (verwachtings)waarde. Daartoe is in het gemeentelijk archeologiebeleid aan elke waarde of verwachtingswaarde een diepte- en oppervlakte ondergrens gekoppeld. De ondergrenzen geven aan vanaf welke omvang én diepte (altijd in combinatie) van een bouwplan of werken of werkzaamheden er vooraf archeologisch onderzoek plaats moet vinden. Op

basis van een archeologisch onderzoek dat door de gemeente is goedgekeurd kan een omgevingsvergunning voor het bouwen of het uitvoeren van de werken of werkzaamheden worden verleend.

In de zones met een archeologische (verwachtings)waarde komen ook agrarische bedrijven voor. Bodemingrepen, bijvoorbeeld voor de bouw van agrarische bedrijfsgebouwen, kunnen leiden tot een aantasting van de archeologische resten. Middels de toegekende dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie', is echter verzekerd dat eerst een archeologisch onderzoek gedaan moet worden, voordat de benodigde omgevingsvergunning voor het realiseren van de bouwwerken of andere werken of werkzaamheden kan worden verleend. Indien uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn, dan kunnen aan de vergunning nadere voorschriften worden gekoppeld ter bescherming van de archeologische waarden, zoals het doen van opgravingen of het treffen van technische maatregelen. Het bestemmingsplan waarborgt zo voldoende dat er geen negatieve effecten zullen optreden op archeologische waarden. Dit geldt voor zowel het maximale als het reële scenario. Derhalve zijn deze beiden als neutraal beoordeeld (0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op archeologie in beide scenario's weergegeven.

Archeologie	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Archeologische waarden	0	0

5.5 Leefbaarheid

Geur

Grondgebonden veehouderijen

In het plangebied zijn hoofdzakelijk grondgebonden veehouderijen gevestigd. De uitbreiding van deze bedrijven, welke het bestemmingsplan mogelijk maakt tot 1,5 ha, of omschakeling naar dit bedrijfstype (al dan niet reëel) kan een toename van de geurbelasting op geurgevoelige objecten tot gevolg hebben. Dit komt met name omdat de bedrijven en geurgevoelige objecten bijna allemaal in de bebouwingslinten zijn gesitueerd, waardoor deze veelal op korte afstand van elkaar gelegen zijn. Doordat op bepaalde plekken bedrijven onderling op kleine afstand van elkaar liggen, kan ook een cumulatieve toename van de geurbelasting optreden. Bij de bouw van stallen zullen wel de afstandseisen uit de gemeentelijke geurverordening in acht genomen moeten worden. Dit waarborgt een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij geurgevoelige objecten. Stallen zullen dus zodanig moeten worden gesitueerd dat voldaan wordt aan deze afstanden. Deze geurverordening heeft de gemeente vastgesteld om een goede balans te vinden tussen een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en het bieden van uitbreidingsmogelijkheden aan grondgebonden veehouderijen. De (toegestane) omvang en situering van de bouwvlakken maakt het bij het merendeel van de bedrijven mogelijk om te voldoen aan de afstanden uit de

geurverordening. Zoals is gebleken uit paragraaf 3.9 zal dit bij circa 80% van de agrarische bedrijven het geval zijn. In de situaties waar niet voldaan kan worden aan de afstanden uit de verordening mag het aantal dieren niet toenemen. Derhalve kan hier de huidige geursituatie ook niet verslechteren. Voorts is van belang dat bij vormverandering en vergroting van agrarische bouwvlakken de voorwaarde geldt dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de belangen van in de nabijheid gelegen burgerwoningen, onder meer door het aanhouden van voldoende afstand tussen het bedrijf en een woning. Dit mede vanuit milieuhygiënisch oogpunt. Hieronder wordt ook het aspect geur begrepen. Daarmee wordt een aanvaardbaar woon- en leefklimaat zeker gesteld bij vormveranderingen en vergrotingen van het bouwvlak. Uiteraard treedt de bovengenoemde toename van de geurbelasting met name op in het maximum scenario, aangezien dan alle bedrijven zullen uitbreiden tot een bouwvlak van 1,5 ha. In het reële scenario zal de toename veel geringer zijn, aangezien de melkrundveestapel dan veel beperkter zal uitbreiden.

Intensieve veehouderijen

Het aantal intensieve veehouderijen in het plangebied is beperkt. Tevens is het aantal geurgevoelige objecten in de directe nabijheid van deze bedrijven gering. Voor de intensieve veehouderijen zijn de vigerende bouwvlakken in het bestemmingsplan overgenomen. Binnen deze bouwvlakken is uitbreiding van de bedrijven niet tot nauwelijks mogelijk. Vergroting van bouwvlakken is op grond van het plan niet mogelijk. Ook staat het bestemmingsplan nieuwvestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij niet toe. Het ontplooiën van nieuwe niet-grondgebonden neventakken bij grondgebonden bedrijven is eveneens niet mogelijk. Alleen bestaande neventakken mogen worden voortgezet en kunnen nauwelijks worden uitgebreid (maximaal 10%). Dit alles leidt ertoe dat de geurbelasting van intensieve veehouderijen ter plaatse van geurgevoelige objecten in het maximum scenario niet tot nauwelijks zal toenemen door het bestemmingsplan ten opzichte van de huidige situatie. Het woon- en leefklimaat ter plaatse van geurgevoelige objecten zal dus niet wezenlijk veranderen. In het reële scenario wordt een afname van het aantal varkens en kippen verwacht, waardoor de geursituatie en daarmee het woon- en leefklimaat naar verwachting enigszins zal verbeteren.

Beoordeling

In het maximale scenario neemt de geurbelasting van grondgebonden veehouderijen toe en blijft die van intensieve veehouderijen naar verwachting vrijwel hetzelfde. Dit scenario is daarom per saldo negatief beoordeeld (-). Bij het reële scenario neemt de geurbelasting van grondgebonden veehouderijen licht toe en zal die van intensieve veehouderijen mogelijk enigszins afnemen. Omdat in het plangebied meer grondgebonden dan intensieve veehouderijen gevestigd zijn, is dit effect per saldo licht negatief beoordeeld (-/0).

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op geur in beide scenario's weergegeven.

Geur	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Geurbelasting/geurgehinderden	-	-/0

Luchtkwaliteit fijn stof

Het bestemmingsplan biedt ontwikkelingsmogelijkheden aan agrarische bedrijven. Dit kan van invloed zijn op de luchtkwaliteit. In de praktijk kan normaal gesproken enkel de emissie van fijn stof (PM_{10}) van (intensieve) veehouderijen knelpunten opleveren. De overige stoffen voldoen in de regel aan de daarvoor geldende normen. Daarom wordt onderstaand uitsluitend ingegaan op de effecten van het plan op de fijn stofconcentratie ten gevolge van de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen. De overige emissies kunnen als verwaarloosbaar worden beschouwd.

Het bestemmingsplan maakt de uitbreiding van grondgebonden veehouderijen of omschakeling naar dit bedrijfstype (al dan niet reëel) mogelijk. Dergelijke uitbreidingen kunnen leiden tot een toename van de concentratie fijn stof in de lucht. Deze toename is bij grondgebonden bedrijven over het algemeen beperkt. In de 'Handreiking fijn stof en veehouderijen van Infomil' zijn vuistregels opgenomen om zonder berekeningen te kunnen bepalen of een uitbreiding/oprichting van een veehouderij al dan niet 'in betekende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging (minder dan $1,2 \mu g/m^3$). Aan de hand van een lijst met emissiefactoren van het voormalige Ministerie van VROM kan de emissie van de uitbreiding van het aantal stuks vee worden bepaald en worden vergeleken met de vuistregels. In de tabel 5.5 is een overzicht opgenomen van de emissie, waarbij mogelijk sprake is van een 'in betekende mate' toename van de concentratie fijn stof op een bepaalde afstand gemeten vanaf het emissiepunt, zoals een stal. De getallen in de tabel zijn worstcase, inclusief een veiligheidsmarge.

Afstand tot te toetsen plaats	70 m	80 m	90 m	100 m	120 m	140 m	160 m
Totale emissie in g/jr van uitbreiding/oprichting	324.000	387.000	473.000	581.000	817.000	1.075.000	1.376.000

Tabel 5.5 Emissies die mogelijk in betekende mate bijdragen (bron: Handreiking fijn stof en veehouderijen)

Het bouwvlak van grondgebonden veehouderijen (graasdierbedrijven) kan worden uitgebreid tot een omvang van maximaal 1,5 ha. De maximale veebezetting van een dergelijk bouwvlak (zie paragraaf 4.4) bedraagt 250 stuks melkrundvee (> 2 jaar) en 175 stuks jongvee. Op basis van de emissiefactoren uit de genoemde lijst (maximaal 148 gram per jaar per melkkoe ouder dan 2 jaar en 38 gram per jaar per stuk vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) genereert een bedrijf met deze veebezetting 43.650 gram fijn stof per jaar. Wanneer deze emissie wordt vergeleken met de getallen uit de tabel kan geconcludeerd worden dat de uitbreiding of omschakeling van een individueel grondgebonden bedrijf in het plangebied 'niet in betekende mate' bijdraagt aan de concentratie fijn stof en gezien de achtergrondconcentratie in het gebied, die in 2013 niet hoger is dan $24 \mu g/m^3$ en in het grootste deel van het gebied nog lager, niet zal leiden tot een overschrijding van de grenswaarde ($40 \mu g/m^3$).

Zoals hiervoor onder het aspect 'geur' al aan de orde is gekomen, is het aantal intensieve veehouderijen in het plangebied beperkt en is uitbreiding van deze bedrijven op grond van het bestemmingsplan niet tot nauwelijks mogelijk. Bovendien is nieuwvestiging en omschakeling naar dit bedrijfstype niet toegestaan. Derhalve zal de toename van de concentratie fijn stof als

gevolg van deze bedrijven eveneens 'niet in betekenende mate' zijn en zullen geen grenswaarden worden overschreden.

De genoemde toenames van de concentratie fijn stof zullen zich met name voordoen in de directe omgeving van de individuele bedrijven. De concentraties dalen relatief snel naarmate de afstand tot de bedrijven toeneemt. Daar er in de meeste gevallen enige onderlinge afstand is tussen de veehouderijen en de concentratie fijn stof in het plangebied ver onder de grenswaarde ligt (max. 24 µg/m³) zal de uitbreiding van veehouderijen ook cumulatief niet tot een overschrijding van de grenswaarden leiden.

Het voorgaande betekent dat er geen normen zullen worden overschreden, maar dat in het maximum scenario de concentratie fijn stof wel toe kan nemen. In het reële scenario zal er niet tot nauwelijks sprake van een toename zijn, daar het aantal stuks melkvee veel beperkter zal groeien en de dieren aantallen van de intensieve veehouderij krimpen.

Beoordeling

In het maximale scenario kan de concentratie fijn stof toenemen, maar worden geen normen overschreden. Dit scenario is daarom beperkt negatief beoordeeld (-/0). Bij het reële scenario wordt niet tot nauwelijks een toename verwacht. Daarom is dit scenario neutraal beoordeeld (0).

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op geur in beide scenario's weergegeven.

Luchtkwaliteit	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Concentratie fijn stof	-/0	0

Gezondheid

De onderzoeken en beleidsvorming met betrekking tot gezondheid richten zich met name op de intensieve veehouderij. De huidige inzichten geven geen aanleiding om te veronderstellen dat ter plaatse van grondgebonden veehouderijen, met een omvang zoals aanwezig in het plangebied, sprake is van relevante gezondheidseffecten die een rol dienen te spelen bij afwegingen in het kader van bestemmingsplannen. De onderstaande effectbeschrijving en -beoordeling gaat daarom met name in op de intensieve veehouderij in het plangebied.

In het plangebied komt slechts een beperkt aantal intensieve veehouderijen voor. Deze bedrijven bevinden zich in de linten. Grote concentraties van intensieve veehouderijen zijn niet aanwezig.

Vanuit de Ministeries van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu is in 2011 aan de Gezondheidsraad verzocht een beoordelingskader te ontwikkelen over de risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden. Ook werd daarbij gevraagd naar een advies over de nut en noodzaak van het hanteren van minimumafstanden tussen veehouderijen en woongebieden. Daarop is de Gezondheidsraad tot de conclusie gekomen dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin vastgelegd wordt welke risiconiveaus voor

omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Daarnaast is niet bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen.

In het kader van gezondheid zijn in hoofdzaak twee aspecten van belang: de kans op verspreiding van dierziekten van bedrijf tot bedrijf en de kans op besmetting via de lucht.

Kans op verspreiding van dierziekten van bedrijf tot bedrijf

Over het algemeen vergroot een groter aantal dieren in een gebied de kans op het optreden van een dierziekte en de kans dat deze zich verspreid. Ook vergroot een kleine afstand tussen bedrijven deze kans. Dit is echter mede afhankelijk van de bedrijfsvoering, hygiëne en de inrichting van de bedrijven.

Het bestemmingsplan maakt de nieuwvestiging van intensieve veehouderijen niet mogelijk. Evenmin maakt het bestemmingsplan de omschakeling naar intensieve veehouderijen of de vergroting van bouwvlakken van intensieve veehouderijen mogelijk. De hoeveelheid dieren op intensieve veehouderijen zal hierdoor binnen het plangebied in het maximale scenario nauwelijks kunnen toenemen. In het reële scenario zal het aantal dieren op intensieve veehouderijen naar verwachting afnemen. Deze geringe wijzigingen van het aantal dieren op intensieve veehouderijen zal naar verwachting niet leiden tot wezenlijke effecten op de kans op verspreiding van dierziekten. Bovendien is, zoals gezegd, de kans sterk afhankelijk van de bedrijfsvoering, hygiëne en inrichting van de bedrijven.

Het effect is daarom bij zowel het reële scenario als het maximum scenario neutraal (0) beoordeeld.

Kans op besmetting via de lucht

Bij besmetting via de lucht spelen met name zoönosen een rol. Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen. Een voorbeeld van een zoönose is Q-koorts. Een groter aantal dieren in een gebied vergroot over het algemeen de kans op de uitbraak van een zoönose en de verspreiding daarvan.

Doordat nieuwvestiging, omschakeling en vergroting van bouwvlakken van intensieve veehouderijen niet mogelijk wordt gemaakt en uitbreiding op de bestaande bouwvlakken niet tot slechts zeer beperkt mogelijk is, zal de veedichtheid op intensieve veehouderijen in het maximale scenario niet tot nauwelijks toenemen. In dit scenario zullen de bedrijven gehandhaafd blijven, waardoor zij waarschijnlijk wel modernere bedrijfssystemen zullen introduceren die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Per saldo wordt daarom het effect in het maximale scenario neutraal beoordeeld (0). In het reële scenario zal het aantal dieren op intensieve bedrijven naar verwachting afnemen. Tegelijkertijd zullen de krimpende bedrijven in dit scenario waarschijnlijk minder investeren in moderne systemen gericht op preventie van zoönosen. Daarom is ook dit scenario neutraal beoordeeld (0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op gezondheid in beide scenario's weergegeven.

Gezondheid	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Kans op verspreiding van dierziekten van bedrijf tot bedrijf	0	0
Kans op besmetting via de lucht	0	0

Geluid

De uitbreiding van agrarische bedrijven, die door het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, kan lokaal leiden tot een geringe toename van de geluidsbelasting op de omgeving. Er wordt echter niet verwacht dat het bestemmingsplan zal leiden tot een merkbare verslechtering van het akoestisch klimaat in het plangebied. Dit geldt voor beide scenario's.

De geluidsemissie van agrarische bedrijven, bijvoorbeeld door het in werking zijn van installaties of de bedrijfsvoering, wordt door regelgeving beperkt. Ten alle tijden wordt hierdoor gewaarborgd dat voldaan moet worden aan wettelijke normen, waardoor een te hoge geluidsbelasting op de omgeving (geluidgevoelige objecten) wordt voorkomen.

Door uitbreiding van agrarische bedrijven kan het aantal verkeersbewegingen toenemen en daarmee de geluidbelasting ten gevolge van verkeerslawaaï. Deze toename aan verkeersbewegingen en daarmee geluid zal echter zeer beperkt zijn, en zal in de praktijk niet tot nauwelijks waarneembaar zijn. De extra verkeersbewegingen zullen opgaan in het heersende verkeers- en geluidsbeeld.

Grote delen van het plangebied behoren tot het stiltegebied Krimpenerwaard-Alblasserwaard. Het geluid van agrarische bedrijven wordt beschouwd als gebiedseigen geluid en is derhalve toegestaan. Daarnaast zal het geluid in dit gebied door de uitbreiding van agrarische bedrijven niet wezenlijk toenemen, aangezien de uitbreidingen zullen plaatsvinden op of direct aansluitend aan bestaande agrarische bedrijfsspercelen in de bebouwingslinten. Hier is de geluidbelasting al hoger dan in de rest van het gebied. Verder worden door het bestemmingsplan geen overige ontwikkelingen mogelijk gemaakt die relevante gevolgen kunnen hebben voor de geluidbelasting in het stiltegebied.

Het bestemmingsplan heeft geen invloed op de geluidbelasting in de geluidzone van het gezoneerde bedrijventerrein Trafostation die over het plangebied valt. De geluidsbelasting in deze zone wordt immers veroorzaakt door een inrichting die buiten deze zone en het plangebied gelegen is. Overigens zal deze inrichting wel moeten voldoen aan wettelijke geluidsnormen, waardoor een te hoge geluidbelasting hier niet kan optreden.

Het effect is bij zowel het reële scenario als het maximum scenario neutraal (0) beoordeeld.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op geluid in beide scenario's weergegeven.

Geluid	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Toename geluid	0	0

Verkeer

De ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven die het bestemmingsplan biedt, kunnen leiden tot een toename van het verkeer van en naar deze bedrijven. Een grote toename zou kunnen leiden tot knelpunten. Echter, ook in het maximum scenario, waarbij de mogelijkheden van het plan volledig worden benut, zal deze toename naar verwachting slechts beperkt zijn. Het betreft hier immers ontwikkelingsruimte voor bestaande bedrijven, nieuwvestigingen zijn niet mogelijk. Een uitbreiding van een bestaand bedrijf genereert niet wezenlijk meer verkeer. De melkwagen die nu al bij melkveehouderijen komt, zal bijvoorbeeld niet meer keren langskomen. De toename zal doorgaans niet meer bedragen dan enkele verkeersbewegingen per dag. Voor nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven (en overige ontwikkelingen), geldt als voorwaarde dat er geen onevenredig grote verkeersbelasting op wegen mag plaatsvinden in vergelijking met het agrarisch gebruik. De verkeerstoename als gevolg van deze kleinschalige activiteiten zal dan ook slechts beperkt zijn.

De beperkte verkeerstoename zal over het algemeen probleemloos opgaan in het heersende verkeersbeeld, temeer omdat in de huidige situatie geen capaciteitsproblemen van wegen of knelpunten met de verkeersveiligheid in het plangebied bekend zijn. De verkeerseffecten van het plan zullen hier naar verwachting ook niet toe leiden. Weliswaar is op een aantal plaatsen de verkeerssituatie voor langzaam verkeer niet optimaal en vormt het zware verkeer (landbouwmachines en vrachtwagens) een grote belasting voor wegen, maar de verkeersgevolgen van het plan zullen hierin geen ingrijpende veranderingen teweegbrengen. Dit laat echter onverlet dat lokaal en tijdelijk, op smalle wegen in het plangebied in de lintbebouwing, zoals langs de Vlist, de beperkte verkeerstoename, met name als gevolg van zwaar verkeer, als hinderlijk kan worden ervaren.

Het effect is bij zowel het reële scenario als het maximum scenario neutraal (0) beoordeeld.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op verkeer in beide scenario's weergegeven.

Verkeer	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Toename verkeer/effecten verkeersveiligheid	0	0

Externe veiligheid

Het bestemmingsplan maakt de realisatie van nieuwe risicovolle inrichtingen, transportroutes voor gevaarlijke stoffen en buisleidingen voor gevaarlijke stoffen niet mogelijk. Binnen de plaatsgebonden risicocontouren van de bestaande risicobronnen worden door het plan geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten mogelijk gemaakt. Ook in het plasbrandaandachtsgebied

van de spoorweg Woerden-Gouda kunnen op grond van het plan geen (beperkt) kwetsbare objecten of bebouwing worden gerealiseerd. Buisleidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen worden bovendien door het plan beschermd, omdat in een zone aan weerszijden van de leidingen een omgevingsvergunningplicht geldt voor werken en werkzaamheden die de leiding zouden kunnen schaden. Het bestemmingsplan staat geen ontwikkelingen toe die kunnen leiden tot een relevante toename van de personendichtheid binnen het invloedsgebied van de risicobronnen. Derhalve zal het plan geen noemenswaardige gevolgen hebben voor de hoogte van het groepsrisico. Concluderend, zijn er met betrekking tot het aspect externe veiligheid geen effecten te verwachten, dit geldt zowel voor het maximale als het reële scenario. Beiden zijn daarom neutraal beoordeeld (0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op externe veiligheid in beide scenario's weergegeven.

Externe veiligheid	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Toename veiligheidsrisico's	0	0

5.6 Bodem en water

Bodemkwaliteit

Het bestemmingsplan biedt ontwikkelingsmogelijkheden aan agrarische bedrijven. Zo kunnen bestaande grondgebonden veehouderijen hun bedrijfsbebouwing uitbreiden en kan het bouwvlak worden vergroot tot een omvang van 1,5 ha. Er zijn op voorhand geen relevante belemmeringen vanuit de bodemkwaliteit bekend voor deze ontwikkelingsmogelijkheden. Lokaal kunnen wellicht kleinschalige verontreinigingen voorkomen die gesaneerd dienen te worden. Deze zullen aan het licht komen bij de bouwaanvraag voor ontwikkelingen. Het verrichten van een bodemonderzoek voor gevoelige functies is dan immers verplicht. Indien nodig zullen dan maatregelen worden getroffen. Dit wordt geborgd door de regelgeving hieromtrent.

Er worden als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven zelf ook geen effecten verwacht op de bodemkwaliteit. Dit is wel afhankelijk van de bedrijfsvoering van de bedrijven en de maatregelen die op de afzonderlijke bedrijven worden getroffen. Echter, voor agrarische activiteiten gelden onder meer regels op grond van het Activiteitenbesluit en het Besluit mestbassins milieubeheer, zoals het toepassen van vloestofdichte vloeren, om bodemverontreiniging te voorkomen. Er vanuit gaande dat ondernemers zich zullen houden aan de regelgeving die de bodemkwaliteit beschermt, zijn er geen redenen om te veronderstellen dat het bestemmingsplan zal leiden tot negatieve effecten op de bodemkwaliteit. Dit geldt voor beide scenario's. Zowel het maximale scenario als het reële scenario zijn daarom neutraal beoordeeld (0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op bodem in beide scenario's weergegeven.

Bodem	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Bodemkwaliteit	0	0

Water

Oppervlaktewaterkwantiteit

Binnen het plangebied zijn diverse waterlopen en waterpartijen aanwezig die middels de bestemming 'Water' of 'Water-Waterweg', in het geval van de Hollandsche IJssel, zijn vastgelegd. Deze bestemming waarborgt dat het water hier behouden blijft, en daarmee dat de waterhuishoudkundige en waterbergende functie is veiliggesteld. Het gaat daarbij onder meer om de Vlist, de Hollandsche IJssel en de hoofdwaterlopen. Kleine watergangen en waterpartijen die zijn gelegen in natuurgebieden of in agrarisch gebied, zijn positief bestemd binnen de bestemming waarin zij liggen. Een groot deel van het oppervlaktewater is daardoor gesitueerd binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden'. Het verkavelingspatroon in het veenweidegebied bestaat immers uit langgerekte stroken met daartussen waterlopen die de kavels van elkaar scheiden. In de bestemming 'Agrarisch met waarden' geldt een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken- en werkzaamheden ter bescherming van bestaande oppervlaktewaterstructuren (bijv. voor dempen en vergraven van watergangen). Een vergunning kan alleen worden verleend als er geen onevenredige gevolgen optreden voor de waterstaatkundige belangen. Bovendien zal voor eventuele dempingen en andere aanpassingen aan het watersysteem, ook als gevolg van uitbreidingen van agrarische bouwvlakken, op grond van de Keur van het betreffende Hoogheemraadschap een vergunning en compensatie (in het geval van dempingen) benodigd zijn. Hierdoor worden negatieve effecten voor het watersysteem voorkomen.

De uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven kunnen er toe leiden dat de oppervlakte aan verharding in het plangebied toeneemt. Bijvoorbeeld door de bouw van nieuwe stallen, schuren, etc. Om het gebiedseigen water vast te houden wordt bij nieuwe bebouwing en verharding waar mogelijk verhard oppervlak niet aangekoppeld aan de riolering. De neerslag wordt dan niet afgevoerd naar de RWZI, waardoor deze en het rioolstelsel minder belast worden, en het water krijgt de kans om in het gebied waar het is neergekomen in de bodem te infiltreren en/of kan naar het oppervlaktewater worden afgevoerd. Belangrijk is wel dat niet al het hemelwater direct of te snel wordt afgevoerd. Daarvoor is de aanleg van voorzieningen voor waterberging van belang. Als voorwaarde voor de vergroting van bouwvlakken naar 1,5 ha voor agrarische bedrijven geldt daarom dat moet worden voorzien in voldoende watercompensatie. Negatieve effecten voor de waterkwantiteit worden zo tegengegaan. Infiltratie van water afkomstig van verhard oppervlak zal overigens niet tot nauwelijks mogelijk zijn gezien de relatief hoge waterstanden in het veenweidegebied. Het afvoeren van het hemelwater naar het oppervlaktewater ligt daardoor in het plangebied meer voor de hand.

In het plangebied is bij Haastrecht het waterbergingsgebied Hooge Boezem in combinatie met natuurontwikkeling gerealiseerd. Dit piekwaterbergingsgebied is aangelegd om in tijden van zeer hoog water op de gekanaliseerde Hollandsche IJssel, maximaal 73.000 m³ water te kunnen bergen. Naar verwachting zal dit eens in de 5 jaar plaatsvinden. Het bergingsgebied dient wateroverlast te voorkomen en tegen te gaan. Vanwege de belangrijke waterhuishoudkundige functie van het gebied heeft het de dubbelbestemming 'Waarde – Natuur en landschap' gekregen. Hieraan zijn regels verbonden die activiteiten tegengaan (zoals het verrichten van bodemwerkzaamheden) die het waterhuishoudkundig belang van het gebied kunnen aantasten.

Al het voorgaande overziend worden er geen noemenswaardige risico's en negatieve effecten verwacht ten aanzien van de oppervlaktewaterkwantiteit. Dit geldt voor beide scenario's. Derhalve zijn beide scenario's neutraal beoordeeld (0).

Grondwaterkwantiteit

Het bestemmingsplan biedt niet het kader voor maatregelen op het gebied van het waterbeheer. De Hoogheemraadschappen waarvan het beheersgebied samenvalt met het plangebied, te weten Schieland en de Krimpenerwaard, De Stichtse Rijnlanden en Rijnland, zijn hiervoor het bevoegd gezag. Zij zijn verantwoordelijk voor het beheer van het waterpeil (middels peilbesluiten) en stellen nadere regels aan het waterbeheer. Deze regels zijn opgenomen in de Keur. Hierin zijn ook regels opgenomen om effecten van de onttrekking van grondwater te voorkomen.

Het bestemmingsplan maakt de teelt van ruwvoedergewassen, zoals maïs, mogelijk. Dit kan, met name in het maximum scenario, leiden tot een intensivering van deze teelt ten opzichte van de huidige situatie. Voor een doelmatige teelt van bepaalde ruwvoedergewassen zou een lager waterpeil gewenst kunnen zijn dan voor de teelt van gras. Een lager waterpeil kan in het plangebied, dat bestaat uit veenweidegebied, leiden tot een versnelde bodemdaling. Dit als gevolg van de processen die ontstaan bij het ontwateren van het veen, te weten oxidatie, krimp en klink. Oxidatie is de vertering van het veen dat als gevolg van ontwatering is blootgesteld aan zuurstof. Hierbij komt koolstofdioxide vrij. Klink is het fenomeen dat de bovengrond, die eerst als het ware dreef in het grondwater en door de verlaging van het waterpeil nu boven water uitkomt, op de onderliggende veenlagen gaat drukken, die daardoor in elkaar worden gedrukt. Krimp ontstaat doordat veen, dat normaliter grotendeels uit water bestaat, bij ontwatering droog komt te staan en daardoor uitdroogt. Overigens is het wel zo dat de doorlatendheid van de grond en de afstand tot een watergang mede bepalend zijn voor de mate waarin de grondwaterstand wordt beïnvloed door het oppervlaktewaterpeil en daarmee de mate waarin de drie genoemde processen optreden. Het verdwijnen van het veen kan de landschappelijke en natuurlijke waarden van het veenweidegebied aantasten.

Wijzigingen van het waterpeil vallen zoals gezegd niet binnen het kader van het bestemmingsplan en worden door het bevoegde hoogheemraadschap geregeld middels peilbesluiten. Het bestemmingsplan op zichzelf zal daardoor niet leiden tot negatieve effecten op de grondwaterkwantiteit als gevolg van ruwvoederteelt, waardoor vervolgeffecten als bodemdaling en aantasting van

het landschap ook niet zullen optreden. Los daarvan zijn in het bestemmingsplan regels opgenomen voor ruwvoederteelt, die erop gericht zijn om negatieve effecten te voorkomen. Naast het gegeven dat de teelt van ruwvoedergewassen op slechts 20% van de bedrijfsgronden is toegestaan, is voor deze teelt op grond van het plan een omgevingsvergunning vereist. Een dergelijke vergunning kan alleen verkregen worden als de teelt geen onevenredige schade toebrengt aan de waterstaatkundige belangen van de gronden en de landschappelijke en natuurlijke waarden. De waterkwantiteit en daarmee samenhangende effecten zijn dus nadrukkelijk bepalend bij de vergunningverlening. Voorts staat het plan niet meer ruwvoederteelt toe, dan reeds op basis van het vigerende plan mogelijk is. Derhalve worden ook van het bestemmingsplan zelf geen relevante negatieve effecten verwacht voor de grondwaterkwantiteit door ruwvoederteelt.

Gezien het bovenstaande worden er bij beide scenario's geen risico's en negatieve effecten verwacht ten aanzien van de kwantiteit van het grondwater. Beide scenario's kennen daarom een neutrale beoordeling (0).

Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

De landbouw kan door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de verwerking van mest de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater beïnvloeden. Ook kan afstromend regenwater wat neerkomt op daken van agrarische bedrijfsgebouwen en bedrijfserven invloed hebben op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

De veestapel in het plangebied kan door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan aan agrarische bedrijven biedt, met name in het maximum scenario, groeien. Dit zal resulteren in de verspreiding van meer meststoffen. Ook kan intensiever gebruik van landbouwgronden de toepassing van meer gewasbeschermingsmiddelen tot gevolg hebben. Dit kan leiden tot een zwaardere belasting van het grond- en oppervlaktewater met vermestende stoffen (uit- en afspoeling van nutriënten) en residuen van gewasbeschermingsmiddelen.

Het bestemmingsplan vormt echter niet het kader voor regelingen die direct betrekking hebben op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen. Hiervoor bestaat andere regelgeving, zoals de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, het Activiteitenbesluit en de Meststoffenwet. Op grond hiervan gelden strenge normen en beperkingen voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Hierdoor wordt verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater zoveel mogelijk voorkomen.

Om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater niet negatief te beïnvloeden ten gevolge van afstromend regenwater van daken en erven, moet bij het bouwen zoveel mogelijk het gebruik van uitlogende materialen (zoals zink, lood, koper en PAK's-houdende materialen) worden vermeden. Daarnaast zal de bedrijfsvoering van de bedrijven erop gericht moeten zijn om de kans op vervuiling van het afstromende hemelwater te minimaliseren. Hiervoor gelden generieke regels, bijvoorbeeld ten aanzien van de opslag van allerlei stoffen, waar ondernemers zich aan moeten houden. Het kleine deel van de boringsvrije zone in het zuidoosten van het plangebied, in de polder

Schoonauwen, wordt beschermd middels de regelgeving die is opgenomen in de Provinciale Milieuverordening Zuid-Holland.

Er vanuit gaande dat ondernemers zich zullen houden aan de geldende regelgeving met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen en de regelgeving om verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater te voorkomen, zijn er geen redenen om te veronderstellen dat het bestemmingsplan zal leiden tot een noemenswaardig risico op een negatieve beïnvloeding van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Zowel het maximum scenario als het reële scenario zijn daarom neutraal (0) beoordeeld.

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op water in beide scenario's weergegeven.

Water	Effectbeoordeling maximaal scenario	Effectbeoordeling reëel scenario
Criterium		
Oppervlaktewaterkwantiteit	0	0
Grondwaterkwantiteit	0	0
Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0	0

6. VERGELIJKING EN CONCLUSIES EFFECTEN

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een totaaloverzicht gepresenteerd van de effectbeoordeling uit het voorgaande hoofdstuk voor het maximale en reële scenario (paragraaf 6.2). Daarnaast komen de conclusies ten aanzien van de effecten aan de orde en worden deze vergeleken. Tevens worden, indien van toepassing, mogelijke maatregelen beschreven om eventuele negatieve milieueffecten te verminderen. Dit gebeurt per hoofdonderwerp. Daartoe komen achtereenvolgens de onderwerpen natuur (6.3), landschap en cultuurhistorie (6.4), leefbaarheid (6.5) en bodem en water (6.7) aan de orde.

6.2 Totaaloverzicht effectbeoordelingen

In de onderstaande tabel is een totaaloverzicht van de effectbeoordelingen opgenomen.

Hoofdonderwerp	Criterium	Effectbeoordeling	
		Maximaal scenario	Reëel scenario
Natuur			
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	--	0
EHS	Ruimtebeslag	0	0
	Externe werking	0	0
Weidevogelgebieden	Mogelijke effecten op weidevogelgebieden	-/0	0
Beschermde soorten	Ruimtebeslag	-/0	0
	Verstoring	-/0	-/0
	Stikstofdepositie	-	0
Landschap en cultuurhistorie			
Landschap	Landschappelijke waarden	-/0	0
	Ruimtelijk-visuele kwaliteit	-/0	0
Cultuurhistorie	Beschermde dorpsgezichten	-/0	0
	Cultuurhistorische gebouwen en objecten	-/0	0
Archeologie	Archeologische waarden	0	0
Leefbaarheid			
Geur	Geurbelasting/geurgehinderden	-	-/0
Luchtkwaliteit	Concentratie fijn stof	-/0	0
Gezondheid	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf	0	0
	Kans op besmetting via de lucht	0	0
Geluid	Toename geluid	0	0
Verkeer	Toename verkeer/effecten op verkeersveiligheid	0	0
Externe veiligheid	Toename veiligheidsrisico's	0	0
Bodem en water			
Bodemkwaliteit	Mogelijke effecten op de bodemkwaliteit	0	0
Oppervlaktewaterkwantiteit	Mogelijke effecten oppervlaktewaterkwantiteit	0	0
Grondwaterkwantiteit	Mogelijke effecten op grondwaterkwantiteit	0	0
Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	Mogelijke effecten op waterkwaliteit	0	0

De verklaring van de beoordelingen is als volgt:

Score	Beoordeling
++	Zeer positief in vergelijking met de referentiesituatie
+	Positief in vergelijking met de referentiesituatie
0/+	Licht positief in vergelijking met de referentiesituatie
0	Neutraal in vergelijking met de referentiesituatie
-/0	Licht negatief in vergelijking met de referentiesituatie
-	Negatief in vergelijking met de referentiesituatie
--	Zeer negatief in vergelijking met referentiesituatie

In de volgende paragrafen wordt per hoofdonderwerp de tabel concluderend en samenvattend toegelicht. Waar nodig worden ook mogelijk maatregelen aangegeven om negatieve effecten te beperken.

6.3 Conclusies natuur

Natura 2000-gebieden

Gebleken is dat significante negatieve effecten als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan Landelijk Gebied op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem in het maximum scenario niet kunnen worden uitgesloten. Deze worden veroorzaakt door de toename aan stikstofdepositie op gevoelige habitattypen en habitatsoorten die het plan met zich mee kan brengen door de geboden uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen. Een toename van de depositie van stikstof kan leiden tot vermessing en/of verzuring in de Natura 2000-gebieden. Er is in het maximum scenario geen sprake van negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, Donkse Laagten en Boezems Kinderdijk. Het reële scenario leidt in geen enkel Natura 2000-gebied tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Dit omdat in de stikstofgevoelige gebieden sprake is van een gelijkblijvende of afnemende stikstofdepositie. Daar in het maximale scenario significant negatieve effecten niet uit te sluiten zijn en er in het reële scenario geen sprake is van negatieve effecten is het maximale scenario zeer negatief beoordeeld en het reële scenario neutraal. Er is geen sprake van negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden als gevolg van andere factoren dan stikstofdepositie.

Maatregelen

De consequentie van het gegeven dat significante negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem niet uit te sluiten zijn, is dat het bestemmingsplan, zonder aanvullende maatregelen, niet voldoet aan de eisen van de Natuurbeschermingswet. Er zijn verschillende maatregelen denkbaar om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren. Hieronder worden een aantal maatregelen besproken.

Natuurbeschermingswetvergunning

Voor uitbreidingen van veehouderijen is naast planologische toestemming op basis van het bestemmingsplan ook een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet nodig. Deze vergunningen zullen er voor zorgen dat bij uitbreiding van veehouderijen geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden op zal treden. Daarmee worden in de praktijk, ongeacht de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, significante negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden dus voorkomen.

Het verwijzen naar de benodigde Nb-wet vergunning, als motivatie dat er in de praktijk geen significant negatieve effecten zullen optreden op de Natura 2000-gebieden, is echter niet mogelijk. Onduidelijk is immers of deze vergunningen afgegeven kunnen worden. Bovendien betreft dit besluiten van een ander bevoegd gezag (provincie).

Beperken ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen

Het volledig uitsluiten van significante negatieve effecten binnen het kader van het bestemmingsplan is mogelijk als het aantal dieren (en derhalve de direct daarmee samenhangende emissies) niet toeneemt. In principe kan iedere nieuwe stal een toename van stikstofdepositie betekenen. Om significante negatieve effecten ten gevolge van het bestemmingsplan volledig uit te sluiten, moet het plan dan de bouw van nieuwe stallen en uitbreiding van bestaande stallen uitsluiten. Dit betekent dat de wijzigingsbevoegdheid voor de uitbreiding van het bouwvlak tot 1,5 ha moet worden geschrapt en het bouwvlak strak om de bestaande gebouwen moet worden gelegd. Dit zorgt voor een beperking van de bouwmogelijkheden en van de (theoretisch) maximale invulling. De ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen, worden daarmee echter drastisch beperkt, ook ten opzichte van de vigerende planologische rechten. Dit is politiek-bestuurlijk en maatschappelijk gezien in een agrarische gemeente als Krimpenerwaard, waarbij de melkveehouderij een belangrijke economische drager voor het veenweidegebied vormt, niet wenselijk. Agrarische bedrijven hebben dan geen ontwikkelingsruimte en flexibiliteit meer en er kan sprake zijn van planschadeclaims.

Een mogelijkheid kan ook zijn om alleen in bepaalde zones binnen het plangebied de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen te beperken. Dit heeft met name effect in zones die direct nabij stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn gelegen. Gezien de ligging van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden op ruime afstand ten opzichte van het plangebied wordt een dergelijke zonering echter weinig zinvol geacht. De effecten zullen relatief gezien gering zijn. Bovendien zullen bij een zonering aan bedrijven die zich verder willen ontwikkelen mogelijkheden tot verplaatsing moeten worden geboden. Verplaatsing kan weliswaar leiden tot een afname van de depositie in het ene Natura 2000-gebied, maar zal dan tegelijkertijd waarschijnlijk ook weer leiden tot een toename van de depositie in het andere gebied.

Beheermaatregelen Natura 2000-gebieden

De negatieve effecten van de toename van de stikstofdepositie kunnen door intensivering en uitbreiding van beheermaatregelen in de Natura 2000-gebieden teniet worden gedaan. Bij graslanden is het bijvoorbeeld mogelijk de gevoeligheid voor stikstof te verlagen door het maaien, plaggen en begrazen in deze gebieden te intensiveren. Ook het verbeteren van de hydrologische situatie of het verwijderen van exoten kan een grote positieve invloed hebben op de instandhoudingsdoelen van de habitattypen. In overleg met de terreinbeheerders kan worden bepaald welke maatregelen het meest kansrijk zijn om negatieve gevolgen door de toename van stikstofdepositie te voorkomen. Deze maatregelen vallen echter buiten de scope van het bestemmingsplan.

Emissiebeperkende maatregelen

Indien veehouderijen willen uitbreiden, dan zal dit met name emissieneutraal (geen toename van de ammoniakuitstoot) moeten plaatsvinden, om significante negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden te voorkomen. Minder ammoniakemissie betekent immers minder depositie van stikstof. Voorbeelden van emissiebeperkende maatregelen zijn luchtwassers, eiwitarm voeren, het aanscherpen van de mestaanwending en de toepassing van erfbeplanting, waardoor een deel van de stikstofdepositie zou kunnen worden 'afgevangen'. Dergelijke maatregelen hebben echter betrekking op de bedrijfsvoering van individuele bedrijven en kunnen daardoor niet vastgelegd worden in het bestemmingsplan. Derhalve kunnen deze maatregelen niet voorkomen dat als gevolg van het bestemmingsplan significante negatieve effecten kunnen optreden op de Natura 2000-gebieden.

Een andere emissiebeperkende maatregel betreft de toepassing van emissiearme stalsystemen. Traditionele stalsystemen voor melkrundveehouderijen hebben (uitgaande van beweiding) een emissie van 9,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Er zijn stalsystemen waarmee een aanzienlijke reductie van de emissie kan worden bereikt. Het gunstigste stalstelsel (uit de Regeling ammoniak en veehouderij) heeft een emissie van 3,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Dit is een mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem (BWL 2012.02.V1). Om de effecten van de toepassing van een dergelijk stalstelsel inzichtelijk te maken is de stikstofdepositie in het maximum scenario berekend met dit stalstelsel. Hierbij is er vanuit gegaan dat dit systeem wordt toegepast bij zowel de bestaande als de nieuwe stallen. De resultaten zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Hieruit blijkt dat de toepassing van deze systemen zeer effectief is. Ter plaatse van de gevoelige gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem bedraagt de reductie van de stikstofdepositie circa 45%.

Gebied	Huidige situatie	Emissiearme stalsystemen	Verskil feitelijk emissiearm	Verskil feitelijk maximaal	Reductie
Boezems Kinderdijk	8,9	25	16,1	33,5	17,4
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	47,2	197	149,8	163,8	14
Donkse Laagten	5,3	14,6	9,3	19,8	10,5
Uiterwaarden Lek	8,9	23,7	14,8	33,8	19
Zouweboezem	10,2	26,9	16,7	38,3	21,6

Tabel 6.1 Stikstofdepositie huidige situatie, met toepassing emissiearme stalsystemen, toename ten opzichte van huidige situatie en reductie ten opzichte van maximaal scenario (mol N/ha/jr)

Hoewel de stikstofdepositie bij de toepassing van emissiearme stalsystemen aanzienlijk lager is dan in het maximale scenario is berekend, is er ook in dit geval in de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem sprake van een toename. Significante negatieve effecten deze Natura 2000-gebieden zijn dan ook niet uit te sluiten.

Emissie stand-still opnemen

Een mogelijkheid is om in het bestemmingsplan op te nemen dat uitbreiding van de veestapel op agrarische bedrijven afhankelijk is van het niet toenemen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Dit kan door in het bestemmingsplan vast te leggen dat de ammoniakemissies van agrarische

bedrijven niet mogen toenemen. Zo kan een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden worden uitgesloten en daarmee het optreden van significant negatieve effecten. Dit betekent niet dat er geen mogelijkheden tot uitbreiding van de veehouderijen meer zijn. De melkveehouderijen in het plangebied hebben namelijk vrijwel uitsluitend traditionele stalsystemen met een emissie van 9,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Door emissiearmere stalsystemen toe te passen kan uitbreiding worden gerealiseerd zonder dat de emissie toeneemt. Uitgaande van het meest gunstige stalsysteem met een emissie van 3,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar (zie boven) kan een groei van 171% van de melkrundveestapel worden bereikt zonder emissietoename. Dit betekent bij een veehouderij met 100 stuks melkrundvee een uitbreiding tot 271 stuks melkvee, een ruime verdubbeling dus. In feite vindt de groei dan plaats door interne saldering: het compenseren van de emissie van de uitbreiding van het bedrijf door verlaging van de emissie van bestaande stallen van hetzelfde bedrijf.

In de situaties waarin met interne saldering onvoldoende uitbreidingsmogelijkheden kunnen worden gecreëerd, kan externe saldering worden toegepast. Externe saldering houdt in dat bedrijven die willen uitbreiden 'stikstofrechten' overnemen van stoppende bedrijven. Hiermee kan uitbreiding mogelijk worden gemaakt, zonder dat de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden toeneemt. Voorwaarde is wel dat de externe saldering moet plaatsvinden binnen hetzelfde Natura 2000-gebied en op dezelfde habitattypen. Daarnaast mag de uitbreiding pas gebeuren op als de bedrijfsactiviteiten van het stoppende bedrijf daadwerkelijk zijn beëindigd. Stoppende veehouderijen van grote omvang en/of op korte afstand van Natura 2000-gebieden kunnen veel 'stikstofrechten' leveren om in het plangebied een grote uitbreiding van het aantal stuks vee te kunnen realiseren. Naar verwachting zullen de komende jaren zowel in de gemeente Krimpenerwaard als in omliggende gemeenten een aantal veehouderijen hun bedrijfsactiviteiten beëindigen.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Er zijn geen effecten te verwachten op de EHS ten aanzien van ruimtebeslag en externe werking. Ruimtebeslag is niet aan de orde omdat er geen agrarische bedrijven binnen de EHS zijn gelegen, zij hierin niet kunnen uitbreiden en het plan de nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet mogelijk maakt. Areaalverlies van de EHS zal derhalve niet optreden. De externe werking van agrarische bedrijven wordt dermate beperkt geacht, dat hiervan geen effecten worden verwacht. De ontwikkelingen vinden immers plaats bij bestaande bedrijven en er ligt slechts een klein aantal bedrijven in de directe nabijheid van de EHS doordat vrijwel alle bedrijven in de bebouwingslinten zijn gesitueerd.

Het bestemmingsplan bevat maatregelen om de waarden van bestaande natuurgebieden die tot de EHS behoren te beschermen. Hiertoe zijn deze gebieden bestemd als Natuur en is in de regels van het plan een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden in deze gebieden opgenomen.

Weidevogelgebieden

Het areaal grasland dat weidevogels tot hun beschikking hebben zal door de uitbreiding van agrarische bedrijven nauwelijks worden aangetast. Dit door de

concentratie van bebouwing op en direct grenzend aan de bestaande agrarische bouwvlakken. Deze bouwvlakken bevinden zich vrijwel uitsluitend in de linten en de zones achter de linten zijn niet aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. Desalniettemin zijn beperkte negatieve effecten op weidevogelgebieden niet uit te sluiten. Dit omdat het plan ook de teelt van ruwvoedergewassen mogelijk maakt. Dit kan leiden tot meer ruwvoederteelt dan in de huidige situatie en dat zal ten koste gaan van grasland. Dit zal zich vooral voordoen in het maximale scenario. In het reële scenario zal veel minder ruwvoederteelt plaatsvinden, waardoor het effect dan waarschijnlijk nihil zal zijn.

In het bestemmingsplan zijn maatregelen opgenomen om de weidevogelgebieden te beschermen. De ligging van de belangrijke weidevogelgebieden is daartoe op de verbeelding aangegeven en voor de teelt van ruwvoeder is, evenals voor andere werkzaamheden die schade zouden kunnen aanrichten aan de weidevogelgebieden, een omgevingsvergunning vereist. Een vergunning kan alleen worden verleend als er geen onevenredige schade optreedt op de natuurlijke waarden van de weidevogelgebieden. Bovendien is op slechts 20% van het bedrijfsoppervlak ruwvoederteelt toegestaan.

Beschermde soorten

Enige effecten op beschermde soorten als gevolg van ruimtebeslag, verstoring en stikstofdepositie zijn niet uit te sluiten. Dit zal met name het geval zijn in het maximale scenario. Dit onder meer vanwege het gegeven dat in dit scenario er veel meer gebouwd zal worden voor agrarische bedrijven, er meer depositie zal optreden dan in het reële scenario en er in het reële scenario ook sprake is van plaatselijke afnames van depositie. In het reële scenario zullen de effecten door ruimtebeslag en stikstofdepositie waarschijnlijk nihil zijn.

In het bestemmingsplan zijn maatregelen opgenomen die er toe kunnen leiden dat er ook nieuw leefgebied voor beschermde soorten wordt gerealiseerd. Bij de uitbreiding van bouwvlakken voor agrarische bedrijven moet namelijk voorzien worden in landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting. Hierdoor kunnen nieuwe biotopen voor beschermde soorten ontstaan. Bovendien worden negatieve effecten als gevolg van de vergroting van bouwvlakken op beschermde soorten beperkt, doordat als voorwaarde geldt dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan natuurlijke waarden.

6.4 Conclusies landschap en cultuurhistorie

Landschap

De bouwmogelijkheden en vergroting van bouwvlakken voor agrarische bedrijven en de mogelijkheid voor de teelt van ruwvoedergewassen kunnen leiden tot enige aantasting van de landschappelijke waarden, zoals openheid en het verkavelingspatroon. Dit is uiteraard wel afhankelijk van de specifieke locatie waar de ontwikkelingen plaatsvinden en de vormgeving daarvan. In het reële scenario zal van deze effecten veel minder sterk sprake zijn dan in het maximum scenario, omdat er veel minder agrarische bedrijfsbebouwing zal worden opgericht en ook minder ruwvoedergewassen zullen worden

geteeld. Ook de ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap kan enigszins worden aangetast. Ter plaatse van agrarische bouwvlakken kan namelijk verdichting van bebouwing optreden, waardoor daar plaatselijk de openheid van het landschap kan afnemen, doorzichten in de linten kunnen verminderen of verkavelingspatronen kunnen wijzigen. Dit leidt met name in het maximum scenario tot enige negatieve effecten op de ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap.

Het bestemmingsplan bevat maatregelen om de effecten op het landschap zoveel mogelijk te beperken. Voor vergroting van bouwvlakken geldt als voorwaarde dat geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de landschappelijke waarden die ter plaatse voorkomen. Daarnaast moet bij vergroting van bouwvlakken worden voorzien in landschappelijke inpassing met gebiedseigen beplanting. Voorts geldt ter bescherming van de landschappelijke waarden een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden, waaronder de teelt van ruwvoedergewassen.

Cultuurhistorie

Enige effecten op de cultuurhistorische waarden van de beschermde dorpsgezichten Vlist (incl. Bonrepas) en Haastrecht kunnen niet worden uitgesloten. De uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsgebouwen kunnen er bijvoorbeeld toe leiden dat het open polderlandschap en het open-gesloten beeld van het beschermd dorpsgezicht Vlist (incl. Bonrepas) plaatselijk wat verminderd. Ook kan de ruimtelijke structuur en groepering van agrarische bebouwing in dit dorpsgezicht minder zichtbaar worden door de aard en schaal van hedendaagse bedrijfsgebouwen. Dit geldt met name in het maximum scenario, daar dan alle agrarische bedrijven zullen uitbreiden. In het reële scenario zullen vanwege de veel geringere groei van de bedrijven de effecten niet tot nauwelijks optreden.

Enige aantasting van cultuurhistorische gebouwen en objecten is mogelijk, ook al zijn deze beschermd op grond van de Monumentenwet of het bestemmingsplan. Dit kan ontstaan door de doorgroei van bedrijven en de realisatie van grote agrarische bedrijfsgebouwen in de omgeving van of direct naast cultuurhistorisch waardevolle objecten. In het maximale scenario zullen deze effecten groter zijn dan in het reële scenario, vanwege het grotere bouwvolume van agrarische bedrijven in het maximale scenario.

Het bestemmingsplan bevat maatregelen om negatieve effecten op de cultuurhistorische waarden van de beschermde dorpsgezichten te minimaliseren. Het uitbreiden van bebouwing binnen de beschermde dorpsgezichten is bij recht niet toegestaan. Dit kan alleen na afwijking en op voorwaarde dat er geen onevenredige aantasting van de waarden van het beschermd dorpsgezicht optreedt. Dit is geborgd middels een specifieke dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie' waarin de waarden van het betreffende beschermde dorpsgezicht zijn vastgelegd. Daarnaast geldt ter bescherming van de dorpsgezichten een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van diverse werken en werkzaamheden.

Archeologische waarden

Archeologische waarden worden door het plan niet geschaad. De archeologische (verwachtings)waarden die in het plangebied voorkomen zijn in het bestemmingsplan beschermd middels de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie'. Middels deze bestemming waarborgt het bestemmingsplan dat er geen negatieve effecten op archeologische waarden zullen optreden.

6.5 Conclusies leefbaarheid

Geur

In het maximum scenario kan een toename van de geurbelasting op geurgevoelige objecten optreden. Dit is het gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden voor grondgebonden veehouderijen en het gegeven dat de bedrijven en objecten vrijwel allemaal in de bebouwingslinten zijn gesitueerd. De afstandseisen uit de gemeentelijke geurverordening die aangehouden moeten worden, waarborgen echter wel een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij geurgevoelige objecten. De geurbelasting van intensieve veehouderijen blijft naar verwachting vrijwel hetzelfde omdat er voor deze bedrijven niet tot nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden zijn. Bij het reële scenario zal de geurbelasting van grondgebonden veehouderijen licht toenemen door een beperkte groei van de rundveestapel en die van intensieve veehouderijen afnemen door een krimp van het aantal varkens en kippen.

De geurbelasting kan beperkt worden door bronmaatregelen te treffen op bedrijfsniveau. Zo kunnen er technieken worden toegepast die de geuremissie van een bedrijf reduceren, zoals luchtwassers. Een toename van het aantal dieren hoeft dan niet te leiden tot meer geurhinder.

Luchtkwaliteit

De concentratie fijn stof kan in het maximum scenario toenemen ten opzichte van de huidige situatie. In het reële scenario zal de concentratie fijn stof niet tot nauwelijks toenemen, omdat in dit scenario het aantal stuks melkvee beperkter zal groeien en de intensieve veehouderij zal krimpen. In beide scenario's zal de toename 'niet in betekende mate' zijn. Er worden in beide scenario's geen normen overschreden. Aan de grenswaarde van 40 µg/m³ zal in beiden gevallen worden voldaan.

Gezondheid

Voor het aspect gezondheid is met name de intensieve veehouderij van belang. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat ter plaatse van grondgebonden veehouderijen, met een omvang zoals aanwezig in het plangebied, sprake is van relevante gezondheidseffecten die een rol dienen te spelen bij afwegingen in het kader van bestemmingsplannen. In het plangebied komt slechts een gering aantal intensieve veehouderijen voor. Dit aantal kan door het bestemmingsplan niet toenemen, omdat nieuwvestiging of omschakeling naar een intensieve veehouderij niet mogelijk is. Ook is de vergroting van bouwvlakken van bestaande intensieve veehouderijen niet mogelijk.

De hoeveelheid dieren op intensieve veehouderijen zal binnen het plangebied in het maximale scenario nauwelijks kunnen toenemen. In het reële scenario zal het aantal dieren op intensieve veehouderijen naar verwachting afnemen. Deze geringe wijzigingen van het aantal dieren op intensieve veehouderijen zal naar verwachting niet leiden tot wezenlijke effecten op de kans op verspreiding van dierziekten. De kans op een uitbraak en verspreiding van zoönosen (besmetting via de lucht) zal om deze redenen ook niet tot nauwelijks toenemen. Daarbij wordt ook in aanmerking genomen dat in het maximum scenario naar verwachting ook zal worden geïnvesteerd in moderne bedrijfssystemen die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen.

De kans op verspreiding van dierziekten en de uitbraak van zoönosen is sterk afhankelijk van de bedrijfsvoering, hygiëne en inrichting van bedrijven. Maatregelen op dit gebied, zoals bijvoorbeeld de toepassing van innovatieve stalsystemen en productiemethoden gericht op preventie, kunnen de risico's voor de volksgezondheid en voor de gezondheid van dieren zoveel mogelijk reduceren.

Geluid

Er wordt in beide scenario's geen merkbare verslechtering van het akoestisch klimaat in het plangebied verwacht. Agrarische bedrijven zullen aan geldende geluidsnormen moeten voldoen en een toename aan verkeerslawaai zal niet tot nauwelijks waarneembaar zijn. Het geluid in het stiltegebied Krimpenerwaard-Alblasserwaard zal door de uitbreiding van agrarische bedrijven niet wezenlijk toenemen. Bovendien wordt dit beschouwd als gebiedseigen geluid.

Verkeer

De verkeerstoename zal in beide scenario's slechts beperkt zijn. Deze zal naar verwachting niet leiden tot capaciteitsproblemen van wegen of knelpunten met de verkeersveiligheid. Noemenswaardige (negatieve) effecten kunnen daarom worden uitgesloten.

Externe veiligheid

Met betrekking tot het aspect externe veiligheid zijn, mede vanwege het conserverende karakter van het plan, geen effecten te verwachten. De bestaande veiligheidsrisico's veranderen niet. Dit geldt voor beide scenario's.

6.6 Conclusies bodem en water

Bodemkwaliteit

Er zijn geen redenen om te veronderstellen dat het bestemmingsplan zal leiden tot noemenswaardige effecten op de bodemkwaliteit. Dit geldt voor beide scenario's.

Oppervlakte- en grondwaterkwantiteit en -kwaliteit

In beide scenario's worden geen negatieve effecten verwacht op de kwantiteit en kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Dit komt onder meer omdat in het plan de belangrijkste oppervlaktewateren de bestemming 'Water' of 'Water-Waterweg' hebben gekregen, een omgevingsvergunningstelsel voor

het uitvoeren van werken en werkzaamheden de bestaande oppervlaktewaterstructuren in het agrarisch gebied beschermt, er op grond van de Keur van het Hoogheemraadschap regels gelden en voor de vergroting van agrarische bouwvlakken als voorwaarde geldt dat voorzien moet worden in voldoende watercompensatie. Daarnaast is aan het waterbergingsgebied Hooge Boezem bij Haastrecht een specifieke dubbelbestemming gegeven, waaraan regels zijn verbonden die bescherming bieden aan de waterhuishouding van dit gebied. Voorts is het plan er middels een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden op gericht om negatieve effecten op de hydrologische situatie van het veenweidegebied te voorkomen. Voor de teelt van ruwvoedergewassen is hierdoor bijvoorbeeld een omgevingsvergunning benodigd. Een vergunning kan alleen verkregen worden als er geen onevenredige schade wordt toegebracht aan de waterstaatkundige belangen.

7. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIEPROGRAMMA

7.1 Inleiding

In dit slothoofdstuk worden leemten in kennis besproken (paragraaf 7.2). Daarnaast wordt een beknopte aanzet voor een evaluatieprogramma gepresenteerd.

7.2 Leemten in kennis

Door onvolledige informatie, het detailniveau van milieuonderzoeken, de beperkingen van rekenmodellen en het feit dat milieuonderzoeken door actuele (beleids)ontwikkelingen kunnen worden achterhaald, kunnen leemten in kennis ontstaan. De belangrijkste leemten in kennis met betrekking tot de milieuonderzoeken in dit Plan-MER zijn de volgende:

- De feitelijke veebezetting op agrarische bedrijven. Deze is ten eerste moeilijk te achterhalen en betreft ten tweede slechts een momentopname die bovendien sterk aan fluctuaties onderhevig is. Derhalve is er voor gekozen om de feitelijke situatie zo nauwkeurig mogelijk te benaderen. In de notitie 'Uitgangspunten stikstofdepositie berekeningen MER buitengebied Vlist' van 4 juli 2014, welke als bijlage bij de Passende beoordeling is opgenomen, is beschreven hoe dit gedaan is.
- De exacte ontwikkeling van de stikstofdepositie vanuit het gebied is afhankelijk van een groot aantal factoren. Dit betreft onder meer: ontwikkelingen op de landbouwmarkt (meer/minder schaalvergroting), technologische verbeteringen (schonere stallen) en de afname van de achtergronddepositie als gevolg van generiek beleid. Daarnaast kan de bijdrage van ontwikkelingen in de omgeving mee of tegenvallen;
- Vergelijkbare onzekerheden gelden bijvoorbeeld ook voor onderzoek op het gebied van luchtkwaliteit.

Een andere leemte in kennis is dat de werkelijke gevolgen voor het landschap moeilijk exact in te schatten zijn, omdat deze mede afhankelijk zijn van de locatie en detailinrichting van concrete initiatieven voor de uitbreiding van agrarische bedrijven. Met name als er veel ontwikkelingen zijn in een bepaald gebied, kunnen de cumulatieve effecten van deze initiatieven groter zijn dan de afzonderlijke effecten. Door de verschillende afzonderlijke beslissingen die genomen zullen worden gedurende de planperiode, kan er geen goed zicht zijn op de cumulatieve gevolgen. Daarnaast is de vraag in hoeverre er werkelijk een adequate landschappelijke inpassing plaatsvindt als gevolg van de voorwaarde die hiertoe gekoppeld is aan de uitbreiding van agrarische bouwvlakken.

7.3 Aanzet evaluatieprogramma

In de Wet milieubeheer is de verplichting opgenomen om milieueffecten tijdens en na de realisatie van het plan te evalueren. Op grond van deze tussentijdse evaluatie kunnen eventueel maatregelen worden getroffen, indien er sprake is van grotere milieueffecten dan gedacht. Daarbij zijn

met name de aspecten waarbij nog leemten in kennis voorkomen van belang. Een aantal aspecten, zoals luchtkwaliteit, wordt al gemonitord door overheidsinstanties. Hier kan gebruik van worden gemaakt of bij worden aangesloten.

Belangrijke punten voor een evaluatieprogramma kunnen zijn:

- De milieueffecten goed en gedetailleerd in beeld brengen bij concrete vergunningaanvragen.
- Uitbreidingen van veehouderijen moeten per vergunningaanvraag worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet. Bij het verlenen van de vergunning zal moeten worden bekeken op welke manier de stikstofdepositie kan worden teruggedrongen.
- Het evalueren welke daadwerkelijke gevolgen de ontwikkelingen in het landelijk gebied tezamen hebben voor de landschappelijke waarden in (een bepaald deel van) het landelijk gebied. Hierdoor wordt het cumulatieve effect op het landschap inzichtelijk.
- Het evalueren van de resultaten van de vereiste landschappelijke inpassing bij bouwvlakvergrotingen, zowel individueel als gezamenlijk.

BRONNEN

Literatuur

Dienst Regelingen, Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

Dobben, H.F. van, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Alterra Wageningen.

Ecogroen advies, 2014. Passende beoordeling Bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' Vlist.

Infomil en het Ministerie van VROM, 2010. Handreiking fijn stof en veehouderijen.

Ministerie van Economische Zaken, 2010-2014. Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, Donkse Laagten, Boezems Kinderdijk, Uiterwaarden Lek en Zouweboezem.

mRO bv, 2015. Ontwerp bestemmingsplan Landelijk Gebied (voormalige gemeente Vlist).

Websites

Bodemkundig informatiesysteem, www.bodemdata.nl

Bodemloket, www.bodemloket.nl

CBS, Statline, www.cbs.nl

Planbureau voor de Leefomgeving, www.pbl.nl

Grootschalige concentratie- en depositiekaarten RIVM,
<http://geodata.rivm.nl/gcn/>

Gebiedendatabase beschermde natuurgebieden,
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Provincie Zuid-Holland, www.zuid-holland.nl

Passende beoordeling

Bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' Vlist

*Beoordeling in het kader van de
Natuurbeschermingswet 1998*

Colofon

Titel: **Passende beoordeling Bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' Vlist**

Subtitel: Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

Projectcode: 13-413

Status: definitief

Datum: 15 december 2014

Auteur: Ir. Arjen Goutbeek

Tweede lezer: Drs. Anton Alberts

Opdrachtgever: mRO

.....
EcoGroen Advies BV
Emmastraat 16
8011 AG
Zwolle
T: 038 423 64 64
M: info@ecogroen.nl
I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Goutbeek, A. (2014). Passende beoordeling Bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' Vlist. Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Rapport 13413, EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Achtergrond.....	3
1.2	Planonderdelen.....	3
2	Effectbepaling.....	4
2.1	Natura 2000-gebieden.....	4
2.2	Mogelijke effecten.....	6
3	Effectbeoordeling	7
3.1	Verstoring	7
3.2	Stikstofdepositie	7
3.3	Conclusie.....	11
4	Geraadpleegde bronnen	13

1 Inleiding

1.1 ACHTERGROND

Hoewel de gemeente Vlist met het bestemmingsplan *Landelijk Gebied* uit 2010 beschikt over een actueel bestemmingsplan (dit plan is immers nog geen tien jaar oud) acht de gemeente het wenselijk om het bestemmingsplan in zijn geheel te herzien middels het vaststellen van het bestemmingsplan *Landelijk Gebied* 2014. Er zijn diverse redenen waarom een herziening van het bestemmingsplan gewenst is.

In de praktijk blijkt dat bij de vaststelling van het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2010 een aantal aspecten niet juist, althans multi-interpreteerbaar, zijn opgenomen. Anderzijds is er een aantal omissies in het bestemmingsplan gesloten. De herziening is dan ook vooral bedoeld om deze onduidelijkheden en omissies te herstellen. Daarnaast is op een aantal gebieden sinds de vaststelling van het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2010 nieuw beleid ontwikkeld en vastgesteld. Dit beleid moet nu zijn neerslag krijgen in een planologisch instrument. Tot slot moet gevolg gegeven worden aan de uitspraak van de Raad van State van 30 mei 2012 over het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2010. De destijds ingestelde beroepen zijn gedeeltelijk gegrond verklaard, waardoor delen van het plan vernietigd zijn. Het uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan is dat sprake is van een conserverend plan; de bestaande (planologische) situatie staat centraal waarbij uitsluitend de omissies, beleidswijzigingen en de uitspraak van de Raad van State worden verwerkt. Tevens zullen verleende projectbesluiten en afwijkingen, alsmede vastgestelde partiële bestemmingsplanherzieningen in het plan worden opgenomen. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden in beginsel niet meegenomen.

Ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan wordt een Plan-MER opgesteld. Onderdeel daarvan is een Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingwet. De Passende beoordeling wordt uitgewerkt in onderhavig rapport.

1.2 PLANONDERDELEN

In deze Passende beoordeling wordt gekeken in hoeverre het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' leidt tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van omringende Natura 2000-gebieden.

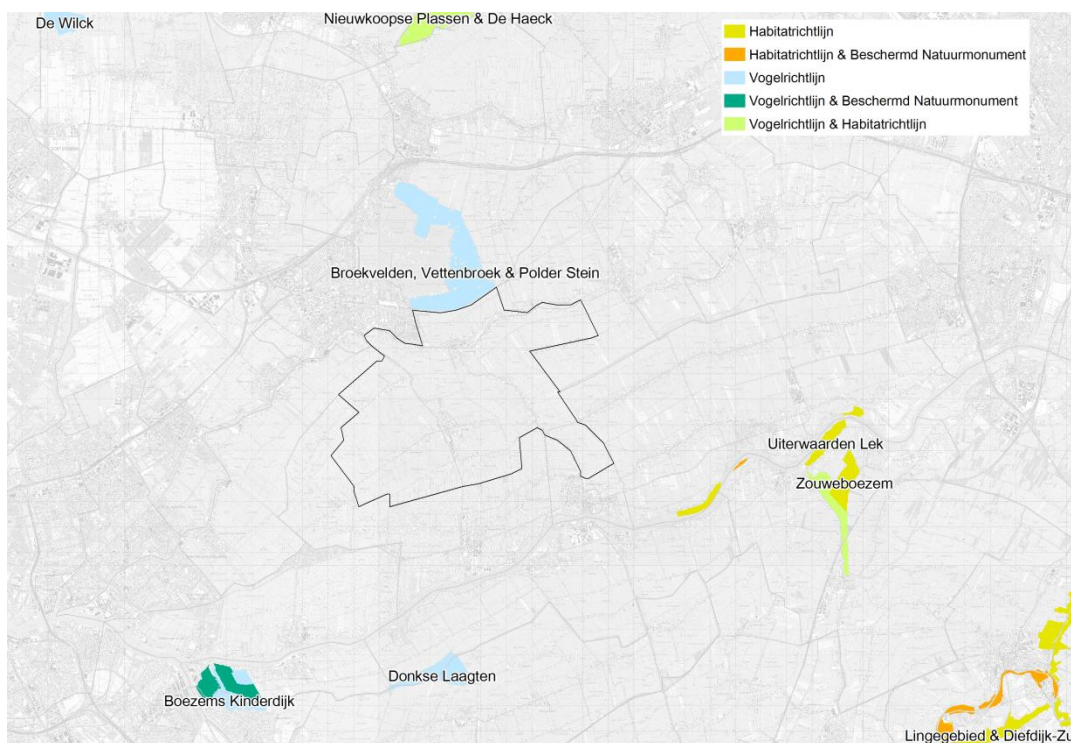
2 Effectbepaling

2.1 NATURA 2000-GEBIEDEN

Ligging gemeente Vlist

De gemeente Vlist ligt in het oosten van de provincie Zuid-Holland en wordt gevormd door enkele kleine kernen (onder andere Haastrecht, Stolwijk en Vlist) met een groot buitengebied. Dit buitengebied is hoofdzakelijk in agrarisch gebruik. Door de ligging in het laagveenlandschap van West-Nederland bestaat het agrarisch gebruik vooral uit grasland.

Binnen de gemeentegrens zelf liggen geen Natura 2000-gebieden. In de omgeving zijn echter wel diverse Natura 2000-gebieden aanwezig. Het meest nabij gelegen gebied is het Vogelrichtlijngebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein dat aan de noordkant direct grenst aan de gemeente. Daarnaast liggen binnen een afstand van tien kilometer nog enkele gebieden als Uiterwaarden Lek, Donkse Laagten, Zouweboezem en Boezems Kinderdijk (figuur 1). Dit betreft zowel Vogel- als Habitatrichtlijngebieden en een enkel Beschermd Natuurmonument. Op grotere afstand liggen nog diverse andere gebieden zoals Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Biesbosch en Lingebied & Diefdijk Zuid.

Figuur 1. Gemeente Vlist en de nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

In deze effectbeoordeling is in eerste instantie alleen uitgegaan van de Natura 2000-gebieden die nabij de gemeente liggen. De redenatie hiervoor is dat wanneer geen effecten op deze gebieden worden geconstateerd, aangenomen kan worden dat dit eveneens voor gebieden geldt die op grotere afstand liggen tot de gemeente. Hiermee wordt in dit stadium de inspanning beperkt maar geeft het wel het inzicht of en zo ja, welke negatieve effecten verwacht kunnen worden op Natura 2000 waarden. Hieronder volgt een korte beschrijving van de Natura 2000-gebieden die in deze toetsing nader beoordeeld zijn. In bijlage I zijn de instandhoudingsdoelen per gebied weergegeven.

Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein (Vogelrichtlijngebied)

Het richtlijngebied ligt in het Groene Hart van Zuid-Holland in een nat graslandgebied. Op klei-op-veengronden in de nabijheid van rivieren komt hier van oudsher de Kievitsbloem voor, een soort die zich sterk wist uit te breiden in de Gouden Eeuw, toen in dit gebied de weinig productieve blauwgraslanden geschikter werden gemaakt als landbouwgrond door bemesting met slootbagger, koemest, compost en huishoudelijk afval. De poldergraslanden rondom Gouda en Reeuwijk zijn sinds die tijd vermaard om de massaal bloeiende kievitsbloemen, die hier 'wilde tulpen' werden genoemd. Polder Steijn, in de nabijheid van Reeuwijk, herbergt momenteel het laatste belangrijke restant in West-Nederland van de hier ooit wijd verspreid voorkomende hooilanden met wilde kievitsbloem. Het open water en de graslanden dienen als foerageer- en rustgebied voor watervogels, met name kleine zwaan en smient. Daarnaast van enige betekenis voor krakeend en slobend (Broekvelden/Vettenbroek). Als slaapplek dient vooral de plas Broekvelden/Vettenbroek, voor de kleine zwaan tevens Polder Stein, waar ze, vooral in het noordelijk deel, ook overdag te vinden zijn. Het gebied is aangewezen voor vier niet-broedvogels.

Boezems Kinderdijk (Vogelrichtlijngebied & Beschermde Natuurmonument)

Boezems Kinderdijk omvat de hoge boezems van de Nederwaard, de Overwaard en Nieuw-Lekkerland alsmede delen van de aangrenzende polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland. De boezems bestaan uit open water, riet- en zegemoerassen, ruigten, grienden, struwelen en boezemkaden. De polders bestaan uit wei- en hooilanden, doorsneden door sloten. De boezemkanalen zijn tussen 1365 en 1370 gegraven met als doel de afwatering van de Alblasserwaard te verbeteren. Omstreeks 1740 zijn de hoge boezems gesticht. Dit zijn in feite omkade gedeelten van de polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland. In de hoge boezems werd het water tijdelijk opgeslagen om van daaruit geloosd te worden op de Lek. Het gebied is een belangrijk broedgebied van soorten van rietmoeras (purperreiger, snor) en is van enig belang als broedgebied voor een broedvogel van geïnundeerde kruidenvegetaties (porseleinhoen). Daarnaast van enige betekenis als overwinterings- en rustgebied voor grondeleenden (smient, krakeend en slobend). Het gebied is aangewezen voor vier broedvogels en drie niet-broedvogels.

Donkse Laagten (Vogelrichtlijngebied)

Het gebied Donkse Laagten bestaat uit vochtige en natte graslanden, gelegen in polder Langenbroek en in een gedeelte van polder Kortenbroek, in de nabijheid van een zandopduiking (donk). De graslanden worden doorsneden door een boezemkanaal (Grote of Achterwaterschap). Het gebied is aangewezen voor drie niet-broedvogels.

Uiterwaarden Lek (Habitatrichtlijngebied)

Het Natura 2000 gebied Uiterwaarden Lek bestaat uit vier terreinen in de uiterwaarden van de Lek tussen Vianen en Schoonhoven. Het gaat om de Willige Langerak en het nabij gelegen schiereiland De Bol op de noordoever van de rivier (provincie Utrecht) en - op de zuidoever - de Koekoeksche Waard en de Kersbergsche- en Achthovensche uiterwaarden, met daarin het terreintje Luistenbuul (provincie Zuid-Holland). Gezamenlijk bevatten deze terreinen de best ontwikkelde voorbeelden van het habitattype stroomdalgraslanden langs de Lek. Het gebied is aangewezen voor vier habitattypen en één habitatrichtlijnsoort.

Zouweboezem (Habitat- en Vogelrichtlijngebied)

De Zouweboezem is een in de 14e eeuw gegraven boezemgebied dat diende als opvang van het overtollige water uit de omliggende polders. Het gebied bestaat uit open water, riet- en zeggemoerassen, wilgengrienden en elzenbroekbos. De Zouweboezem is het kleinste "Belangrijke Vogelgebied" van Nederland, met als voornaamste broedvogel de purperreiger. Voor de habitatrichtlijn is het gebied van belang vanwege de grote populatie grote modderkruiper, waarop de purperreigers foerageren. Het deel van de Polder Achthoven dat binnen de begrenzing ligt, bevat een aanzienlijke oppervlakte blauwgrasland, tegenwoordig een zeldzaam begroeiingstype in het veenweidegebied. Belangrijk broedgebied van soorten van rietmoeras (purperreiger), geïnundeerde kruidenvegetaties (porseleinhoen) en drijvende waterplanten vegetaties (zwarte stern). Van enige betekenis voor de kraakeend. Deze en andere watervogels maken vooral gebruik van de beschutte open water gebieden, terwijl de rietlanden o.a. als slaapplaats voor diverse trekvogels in gebruik zijn. Het gebied is aangewezen voor drie habitattypen, vijf habitatrichtlijnsoorten, drie broedvogels en één niet-broedvogel.

2.2 MOGELIJKE EFFECTEN

Selectie

Gezien de ligging van de gemeente ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (figuur 1), wordt ingeschat dat het belangrijkste onderdeel van deze passende beoordeling stikstofdepositie is. Overige aspecten, zoals verstoring door geluid, licht en beweging, versnippering, verdroging et cetera worden eveneens uitgewerkt, maar spelen naar verwachting geen belangrijke rol.

Verstoring

Verstoring wordt hierbij gezien als afwijkingen in natuurlijk gedrag of fysiologie als gevolg van aantasting van de vegetatie of de bodem, de aanwezigheid van mensen, onnatuurlijk geluid of licht. Voor vegetaties betekent het vooral vernieling van planten of aantasting van de groeiplaats. Voor vogels of fauna betreft afwijkingen bijvoorbeeld het vaker moeten opvliegen, stoppen met foerageren, verhoogde hartslag of zelfs directe predatie. De tijd dat een individu verstoord wordt kan niet besteed worden aan voedsel zoeken waardoor deze tijd later ingehaald zal moeten worden. Vaak veroorzaakt de verstoring tevens een inspanning (wegvluchten) waardoor per saldo meer gefoerageerd zal moeten worden. Indien dit slechts beperkt of niet mogelijk is kan dit uiteindelijk leiden tot een verminderde overlevingskans, beperkte reproductie of het verlaten van het gebied.

Verstoring heeft meestal alleen betrekking op soorten en niet op habitattypen. Vegetatietypen ondervinden over het algemeen geen hinder van geluid, licht of aanwezigheid van mensen buiten het habitatype. Verstoring als gevolg van betreding kan wel optreden op habitattypen, dit is vaak echter al niet toegestaan (zich niet buiten de bestaande wegen en paden mogen begeven).

Stikstofdepositie

Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen door bijvoorbeeld industrie, landbouwbedrijven en verkeer. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO_2), stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH_3) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden tot het zuurder worden van het biotische milieu. Vermesting is de letterlijke verrijking van ecosystemen met name met stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlakte- of grondwater. De effecten van beide zijn niet altijd te scheiden, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt. De effecten van stikstofdepositie zijn divers, te denken valt aan verzuuring (bv brandnetel) en vergrassing.

3

Effectbeoordeling

3.1 VERSTORING

Doordat binnen de grenzen van de gemeente Vlist geen Natura 2000-gebieden liggen, zijn directe effecten als gevolg van verstoring uit te sluiten. Negatieve effecten kunnen dan alleen optreden als gevolg van externe werking.

Voor het merendeel van de gebieden geldt echter dat door de afstand tussen de gemeentegrens en het Natura 2000-gebied dat ook van indirecte effecten geen sprake zal zijn. Door de ligging van het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein direct grenzend aan de gemeente, kan hier mogelijk wel sprake zijn van externe werking. Omdat het bestemmingsplan een conserverend karakter heeft, zijn nieuwe ontwikkelingen niet aan de orde en gaat het alleen om al bestaande activiteiten. Op de grens ligt een spoorlijn en er zijn verder geen bebouwing of (belangrijke) ontsluitingswegen aanwezig. Het is dan ook niet aannemelijk dat het gebruik een negatief effect zal hebben op de graslanden (van het Natura 2000-gebied) die direct grenzen aan de gemeente.

3.2 STIKSTOFDEPOSITIE

Toelichting

Voor het onderdeel stikstofdepositie wordt gekeken naar de referentiesituatie (feitelijk huidige situatie), de maximum variant (de situatie waarin de maximale ruimte is ingevuld (worst case)) en een reële variant (huidige trends). De emissie is berekend op basis van aantal dieren en kengetallen, de zogenaamde RAV-codes. Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van het rekenprogramma OPS versie 4.4.3. De resultaten zijn vervolgens verwerkt in GIS-software, waarmee de depositie gevisualiseerd is en bepaald is wat de depositie is op de omliggende Natura 2000-gebieden. Het toegepaste raster is circa acht kilometer rondom de gemeentegrens, wat uitkomt op een vierkant rekengrid van ruim 27 kilometer.

Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de feitelijke huidige situatie. De belangrijkste factor in het bepalen van de huidige milieusituatie is de omvang van de agrarische bedrijven, met name de veehouderij. Voor het aspect stikstofdepositie moet de huidige situatie kwantitatief in beeld zijn. Dit is bepaald op basis van een door de gemeente aangeleverd vergunningenbestand van bedrijven in het buitengebied. Omdat de maximaal vergunde ruimte meestal niet wordt gebruikt, is voor de berekening van stikstofdepositie een correctie toegepast op basis van CBS cijfers (mei-tellingen via statline.cbs.nl). Omdat dit momentopnamen zijn, kunnen deze door de bedrijfsvoering afwijken van de gemiddelde bezetting van het betreffende jaar. Een bekende factor is bv. de functionele leegstand van 10%. Het aantal van de CBS-cijfers zijn hiervoor gecorrigeerd (Van Esch en Teeuwissen, 2014, bijgevoegd in bijlage II). Daarnaast zijn enkele categorieën samengevoegd en is voor enkele groepen waarvan geen aantal beschikbaar is (overige pluimvee en konijnen) de vergunde situatie gehanteerd als uitgangspunt.

Maximum variant

Dit is de situatie waarin de ruimte die het bestemmingsplan biedt (moet gaan bieden) maximaal wordt gebruikt (alle ontwikkelingsmogelijkheden, inclusief wijzigingsbevoegdheden en afwijkingen). De meest relevante ontwikkelingsmogelijkheden ten aanzien van mogelijke milieueffecten zijn de mogelijkheden voor de landbouw. Bij de opvulling van agrarische bouwblokken is uitgegaan van wat 'redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt', oftewel een realistische worst-case. Hierbij kan gedacht worden aan gemiddelden voor de invulling

van een agrarisch bouwvlak, kenmerkend voor gemeente. Wel wordt hier in alle gevallen het volledige bouwvlak, inclusief wijzigingsbevoegdheid, ingevuld. Praktisch betekent dit dat alle agrarische bouwvlakken maximaal worden opgevuld met de diercategorieën die er in de huidige situatie ook aanwezig zijn of kunnen zijn, volgens voor de gemeente redelijke dichtheden. Hierbij gelden samengevat de volgende uitgangspunten (voor een uitgebreidere beschrijving zie Bijlage II):

- Alle agrarische bedrijven, niet zijnde veehouderijen, schakelen om naar grondgebonden graasdierbedrijf (melkveehouderij), met een totaal bouwvlak van 1,5 hectare;
- Alle grondgebonden graasdierbedrijven (melkveehouderijen) vergroten hun bouwvlak tot 1,5 hectare;
- De niet grondgebonden veehouderijen (intensieve veehouderij) benutten het gehele bestaande bouwvlak, aangezien vergroting niet is toegestaan, met toepassing als vleesvarkenshouderij;
- Bestaande niet-grondgebonden bedrijven als neventak vergroten met 10%;
- Op alle agrarische bouwvlakken die zijn aangeduid als voormalig agrarisch bedrijf (VAB), vestigt zich een niet-reëel grondgebonden bedrijf met een maximum dat aan te merken is als niet-reëel bedrijf (melkveehouderij).

Reële variant

In dit scenario wordt uitgegaan van een realistische groei, omdat het niet aannemelijk is dat binnen de planperiode de mogelijkheden van bestemmingsplan maximaal worden benut.

Het scenario is opgesteld aan de hand van CBS gegevens over de ontwikkeling van de verschillende diercategorieën in de afgelopen 10 jaar. Daaruit blijkt dat er sprake is van een afname van het aantal veehouderijen en daarmee samenhangend over het algemeen ook een afname van het aantal stuks vee.

Bij het realistische scenario gelden samengevat de volgende uitgangspunten (voor een uitgebreidere beschrijving zie Bijlage II):

- De CBS trends zetten zich voort gedurende de planperiode, waardoor het aantal stuks geiten groeit en het aantal stuks melkvee, jongvee, vleeskalveren, overige koeien, stieren, schapen, paarden en pony's, varkens en kippen krimpt.
- Omdat de CBS groeicijfers een gemiddelde zijn van de aanwezige veehouderijen zijn, zijn de cijfers generiek verdeeld over de aanwezige veehouderijen.
- Er wordt rekening gehouden met een extra groei (10%) van het aantal stuks melkvee en jongvee vanwege de afschaffing van het melkquotum per 1 april 2015.

Kritische depositiewaarde

Van negatieve effecten op een instandhoudingsdoel wordt gesproken wanneer de stikstofdepositie de zogenaamde kritische depositiewaarde overschrijdt. Met de kritische depositiewaarde wordt bedoeld: de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben *et al*, 2012). Voor alle habitattypen en leefgebieden van soorten en vogels is de kritische depositiewaarde bepaald (Van Dobben *et al*, 2012 en Smits *et al*, 2012). Deze kritische depositiewaarde kan vervolgens vergeleken worden met de achtergronddepositie (GDN, RIVM, 2014). Wanneer deze achtergronddepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde betekent elke toename van stikstofdepositie een kans op een significant negatief effect. Voor plannen en projecten kan vervolgens bepaald worden of door de verwachte toename van stikstofdepositie (bv. door emissies vanuit stallen) er sprake is van, al dan niet, significant negatieve effecten. Wanneer de kritische depositiewaarde (nog) niet overschreden wordt (door de achtergronddepositie) maar er wel een toename is als gevolg van het plan of project is er wel sprake van een negatief effect, maar niet van significantie (de depositie blijft tenslotte onder de kritische waarde). Tot slot kan een habitatype of leefgebied niet gevoelig zijn voor stikstofdepositie of dat andere factoren (bijvoorbeeld beheer of dynamiek) belangrijker zijn. In die gevallen is er, ondanks een hoge depositie of toename van depositie, geen sprake van negatieve effecten omdat stikstof geen limiterende factor is.

Resultaat

Algemeen

Uit de berekeningen (tabel 3.1 en bijlage IV) blijkt dat op alle omliggende Natura 2000-gebieden er sprake is van een toename van stikstof wanneer het bestemmingsplan volledig benut wordt (maximaal scenario). In het reële scenario is in de directe omgeving lokaal sprake van een toename, maar treedt overwegend een afname op. De

resultaten zijn gevisualiseerd weergegeven in figuur 3.1 en 3.2 en in Bijlage III. De achterliggende waarden zijn voor alle Natura 2000-gebieden weergegeven in Bijlage IV. De hoogste toename (binnen Natura 2000-begrenzings) ligt op het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, met een depositietoename van 163,8 mol N/ha/jaar (maximale scenario) en 1,1 mol/ha/jaar (reële scenario). Op de overige vier gebieden ligt de toename tussen de 19,8 en 38,3 mol N/ha/jaar in het maximale scenario. In het reële scenario is sprake van een (verwaarloosbare) toename van 0,01 mol/ha/jaar op Donkse laagten. In de overige gebieden blijft de stikstofdepositie in dit scenario gelijk of is sprake van een afname.

De achtergronddepositie ligt voor alle gebieden tussen de 1.800 en 2.000 mol N/ha/jaar met uitzondering van Boezems Kinderdijk waar de achtergronddepositie aanzienlijk hoger is, 2.654 mol N/ha/jaar. Voor de leefgebieden van soorten en vogels is gekozen voor de hoogste waarde binnen het Natura 2000-gebied, omdat niet bekend is waar exact de leefgebieden liggen. Voor de achtergronddepositie is gekeken naar zowel de huidige situatie (GDN 2013) en naar de verwachte achtergronddepositie in 2025 (GDN 2015). Voor alle gebieden geldt dat de afname van de achtergronddepositie in 2025 ten opzichte van 2013 beperkt is en dit in dat jaar niet zal leiden tot andere conclusies. De situatie in 2025 is dan ook niet apart beschreven of toegelicht.

Tabel 3.1 Maximale stikstofdepositie (mol/ha/jaar) per Natura 2000-gebied

Natura 2000-gebied	feitelijke situatie	Maximale situatie	verschil	reële situatie	verschil
Boezems Kinderdijk	8,9	42,4	33,5	8,9	0,0
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	47,2	211	163,8	48,3	1,1
Donkse Laagten	5,3	25,1	19,8	5,3	0,0
Uiterwaarden Lek	8,9	42,7	33,8	8,9	0,0
Zouweboezem	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1

Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

Dit gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied voor alleen niet-broedvogels. Het leefgebied van deze soorten is in dit gebied niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten die foerageren op voedselrijke graslanden en/of slikkige, ruige oeverzones. Negatieve effecten als gevolg van de toename van stikstofdepositie zijn hier in het maximale en het reële scenario dan ook niet aan de orde.

Boezems Kinderdijk

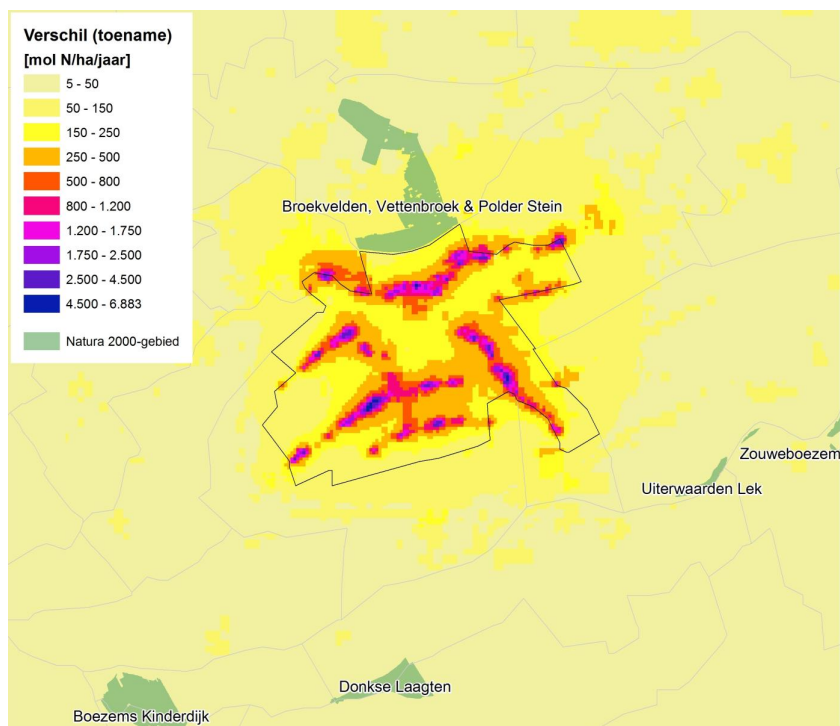
Dit gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied voor zowel broedvogels en niet-broedvogels. Het leefgebied van deze soorten is in dit gebied echter niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten van voedselrijke rietmoerassen en voedselrijke graslanden. Negatieve effecten als gevolg van de toename van stikstofdepositie in het maximale scenario zijn hier dan ook niet aan de orde. In het reële scenario is sprake van een gelijkblijvende situatie, waardoor er ook geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Donkse Laagten

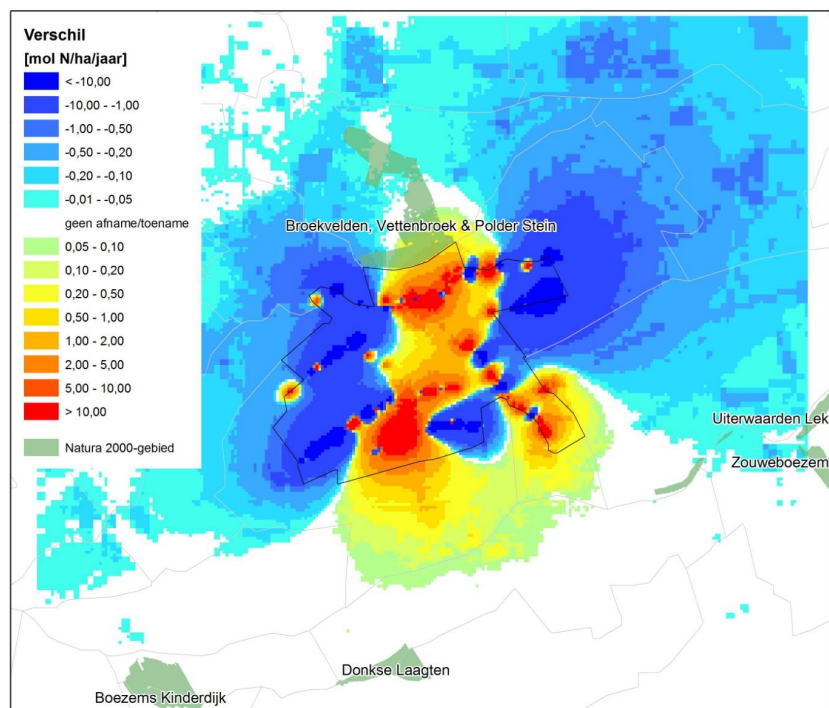
Dit gebied is enkel aangewezen als Vogelrichtlijngebied voor niet-broedvogels. Het leefgebied van deze soorten is in dit gebied niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten die foerageren op voedselrijke (agrarische) graslanden. Negatieve effecten als gevolg van de toename van stikstofdepositie zijn hier dan ook niet aan de orde. Dit geldt zowel voor het maximale als het reële scenario.

Uiterwaarden Lek

Dit gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied voor vier habitattypen en een habitatrichtlijnsoort. Van de habitattypen zijn twee typen (Slikkige oevers en Ruigten en zomen) niet stikstofgevoelig. De overige twee typen (Stroomdalgrasland en Glanshaver- en vossenstaarthooiland) en het leefgebied van kamsalamander zijn wel (zeer) gevoelig voor stikstofdepositie. Voor beide habitattypen wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie al ruim overschreden met voor beide circa 600 mol N/ha/jaar. De depositie op het leefgebied van kamsalamander ligt nog onder de kritische depositiewaarde en blijft hier ook onder bij een maximale toename. Geconcludeerd wordt dat voor twee habitattypen er sprake is van overschrijding van de kritische depositiewaarde en dus kunnen significant negatieve effecten niet worden uitgesloten in het maximale scenario. In het reële scenario is sprake van een gelijkblijvende situatie, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Figuur 3.1 De weergave van de toename van stikstofdepositie door het maximale scenario in vergelijking met de huidige feitelijke situatie.

Figuur 3.2 De weergave van de toe- en afname van stikstofdepositie door het reële scenario in vergelijking met de huidige feitelijke situatie

Zouweboezem

Dit gebied is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied voor drie habitattypen, vijf habitatrictlijnsoorten, drie broedvogels en één niet-broedvogel. Van de habitattypen is één type niet gevoelig voor stikstofdepositie (ruigten en zomen), van één type wordt op dit moment de kritische depositiewaarde niet overschreden (Meren met krabbenscheer) en één type is zeer gevoelig voor stikstofdepositie (Blauwgraslanden). Voor dit habitatype wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie al ruim overschreden met circa 700 mol N/ha/jaar. Het leefgebied van twee van de soorten is niet gevoelig voor stikstofdepositie (grote- en kleine modderkruiper), van twee soorten wordt de kritische depositiewaarde niet overschreden (bittervoorn en kamsalamander) en van één soort is het leefgebied mogelijk gevoelig voor stikstofdepositie (platte schijfhoren in zwakgebufferde sloot). Het leefgebied van de aangewezen vogelsoorten is in dit gebied niet gevoelig voor stikstof. Het betreft soorten van voedselrijke rietmoerassen. Voor het maximale scenario wordt geconcludeerd dat voor één habitatype en één soort er sprake is van overschrijding en dus kunnen significant negatieve effecten voor dit habitatype en deze soort niet worden uitgesloten. In het reële scenario is sprake van een afnemende stikstofdepositie, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Overige Natura 2000-gebieden

Zoals al gemeld bedekken de modelberekeningen niet heel Nederland, maar slechts een deel direct rondom de gemeente. Uit de modelberekeningen blijkt echter dat ook aan de randen van het rekengrid de maximale toename van stikstofdeposities nog aanzienlijk is. Dit geldt overigens alleen voor het maximale scenario. Verwacht wordt dan ook dat ook op andere, verder weg gelegen Natura 2000-gebieden sprake zal zijn van een toename van stikstofdepositie. Zo ligt de toename op de grens van het rekengrid ter hoogte van het gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck nog boven de 21 mol N/ha/jaar. Wanneer doorgerekend wordt richting dit Natura 2000-gebied (ca. 1,5 kilometer), wordt verwacht dat de toename wel afneemt, maar zeker nog tussen de 15 tot 20 mol N/ha/jaar zal liggen. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor diverse (zeer) stikstofgevoelige habitattypen als Vochtige heiden, Blauwgraslanden, Overgangs- en trilvenen en Galigaanmoerassen. Tevens ligt de achtergronddepositie hier hoger dan de kritische depositiewaarden van deze typen.

Voor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk Zuid geldt een vergelijkbare redenering, zij het dat het aantal stikstofgevoelige habitattypen lager is (Kalkmoerassen en delen van Vochtige alluviale bossen) en dat de afstand tot aan de gemeente Vlist groter is. De verwachte toename zal hier enkele mollen N/ha/jaar zijn. Dit geldt ook voor het Natura 2000-gebied Biesbosch, dat aangewezen is voor onder andere Stroomdalgrasland en Glanshaver- en vossenstaarthooilanden en waar de verwachte stikstoftoename eveneens enkele mollen N/ha/jaar zal zijn.

In het reële scenario is in de overige Natura 2000-gebieden sprake van een gelijkblijvende of afnemende stikstofdepositie.

3.3 CONCLUSIE

Geconcludeerd wordt dat het bestemmingsplan niet zal leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van verstoring door licht, geluid of menselijk handelen. De te vergeven ruimte in het nieuwe bestemmingsplan 'Landelijk Gebied' leidt wel tot een toename van stikstofdepositie in de omliggende Natura 2000-gebieden in zowel het reële (alleen Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein) als het maximale scenario (alle beschouwde gebieden). Voor enkele gebieden geldt dat geen van de aangewezen doelen gevoelig is voor stikstofdepositie (Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein en Donkse Laagten). In beide gebieden treedt een toename in zowel het reële als het maximale scenario op. De beschermde waarden van het gebied Boezems Kinderdijk zijn ook niet stikstofgevoelig. Voor de gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem geldt dat een deel van de doelen niet gevoelig is voor stikstofdepositie (m.n. de vogelsoorten) of dat de kritische depositiewaarde niet overschreden wordt door de achtergronddepositie, rekening houdend met de bijdrage van het bestemmingsplan. Enkele habitattypen (Blauwgraslanden, Stroomdalgraslanden en Glanshaverhooilanden) en platte schijfhoren zijn echter wel gevoelig voor stikstofdepositie en de kritische depositiewaarde wordt ook al (ruim) overschreden. Naar verwachting geldt dit eveneens voor enkele andere Natura 2000-gebieden in de omgeving, zoals de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en de Biesbosch. In deze gebieden treedt alleen een toename op in het maximale scenario.

Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze Natura 2000-gebieden, als gevolg van stikstofdepositie, zijn dan ook niet uit te sluiten voor het maximale scenario. Het reële scenario leidt niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden.

4

Geraadpleegde bronnen

- Broekmeyer, M.E.A. (redactie), (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375.
- Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator. Alterra, Alterra-rapport 1976.
- Dobben, H. van., R. Bobbink, D. Bal & A. Van Hinsberg (2012). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebied van Natura 2000. Alterra-rapport 2397. Alterra, Wageningen.
- Esch, van A. en S. Teeuwisse (2014) Uitgangspunten stikstofdepositie berekeningen MER buitengebied Vlist
- Ministerie van EL&I (2012). Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden 2010-2014
- Nijssen, M.E., H.M. Beije, J.H. Bouwman, D. Groenendijk & N.A.C. Smits (2013) Herstelstrategie Dotterbloemhooiland. Profielendocumenten habitats en (vogel)soorten, versie 2008.
- RIVM, 2014: GDN-kaarten. <http://geodata.rivm.nl/gcn/>
- Smits, N.A.C. , A.S. Adams, D. Bal & H.M. Beije (2012). Ecologische onderbouwing van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Deel II Herstelstrategieën. Versie november 2012. Alterra Wageningen UR & Programmadirectie Natura 2000 van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. 's Gravenhage
- Steunpunt Natura 2000 (2007). Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdocument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. Versie 17-09-2007.
- Steunpunt Natura 2000 (2010). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. RG 07-07-09. Versie 27 mei 2010.

Bijlage I: Natura 2000 Instandhoudingsdoelen

Instandhoudingsdoelen		Omvang leefgebied = behoud, > uitbreiding	kwaliteit leefgebied = behoud, > verbetering	Seizoensgemiddeld (g) aantal of seizoensmaximum (m)	Aantal paren
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein					
<i>Niet-broedvogels</i>					
A037	Kleine zwaan	=	=	40 (g)	
A050	Smient	=	=	7.500 (g)	
A051	Krakeend	=	=	70 (g)	
A056	Slobeend	=	=	50 (g)	
Boezems Kinderdijk					
<i>Broedvogels</i>					
A029	Purperreiger	=	=		75
A119	Porseleinhoen	=	=		1
A197	Zwarte stern	>	>		40
A292	Snor	=	=		9
<i>Niet-broedvogels</i>					
A050	Smient	=	=	3.700 (m)	
A051	Krakeend	=	=	90 (m)	
A056	Slobeend	=	=	30 (m)	
Donkse Laagten					
<i>Niet-broedvogels</i>					
A037	Kleine zwaan	=	=		
A041	Kolgans	=	=	830 (g)	
A045	Brandgans	=	=		
Rijntakken: Uiterwaarden Lek					
<i>Habitattypen</i>					
H3270	Slikkige rivieroever	=	=		
H6120	Stroomdalgraslanden	>	>		
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	>		
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	>	>		
<i>Habitatrichtlijnsoorten</i>					
H1166	Kamsalamander	=	>		
Zouweboezem					
<i>Habitattypen⁵</i>					
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=		
H6410	Blauwgraslanden	>	=		
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=		
<i>Habitatrichtlijnsoorten</i>					
H1134	Bittervoorn	=	=		
H1145	Grote modderkruiper	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	=	=		
H1166	Kamsalamander	=	=		
H4056	Platte schijfhoren	=	=		
<i>Broedvogels</i>					
A029	Purperreiger	=	=		15
A119	Porseleinhoen	=	>		5
A197	Zwarte stern	=	>		40
<i>Niet-broedvogels</i>					
A051	Krakeend	=	=	130 (m)	

Bijlage II: Toelichting stikstofberekening

Notitie

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.
PLANNING & STRATEGY

Aan : A. Alberts, A. Goutbeek
Van : A. van Esch, S. Teeuwisse
Datum : 4 juli 2014
Kopie :
Onze referentie : BD3074-100-100/N00001/903020/Nijm

**Betreft : Uitgangspunten stikstofdepositie berekeningen
MER buitengebied Vlist**

1. Algemeen

Voor de feitelijke situatie en het maximaal scenario is in het kader van MER buitengebied Vlist een stikstofdepositieonderzoek uitgevoerd. In deze notitie zijn de uitgangspunten voor deze berekening opgenomen.

2. Uitgangspunten feitelijke situatie

Voor de feitelijke situatie is uitgegaan van de milieuvergunningen (Web-BVB). Deze zijn door de opdrachtgever aangeleverd.

In het algemeen zijn er minder dieren aanwezig op een bedrijf dan de vergunde situatie. Door uit te gaan van de vergunde situatie zou een overschatting gemaakt worden van de feitelijke dieraantallen. Daarom zijn de vergunde aantallen gecorrigeerd op basis van de daadwerkelijke veebezetting. De daadwerkelijke dieraantallen zijn gebaseerd op de tellingen die jaarlijks door het CBS worden uitgevoerd (de zogenoemd mei-tellingen). De gegevens zijn vrij beschikbaar via <http://statline.cbs.nl>. Deze aantallen zijn een moment opname en wijkt door factoren in de bedrijfsvoering af van de gemiddelde bezetting in het betreffende jaar. Een van deze factoren is 'functionele leegstand'. Gemiddeld bedraagt de 'functionele leegstand' 10%. De aantallen uit het CBS zijn gecorrigeerd voor de 'functionele leegstand' (getelde aantallen +10%).

De categorieën van het CBS komen niet altijd overeen met de categorieën uit de regeling ammoniak en veehouderij. Daarom is ervoor gekozen om een aantal categorieën samen te voegen. Daarnaast zijn er voor de categorieën overige pluimvee en konijnen geen aantallen beschikbaar en wordt de vergunde situatie als uitgangspunt gehanteerd. In de onderstaande tabel zijn de correctiefactoren weergegeven.

Tabel: Correctie op vergunning voor bepaling van feitelijke dieraantallen op basis CBS

CBS omschrijving	Aantal dieren CBS	Aantal dieren CBS + 10% 'functionele leegstand'	RAV code	Aantal dieren BVB	Correctie CBS (CBS/BVB)
Jongvee voor de melkveehouderij	3105	3416	A3	3593	0.95
Totaal Vleeskalveren + jongvee voor vleesproductie	903	993	A4/A5/A6	1629	0.61
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	5405	5946	A1	8006	0.74
Totaal overige koeien + Stieren (>= 2 jaar)	276	304	A2/A7	496	0.61
Schapen	8150	8965	B1	6338	1.41
Melkgeiten	1157	1273	C1	763	1.67
Overige geiten	563	619	C2, C3	198	3.13
Paarden	99	109	K1, K2	222	0.49
Pony's	89	98	K3, K4	19	5.15
Biggen	630	693	D1.1	1390	0.50
Fokvarkens	163	179	D1.2, D1.3, D2	3655	0.05
Vleesvarkens	3888	4277	D3	8696	0.49
Leghennen	33310	36641	E1, E2, E6	59600	0.61
Vleeskuikens	91920	101112	E5	164800	0.61
Overig pluimvee	-	-	J+L	6	1.00
Konijnen	-	-	I	128	1.00

3. Uitgangspunten maximaal scenario

In het maximaal scenario is het theoretische maximum als uitgangspunt gehanteerd. Dit betekent dat de mogelijkheden van het bestemmingsplan maximaal worden benut, inclusief afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden. Voor het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied 2014' van de gemeente Vlist betekent dit het volgende:

1. Alle agrarische bedrijven, niet zijnde veehouderijen, schakelen om naar een grondgebonden graasdierbedrijf, waarbij het bouwvlak wordt vergroot tot 1,5 ha en volledig wordt benut. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat sprake is van een melkrundveehouderij (dit is worst-case, andere dieren hebben een lagere ammoniak-emissie);
2. Alle grondgebonden graasdierbedrijven vergroten hun bouwvlak tot 1,5 ha en benutten dit volledig. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat sprake is van een melkrundveehouderij (dit is worst-case, andere dieren hebben een lagere ammoniak-emissie);
3. De niet-grondgebonden veehouderijen, op de verbeelding van het bestemmingsplan aangeduid als 'intensieve veehouderij', benutten hun bestaande bouwvlak volledig. Het plan staat immers geen vergroting van deze bouwvlakken toe. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat sprake is van een vleesvarkenshouderij (dit is worst-case, omdat fokvarkens een lagere ammoniak-emissie hebben);
4. De bestaande niet-grondgebonden graasdierbedrijven als neventak vergroten hun bedrijfsvloeroppervlakte met 10%.

5. Op alle agrarische bouwvlakken die zijn voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – voormalig agrarisch bedrijf' (zogenoemde VAB's) vestigt zich een niet-reëel grondgebonden agrarisch bedrijf. Hierbij wordt uitgegaan van een melkrundveehouderij, die een zodanige omvang heeft dat deze nog aan te merken is als een niet-reëel bedrijf.

De mogelijkheid om op voormalige agrarische bedrijfslocaties (VAB's) weer een grondgebonden graasdierbedrijf te vestigen, zal uit het bestemmingsplan worden geschrapt en is daarom niet doorgerekend.

Ad. 1 en 2

De maximale invulling van de bouwvlakken tot 1,5 ha voor de grondgebonden graasdierbedrijven kan worden bepaald aan de hand van kengetallen. Op basis van het rapport 'Megastallen in beeld' van Alterra (rapport 1581) en de rapportage 'Al het vlees duurzaam' van de commissie Van Doorn kan voor de maximale invulling van een bouwvlak van 1,5 ha voor een grondgebonden graasdierbedrijf worden uitgegaan van:

250 stuks melkrundvee > 2 jaar

175 stuks jongvee.

Voor wat betreft de stalsystemen wordt voor het bepalen van de maximale invulling aangesloten op de minimale eisen die het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij stelt.

Voor de situaties 1 en 2 betekent dit dat er van kan worden uitgegaan dat alle bouwkvavels een ammoniakemissie hebben van $(250 \cdot 9,5 + 175 \cdot 3,9)$ 3057,5 kg NH₃/jaar.

Ad. 3

De maximale invulling van de bouwvlakken van de intensieve veehouderijen kan ook worden bepaald aan de hand van kengetallen. Op basis van het rapport 'Megastallen in beeld' van Alterra (rapport 1581) en de rapportage 'Al het vlees duurzaam' van de commissie Van Doorn kan voor de maximale invulling van een bouwvlak van 1,5 ha voor een intensieve veehouderijen worden uitgegaan van: 7.500 vleesvarkens.

Dit betekent dat per varken gemiddeld 2 m² beschikbaar is. Aan de hand van deze factor en de oppervlakte van de bouwvlakken zoals opgenomen in het bestemmingsplan kan de maximale invulling van de bouwvlakken voor intensieve veehouderijen en daarmee de maximale ammoniakemissie worden bepaald. Voor wat betreft de stalsystemen wordt ook hier aangesloten op de minimale eisen die het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij stelt. De minimale eisen bedraagt 1,4 kg NH₃/dierplaats/jaar. Dit resulteert in een totale ammoniakemissie van 10.500 kg NH₃/ha/jr.

Ad. 4

De maximale invulling van deze situatie kan worden bepaald door het huidige aantal dieren waaruit de niet-grondgebonden neventak bestaat, te verhogen met 10%. Een evenredige groei dus met de vergroting van de vloeroppervlakte. Het betreft uitsluitend bestaande bedrijven, dus kan worden uitgegaan van de bestaande diersoort. Indien sprake is van deze situatie, dient de ammoniakemissie te worden opgeteld bij de emissie van situatie 2. Voor wat betreft de stalsystemen wordt ook hier aangesloten op de minimale eisen die het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij stelt. De vraag is overigens of een maximale invulling van het bouwvlak in situatie 2 in de praktijk, qua ruimte gepaard kan gaan met een neventak, maar het geeft in ieder geval een 'worst-case' scenario weer.

Ad. 5

De maximale invulling van deze situatie wordt bepaald door de maximale bedrijfsomvang die nog gerekend kan worden tot een niet-reëel agrarisch bedrijf. Een reëel agrarisch bedrijf heeft een arbeidsinzet van tenminste een halve arbeidskracht. Een niet-reëel agrarisch bedrijf heeft derhalve een arbeidsinzet van minder dan een halve arbeidskracht. Daarmee is het een zogenoemd deeltijdbedrijf. Aangenomen wordt dat een dergelijk bedrijf een omvang heeft van maximaal 25 nge. Op basis van de rekenmodule van het Landbouweconomisch Instituut komt dit neer op een bedrijf met maximaal:

18 stuks melkrundvee > 2 jaar

13 stuks jongvee

Voor wat betreft de stalsystemen is voor het bepalen van de maximale invulling aangesloten op de minimale eisen die het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij stelt en bedraagt Dit betekent dat er voor situatie 5 van kan worden uitgegaan dat alle bouwkelevs met een VAB aanduiding een ammoniakemissie hebben van $(18 \cdot 9,5 + 13 \cdot 3,9)$ 221,7 kg NH₃/jaar.

Bij VAB bedrijven welke volgens bestaande rechten een emissie hebben hoger dan 221,7 kg NH₃/jaar wordt de emissie gehanteerd conform de bestaande rechten.

De vijf bovengenoemde situaties omvatten samen het maximaal scenario.

4. Berekeningen

De emissie is berekend op basis aantal dieren en kentallen. De kentallen zijn afkomstig uit de Regeling ammoniak veehouderij. De RAV code A5 categorie vleeskalveren is vervallen en daar is een emissie kental van 2,5 kg NH₃/dierplaats/jaar voor gehanteerd (het 'oude' A5 kental). Bij Voor RAV code E5.9 is het hoogste emissie kental van de subcategorieën binnen E5.9 gehanteerd: 0.75 kg NH₃/dierplaats/jaar.

De stikstofdepositie is berekend met software OPS Versie 4.4.3

Voor de berekening zijn de volgende parameters gehanteerd:

- Meerjarig gemiddelde meteorologie (1995-2004)
- Warmte capaciteit: 0 Mw
- Hoogtebron: 5 meter

Berekende emissies

De bovenstaande uitgangspunten hebben geleid tot NH₃-emissies zoals weergegeven in de onderstaande tabel.

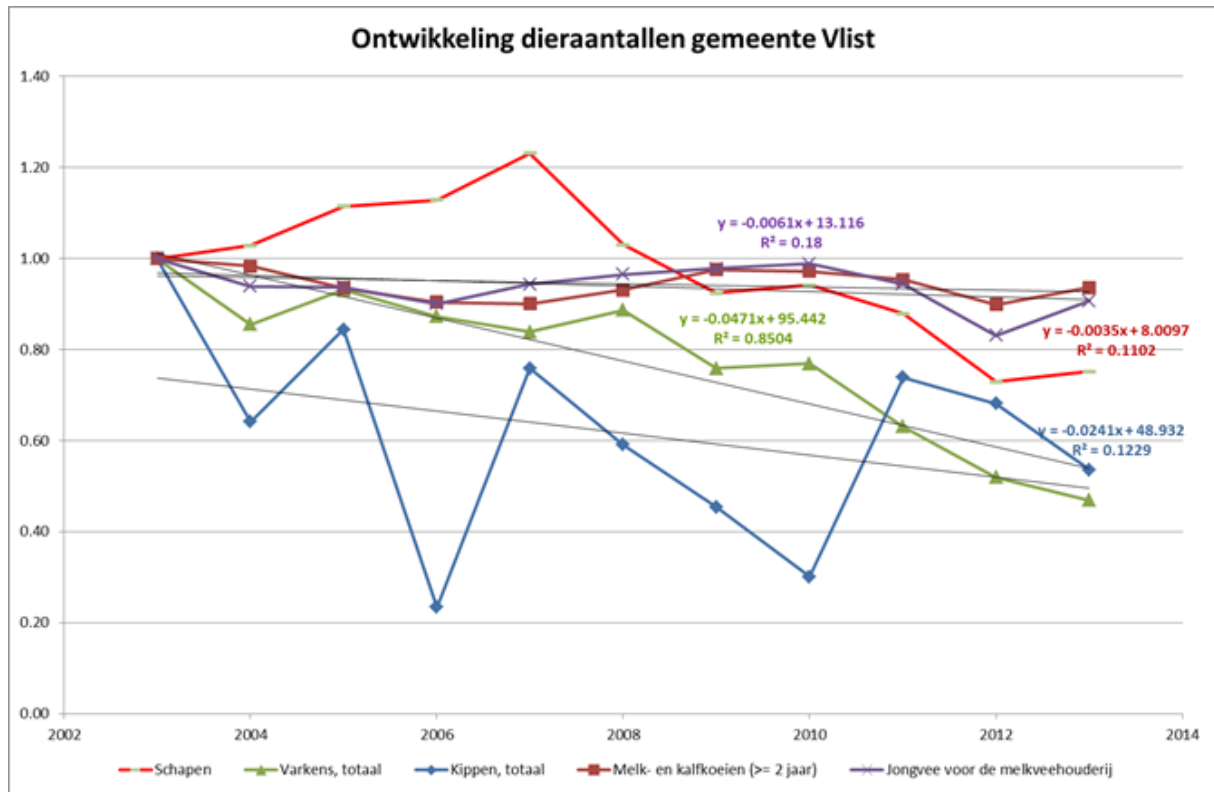
Situatie	NH ₃ emissie (ton/jr)
Feitelijk	106
Maximaal	463

De tabel laat zien dat in het maximaal scenario ruim 4 keer zo veel ammoniak wordt geëmitteerd ten opzichte van de feitelijke situatie.

De resultaten voor de feitelijke situatie en de maximale situatie zijn opgenomen in raster bestanden en deze zijn aangeleverd aan de gemeente Vlist.

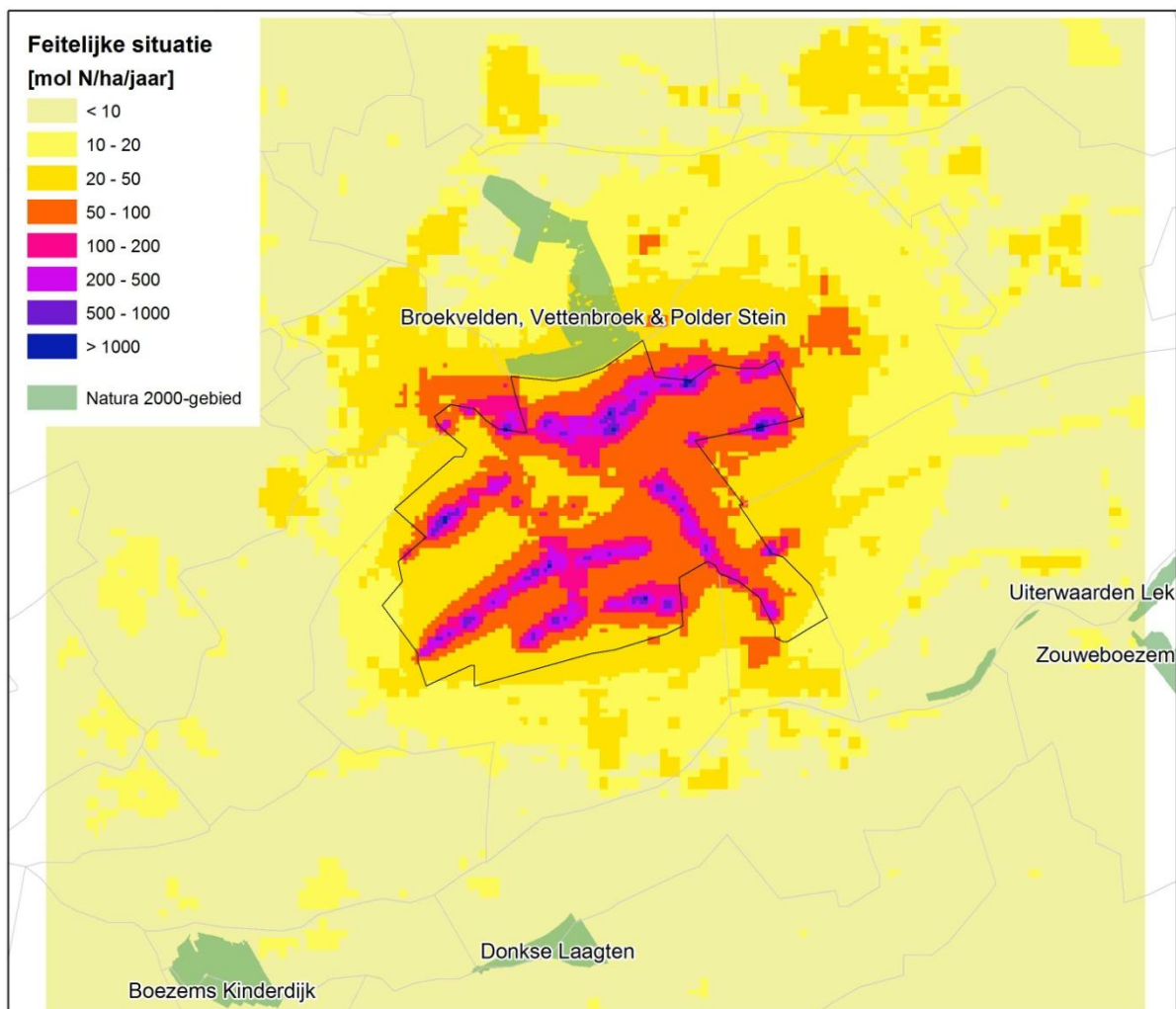
CBS-trends Reële Variant

Bij de berekening van de reële variant is de feitelijke situatie vermenigd vuldigd met de CBS-trendfactor over 10 jaar. De gehanteerde trendfactor is in onderstaande figuur weergegeven.

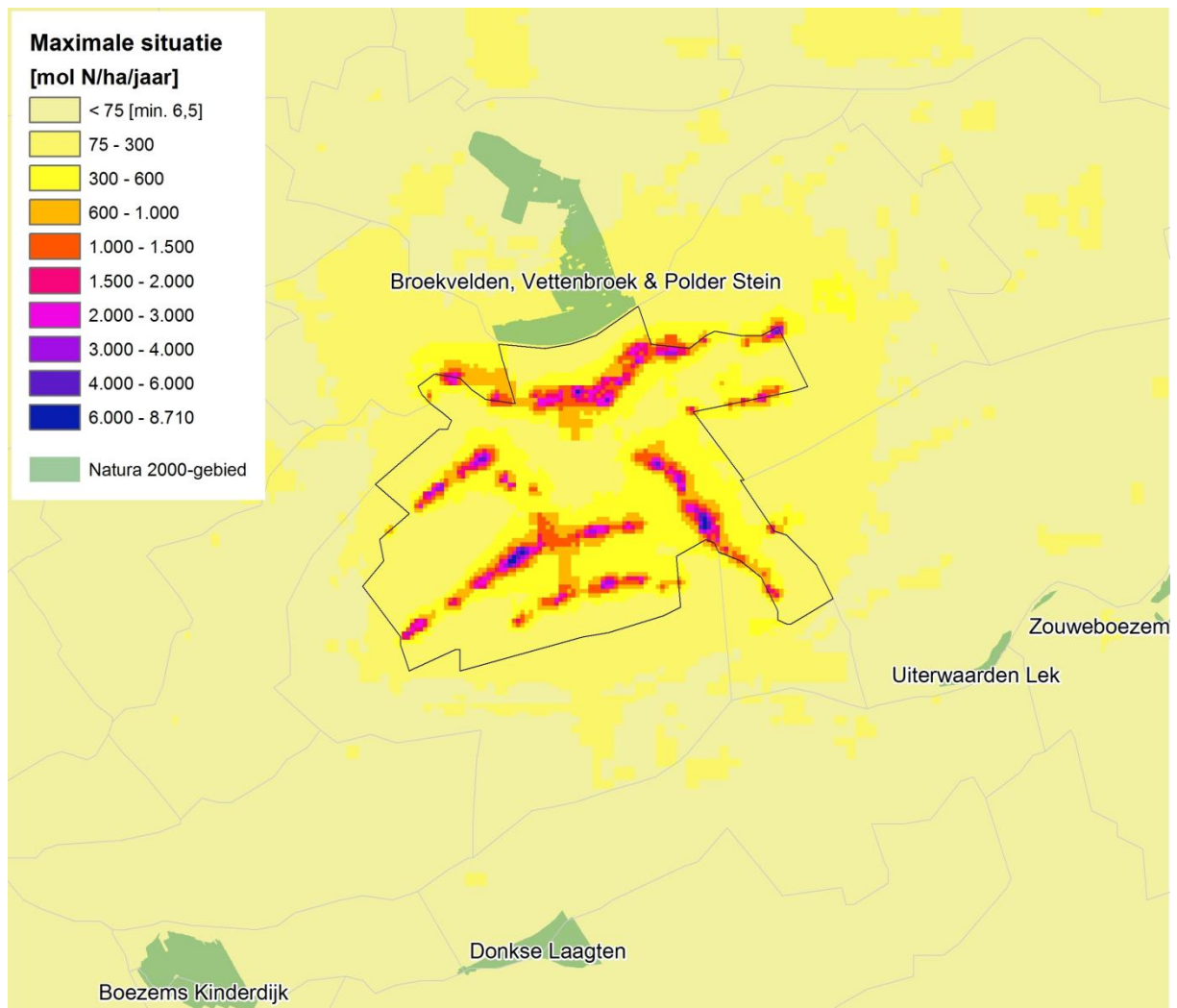

Bijlage III: Visualisatie stikstofdepositie

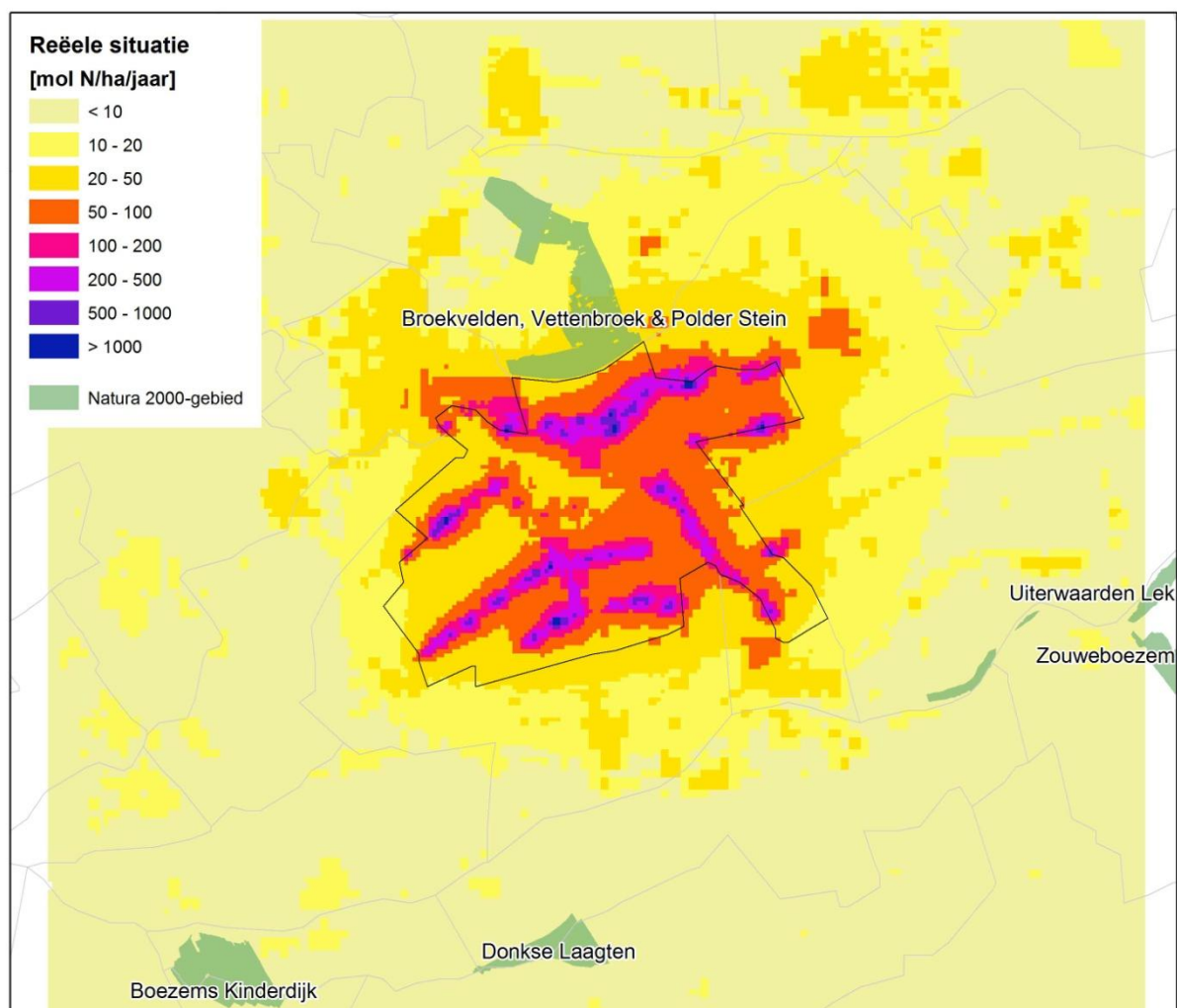
Feitelijk scenario

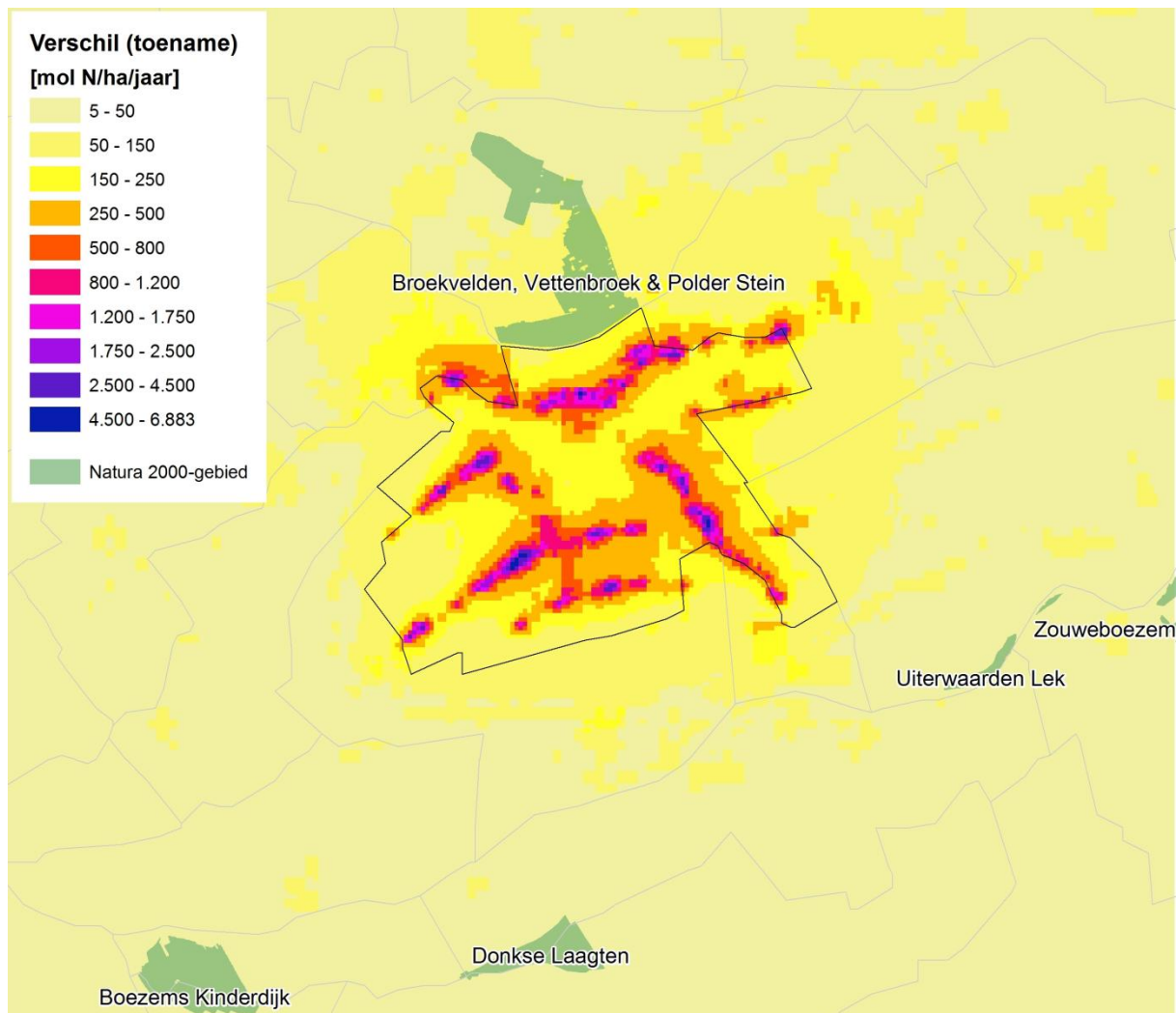
Maximaal scenario

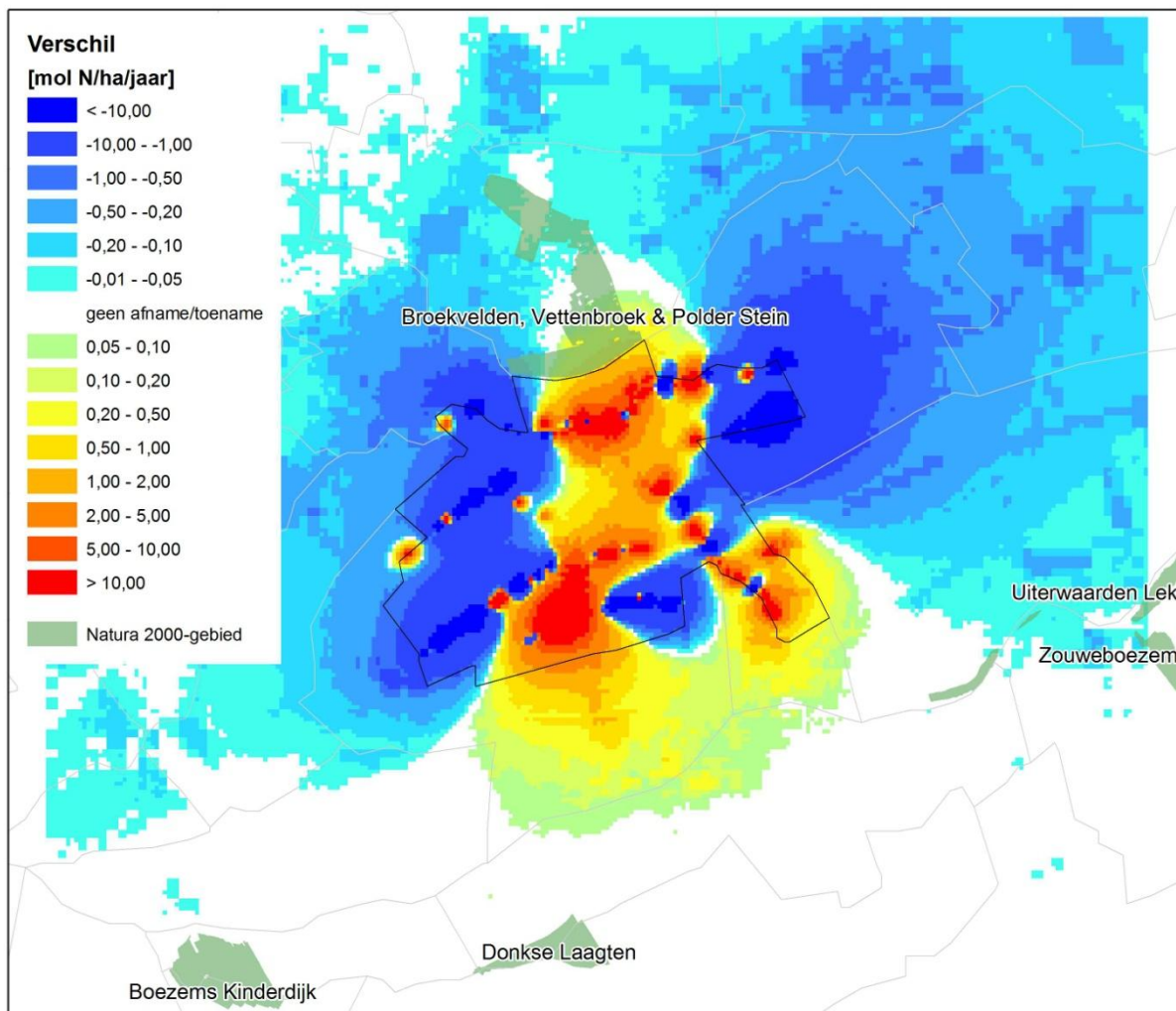

Reeel scenario

Vershil Feitelijk en Maximaal (toename)

Verschil Feitelijk en Reel (toename)

Bijlage IV: Depositiegegevens per N2000-gebied

		KDW ¹	AGD 2013 ²	AGD 2025 ²	Feitelijk scenario	Maximaal scenario	Maximale toename ³	Reële scenario	Reële toename ³
mol N/ha/jaar									
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein									
Niet-broedvogels									
A037	Kleine zwaan	> 2.400 / nvt	1.816	1.805	47,2	211	163,8	48,3	1,1
A050	Smient	> 2.400 / nvt	1.816	1.805	47,2	211	163,8	48,3	1,1
A051	Krakeend	> 2.400 / nvt	1.816	1.805	47,2	211	163,8	48,3	1,1
A056	Slobeend	> 2.400 / nvt	1.816	1.805	47,2	211	163,8	48,3	1,1
Boezems Kinderdijk									
Broedvogels									
A029	Purperreiger	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
A119	Porseleinhoen	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
A197	Zwarte stern	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
A292	Snor	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
Niet-broedvogels									
A050	Smient	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
A051	Krakeend	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
A056	Slobeend	> 2.400 / nvt	2.654	2.530	8,9	42,2	33,3	8,9	0,0
Donkse Laagten									
Niet-broedvogels									
A037	Kleine zwaan	> 2.400 / nvt	1.658	1.602	5,3	25,1	19,8	5,3	0,0
A041	Kolgans	> 2.400 / nvt	1.658	1.602	5,3	25,1	19,8	5,3	0,0
A045	Brandgans	> 2.400 / nvt	1.658	1.602	5,3	25,1	19,8	5,3	0,0
Uiterwaarden Lek									
Habitattypen									
H3270	Slikkige rivieroever	> 2.400 / nvt	1.882	1.791	7,1	33,9	26,8	7,1	0,0
H6120	Stroomdalgraslanden	1.286	1.882	1.791	7,1	34,2	27,1	7,1	0,0
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	> 2.400 / nvt	2.004	1.907	8,9	42,7	33,8	8,9	0,0
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	1.429	2.004	1.907	8,2	39,7	31,5	8,2	0,0
Habitatrichtlijnsoorten									
H1166	Kamsalamander	2.143	2.004	1.907	8,9	42,7	33,8	8,9	0,0
Zouweboezem									
Habitattypen ⁴									
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	2.143	1.807	1.781	< 6,1	< 31,5	25,4	< 6,1	<0,0
H6410	Blauwgraslanden	1.071	1.743	1.725	< 6,1	< 31,5	25,4	< 6,1	<0,0
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	> 2.400 / nvt	1.890	1.785	< 6,1	< 31,5	25,4	< 6,1	<0,0
Habitatrichtlijnsoorten									
H1134	Bittervoorn	2.143	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
H1145	Grote modderkruiper	> 2.400 / nvt	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
H1149	Kleine modderkruiper	> 2.400 / nvt	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
H1166	Kamsalamander	2.143	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
H4056	Platte schijfhoren	1.800 - 2.143	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
Broedvogels									
A029	Purperreiger	> 2.400 / nvt	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
A119	Porseleinhoen	> 2.400 / nvt	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
A197	Zwarte stern	> 2.400 / nvt	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1
Niet-broedvogels									
A051	Krakeend	> 2.400 / nvt	1.985	1.973	10,2	48,5	38,3	10,1	-0,1

1. De KDW is gebaseerd op Van Dobben et al, 2012 en Smits et al, 2012.

2. De AGD is gebaseerd op de GDC-kaarten van het RIVM, jaar 2013 en 2025. Wanneer de ligging van een habitattype of leefgebied niet bekend is, is de hoogste waarde binnen het Natura 2000-gebied gekozen.

3. De maximale toename geeft de waarde weer van een locatie waar het verschil tussen de feitelijke en het maximale scenario het grootst is. Dit is niet per definitie ook de plek waar de hoogste waarden berekend zijn.

4.Het rekenvlak ligt niet over de habitattypen van de Zouweboezem, de genoemde waarden zijn de maximale waarden op de kortste afstand tot deze habitattypen op de rand van het rekenvlak.